

ANDERS SAMUELSEN

COMEBACK KID

FORTALT TIL
HANNE SINDBÆK

PEOPLE'S PRESS



**COMEBACK
KID**

Af samme forfatter:

Hanne Sindbæk:

Kammerherrens nye klæder: Fritz Schur – Manden og myterne

(s.m. Niels Sandøe og Thomas Svaneborg), 2012

Tyren, bjørnen og banken: to mænd og en fælles drøm om milliarder, 2009

ANDERS SAMUELSEN

COMEBACK KID

FORTALT TIL
HANNE SINDBÆK

People'sPress

Comeback Kid

Copyright © 2012 Hanne Sindbæk

Copyright denne udgave © 2013 People'sPress, København

Omslag: Rasmus Funder/ArtPeople

Forsidefoto: Uffe Weng/Scanpix

Bagsidefoto: Carsten Snebjerg/Polfoto

Sats og tilrettelægning: LYMI

Bogen er sat med Minion

ISBN 978-87-7137-696-8

1. udgave, 1. oplag

Printed in EU 2013

Kopiering fra denne bog er kun tilladt i overensstemmelse med overenskomst mellem Undervisningsministeriet og Copy-Dan. Enhver anden udnyttelse uden forlagets skriftlige samtykke er forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug i anmeldelser.

People'sPress · Ørstedhus · Vester Farimagsgade 41 · DK-1606 København V

Forfatterbooking: www.artpeople.dk

Indhold

Forfatterens forord 7

Den sidste musketer 11

Forord af Naser Khader

PROLOG

Dead man walking! 15

DEL 1

KAPITEL 1

En politisk guldåre 19

KAPITEL 2

Fars lange nedtur 35

KAPITEL 3

Præsten fra helvede 49

KAPITEL 4

Vandet bliver Ikke varmere, fordi du venter 69

DEL 2

KAPITEL 5

Med på et afbud 87

KAPITEL 6

På radikal kollisionskurs 103

KAPITEL 7

Spinpatienternes fremmarch 123

KAPITEL 8

Dansk politiks svar på Snøvsen 147

DEL 3

KAPITEL 9

0,0 procent – i gennemsnit! 169

KAPITEL 10

Don't quit – don't ever quit 183

KAPITEL 11

Team Saxo Bank 199

KAPITEL 12

Fra kuglestøder til kuglestøber 223

EPILOG

Fremad mod nye solbeskinnede højder 243

Anders' tak 245

Kronologi 249

Fotocredits 255

Forfatterens forord

“KU’ DU IKKE HJÆLPE MIG med en bog, jeg er ved at lave?”

Jeg havde kendt Anders Samuelson i cirka 45 minutter, da han stillede mig det spørgsmål. Vi sad på hans kontor på Christiansborg. Jeg var kommet for at lave et interview med ham om ledelse. Det havde jeg glædet mig til, for hvis man ville vide noget om at lede i strid mod vind, så var der næppe nogen bedre at spørge end ham. Han gav gode svar lige ud af posen og sagde ting, jeg aldrig havde hørt andre ledere sige. Som for eksempel at det er en vigtig lederegenskab, at man ikke er bange for at blive ydmyget. Og jeg skal da lige love for, at han havde gennemtestet den del af lederegenskaberne.

Hans historie var fuldstændig fascinerende, for jeg havde som så mange andre fulgt med i Ny Alliances storhed og pinlige fald, så det var et fristende tilbud at få lov til at skrive den i bogform. Men jeg var skrivetræt. Jeg var netop blevet færdig med bogen om Fritz Schur, *Kammerherrens nye klæder*, som jeg havde lavet med to kolleger. Derfor veg jeg udenom.

Jeg besluttede, at hvis der skulle blive noget ud af det, skulle det kun være, fordi Anders virkelig ønskede det. Jeg ville ikke nævne hans forslag igen, og så gik det jo nok i glemmebogen. Men da kendte jeg

heller ikke Anders. Jeg tror ikke, han har en glemmebog. Og når han vil noget, så vil han det.

Allerede to måneder senere sad vi i min venindes hus på Mallorca med båndoptageren tændt. Det var min ide at bruge fem intensive interviewdage, inden Folketinget blev samlet efter juleferien, og det kaotiske liv som politiker begyndte igen. Jeg syntes også, det forenede det nyttige med det behagelige, for jeg fandt det enormt nemt at tale med Anders. Måske fordi vi begge kommer fra en parcelhusopvækst i provinsen i familier, hvor man siger tingene, som de er. Det var dog en noget større udfordring for Anders. Han mindedes ikke, at han nogensinde havde været alene sammen et andet menneske så længe. Ikke engang med sin kæreste. Da gik det op for mig, hvor meget et familiemenneske, han er. Familie i allerbredeste forstand. Han er altid omgivet af folk – søskende, naboer, børn, venner, kolleger, samarbejdspartnere, bekendte og deres børn. Han var lige ved at få klaustrofobi af ensomheden på Mallorca og give op. Men hans søster Mette insisterede på, han holdt ud. For det og støtte i øvrigt skylder jeg Mette tak.

Anders havde oprindeligt tænkt, det skulle være en bog om ledelse. Jeg mente derimod, det skulle være historien om hans politiske liv fra vugge til i dag. Og i hans tilfælde giver det faktisk mening at tale om politisk liv lige fra vuggen af, som læseren vil finde ud af lige om lidt. Der går en stærk rød tråd igennem hele det liv, men du godeste, hvor den tråd dog har bugtet sig i nogle vilde kurver.

Det er klart, jeg blev smigret, da han spurgte, om jeg ville hjælpe med bogprojektet. Jeg følte mig helt særligt udvalgt. Måske var jeg også lidt det, men jeg var først og fremmest tilfældigt udvalgt. Anders greb chancen, da han fik en fornemmelse af, jeg kunne hjælpe. Siden fandt jeg ud af, at det er en væsentlig arbejdsmetode for ham. Hvis han møder nogen, der kan bruges i partiets tjeneste – så spørger han bare. Derfor er Liberal Alliance ikke Anders' parti. Det er mange menneskers parti. Og som det vil fremgå af bogen, har rigtig mange mennesker haft indflydelse på partiets udvikling, og nogle har haft rigtig meget indflydelse.

Det her er historien set fra Anders' side – indimellem med erkendelser, der muligvis er hjulpet på vej af vores mange lange samtaler.

Fra starten har vi aftalt, at det er Anders' historie, men min bog. Derfor er vi nok lige gode om, hvad der måtte være af fejl og mangler. Jeg håber dog – som altid – at jeg ikke har skrevet noget forkert; men især håber jeg, jeg har skrevet noget rigtigt.

Hanne Sindbæk

København, september 2013

Den sidste musketer

Forord af Naser Khader

ANDERS VAR MIN ALLIEREDE, DENGANG vi var radikale. Han var en af de få radikale i folketingsgruppen, der under Muhammed-krisen oprigtigt glædede sig over, at min indsigt og personlige politiske kamp også blev anerkendt af danskerne. Det glemmer jeg ham aldrig for.

Anders har – som jeg – taget kampe (også enkelte håbløse), fordi han oprigtigt tror, at noget er mere rigtigt end andet. Han står fast på sine egne overbevisninger og har en indbygget aversion imod flokmentalitet. Det har bragt ham langt, også langt fra dansk mainstream-politikens alfarvej. Anders er en af dem, der bringer dansk politik nye veje hen. Og selvom han ikke er blevet belønnet med ministerbil og plads på en anevæg i et ministerium, har han skabt mere end så mange andre.

Engang talte vi sammen dagligt. Fra dengang og nu kender jeg ham som en enormt dygtig politiker og kompetent sparringspartner. Siden har der været lang tid, hvor vi ikke fik talt så meget.

Nu står han bag denne spændende bog. Det er Anders' version – ikke nødvendigvis mit eller Gitte Seebergs syn på begivenhederne, dengang tre politikere og store dele af vælgerhavet ikke kunne finde

sig til rette i de eksisterende partier og deres indbyrdes kamp. Tidligere har dokumentaristen Guldbrandsen givet sin udlægning. Gitte Seeberg er endnu ikke kommet med sin. Og min kommer måske, når jeg bliver pensionist. Jeg læste Anders' bog i ét stræk. Den er skrevet lige ud af posen, og den giver Anders' oplevelse af begivenhederne råt for usødet. Anders og jeg har været igennem utroligt meget sammen – både under Ny Alliance-tiden, men også inden, dengang vi begge var radikale. Og mange af disse fælles oplevelser har fundet vej til denne bog.

Når man læser bogen, kan man nemt komme til at ærgre sig over, at projektet med Ny Alliance ikke skulle lykkes. Anders, Gitte og jeg skrev danmarkshistorie, da vi fik valgt partiet ind i Folketinget. Siden 1973 er det kun lykkedes at få valgt fire nye partier ind (Enhedslisten, Fælles Kurs, Dansk Folkeparti og Ny Alliance), til trods for at mere end 60 grupper (ifølge Indenrigsministeriet) har forsøgt i samme periode. I lange perioder var Ny Alliance i søgelyset for de to officielle danske folkesportsgrene: At ophæve almindelige mennesker til guder og orakler. Og at sparke og håne dem, der ligger ned. Monty Python rammer i *Life of Brian* plet i deres skildring af folkets hyldest til Brian, da folket beslutter sig for, at han må være Jesus. Og i deres hån, da de opdager, at han er Brian. Den slags sker også i virkeligheden. Formentlig også, imens disse linjer læses.

Virkeligheden var grusom, jeg begik mine fejl, og historien har ikke været nådig ved Ny Alliance.

Men man kan ikke tage fra os, at vi har gjort noget stort sammen. Det var derfor, jeg sagde ja til at skrive forordet til denne bog.

Det er en bedrift, jeg er stolt af. Men set i bakspejlet lå det i kortene fra start af, at Ny Alliance var dømt til at skulle mislykkes. Det beskriver Anders ganske præcist i denne bog. Jeg kan nikke genkendende til meget af det, Anders beskriver. Vi var ikke godt nok forberedte, der var interne uroligheder. Vi havde indgået en musketer-ed, der i bund og grund gjorde det enormt svært for os at træffe beslutninger, for alle skulle være enige om alt. Der var gnidninger imellem os alle tre, men især Anders og Gitte havde nogle seriøse sammenstød.

Men der findes også plads til nogle sjove episoder, som man kan grine af – især nu, hvor det hele er kommet lidt på afstand. Det største problem, da vi gik i luften med partiet, var, at vi ikke var klar – men vi kunne ikke bruge flere måneder på at skrive partiprogram, for så var nyheden kommet ud ad omveje. Derfor var der fundamentale ting, vi ikke havde svar på. En af de mest centrale var, da vi blev spurgt om, hvem der var leder af partiet, og jeg svarede: “Øøøh ...” Ligeledes var vi heller ikke helt enige om, hvem vi skulle pege på som statsminister. Når sådanne ting var uafklarede, begyndte vi naturligvis at zigzagge.

Anders afliver myter og går bag kulisserne, og han giver gode billeder, som ikke tidligere har været i medierne. Her er jeg særligt glad for, at han kommer ind på den valgdebat, jeg var til i Kalundborg, hvor det fremstod, som om jeg (på trods af at jeg er cand.polit.) ikke kunne regne 40 procent af 10.000 ud. I bund og grund handlede det jo om, at vi i Ny Alliance ikke ønskede 40 procent flad skat, som medierne fremstillede det, men MAX 40 procent i skat. Deraf opstod forvirringen.

Efter Ny Alliance var der en periode, hvor Anders og jeg ikke talte sammen. Det gør vi heldigvis i dag. Vi har nogle fælles yndlingsversioner, som det er en fornøjelse atter at harcelere over sammen.

Da jeg selv har sagt farvel til politik og absolut ikke har nogen planer om at vende tilbage, har jeg nu fået det hele så tilpas meget afstand til, at det har været en fornøjelse at læse denne bog. For mit vedkommende giver den mig ingen lyst til at vende tilbage, men bekræfter snarere den mæthedsfølelse, jeg har i forhold til politik – og det er nok godt nok, for jeg har det fantastisk der, hvor jeg er i dag mellem Danmark og Washington og travlt beskæftiget med blandt som senior fellow at lave analyser af det, der sker i den arabiske verden, samt meget andet: at lave radio, skrive bøger og blande mig i den offentlige debat.

Selvom jeg ikke er i politik længere, og til trods for at jeg inden det sagde farvel til Liberal Alliance, er jeg oprigtigt glad for, at det går partiet godt. Jeg synes, det er imponerende, at Anders kom igen fra 0,0 i meningsmålingerne. Det er tydeligt, at Anders i dag har lært af mange af de fejl, vi begik sammen i Ny Alliance.

Selvom der kun er én af de oprindelige tre musketerer tilbage i partiet, føler jeg stadig, at jeg har aktier i det, der er i dag. Jeg er glad for, at partiet ikke blev en detalje i historien.

Det er utroligt godt gået!

Naser Khader

København, september 2013

Prolog

Dead man walking!

Solbakkevej, Horsens, forår 2009

JEG HAR ALTID VILLET VÆRE SOM MIN FAR. Eller rettere: Jeg har villet være min far. For så ville jeg have muligheden for at rette op på de fejl og svigt, der satte sig så dybe spor hos os, der elskede ham. Da han døde, overtog jeg sågar hans hus. Jeg flyttede ind i det med min lille lykkelige kernefamilie for at vise, hvordan dét skulle gøres. Ikke noget med forfald her! Ingen stank af cigaretter og øl. Ikke noget med en far, der hen på eftermiddagen var umulig at komme i kontakt med, fordi han var langt inde i alkoholens tåger. Nej, nu var der kun latter, lykke og lutter lyse barndomme på Solbakkevej.

Jeg er også vadet lige i hans fodspor ind i Det Radikale Venstre og Folketinget. Jeg har klaret mig godt; nok også bedre end ham. Jeg har oven i købet været med til at starte et nyt og – her tror jeg, min far ville være enig – meget nødvendigt parti. Jeg synes, jeg er lykkedes med at leve hans liv, som det burde have været. Men nu står jeg her ved nøjagtig samme afgrund, som han gloede ned i for 35 år siden – en afgrund af fiasko professionelt og privat.

Mit politiske projekt er kuldsejlet. Naser er gået, og jeg har uden begejstring sagt ja til at overtage ledelsen af den lille forpjuskede flok, der

er tilbage i Liberal Alliance. Det har aldrig været meningen, at jeg skulle være lederen. Der var bare ikke rigtig andre tilbage. Jeg er ikke den fødte leder. Jeg er den fødte erstatning. Bogstavelig talt. Jeg kom til verden som erstatning for et barn, mine forældre mistede. Men jeg tør roligt sige, at jeg blev modtaget med noget større begejstring som erstatningsbarn end som -leder. Efter en lang, frygtelig og på alle planer opslidende periode med Ny Alliance, der blev til Liberal Alliance, har jeg nu ansvaret for et fallitbo med et solidt og urokkeligt nul i meningsmålingerne. Jeg har ingen jordisk chance for at få det politiske projekt til at lykkes. Jeg ryger helt sikkert ud af Folketinget ved næste valg.

Og nu skal jeg skilles!

For 35 år siden røg min far ud af Folketinget og blev skilt fra min mor bare måneder senere. Derpå gik han i gang med at drikke sig ihjel. Som 41-årig sad han alene med tre børn tilbage her på Solbakkevej. Han blev draget mod afgrunden og lod sig dumpe ned i den med alkoholen som faldskærm.

Nu er det min tur. Jeg er 41 år. Skilsmissen er et faktum, og min politiske karriere ligner en vittighed. "Dead man walking!" siger de, når jeg kommer gående på Christiansborgs gange. Nu er det mig, der kommer til at ende alene tilbage på Solbakkevej.

DEL

1

KAPITEL 1

En politisk guldåre

Christiansborg 7. maj 2007

JEG ER ANDERS FRA SOLBAKKEVEJ I HORSENS – olympisk mester i Sundbakkeløbet 1976. Og nu – rockstjerne i dansk politik! Foran kravler og kryber, moser og maser fotografer for at få billedet til dagens, ugens, månedens, måske årets store historie. Jeg er på det billede. Jeg er ikke hovedpersonen. Det er jeg helt afklaret med. Men billedet eksisterer ikke uden mig. Sådan er det.

Jeg er Anders, søn af Ole Samuelson. Selvom hans hjerte bankede for Det Radikale Venstre, ville han have forstået, hvorfor jeg sidder her i dag med livlinen kappet til familiens gamle parti. Og han ville have været stolt.

Alle de grønne stole i Fællessalen er besat. Overalt er der mennesker; langs med stolerækkerne, op ad trappen, inde i karnapperne og bagest står en hel kødrand af figurer, der blander sig med dem på endevæggens store maleri af Rigsdagens medlemmer i 1915. Jeg anede ikke, der var så mange journalister på Christiansborg. Nogle kender jeg. Der er Helle Ib, der har breaket historien om vores nye parti på forsiden af BT i dag. Det er hun nok godt tilfreds med. Og derovre står Noa Reddington, som nok er mindre tilfreds. I dagens

udgave af Ugebrevet Mandag Morgen har han skrevet, at der ikke var hold i rygterne om det nye parti. Det har han fra mig. Han ringede for tre dage siden, og jeg stak ham en lodret løgn: "Et nyt parti? Hold nu op. Jeg står her og er på vej ud for at sejle en tur i min båd!" Er jeg mon bedre til at lyve, end jeg selv tror?

Jeg er Anders – maratonløber med en funklende ny personlig rekordtid på 2:57:59. Jeg er tre måneder fra min 40-års fødselsdag og i mit livs form. Jeg er tændt. Jeg er klar.

En lille del af mig tror stadig ikke helt på det. Det er fem dage siden, vi tre sagde til hinanden, at nu var terningerne kastet. Alligevel har tvivlen nået helt frem til i dag. Men nu er vi her. Nu gør vi det. Ved siden af mig sidder dansk politik superstar, Naser Khader. Ved siden af ham dagens store overraskelse, min kollega fra Europa-Parlamentet Gitte Seeberg. Vi er det nye. I dette øjeblik lægger vi måneders tvivl, skepsis og diskussioner bag os og surfer på den bølge af begejstring, der er i rummet. Måske burde vi tage os i agt for begejstrede journalister, men i dag bader vi os i håb. Hvis der er nok, der tror på projektet, så kan vi måske gå på vandet.

DEN 7. MAJ 2007 STARTEDE RÆDELSFULDT, men sluttede til gengæld euforisk. Jeg blev vækket ved sekstiden af min kimende telefon. Jeg tog den og fik en rasende kvinde i røret. Det var Naser Khaders kone. "Har du set BT?" sagde hun i en tone, der fik mig til at føle, jeg stod foran en henrettelsespeloton. Nej, jeg havde ikke engang set, at det var blevet morgen. Men jeg kunne forstå på hende, at nyheden om dannelsen af Ny Alliance fyldte hele forsiden og nu cirkulerede på alle nyhedskanaler.

"Er det sådan, det skal være i det her parti, at man ikke kan holde noget hemmeligt?" Jeg forsikrede hende om, at det ikke var mig, der havde lækket noget til BT's politiske redaktør. Jeg fortalte ikke, jeg godt vidste, hvem det var; nemlig Naser selv. Jeg tænkte, at han lige den dag, hvor vi skulle lancere vores nye parti, ikke havde orket at

tage en ægteskabelig diskussion. Jeg undlod dog ikke senere på dagen at fortælle ham, at jeg havde taget et ordentligt skrald for ham den morgen.

BT's politiske redaktør, Helle Ib, var en af dem, Naser og jeg på et tidligt tidspunkt talte med. Vi ville høre, hvordan ideen om et nyt parti lød i en kommentators ører. Det lød tydeligvis ganske godt. Hun troede, det ville blive meget positivt modtaget. Ved den lejlighed havde Helle Ib presset på for at få Naser til at love, at hvis det blev til noget, skulle hun have historien solo. Derfor var det ikke nogen stor overraskelse for mig, at den var på BT's forside den morgen. Og det viste sig faktisk, at det var en udmærket disposition. Ingen tabte interessen, bare fordi nyheden var sluppet ud. Nærmest tværtimod. BT's artikel virkede som en *teaser*, for nu alle ville vide mere. Vores telefoner kimedede, bimlede og bamlede med opkald og sms'er, og vores mailboks bugnede lige fra morgenstunden.

At Nasers kone gik ud fra, det var mig, der havde lækket historien til BT, viser noget om tillidsniveauet i partiets spæde begyndelse. Det var ikke højt, og det skulle kun blive værre.

Nasers kone havde fået et godt argument forærende til at tro, at det var mig, der var lækken. Et par uger tidligere havde min søster, Mette Bock, nemlig skrevet en kronik i Politiken om behovet for et nyt parti. Her forudså hun, at der ville komme mange nye partier de kommende år ... Man kan roligt sige, at hun vidste, hvad hun talte om, for Mette er og har hele vejen igennem været en af mine nærmeste fortrolige. Hun var fuldt ud indviet i planerne om det nye parti, og derfor var jeg ikke glad for den kronik. Naser, Gitte og jeg havde brug for ro til at finde ud af, om vi overhovedet kunne få projektet op at stå. Kronikken øgede pressens tro på, at noget var under opsejling. Der var intet vundet ved at henlede offentlighedens interesse på vores sonderinger.

Det var ikke en kronik, der ligefrem øgede mine nye partifællers tillid til, at jeg var en mand, der kunne holde tæt. Nu er Mette ikke en person, man sådan kommanderer rundt med, så jeg forsøgte end ikke at stoppe hende. Men da jeg hørte, at hun på selve dagen, den 7. maj,

var på vej til middagsradioavisen for at kommentere BT's historie, da fik hun min uforblommede holdning til det initiativ. Heldigvis skiftede hun mening og afstod fra at fortælle om Ny Alliance i Radioavisen halvanden time inden vores store pressemøde.

Det havde været ikke så lidt af en præstation at holde partidannelsen hemmelig. Især Naser blev fulgt tæt af journalister. Men der var ting, der skulle gøres: Partiet skulle formelt stiftes og registreres hos Indenrigsministeriet. Vi skulle reservere et godt sted at holde et pressemøde, hvor vi kunne offentliggøre den store nyhed. Partiet skulle have en hjemmeside, sådan at interesserede fra første dag kunne finde informationer om, hvem vi var, hvad vi ville og måske ligefrem melde sig ind. Det sidste regnede vi dog med ville tage lidt tid. Vi skulle også have et logo eller i hvert fald noget med vores navn og hjemmesideadresse på, og det skulle gerne være noget, der fængede fra første blitzlys. Alt det skulle laves i ugen op til pressemødet, og intet måtte slippe ud om det. Vi ville gerne selv beholde serveretten, så historien om det nye parti blev fortalt på vores måde først.

I den situation var det praktisk, at jeg havde et godt netværk i Jylland – langt væk fra både Christiansborg og alle slags pressefolk.

Den første, jeg kontaktede, var min gamle næsten-nabo og gode ven, Bjarne Dalgaard Jensen. Det er nu ikke helt rigtigt, for den allerførste var selvfølgelig Helge Simmelsgaard. Han har været min mentor, ven og spindoktor, siden jeg første gang stillede op til Folketinget i 1994. Dengang var han også min chef.

Jeg ville ikke kunne svare på, hvornår jeg kontaktede ham første gang i forbindelse med dannelsen af Ny Alliance, for han var der bare hele tiden. Det var ham, jeg vendte alting med. Partiet var ikke blevet til noget uden Helge. Havde han frarådet projektet, var jeg ikke gået videre med det. Så meget vægt tillægger jeg hans mening. Han er en af de skarpeste politiske analytikere, jeg kender. Helge hjalp også med det praktiske. Det var ham, der kontaktede Indenrigsministeriet. Ganske vist ikke i sit eget navn, for hans forbindelse til mig var alt for vel-

kendt, og intet måtte slippe ud. I stedet kom Bjarne Dalgaard Jensen til at stå som partistifter. Selvom vi var næsten-naboer, havde vi ikke adresse på samme vej, så forbindelsen imellem os var ikke indlysende. I øvrigt kunne Bjarne sagtens have fundet på at lave et parti. Han har lavet så meget andet. Motoriserede rulleskøjter for eksempel! Han har solgt støvsugere, været FN-soldat på Cypern, haft sin egen entreprenørvirksomhed, og han blev landskendt, da han i 2005 reddede et udviklingsprojekt i Malawi, der var blevet sparet væk af VK-regeringen og havde efterladt 545 ludfattige kvinder med en for dem kæmpegæld. Det var vel sandsynligt, at sådan en mand ville starte et parti ...

Bjarne sagde, at det var helt i orden, at vi brugte hans navn. Han hjalp også med kontakt til Marianne Beuchert, der havde Ideskilte i Horsens. Hun var frisk på at lave et foreløbigt logo ud af hjemmesideadressen. Det skulle sættes på nogle skilte eller bannere, vi kunne bruge på pressemødet. Vi var ret sikre på, at der ville dukke en del pressefotos og tv-kameraer op, og hvis hjemmessideadressen stod lysende klart bag ved os, ville det være ubetalelig reklame.

Når man er politiker, vil man først og fremmest have sit politiske budskab ud. Og som helt nyt parti var det ekstra afgørende, at det blev det rigtige – altså vores eget – budskab, der blev eksponeret lige fra starten. Jeg havde bedt Marianne om at lade sig inspirere af Hilary Clintons, John McCains og Barack Obamas hjemmesider. Jeg syntes, at netop de amerikanske toppolitikeres forskellige måder at præsentere sig på virkede godt, så dem kunne vi i Ny Alliance stilmæssigt lægge os op ad. Det var derfor, vores farver fra starten var blå, rød og hvid. På en nydelig blå baggrund stod der nyalliance.dk med små hvide bogstaver bortset fra “ny”, som var røde bogstaver. Det blev meget vellykket ikke mindst i betragtning af den korte tid, Marianne havde haft til at udvikle det.

Bjarne kendte også en rigtig kvik fyr, der kunne lave vores hjemmeside; nemlig hans egen søn Martin. Han gik i gymnasiet og brugte det meste af sin fritid på et firma, han havde lavet sammen med sin kammerat, Michael Mortensen. De var et par it-nørdere, der hjalp fod-

boldklubber og små selvstændige erhvervsdrivende med at opbygge hjemmesider. Heldigvis var det store bededag fredag den 4. maj, så de to gutter kunne lade skolebøgerne ligge og skrue en hjemmeside sammen for os i Ny Alliance. I dybeste hemmelighed. Jeg havde truet med bål og brand, død og ødelæggelse, hvis de så meget som pippede om projektet til nogen, og det havde virket i en grad, så Michael ikke engang havde turdet fortælle sin far, hvad det var, han havde så travlt med den weekend.

Vi fik skrevet de første tekster: “Ny Alliance er et midterparti, der søger indflydelse, uanset om det er til højre eller til venstre. Vi er trætte af designer- og kontraktspolitik og synes, at politik er mere end at agere efter laveste fællesnævner. Ny Alliance er et borgerligt midterparti, der vil bygge bro mellem blokkene. Partiet vil bygge på det, der samler, frem for det, der skiller. Vi vil tage det bedste fra social-liberalister og social-konservative og bruge det til at reformere det danske samfund. På længere sigt vil vi udvikle folkestyret og den offentlige sektor på en måde, der passer bedre til det 21. århundrede. Det handler om at finde de løsninger, der er brug for i en globaliseret verden.”

Derpå fulgte en ganske kort beskrivelse af vores politiske hovedsynspunkter. At det var kort, skyldtes ikke, at vi bare bragte et uddrag – vi var simpelthen ikke nået længere i vores diskussioner af, hvad politikken egentlig skulle være.

Bortset fra den korte præsentation af politikken indeholdt hjemmesiden stort set kun anvisninger på, hvordan man kunne hjælpe til som frivillig, som underskriftindsamler og som sponsor. Og selvfølgelig en mulighed for at melde sig ind i partiet direkte. I sidste øjeblik fik Martin og Michael den ide at lægge en tæller ind på forsiden, så alle løbende kunne følge med i, hvor mange medlemmer vi fik. Jeg regnede ikke med, det ville få nogen særlig betydning for os – det var vist mest kræst for it-nørder. Der tog jeg så frydefuldt fejl. Til gengæld fik jeg – også frydefuldt – ret i at insistere på, at de to gutter skulle sørge for rigeligt med serverplads, så siden ikke gik ned, selvom der kom rigtig mange besøgende på en gang.

Gitte, Naser og jeg havde diskuteret, hvor vi skulle lade bomben sprænge; hvilke rammer ville være de bedste, når vi ville signalere, at vi var det nye, samtidig med at vi gerne ville fremstå solide og troværdige. Naser og jeg havde talt med Asger Aamund flere gange undervejs i forberedelserne, og da det kom til lanceringen, skar han igennem: "I skal selvfølgelig holde det første pressemøde på Christiansborg. Dermed signalerer I selvtillid og overbevisning om, at det er hér, I helt naturligt hører hjemme!" Det afgjorde sagen.

Vi bookede Fællessalen, der er den fornemme mødesal, der ligger lige under Folketingssalen. Naser kunne som medlem af Folketinget uden problemer reservere salen uden alt for indgående forklaringer om til hvad. Oprindeligt havde vi aftalt, at pressemødet skulle holdes tirsdag den 8. maj, men som tiden gik, blev vi stadig mere nervøse for, om historien skulle glide os af hænde. Derfor rykkede vi det frem til mandag den 7. maj. Det lagde ganske vist et ekstra pres på vores jyske leverandører, men de bedyrede, at de nok skulle klare det.

Aftenen inden mødtes vi oppe hos Gitte i Gammel Holte. Hun bor i et ret specielt hus, hvor alt er af træ; vægge, gulve og lofter, så det emmer af hygge. Om det var årsagen, eller det var ren glæde over, at vi stod lige foran målstregen, ved jeg ikke, men stemningen var i hvert fald mere end god. Gittes mand lavede mad, og vi fik et glas vin, mens vi ventede på Naser. Han kom til vores forbløffelse ikke alene.

I hælene på ham kom først Rasmus Jønsson, som er en af de mange politiske iagttagere, der står som en kødrand rundt om det danske folketing. Han skulle være Nasers presserådgiver. Vi havde slet ikke talt om det os tre imellem. På den anden side tænkte jeg, at Naser som leder af partiet skulle have nogen til at hjælpe sig, og hvis han havde tillid til Rasmus Jønsson, så var det også fint. Selv havde jeg Helge i baghånden, og det var jeg tryk ved.

Nasers anden følgesvend var det et regulært chok at se: Christoffer Guldbrandsen! Dokumentarfilminstruktøren, der i *Fogh bag facaden* havde udstillet statsministeren som en kynisk, kold og kolerisk

kontrollfreak. Jeg havde mødt ham én gang et halvt år tidligere, hvor Naser havde inviteret mig med til en herreaften på en dyr italiensk restaurant. Her hyggede vi os sammen med fyre som Henrik Qvortrup, Michael Kristiansen, Troels Myhlenberg og altså også Christoffer Guldbrandsen. Han underholdt selskabet med, at han snart ville komme med en film om Afghanistan, der var så afslørende for Fogh, at den burde være nok til at vælte ham.

Ham var det altså, at Naser havde udvalgt til at lave filmen om vores spæde nye parti. Jeg var rystet.

Senere skulle det vise sig, at det havde jeg god grund til at være. Selv Per Stig Møller gjorde en bedre figur i *Fogh bag facaden*, end jeg gjorde i filmen om Ny Alliance.

Tiden og stemningen var ikke til at protestere mod, at Guldbrandsen skulle følge hvert et usikkert skridt, vi tog, mens vi improviserede os igennem det at skabe et nyt parti. Der var kun 18 timer til lanceringen. Hverken Gitte eller jeg brokkede os, men selv tog jeg den beslutning, at når kameraet kørte, ville jeg forholde mig tavs. Vi anede intet om, hvordan det, vi sagde, ville blive brugt. Vi tre partistiftere havde nok at gøre med at opbygge en tillid os imellem og blive enige om, i hvilken retning vi skulle gå. Situationen var skrøbelig i forvejen, og det ville ikke blive bedre, hvis vi konstant havde kamera på. Det er derfor, jeg faktisk ikke siger noget i filmen. Det var muligvis ikke den klogeste beslutning. I hvert fald kom jeg til at fremstå tavs, skummel og konspiratorisk i en grad, så jeg ikke kunne genkende mig selv og min rolle i historien.

Alt det anede vi ikke den søndag aften. Vi var høje over, at nu skulle det være, og både Christoffer Guldbrandsen og Rasmus Jønsson deltog i diskussionerne om, hvad vi skulle gøre og sige næste dag. Vi skrev udkast til, hvad vi hver især skulle sige på pressemødet. Hvad var vores motiv for at forlade vores respektive partier, hvad var vores håb og ide med Ny Alliance? Naser kom med ideen om, at Gitte skulle sige "nok er nok". Sidst på aftenen havde vi vores taler færdige i hoved-

træk, og vi sluttede aftenen af med at skrive under på en tekst, Helge havde forfattet for os hjemme i Hatting, om at vi startede et nyt parti og var ejere af “Ny Alliance”.

Jeg kørte ind for at sove hos min onkel Erik, der boede i et rækkehus i det, der kaldes Kartoffelrækkerne, ved søerne i København. Det var min midlertidige base. Det ville være naturligt, hvis jeg nu skrev, at jeg ikke fik sovet meget den nat, men det ville ikke være sandt. Jeg har et utrolig godt sovehjerte og kan slumre hen når som helst, hvor som helst. Jeg var selvfølgelig meget spændt og har formentligt gennemgået et pressemødet rigtig mange gange i søvne, men sov – det gjorde jeg. I hvert fald indtil jeg blev vækket så brat af Nasers kone.

Vi mødtes tidligt næste morgen oppe hos Gitte. Selvom historien var ude nu og fyldte alt i pressen den morgen, så var det stadig en velbevaret hemmelighed, at Gitte var med i projektet, så i hendes hus var vi i ly for pressen. Vi fik dog meldinger om, at rygterne om Gitte var begyndt at gå, så vi flygtede over til hendes forældre i Hørsholm. Der pudsede vi vores taler af, og vi meldte os ud af vores partier. Jeg sendte en kort mail til Marianne Jelved om min beslutning. Naser og jeg aftalte, at vi senere ville besøge hende, se hende i øjnene og forklare os ordentligt. Hun var trods alt en vigtig person og et ledelsesmæssigt forbillede for os begge to.

Samtidig havde mine jyske forbindelser enormt travlt med de sidste forberedelser. Jeg sms'ede med min bror Kristian for at finde ud af, hvor langt de var kommet med de bannere, der skulle stå bag os ved pressemødet. Det var vigtigt for os, at de blev klar, fordi det ville give vores projekt et mere professionelt udtryk, samtidig med at det kunne skaffe trafik ind på vores hjemmeside. Vi ville få brug for masser af hjælp – det var vi helt klar over – så det var afgørende, at folk med det samme kunne finde ud af, hvor og hvordan de kunne melde sig under fanerne. Og vi ville aldrig få en bedre chance til at flashe vores

webadresse end på det pressemøde. Vi var ikke længere i tvivl om, at det ville blive godt besøgt.

Bannere blev trykt samme morgen i Vojens, men der var problemer. Da de tre ud af fem var klar, turde min bror ikke vente længere, så han drønedede af sted med dem til Horsens, så de kunne blive sat på standere. Klokkeren tyve minutter over ti drønedede han så videre sammen med min gode ven Fleming Lund mod København.

Det var en række nervepirrende sms'er, vi udvekslede.

Gitte, Naser og jeg blev kørt fra Hørsholm ind til Christiansborg af PET. Naser var jo konstant under beskyttelse, så det var det mest praktiske at køre med dem.

Jeg følte mig meget fokuseret. Oppe hos Gittes forældre havde vi sammen gennemgået, hvad vi hver især ville sige, og jeg var ikke nervøs, for jeg vidste godt, at det ikke var mig, der var i centrum. Det var Naser, der var stjernen, og dernæst Gitte, som var den store nyhed. Jeg spillede tredje violin i det stykke den dag.

Vi vidste, at der var mange mennesker inde i Fællessalen allerede, for vi var blevet holdt orienteret løbende blandt andet af Rasmus Jønsson, der var taget i forvejen. Ti minutter inden pressemødet, mens vi var på vej mod Christiansborg, tikkede der endelig et billede ind på min mobiltelefon af podiet med de imponerende standere som baggrund. Det var fra Fleming, der skrev: "Alt er klar, I kan bare komme an!"

Straks derefter fik vi fra bilen øje på Søren Pind og syntes, det var det mest besynderlige sammentræf. På det tidspunkt var vi temmelig overgearede og rullede vinduerne ned og råbte "Søren! – hej, Søren!" Jeg tror aldrig, han fandt ud af, hvor de tossede råb kom fra.

Det var overvældende at ankomme til Christiansborg den dag. Fra det øjeblik bilen holdt stille foran den store stentrapp, var vi omringet af pressefolk. Vi gik tæt sammen op ad trappen. Det var et råd, Rasmus Jønsson havde givet os; vi skulle sørge for hele tiden at holde sammen fysisk og kun blive fotograferet sammen. Det gjorde vi. Og jeg sørgede

for at gå 30 centimeter bag ved Naser, så det var helt tydeligt, at han var lederen, mens Gitte og jeg var løjtnanterne. Vi svarede ikke på nogen af de mange spørgsmål, der fløj mod os fra alle sider. Det, vi ville have ud, skulle siges på mødet og ingen andre steder. Der skulle ikke være nogen mulighed for at misforstå noget.

Vi gik altså tæt sammen ind i Fællessalen. Det var helt vildt. Alt, hvad der kunne krybe og gå af pressefolk og kameraer, var der, men der var også mange andre – sikkert fra andre partier. Jeg har aldrig haft så stort et netværk på Christiansborg, at jeg kendte de ansatte fra alle mulige andre partier. Men det var tydeligt, at Gitte og Naser kendte nogle af dem. Jeg kunne spotte et par fra Det Radikale Venstre, sekretariatschefen Jesper Gronenberg og partiets organisationschef, Johannes Sørensen, blandt andre. Det var lidt specielt at se dem derinde. Naser og jeg var blevet kimet ned af dem hele formiddagen, men vi havde selvfølgelig ikke taget telefonen. Naser har siden fortalt, at han fik et stik af dårlig samvittighed, da han så dem. Det gjorde jeg slet ikke. På det tidspunkt var jeg i den grad blevet marginaliseret i partiet. Den senere klimaminister Martin Lidegaard havde gået rundt på landsmødet i 2005 og sagt til folk, at jeg var en færdig mand i dansk politik. Da jeg sad dér i Fællessalen og skulle præsentere vores nye parti, fik jeg en klar fornemmelse af, at helt færdig – kunne de så se – dét var jeg ikke. Jeg fik en intens fornemmelse af, at nu gik vi tre fra skyggen i dansk politik direkte ind i spotlightet, der hvor ens mening betyder noget.

Det var først, da vi var i det rum, at det hele blev en realitet. Indtil da havde det bare været noget, vi havde talt med ganske få mennesker om i lukkede rum. Pludselig var det hele meget, meget virkeligt. Derfra kunne vi ikke trække i land. Nødbremsen var væk.

Jeg havde haft en uro i kroppen hele vejen igennem. Kunne projektet nu bære? Kunne vi holde sammen? Den uro var som blæst bort, da vi trådte ind i salen og mærkede et sus af medvind. Nej, ikke et sus – en stiv kuling af medvind. Det viste sig, at det ikke bare var interessen for vores projekt, der var enorm. Det var begejstringen også. Vores

diskussioner om, hvem der bestemte hvad, fortonede sig øjeblikkeligt. Nu var det en festdag.

Jeg var glad. Glad for, at vi havde lyttet til Asger Aamund og lanceret vores parti på Christiansborg. Fællessalen emmer af alvorstung autoritet. Noget, ingen nyskabte partier har for meget af. Det er noget med rummets størrelse, loftshøjden, de mørke egetræspaneler og vindueskarnapper så store som min spisestue.

Jeg var glad, da jeg fik jeg øje på min bror Kristian og min ven Fleming. De havde formentligt forbrudt sig mod en række trafikregler for nå frem med de bannere, der nu stod bag ved os og sendte gæster i en lind strøm ind på nyalliance.dk.

Og jeg var glad for at sidde der sammen med Naser og Gitte med en følelse af at være med til at skrive danmarkshistorie.

Mens vi sad der, sad Bjarne på sit arbejde i Horsens og fulgte med på tv, hvordan det gik med lanceringen af "hans" parti. Pressemødet skulle lige til at gå i gang, da hans telefon ringede. Han var ret irriteret over det, men tog den alligevel. Det var en dame fra Indenrigsministeriet, der spurgte, om han var identisk med Naser Khader, Gitte Seeberg og Anders Samuelsen.

"Hvis ikke du er det, så har jeg travlt, for så er der et stort anlagt pressemøde, der skal aflyses meget hurtigt," sagde hun. Det var jo Bjarne, der stod som stifter af partiet, så uden hans samtykke kunne hun ikke lade mødet fortsætte. Bjarne skyndte sig at forsikre hende om, at den skam var god nok.

Alt det vidste vi ikke noget om, da Naser gik i gang: "Vi danner i dag et nyt parti – som hedder Ny Alliance. Og det hedder det, fordi det er dét, vi gerne vil skabe. En ny alliance mellem de politiske blokke. En ny alliance mellem Danmark og verden. En ny alliance mellem politikerne og vælgerne."

Det var en flot tale han holdt, og jeg var stolt af ham og over at være en del af det projekt.

Så holdt Gitte sin tale, der i høj grad fokuserede på forholdet til

Dansk Folkeparti: “Baggrunden for min beslutning er blandt andet, at jeg føler, samarbejdet med Dansk Folkeparti er blevet for meget. At nok er nok. Især i spørgsmål som udlændingepolitik, EU og globalisering. De ytringer, som med jævne mellemrum bliver luftet af partiets folketingsmedlemmer i forhold til danskere med anden etnisk baggrund, er blevet mig sværere og sværere. Jeg synes faktisk, at vi alle på den borgerlige side på et langt tidligere tidspunkt burde have lagt klar og tydelig afstand til fremmedfjendske holdninger. At tie er at samtykke.”

Så blev det min tur, og jeg satte behovet for reformer i centrum: “Jeg tror på, at det, der kan sikre, at vi i Danmark fortsat kan udvikle vores tradition for frisind, åbenhed, mangfoldighed og fælles løsninger, er det politiske nybrud, som Ny Alliance vil skabe. Vi vil være et midterparti, der søger indflydelse, hvor indflydelse er mulig. Vi trækker fløjene mod midten og arbejder for at gennemføre de reformer, der skal sikre det danske samfunds position som socialliberal frontløber i en globaliseret verden.”

Så langt, så godt, men så kom de første spørgsmål farende. Hvem pegede vi på som statsminister? Det kom der noget sort snak ud af, for vi pegede ikke på nogen. Jeg fik sagt noget om, at vi dog var to eks-radikale og en eks-konservativ, så det var vel klart, at vi hældte til den borgerlige side. Naser blev spurgt om, hvad Gitte og jeg skulle være, nu da han var lederen. “Altså, vi er øhh lige ...” sagde han og kiggede på Gitte. “Vi er øhh, hvad er det, vi er ...”

“Fælles om det,” hjalp Gitte og skulle lige til at fortsætte. Men Naser fik samlet sig sammen: “Fælles om det. Og vi drøfter alle beslutninger og finder fælles forståelse for de afgørende beslutninger.”

Det var så pinligt. Jeg sad med foldede hænder og knugede dem, til knoerne blev hvide, for at aflede mine tanker. Mine kæber var så sammenbidte, at det var et under, jeg ikke flækkede en tand eller to. Det var nødvendigt for at undgå, at jeg lavede en “Ritt”, som dengang hun billedlig talt kastrerede Svend Auken for åben skærm med sit “det, Svend mener, er ...” Det var meget svært at lade være. Det må have været endnu sværere for Naser. Han var i en helt ny rolle, og jeg tror,

han blev usikker på grund af den uklare fordeling af magten imellem os. Han var bange for at sige noget og derpå blive desavoueret.

Jeg ønskede inderligt, han ville sige, at han var lederen. Det havde været nemmere og bedre for os, hvis han havde sagt, at han var chefen, men at vi ville træffe beslutningerne i fællesskab. Han kunne ikke sige det. Det udstillede, hvor dårligt forberedt vores projekt var. Det var der imidlertid ikke rigtig nogen, der opdagede midt i glædesrusen over det nye.

Efter ret kort tid sagde Rasmus Jønsson tak for i dag, og så gik vi tre tæt sammen ud igen uden at sige ret meget til de mange spørgsmål, der haglede ned over os på vejen. Vi satte os ind i bilen på samme måde, som da vi kom; Naser på forsædet, Gitte og jeg på bagsædet, og så stak vi ellers af. Det lykkedes at komme væk fra Christiansborg, uden nogen fulgte efter os. Vi var helt eksalterede.

Det havde især været Naser og Gitte, der havde været i centrum. Og det havde jeg det fint med. Min drøm var gået i opfyldelse: Vi havde lavet det nye parti. Og jeg følte mig sikker på, at selvom det var Naser, der var hovednavnet, og Gitte, der satte dagsordnen med “nok-er-nok”, så skulle jeg nok få mit. Når det kom til konkret politik, ville det ende med, at meget af det tunge ville lande hos mig – skat, uddannelse og den slags. Sådan kom det også til at gå. Jeg følte egentlig, at jeg var bedre til at formulere mig om politik, end både Gitte og Naser var.

Vi tog ud til min onkel i Kartoffelrækkerne, og stemningen var euforisk. Det væltede ind med sms'er og lykønskninger. Da vi ankom, var der gået mindre end en halv time, siden pressemødet var slut, men vi havde allerede fået 850 medlemmer i partiet. Det fik jeg at vide i en sms fra Martin, der stod for hjemmesiden. Og det var kun begyndelsen.

Reaktionerne i tv og radio var overvældende. Vi blev nærmest modtaget som dansk politiks frelsere. Nyhederne på TV2 dryppede lidt malurt i bægeret, da politisk redaktør Anders Krab-Johansen kommenterede partidannelsen, som han ikke mente var holdbar.

Det blev jeg vred over. Bagefter kan jeg se, at det selvfølgelig var, fordi jeg vidste, han havde ret. Han havde set det, de andre i deres forblindelse af projektet ikke så. Jeg kunne mærke det på pressemødet, men led af angst for at blive afsløret. Vi havde jo ikke forberedt os godt nok. Og vi svarede for vagt. Men den aften blev jeg bare sur. Jeg kom mig dog hurtigt over det. Den lille gimmick, Martin og Michael havde installeret på nyalliance.dk, viste sig at være en humorbooster af rang. Klokkeren 20.26 viste tælleren, at vi havde nået 3000 medlemmer. Det blev hurtigt en nyhedshistorie i sig selv, så hjemmesiden blev en sand magnet – hele landet ville ind og tjekke, hvordan tallet steg minut for minut. Og det havde en selvforstærkende effekt på medlemstilgangen. Alle ville være med i det nye politiske projekt, som alle åbenbart vidste præcis, hvad gik ud på. Alle, bortset fra os tre stiftere.

Kapitel 2

Fars lange nedtur

Solbakkevej, 1. august 1970

JEG ER TRE ÅR PRÆCIS I DAG og har fået den bedste fødselsdagsgave nogensinde. Det er en sølvfarvet pistol med et rigtigt cowboyderbælte til. Mor og far er bestemt ikke tilfredse med, at jeg nu er bevæbnet, men jeg er lykkelig. Cowboydere og rødhuder er min yndlingsleg. Det er varmt solskinsvejr. Jeg løber rundt i korte bukser og bare tæer i sandalerne og skyder vildt omkring mig. Bang, bang, bang! Haven er fuld af gæster. Det er ikke mine gæster, men min fars. Jeg ved, at det er nogle fra hans arbejde i København. Jeg ved også, at de er fornemme, for ude på gaden holder store flotte biler på rad og række, og det er noget, der imponerer alle os drenge på Solbakkevej. Det er Det Radikale Venstres folketingsgruppe med statsminister Hilmar Baunsgaard og hans fire radikale ministre i spidsen, der er kommet på besøg. Jeg har plaffet alle mine søskende med min nye pistol så mange gange, at jeg fornemmer, det nok vil være klogest at finde nye ofre. Jeg leger, at alle gæsterne er farlige rødhuder og tager dem fra en ende af. Jeg er skånselsløs og tager ingen fanger. Bang, bang, bang!

DET MÅ HAVE VÆRET EN AF MIN FARS STOLTESTE stunder overhovedet. Samme dag som min tre-års fødselsdag var der radikalt sommergruppemøde på Bygholm Hotel i Horsens. De kom alle sammen ud til eftermiddagskaffe hos os på Solbakkevej; statsminister Hilmar Baunsgaard og hans fire radikale ministre, Folketingets formand, Karl Skytte, og hele folketingsgruppen, som min far var medlem af. Der stod han så og tog imod omgivet af sine fem søde børn og smukke kone. Det var hans livs højdepunkt.

Vi børn tog det nu meget afslappet. Vi fik det, man vel kalder en fri opdragelse. Vores forældre blandede sig i hvert fald meget lidt i, hvordan vi skulle opføre os. Så når jeg nu havde fødselsdag og havde fået en legetøjspistol af naboen, så fik jeg naturligvis lov til at rende rundt og lege højlydt med den. Der var ikke noget med, at *børn skal ses, ikke høres* hjemme hos os. Det, mine forældre var lidt flove over i den sammenhæng, var, at det var en pistol, jeg legede med. De var dedikerede medlemmer af det antimilitaristiske Radikale Venstre. De undskyldte sig med, at det var en gave fra nabokonen. Og jeg brugte den flittigt og skød hele banden inklusive Karl Skytte. Han imponerede os unger ved at spise en anseelig mængde af vores sure kirsebær direkte fra træet. Min far kunne uden overdrivelse senere sige, at der blev spist kirsebær med de store den dag.

Og jeg kan sige uden overdrivelse, at det var mit første attentat mod Det Radikale Venstre.

Jeg har rekonstrueret historien ud fra andres hukommelse, for jeg kan praktisk taget intet huske fra de seks første år af mit liv, hvor jeg boede på Solbakkevej, og familien stadig var samlet. Jeg har muligvis fortrængt oplevelser fra den tid, fordi de ikke var rare. I hvert fald er min første erindring et skænderi mellem min mor og far. De stod ude i køkkenet og råbte ad hinanden, mens vi børn sad i stuen ved siden af. Det har nok været ret ulideligt at høre på, for til sidst rejste jeg mig op, åbnede døren ud til køkkenet og råbte, at de skulle holde op med at skændes. Om jeg var fire, fem eller seks år, aner jeg ikke. Erindringen

er ladet med en følelse af desperation. Hvorfor kunne de ikke bare finde ud af det? Det forstod jeg aldrig. I hvert fald ikke før jeg selv mange år senere stod i samme situation.

Jeg har også et par gode minder. For eksempel et billede af hele familien samlet omkring bordet til kakao og nybagte boller. Min mor forsøgte en overgang at gøre det til en hyggelig daglig praksis, når alle var kommet hjem fra skole. Jeg var meget glad for min mor. Jeg kan huske en situation, hvor vi stod i gangen på Solbakkevej, og jeg kiggede beundrende på hende og sagde: "Hvor er det ærgerligt, du er så gammel, for ellers vil jeg gerne giftes med dig, når jeg bliver stor."

Den sidste erindring, jeg har fra den periode, er et vagt billede, hvor min mor, lillebror og jeg går hen ad Solbakkevej med en stor sort plasticpose. Min far står tilbage og kigger, men vinker ikke. Det må have været, da min mor forlod ham og tog mig og min lillebror med. Min far nægtede at vinke, og fra det tidspunkt kommunikerede han aldrig mere med min mor direkte. Alt foregik gennem os børn.

Min far var enebarn. Hvis man forestiller sig Matador-figuren Daniel Skjern uden søster Ellen, har man et godt billede af, hvordan min far selv opfattede sin barndom. Han var lidt af en historienørd, følte sig ensom og presset af sine forældres opmærksomhed. Hans far hed Karl Peter Samuelsen og var uddannet lærer, og hans mor, Ane Kirstine, underviste i husholdning. De var ret gamle, da de fik ham og altid lidt bekymrede for ham. Farfar blev inspektør på Mulernes Legatskole, der var en ren drengeskole, i Odense i 1944, da det gik fra privat til kommunalt regi, og han blev der indtil 1963, da det blev udvidet til at være gymnasium.

Min far gik på Skt. Knuds Gymnasium, og han brød sig bestemt ikke om at gå i skole. Han interesserede sig kun for historie og læste simpelthen ikke bøger, han ikke fandt interessante. Ligegyldigt hvad hans lærere så mente om det. Det var nok lidt pinligt for farfar, at hans søn var så lidt autoritetstro. I gymnasiet fik min far en anmærkning i karakterbogen, der siden er blevet et trøstens ord i familien, når der

er nogen, der får virkelig dårlige karakterer: "Ole er undertiden så doven, at det grænser til det uforskammede!"

Far tog os fem børn med på ferie hos farmor og farfar en eller to gange om året. For os var det svært at forstå, at hans forældre havde været så skrappe ved ham. Vi kunne ikke forestille os farfar vrisse "negermusik", når min far hørte sin jazz, som han var så glad for. For os var de bare dejlige bedsteforældre. De flyttede til Kerteminde, da de blev pensionerede, og farmor kræsede for os med rødspætter med hjemmelavet remoulade og æblekage til dessert. Farfar hyggede sig med at brygge øl og vin, men jeg har bestemt ikke indtryk af, at han havde et overdrevent forbrug. Han gjorde morgengymnastik a la Kaptajn Jespersen hver morgen – et imponerende syn for en lille dreng – og han blev 87 år.

Men min far havde altså denne overdrevne respekt for sine forældre. Han plejede at sige: "Der skal være vand mellem generationerne!" Og det sørgede han for, der kom, så snart det var muligt. Med studentereksamen i bagagen strøg han af sted til København i 1951 og indskrev sig på historiestudiet på universitetet.

Det var noget, han var virkelig god til. Han åd sig gennem bøgerne, kom med i en læsegruppe med nogle ældre studerende, og han fik sin eksamen lynhurtigt og med topkarakter. Midtvejs i studierne tog han til London i et halvt år for at skrive en opgave om engelsk parlamentarisme. Det var der, han mødte min mor, Anna Holm, der arbejdede som au pair-pige.

Mor er ud af en ærkeradikal familie. Hendes far, Carl Holm, var søn af en husmand, der gik fallit med en meget beskeden gård; måtte sælge alt og tage arbejde på cementfabrikken Dania ved Mariager Fjord. Bedstefar havde oprindeligt ni søskende, men de syv døde – vist nok af meningitis – så hans far endte forståeligt nok som en knækket og ret bitter mand.

Trods de hårde odds lykkedes det min bedstefar at skaffe sig en helt

anden tilværelse. Han blev uddannet lærer og fik arbejde i Hobro. Han og mormor, Ane Margrethe, fik fem børn, som ikke bare overlevede, men fik virkeligt gode uddannelser og job. Morbror Erik blev embedsmand i Udenrigsministeriet og blandt andet Anker Jørgensens højre hånd i EF-spørgsmål. Kaj blev landsinspektør og fotograferede hele Danmark fra luften. Vagn blev børnelæge, Inger blev jurist, og min mor blev uddannet husholdningslærer og senere inspektør på Liselund Kursuscenter.

Bedstefar engagerede sig stærkt i den lokale afdeling af Det Radikale Venstre og var inderligt overbevist radikal hele sit liv. Da tyskerne fløj hen over Hobro, sagde han stolt: "De smider ikke bomber – det er Scavenius' fortjeneste!" Det Radikale Venstre var en integreret del af hans liv, og hans overbevisning spredte sig til børn, svigerbørn og siden børnebørn. Det var ham, der fik min far ind i partiet, selvom det nok også fra min fars side var et oprør mod min konservative farfar.

I London blev det ret klart for min mor og far, at det skulle være de to. De var som samfundsengagerede studerende forfærdede, da Sovjetunionen brutalt nedkæmpede opstanden i Ungarn i efteråret 1956 og tog til protestdemonstration inde ved den russiske ambassade. Familiehistorien går, at de bagefter tog de hjem og lavede Mette som et positivt modtræk til de dystre begivenheder. Hun blev i hvert fald født ni måneder senere.

Til min fars store fortrydelse blev han indkaldt som værnepligtig, så snart han havde afsluttet studierne på universitetet. Dengang skulle man være soldat i atten måneder. Det passede ham bestemt ikke. "Tænk, at en voksen mand skulle hoppe og springe på den måde," sagde han senere med foragt i stemmen. Det var den ene ting, der skubbede ham over mod Det Radikale Venstre. Den anden var svigerfamilien, som han blev meget glad for.

Efter den forhadte militærtjeneste kan man roligt sige, det kørte for min far. Han fik job som adjunkt ved Horsens Statsskole og flyttede

med min mor og Mette til byen. Min mor arbejdede deltids som husholdningslærer på en skole. Børneflokket blev udvidet i rask tempo med Karen, Morten og Kristian, og der blev trangt i lejligheden. Så fik han og min mor bygget et moderne splinternyt parcelhus på Solbakkevej i et helt nyt kvarter med grusveje og marker hele vejen rundt. Det var de glade 60'ere, hvor alt kunne lade sig gøre, og alle blev rigere år for år. Mine forældre fik vaskemaskine, opvaskemaskine og bil. Og de fik en bedre bil – en stor Ford Taunus – og så proppede han ellers hele flokken ind i den, tændte en Cecil og kørte os til Sønderby, hvor vi kunne bade. Det var før sikkerhedsselerne tid og vi fem børn stod, sad og tumlede på bagsædet i røg og damp – mere røg end damp faktisk – i sommervarmen. Der følte meget langt til stranden. Alle andre havde også fået bil på det tidspunkt og fået samme ide om en strandtur. Køen derud var uendelig, og det var verdens længste 18 kilometer.

Mine forældre levede et aktivt, udadvendt liv med venner og samfundengagement. Klokkerne fem om eftermiddagen var der aftensmad til børnene, efterfulgt af badning og putning, og så kunne de voksne ellers gå i byen og passe deres voksenliv. Det kunne være menighedsrådet, vælgerforeningen eller bare naboskaberne, der fyldte aftenene.

Fars politiske karriere begyndte, da han kom til Horsens, hvor han blev opfordret til at stille op til Vær-Nebel Sogneråd. Han kom ind begge steder. Hans liv havde været én lang optur, siden han flyttede hjemmefra efter studentereksamen. Modgang kendte han faktisk ikke til. Måske var det derfor, han var så dårligt rustet, da det værste tænkelige skete:

En hel flok af vejens børn havde besluttet sig for at gå på pærerov. På den anden side af Oddervejen var der en have med et træ, der bugnede af langt flere frugter, end ejerne rimeligvis kunne spise selv. Det mente børnene i hvert fald. Så de drog af sted på deres cykler. På vejen tilbage fra det vellykkede rov cyklede min seksårige søster, Karen, bagest. Mette, der var ni år på det tidspunkt, vendte sig om for at se, om hendes lillesøster stadig var med. Ikke fordi hun var specielt urolig

over bilerne, for dem var der ikke så mange af dengang. Ikke desto mindre var det netop en bil, hun så lige i det øjeblik, hun vendte sig. Og den hamrede ind i den lille cyklist. Karen var død på stedet. Mette drøned hjem og hentede mor og far. De nåede derved samtidig med ambulancen og kørte med ind på sygehuset. Men der var ikke noget at gøre. Min mor har fortalt, hvordan hun holdt om Karen og kunne mærke, at hendes hoved var helt knust. Det var traumatiserende for hele familien. Min storebror Kristian har fortalt om, hvordan vores storebror nogle år senere faldt og fik hånden ned i bålets gløder, så han råbte og skreg. Kristian var overbevist om, at nu var der en mere, der døde. Så tungt sad det i kroppen på dem.

Mette, der i den grad var storesøster, følte selvfølgelig et stort medansvar for det, der var sket. Oven i chokket, sorgen og savnet bebrejdede hun sig selv, at hun ikke havde passet bedre på Karen. Det var vores forældre faktisk gode til at tackle, og de gjorde meget ud af at tale med Mette om, at det ikke var hendes skyld. Straks efter Karens død besluttede de at få et nyt barn. Tomrummet skulle udfyldes og en glæde skulle dulme sorgen. Ni måneder senere blev jeg født.

Mette var med til min fødsel. Det var en ide, hun selv havde fået. Vores forældre syntes, det var helt rigtigt. Nu hvor hun havde oplevet livets afslutning, så skulle hun også opleve livets begyndelse. Som en slags bearbejdning af traumet.

Jeg var noget sent på den. 14 dage faktisk, og det var ved at drive min mor til vanvid. Hun stod for at skulle indlægges "til observation for overbåren graviditet", som det hed dengang. Men natten inden gik fødslen i gang, og klokken ti minutter i fire kunne Mette meddele mor, at det var blevet en dreng. "Det hele gik så let, hurtigt og behageligt, at nattens oplevelser blev den hidtil største begivenhed i Mettes liv." Sådan beskrev min mor det i et brev til en veninde.

Lige siden har Mette fulgt mig i tykt og tyndt. Hun har samlet mig op, når jeg faldt, lige fra jeg tog de første vaklende skridt i livet såvel som i politik.

Min fødsel vakte stor begejstring. Ikke bare hos Mette og i den øv-

rige familie, men blandt alle, der havde oplevet tragedien med Karens død. Min mor lå i barselsengen i soveværelset og kunne ud gennem verandadøren se, hvordan ikke bare naboen, men fru Ankjær længere nede ad gaden flagede i dagens anledning.

Min fars politiske engagement havde resulteret i en opstilling som folketingskandidat. Valget kom, da jeg var et halvt år gammel, og Det Radikale Venstre vandt mere end dobbelt så mange mandater som ved valget to år tidligere. Det resultat slæbte ham med ind i Folketinget, selvom han ikke havde så mange personlige stemmer. Det blev ekstra spændende af, at partiformand Hilmar Baunsgaard tog over efter Jens Otto Krag som statsminister. Min far kom altså ikke bare i Folketinget, men blev en del af regeringspartiet. Han kom også straks med helt ind i magtens midte. Det skyldtes Hilmar Baunsgaards helt specielle måde at rangere nye radikale folketingsmedlemmer på: De, der havde slips på, regnede han med, han kunne stole på. Resten var det lige meget med. Min far havde heldigvis slips på den dag.

Han elskede at være i Folketinget. Han var et meget udadvendt menneske og var i sit es, når han skulle holde tale. Da han havde været i Folketinget i et halvt år, holdt han en blændende og morsom tale til gruppens julefrokost. Det har den radikale Svend Erik Skovmand fortalt mig, efter min far var død.

Det dulmede hans sorg over Karens død, at han kom i Folketinget. Han var som en fisk i vandet. Han beskæftigede sig med samtidshistorie og var oven i købet selv en del af historien, ja, ligefrem med til at skabe den. Og han var sammen med mennesker, han syntes var fantastiske. Typisk for min far fandt han sammen med sin totale modsætning; en husmand fra Nordfyn, der hed Arne Lindegaard. De to tilsammen var som et billede på Det Radikale Venstre, der var startet af netop husmænd og akademikere. De kom tilfældigvis til at sidde ved siden af hinanden i Folketingssalen. Arne Lindegaard fik kun to et halvt år som folketingsmedlem. Sygdom satte en stopper for hans

politiske karriere, men han levede mange år derefter, og venskabet mellem ham og min far holdt resten af deres liv.

Min far var formand for Folketingets Undervisningsudvalg og havde et tæt samarbejde med den radikale undervisningsminister Helge Larsen. Han blev kaldt Onde Helge af de oprørske universitetsstuderende. Det var helt urimeligt, for han var tværtimod åben over for dem, og det var faktisk ham, der fik lavet om på styrelsesloven og brudt professorvældet. Men de studerende var pivrøde og ligeglade med den form for fakta.

For min far var det et højdepunkt, da han sammen med Helge Larsen havde forhandlet en ny skolelov igennem. Det havde været hårdt, det var en god lov, og de var glade og stolte. Men en uge senere blev der udskrevet valg, og deres skolelov nåede aldrig at blive vedtaget.

Det var i 1971. I den valgkamp kørte den radikale fiskeriminister A.C. Normann galt i sin ministerbil. Han sad selv ved rattet og var skyld i, at to døde og tre kom til skade. Han blev idømt 30 dages hæfte og blev også fundet uværdig til at sidde i Folketinget. Til trods for skandalen bevarede Det Radikale Venstre sine 27 mandater, men regeringens parlamentariske grundlag forsvandt. Derfor overlod Hilmar Baunsgaard igen Statsministeriet til Socialdemokratiets Jens Otto Krag. Det kom til at betyde mere for min far, end han selv vidste. Siden har man nemlig fundet en ministerliste med min fars navn på. Baunsgaard havde udset sig ham til kirkeminister. Det ville lige have passet ham. Han var trofast kirkegænger hele sit liv og kom mest i Vær Kirke. Vi børn blev slæbt med og placeret op ad det gamle kogende fyr, hvor vi var ved at blive stegt levende. Når vi brokkede os, fik vi at vide, at det bare var en forprøve på skærsilden, og det kunne vi tage helt roligt, for det var kun de børn, der beklagede sig, der skulle igennem den. Det troede vi nu ikke på, men vi holdt da mund. Indimellem tog han os med, når Åge Ringer skulle ringe solen ned. Så hang vi i klokketovene og legede på kirkegården, mens han fik alt det nyeste sladder fra sognet, som Åge vidste besked med.

Det Radikale Venstre tabte regeringsmagten ved valget i 1971, men min far genvandt sit eget mandat. Han var ikke meget hjemme. Som regel var han der i weekenden og om mandagen, hvor Folketinget ikke har møde, og så underviste han på gymnasiet. Han havde beholdt sit job blot med nedsat timetal. Når han var hjemme, blev der talt politik hele tiden. Politik og historie. Han indprentede os, at venstrefolk er utroværdige, upålidelige og altid har en ræv bag øret. Så var det på plads!

Vi skulle se TV-Avisen hver dag og fra vi kunne læse, blev det forventet, at vi kom igennem mindst tre aviser dagligt.

Det store emne i 1971-72 var EF. De Radikale var splittede i spørgsmålet om, hvorvidt Danmark skulle være med eller ej. Og jeg skal da lige love for, at den splittelse også delte vores hjem. Min far var gløden fortaler for fællesmarkedet. Min mor var lige så glødende modstander, og hun blev bakket op af den lokale præst, som min far af den og senere mange andre grunde ikke var spor begejstret for.

Efterhånden var stemningen hjemme på Solbakkevej nærmest som i Bergmans *Scener fra et ægteskab*, der også kom frem i de år. Det er ikke til at sige, hvornår diskussionerne udviklede sig til skænderier. Min far drak måske allerede for meget på det tidspunkt. I hvert fald har han fortalt, at det var helt fast kutyme, at når han kørte hjem i toget fra Købehavn sammen med andre jyske folketingsmedlemmer, så drak de Carlsberg på Sjælland; på færgen skiftede de til Albani, og når Lillebæltsbroen var krydset, gik de over til Ceres. Det er slet ikke sikkert, det bare var én øl af hvert mærke, men selvom det var, må man sige, de fik noget inden for vesten, før de nåede hjem.

I 1973 var der valg igen. Det blev kendt som "jordskredsvalget". Tre nye partier var med – Fremskridtspartiet, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti – og de satte sig på 49 af Folketingets 179 mandater. Samtidig kom Retsforbundet og Danmarks Kommunistiske Parti igen over spærregrensen, så alle de øvrige partier havde et virkelig

hårdt valg. Det gik hårdest ud over Det Konservative Folkeparti, der tabte halvdelen af sine tilhængere, mens de øvrige partier rundt regnet mistede en tredjedel. Min far var en af de syv radikale, der røg ud.

Efter det lagde han sig, ifølge min mor, bare på sofaen. Det var oven i købet den vinter med den første oliekrise, hvor alle skruede ned for varmen og gik og frøs i deres parcelhuse. Det har heller ikke været opmuntrende.

Jeg er ikke i tvivl om, at det var hjerteskræende at opleve for en lille dreng, der elskede sin far. At se ham ligge der nærmest hjælpeløs. Men jeg har fortrængt det. Han fik formentlig en regulær depression, som han prøvede at drikke væk. Det var en dårlig kur. Det kan jeg sige med sikkerhed, for han gennemtestede den over tyve år, uden det blev bedre.

Han foretog sig ingenting. Indtil min mor et halvt års tid senere flyttede. Da begyndte han at male hele huset. Han havde aldrig nogen sinde lavet noget praktisk, men nu fik det hele en omgang. Måske for at demonstrere over for min mor, at alt var i orden, i håb om at vi børn fortalte hende det, og hun snart kom hjem igen. Jeg reagerede på samme måde, da jeg 36 år senere selv blev skilt.

Min mor tog hjem til sine forældre i Hobro sammen med mig og min lillebror, Karl Peter. De tre store blev boende hos far i Horsens.

Dengang sad han stadig i byrådet i Horsens. Her havde han blandt andet fået lov til at navngive et boligkvarter. Det kom selvfølgelig til at bære præg af hans store historieinteresse og er kendt som Griffenfeldsparken. Alle veje fik navn efter personer, der havde tilknytning til Peder Griffenfeld, hvis kiste ligger i Vær Kirke.

Heller ikke byrådsarbejdet blev ved. Ved kommunalvalget i 1977 blev han ikke genvalgt. Han genopstillede et par gange, men det lykkedes ikke, og så opgav han. På et tidspunkt var han tæt på at komme i amtsrådet og kunne være blevet amtsborgmester, fordi han sad på det afgørende mandat. Men han manglede lige 20-25 stemmer – ifølge ham selv. Så det kiksede også for ham. Alt kiksede for ham. Han gik

helt ud af politik og koncentrerede sig om sit job som gymnasielærer. Det holdt han meget af, og jeg har også hørt fra mange elever, der holdt af ham og hans undervisning. Tidernes skiften på skolen tog han med humor og sindsro. Han syntes ikke, det var strengt nødvendigt at indrette et bederum af hensyn til et par muslimske elever, men syntes så det i det mindste havde sin egen indbyggede skønhed, at rummet lå med udsigt direkte til byens store svineslagteri. Der kunne de så ligge og bede med ansigtet mod Mekka og nyslagtede svin.

Horsens Statsskole, Vær Kirke og alkoholen blev faste holdepunkter.

Han startede hos pedellen om morgen med at få en øl med ham, inden han gik op på lærerværelset og læste alle aviserne. Han elskede livet alt for meget til at begå selvmord, så i stedet for valgte han et meget langstrakt selvmord ved hjælp af alkoholen. Han talte aldrig om sine problemer og benægtede notorisk, at han havde nogen. Han klynkede heller ikke, men uanset hvor meget han spillede spillet, så vidste jeg, han var dybt ulykkelig indeni. Det vidste vi alle sammen. Han brød fuldstændigt med min mor efter skilsmissen og nægtede at se hende eller tale med hende. Og det var ikke kun min mor. Han brød også med hendes familie, selvom han havde været meget knyttet til sine svogre, Ole og Erik. Dem savnede han uden at kunne sige det. Hans tilværelse blev skolen og så hjem og drikke og læse.

Min far levede højt på de mange store oplevelser fra hans tid i landspolitik. Han blev fra starten medlem af den radikale folketingsgruppes bestyrelse, og han blev folketingsgruppens sekretær. Det sidste var med til at give ham den vildeste oplevelse. Han blev nemlig inviteret på officielt besøg i Sovjetunionen. Derovre var der intet større end en generalsekretær – det var det, Bresjnev var, så de mente nok, at min far som sin folketingsgruppes sekretær måtte være særligt fornem. I hvert fald fik den på alle tangenter til hans ære. Det var med Bolsjoj-ballet, kaviar, rød løber og underskriftsseancer. Det hele sluttede af med kortegekørsel over Den Røde Plads i en stor sort bil og motorcykelbetjente foran. Dér sad min far – en lille mand fra Horsens.

I lufthavnen blev han proppet ind i det største og flotteste fly, Aeroflot havde, og blev fløjet til København. Der skiftede han til en lille DC9 for at komme til Billund, hvor han tog lufthavnsbussen til Horsens Banegård. Han havde ikke danske penge nok til en taxa, så han måtte tage den røde bybus nummer tre til Solbakkevej. Og hvem stod dér, da han kom hjem, og var ved at ordne haven? Præsten! Ham, der blev min mors kommende mand. Han var en rigtig havemand og ville sikkert gerne gøre indtryk på min mor, så han var i gang med at lave et kunstfærdigt bed. Siden opkaldte vi det efter ham – *den etzerodske runding*.

Min far hævdede selv, den dag var en fantastisk beskrivelse af hans deroute. Fra magtens højeste tinder til pengeløs hanrej.

Kapitel 3

Præsten fra helvede

Tranebjerg, Samsø, september 1978

TAVSHEDEN I KØKKENET ER ØRESØNDERRIVENDE. Om så alle kirkeklokker på Samsø gav sig til at kime, ville det ikke kunne overdøve den. Karl Peter og jeg sidder med ryggen til haven. Vores "jeg kan ikke, mor ... jeg kaster op" har ingen effekt. Vores tryglen bliver opslugt af tavsheden. Mor sidder med et blik, der siger: "Det gør lige så ondt på mig som på jer."

Men det er os, der er ved at kvæles af brækfornemmelser. Dagens ret er røget hamburgerryg røget til uspiselighed. Alene lugten i vores uprøvede barnenæser gør det næsten umuligt at tvinge munden op, så et lille stykke kan smutte indenfor. Men det skal det. Reglen er klar: Der skal ikke kun smages på maden; der skal spises op! For enden af bordet troner præsten. Det er ham, der laver reglerne. Nu skal de forfælede mors drenge lære det. Han ser ikke engang på os. Gennem de tykke mørke briller er blikket indstillet på uendelig. Jeg ønsker inderligt, at uendeligheden vil ramme ham lige her og nu og er sikker på, det for ham bliver den form for uendelighed, hvor man brænder op til evig tid. Han er afskyelig. Selv når han indimellem prøver at være jovial og spille kort med os. Han knalder skadefro

et stik i bordet og gnækker: "Så kan du godt skrive hjem efter din mosters sommerløn!"

Jeg ved ikke, hvorfor han hader Karl Peter og mig. Måske er vores ansigter en daglig påmindelse om, at der engang var en anden mand i vores mors liv. Og det er en tanke, han ikke kan holde ud. Der skal ikke være andre end ham i mors liv. Hverken nu, i fortiden eller fremtiden.

Tårerne brænder bag øjenlågene. Jeg vil ikke græde. Men kødet vokser som en rådden svamp i munden på mig. Jeg prøver at sluge det. Forgæves. Jeg hælder vand ind og forestiller mig, det er en kæmpepestor pille. Nu drypper tårerne tungt ned på voksdugen. Præsten rejser sig og går. Men det gør ingen forskel. Selv når han ikke er her, er han her alligevel. Og der er ingen kære mor. For hun har ikke kræfter til at ændre på det. Her i huset regerer præsten suverænt. Det står lysende klart for os nu. Fremover gælder det om at holde sig så langt væk fra ham som muligt.

JEG VAR BARE SEKS ÅR, da mine forældre blev skilt. Min mor flyttede med Karl Peter og mig ind i sit barndomshjem på Skovvej 18 i Hobro. Det var et kæmpe rødt murstenshus i tre etager, som mine bedsteforældre ejede. De boede selv på første sal. I stueetagen var der to lejligheder, der var lejet ud til et par ældre damer og på anden sal var der en lille lejlighed, hvor min mors kusine Lisbeth boede. Hun var blevet adopteret af mine bedsteforældre, efter hendes mor var død af kræft. Vi boede ved siden af hende i et stort værelse med udsigt ud over haven, men vi opholdt os en del i køkkenet nedenunder, hvor min mor huserede. Hun kastede sig med det samme over at passe sine forældre. De var i slutningen af 70'erne, og min bedstemor var allerede noget senil. Sød og mild, men ikke til megen glæde for os drenge.

Min bedstefar var blevet pensioneret fra sit lærerjob som 68-årig. Der var ikke noget med efterløn der! Det var i 1963. Han var engang blevet kørt over af en lastbil og havde fået ødelagt det ene ben. Det var

helt stift og gav han en karakteristisk asymmetrisk gang. Man kunne altid se langt væk, at det var ham, der kom gående.

Han var grundtvigianer, men ikke af den festlige slags; mere tungsindig, som om han aldrig helt havde sluppet sin indremissionske baggrund. Han sagde ikke så meget. Mest noget med "Luk døren!", en vane skabt af oliekrisen. Til gengæld fik min bror og jeg fem kroner, hvis vi en hel uge havde husket at lukke dørene efter os. De penge brugte vi straks nede hos fru Viborg i bagerbutikken på hjørnet.

Jeg kan kun huske en gang, hvor bedstefar var rigtig sur på mig. Jeg havde været til blokfløjtespil. Det plejede at være frygtelig kedeligt, men den dag var der faktisk en melodi, jeg kunne virkelig godt. For at vise det spillede jeg den i dobbelt tempo. Spillelærerinden sagde bagefter, at nu måtte jeg gerne gå. Jeg var mægtig stolt, for jeg var sikker på, det var en slags præmie for, at jeg var så dygtig. Men da jeg kom hjem, tog bedstefar imod mig ved døren, og han var rasende. Lærerinden havde åbenbart ringet og sagt, at jeg havde været fræk. Sådan kunne voksne være så svære at forstå.

Bedstefar var en tro partisoldat i Det Radikale Venstre hele sit liv. Han havde været opstillet til folketingsvalget to gange i Mariagerkredsen, som ikke havde en jordisk chance for at give valg. Det var noget, han gjorde for partiets skyld; for at det skulle være repræsenteret på stemmesedlen og blive hørt i valgkampen.

Ved det sidste folketingsvalg, bedstefar oplevede, var han knap 80 år gammel, men han gik stadig rundt og delte brochurer ud for partiet. Det var i 1975. Vi fulgte stemmeoptællingen sammen på tv. Bedstefar sad tavs i den ene lænestol, mens jeg stod på hovedet i den anden. Det var en vane, jeg havde i de år. Jeg stod altid på hovedet i den stol, når jeg så tv. Måske for at dæmpe min rastløshed, måske har jeg bare nydt, at jeg kunne. Jeg var meget optaget af valget. Jeg vidste, at et godt valgresultat for Det Radikale Venstre kunne gøre min far glad. Men hver gang Sten Bostrup og Birgit Meister tonede frem på skærmen med flere delresultater, var det med tilbagegang for partiet. Ganske få gange

var der en lille fremgang i en kreds, og så for jeg hen til telefonen og ringede til min far, for at vi kunne dele glæden over det.

Gode valgresultater var dog sjældne for Det Radikale Venstre i det årti. Partiet gik troligt syv mandater tilbage ved hvert valg, så en af de store radikale, Karl Skytte, sagde: "Hvis vi fortsætter sådan her, kommer vi til at skylde et mandat ved næste valg."

Der var ingen opmuntring at hente for min far der. Jeg ville have givet hvad som helst for at gøre ham glad og syntes, det var så uretfærdigt, at Det Radikale Venstre ikke bare fik alle mandaterne, for de var jo de gode.

På et tidspunkt flyttede mine bedsteforældre ned i den ene af lejlighederne i stueetagen. Vi overtog midteretagen og fik en hel del mere plads at boltre os på. Der var en karnap i stuen, hvor man kunne sidde og følge med i, hvad der skete nede på gaden. Karl Peter og jeg brugte den mest til at holde mest øje med, hvornår vores bedste ven, Jan, kom hjem. Han var et par år ældre og kom derfor senere hjem fra skole end os. Når han kom, skulle vi videre med vores helt store projekt, en hytte af træ, vi var i gang med at bygge i et hjørne af haven.

Den havde vi fået efter en tur til en børneby inde i Randers, hvor der var alle mulige former for legehuse af træ. Karl Peter og jeg havde selv fået lov at udpege et, vi kunne tænke os at bygge derhjemme. Vi valgte et, der var i to etager med svalegang og alt muligt. Det var en stor mundfuld for et par små drenge, men tømreren inde ved siden af var vældig flink til at hjælpe os. Jeg tænker, han håbede at gøre indtryk på vores smukke mor.

Hun arbejdede som nattevagt på Julemærkehjemmet i Hobro. Når vi var lagt i seng, tog hun på arbejde og kom så hjem om morgenen for at få os op og af sted i skole. Samtidig tog hun sig af sin senile mor, gamle far og kusine Lisbeth, der både var syg af kræft og havde alkoholproblemer, så mor havde god brug for sit veludviklede omsorgs-gen. Min bedstefar døde året efter, vi var flyttet ind, og da vi tre år senere flyttede til Samsø, flyttede bedstemor med, så min mor kunne

tage sig af hende. Kusine Lisbeth blev i Hobro, men min mor rejste frem og tilbage for at pleje hende, indtil hun døde. Min mor er sådan et menneske, der slet ikke kan lade være.

Nogen stor pædagog var hun dog ikke. Men hun forsøgte sig da indmellem. Hun insisterede på, at jeg skulle lære at spille klaver. Jeg var ikke meget for at øve mig, når mine kammerater løb rundt udenfor og legede cowboyder og rødhuder. Så min mor opfandt et belønningssystem med mine yndlingschokolader, After Eight. Hun placerede ti stykker på klaveret, og hver gang jeg spillede rigtigt, ville der blive flyttet et over til mig. Hver gang jeg spillede forkert, ville der blive flyttet et væk. Når alle stykkerne lå på min side, kunne jeg komme ud at lege. Ikke før!

Jeg kan stadig mærke i kroppen, hvor rasende fortvivlet jeg var, da de lækre chokolader blev flyttet længere og længere væk fra mig. Jeg fik tårer i øjnene og kunne ikke se noderne, og så spillede jeg endnu mere forkert. Det var en ond cirkel. Til sidst svor jeg højlydt, at jeg aldrig mere ville spille klaver. Inden i mig selv svor jeg desuden, at jeg aldrig ville fortryde det. Og hvis jeg kom i nærheden af at fortryde, ville jeg bare tænke tilbage på den urimelighed, jeg havde været udsat for. Jeg lærte det altså aldrig. Bortset fra et enkelt stykke i den klassiske lærebog *Vi spiller klaver*, nemlig "Klokkerne ringer". Den kan jeg den dag i dag. Det var alligevel meget rart at kunne sætte sig til et klaver og prøve at charmere pigerne med et lille stykke musik.

Vi boede i Hobro i godt fire år. Præsten ringede hver uge og læste sine prædikener op for min mor. Han var stadig gift, og min mor sagde til os, at hvis der gik rygter om hende og præsten, så passede det ikke. Det gjorde det så alligevel, men jeg havde nu ikke tænkt på det på den måde. Min mor sørgede oven i købet for, at Mette, da det blev lidt for konfliktfyldt for hende at være hos far på Solbakkevej, kom til at bo til leje ude hos præsten og hans kone. Bagefter virker det som en helt afsindig tilrettelæggelse af tingene, at hun fik sin datter flyttet over til den kommende stedfar midt under hans skilsmisse. Min far følte sig i

hvert fald underløbet af det arrangement. At hans datter skulle flytte ud til hans ekskones elsker. Sådan så han på det, for han troede ikke på, de kun havde lavet bede ude i den have, dengang han kom hjem fra Sovjetunionen.

Da præsten var blevet skilt, blev forholdet til mor officielt. De skulle giftes, og vi skulle flytte til Samsø, hvor han havde fået stillingen som sognepræst i Tranebjerg. Jeg gik i 5. klasse.

Dengang var mit forhold til præsten udmærket. Da det var blevet aftalt, at vi skulle flytte til Samsø, gik min mor og jeg en dag i haven i Hobro og hørte et P1-program på vores transistorradio. Det handlede om onde stedforældre. "Det er da godt, at præsten ikke er sådan en, men er en rar en," sagde jeg til min mor. Jeg havde ingen anelse om, hvad der ventede.

Immanuel Etzerodt hed han. Vi kaldte ham Etz. Der var nogle, der syntes, han lignede en hyggelig Nøddebo Præstegård-agtig præstemand med sine besynderlige lange og buskede bakkenbarter og den ludende holdning. Men jeg syntes, han lignede den satan, han var. Han var en intelligent mand, der kunne latin og græsk, men følelsesmæssigt var han helt forkrøblet.

Min mor har fortalt, at i det sekund de gik ud af rådhuset som ægtepar, ændrede han personlighed. Indtil da havde han været sød og rar. Ganske vist en mand som vidste, hvor skabet skulle stå. Men hun var vel netop faldet for, at han havde styr på det hele. Min far var et rodehoved, der ikke havde styr på penge eller noget som helst andet. Der var Etz modsat. Der var ikke fem øre, der lå forkert. Den tryghed havde min mor brug for. Men da hun giftede sig med ham, viste han sig at være ekstremt jaloux, besidderisk og den mest kontrollerende mand i verden.

Min bror og jeg oplevede første gang forandringen, da vi alle sammen var pakket sammen i Etz's bil for at flytte til Samsø. Karl Peter og jeg havde fået en afskedsgave af fru Viborg, den lokale bager nede på hjørnet af vejen. Vi havde været stjernebunder. Hun gav os en lille

papkasse fyldt med ti forskellige slikposer, og vi var stolte og lykkelige. På vej ned til færgen vendte Etz sig om mod os og sagde: "Slikket er fælleseje, for nu er vi en familie. I kan tage en pose hver – resten det er fælles." Han stjal vores slik! Det var noget af en start. Det var grænseoverskridende og vanvittigt, at han kunne finde på det som indledning til vores nye liv sammen. Og min mor sagde ikke noget. Vi kiggede desperat over på hende, men hun bakkede ham op. Når vi nu var en familie, så var det fælles. Karl Peter og jeg tænkte, om vi så også var fælles om alle de cerutter, Etz røg i bilen, indtil vi var ved at brække os. Dem ville vi nemlig godt have gemt væk i en kasse.

Præstegården i Tranebjerg var et flot hus. Karl Peter og jeg havde hele førstesalen for os selv med eget badeværelse og plads til bobspil og bordtennis på loftet. Karl Peter fik det store værelse, og jeg fik det lille – det havde til gengæld en alkove. Det blev hurtigt fyldt med fodboldplakater. Jeg havde alle Liverpools spillere på væggene. I loftet hang Barcelonas spillere, for der spillede Allan Simonsen, og han var et stort idol.

Jeg gik på skolen i Tranebjerg, der lå skråt over for præstegården, og det var jeg glad for. Det havde også været fint nok i Hobro, men der havde jeg haft det lidt svært fagligt, især var engelsk vanskeligt for mig. Jeg fik en ny start på Samsø og kom ind i en god klasse og fik hurtigt gode venner derovre. Det betød alt, for det var ikke til at holde ud at være i nærheden af præsten.

Min mor var blevet hjemmegående præstefrue og passede til at begynde med sin egen senile mor. Senere flyttede også Etz's senile mor ind i præstegården. De to gamle damer var vidt forskellige. Bedstemor var mild og sød og syntes altid, det var godt vejr. Etz's mor var sur og vred og syntes altid, vejret var utåleligt.

Familien spiste aftensmad sammen i det store køkken. I princippet. Min bror og jeg kom meget ofte sent hjem, fordi vi havde været til fodbold. Så stod der mad i varmeovnen, og det var vi svært tilfredse med. Middagsbordet, det ville man gerne undgå.

Min mor gjorde, hvad hun kunne og ofte mere til, når hendes store hjerte løb af med hende. Jeg glemmer aldrig, hvordan hun pludselig lillejuleaften stillede med en fremmed dreng, der var jævnaldrende med mig, og sagde: "Det er Brian, og han skal holde jul hos os." Det var jeg mildest talt ikke tilfreds med. Nu skulle vi lige til at hygge os og så skulle opmærksomheden deles med en, vi slet ikke kendte. Og som ikke engang – viste det sig hurtigt – var interesseret i fodbold.

Han var plejebarn, men kunne ikke være i sin plejefamilie i julen og skulle have været på børnehjem. I stedet kom han på ferie hos os. Jeg syntes, det var træls, men var dog godt nok opdraget til at vide, at det kunne jeg ikke være bekendt. Og det lykkedes faktisk hurtigt at finde fælles fodslag alligevel. Jeg spillede Gasolin' på kassettebåndoptageren for ham, og han spillede det nyeste nye, en pigegruppe, der hed Luv, for mig. Og da min mor kom med varm te, lune boller og et helt nyt brætspil, Afrikas Stjerne, så glemte jeg alt om irritation og havde den hyggeligste juleferie med min nye ven.

Etz var min mors diametrale modsætning. Han var for eksempel virkelig nærig. Mor fik udleveret husholdningspenge, som aldrig helt kunne slå til, og det plejebidrag, hun fik af kommunen for at passe de to gamle damer, det konfiskerede han.

På et tidspunkt havde han observeret, at der blev brugt meget toiletpapir. Så lærte han os, hvordan man kunne nøjes med to stykker og lægge dem sammen. Engang Karl Peter sad på toilet, flåede præsten pludselig døren op og råbte: "Det dér må man ikke!" Han havde stået og luret gennem døren, at Karl Peter sad med en lang stribe papir klar til at tørre sig.

Jeg havde nogle forfærdelige skænderier med ham. Det vil sige, det var mest mig, der skændtes. Jeg kunne sidde øverst på trappen og skri-ge ad ham: "Du er sindssyg, din totale idiot – hvorfor må jeg ikke? Du er fuldstændig sindssyg!" Det prellede af. Han var ligesom præsten i *Fanny og Alexander*; han lod sig ikke mærke med, at folk råbte og skreg. Jeg havde selvfølgelig håbet på en reaktion, men der kom ingen, og det var næsten værre.

Den jul, hvor *Fanny og Alexander* blev vist i fjernsynet, var vi fem søskende samlet på Samsø. Vi sad alle sammen inde i stuen og så den – undtagen Etz. Han nægtede. Han hadede Bergman. Alle sad og tænkte: “Det dér – det er Etzerodt.” Og det tænkte han sikkert også selv.

Min søster Mette havde i flere år et mareridt, hvor hun vågnede, fordi hun havde drømt, hun havde stukket præsten ihjel med en kniv. Hun var så vred over den måde, han behandlede Karl Peter og mig på. Ingen – absolut ingen skulle genere hendes brødre. Sådan var det dengang, og sådan er det i dag. Vi har ikke haft en løvemor, men en løvestoresøster.

Mette var blevet voksen, gift med Hans Jørn og havde fået sit første barn, mens vi boede på Samsø. Og hun havde modet til at tale dunder til Etz. Det gjorde hun blandt andet en gang, hvor hun oplevede, hvordan han minutiøst gennemgik den græsplæne, Karl Peter og jeg havde brugt timer på at slå, for finde fejl og små græstotter, vi havde overset. Sådan var han. Ingenting, vi gjorde, var godt nok.

Der var også skrappe restriktioner på, hvor meget vi måtte ringe til vores far. Det var hårdt. Vores far ville ikke risikere at få mor eller Etz i røret, hvis han ringede til os, derfor måtte det være os, der ringede op.

Da mor og Etz var kæresten, havde de talt så meget i telefon, at han havde fået en reprimande af menighedsrådet. Det ville han ikke opleve igen, og det var nok en ekstra grund til, at han var så restriktiv med det. Vi måtte ringe for tre kroner om ugen, og han vidste præcis, hvad det kostede i minuttet.

Han fik sig noget af en overraskelse, efter jeg havde holdt en stor fest. Da havde en af mine venner fundet et nummer til Kennedy Space Center, hvor man kunne lytte med på kommunikationen mellem kontrolcenteret og rumfærgen. Jeg tror, de lyttede halvanden time. Jeg opdagede det ved, at røret på et tidspunkt bare lå ved siden af telefonen. Da jeg tog det op og hørte, hvad det var, kunne jeg praktisk taget se monsterregningen for mig. Jeg frydede mig og var skrækslagen på samme tid og lagde lige så stille røret på.

Den fest var kulminationen på mit oprør mod præsten, men jeg havde ikke forestillet mig, det ville gå så vildt for sig. Mor og Etz var taget på sommerferie og havde overladt Karl Peter og mig til at passe os selv og hinanden, så jeg inviterede kammeraterne til åbent hus i præstegården. Lige præcis den weekend var der ikke diskotek på Brundby Hotel, så ALLE kom til Tranebjerg Præstegård. Ikke bare vennerne, men deres venner og deres venners venner. Det var helt ude af kontrol. Karl Peter rendte rundt med kartoffelmel hele aften og dryssede det ud der, hvor folk spildte. Bagefter forsøgte jeg selvfølgelig at slette alle spor. Det sidste, jeg ryddede op, var indpakningen til et kondom, jeg fik hevet ud af mors og præstens soveværelse. Der var også en plet på gulvet, som jeg febrilsk prøvede at vaske og skrubbe væk. Bagefter gav jeg det en omgang med min mors føntørrer, og det gjorde det hele meget værre, for jeg kom for tæt på kunststoftæppet, som fik lavet et ordentligt brændemærke.

Selvfølgelig opdagede de det. Så godt rent kunne vi heller ikke gøre. Desuden vidste hele Samsø, at der havde været gilde i præstegården.

Præsten talte ikke til mig i to måneder derefter. Det kan måske lyde rart, men det var det ikke. Tavshed kan været meget hårdere end en regulær skideballe. Det var hans metode. Sådant straffede han også min mor – med tavshed – når han var vred på hende. Den sommer skulle vi alle fire have været til London i sommerferien for at se fodbold, men turen blev aflyst som straf for min fest. Ifølge min mor opgav Etz derefter at opdrage os og overlod ansvaret til hende hundrede procent.

Det var selvfølgelig surt, at London-rejsen blev aflyst, men jeg havde bestemt masser af gode oplevelser i de år. Bare ikke nogen, der involverede præsten. Hver sommer tog vi på den traditionelle fætter-kusine-sommerlejr. Det var noget, min mor havde fundet på. Tilsammen havde hun og hendes fire søskende sytten børn. Og de fem ægtepar skiftedes til at arrangere og afholde årets sommerlejr. Så snart man var færdig med at bruge ble, var man gammel nok til at komme med.

Den tjente to formål. Dels kunne de øvrige fire par holde en uges

sommerferie uden børn, dels lærte vi fætre og kusiner hinanden virkelig godt at kende. Vi var til daglig temmelig spredt, blandt andet boede den ene af de fem familier i Norge. Vi har holdt sammen siden. Vi mødes stadig på lejr hvert andet år, og hver jul bliver vi opdateret grundigt på hinandens liv, når familiekrøniken udkommer. Her fortæller alle efterkommerne af Carl og Ane Margrethe Holm om, hvordan året er gået hos dem.

Min mor og præsten kunne sagtens finde på at tage på ferie uden os, selvom vi ikke var på lejr. Det var vi svært tilfredse med, men det var ikke altid lige sjovt.

Et år havde jeg været på Ballen Havn og fejret, at Karl Peter og jeg i to uger havde præstegården for os selv; at bæstet var borte. Jeg var blevet lidt halvsnalret, men blev enig med et par venner om, at vi skulle køre til Onsbjerg for at se en fodboldkamp, der muligvis kunne tiltrække nogle af øens søde piger. Jeg kørte af sted på min to gears Puch Maxi. Jeg havde faktisk ikke kørekort til den, men min mor var ikke var særlig pylret og havde givet mig lov. Knallerten havde den særlige finesse, at jeg kunne sætte gashåndtaget fast, når jeg vred det i bund – en slags cruise control i fuld fart. På den måde kunne jeg køre uden hænder på styret. Jeg havde en forestilling om, at det var noget, der ville imponere pigerne. Desværre led jeg skrækkeligt af høfeber, og da jeg gav mig til at tørre øjnene med min trøje, så jeg ikke svinget. Samtidig var der grus på vejen og for lidt luft i dækkene, og kombinationen betød, at forhjulet pludselig stod på tværs, mens jeg fløj ud over styret, i hvad der følte som en dobbelt salto med fuld skrue, inden jeg gav mig til at asfaltere vejen med, hvad jeg havde af disponibel hud. Jeg har stadig et par ar tilbage efter den omgang. Jeg turde ikke tage ind på sygehuset, for alle derinde kendte min mor og præsten. Jeg luskede tilbage til præstegården, hvor jeg brugte de fjorten præstefri dage, som skulle have været højt belagt med pigesjov og kammerater, på at pleje mine sår. Et anfald af asfaltekssem virker ikke ligefrem magnetisk tiltrækkende på det modsatte køn. Det måtte jeg sande. Heller ikke

min mor var imponeret, da hun kom hjem. Der var ingen medynk at hente fra den kant. Og præsten kvitterede med yderligere et par ugers tavshed.

Selvom præsten i princippet overlod opdragelsen af os til mor, så var han der i praksis hele tiden med sine nedladende og hånende bemærkninger. Selvfølgelig især over for min bror og mig, men ingen gik fri. Når radioen kørte og politikere talte, lød der en strøm af fnys og klagerier “ århh ... hmpf ... altså”. Jeg tænkte, at det egentlig var utroligt, at verdens klogeste mand åbenbart var endt på Samsø.

Jeg var konstant på konfliktkurs med ham og tilbragte det meste af min tid på fodboldbanerne og ude hos kammerater. Der havde jeg det til gengæld super. En overgang blev jeg kaldt “Nova Anders”, fordi nogle af vennerne syntes, jeg var lidt af en Casanova. Jeg var da også glad for piger, men næppe mere end mine kammerater. Jeg var bare ikke så genert som dem. Min helt store kærlighed på Samsø var Jane nede fra Brundby Skole. Alle ville bare have fat i hende, for hun var dejlig. Men Jane sagde nej til alle. Jeg tænkte: “Jeg ringer sgu til hende!”, og det gjorde jeg: “Hej, det er Anders – præste-Anders nede fra Tranebjerg. Jeg tænkte på, om du kunne tænke dig at være kæreste med mig?” Og så sagde hun JA! Wouw, det havde jeg ikke regnet med. Så var vi kærester.

Min rigtig gode ven Rene prøvede ihærdigt på at få os skilt ad igen. Han var ligesom jeg fanatisk Liverpool-fan. Indtil jeg blev kæreste med Jane, havde Liverpool været ubesejrede på hjemmebane. De kunne kun vinde. Efter Jane kom ind i billedet, begyndte de at tabe eller spille uafgjort. Rene mente bestemt, at de to ting hang sammen, og han forsøgte at presse mig til at slå op af hensyn til Liverpool. Men så vigtigt var fodbold altså heller ikke for mig.

Jeg havde et fantastisk fritidsarbejde på Brundby Mejeri. Især i sommerferien arbejdede jeg ved enorme mælkekar på flere tusinde liter, hvor jeg havde ansvaret for at komme løbe i, få det siet, få vallen fra, få varmet det op til 65 grader, og hvad der ellers hørte sig til. Mejeristen

var glad for mig og syntes, jeg skulle blive mejeriingeniør. Det ville jeg på en måde også gerne, men det ville kræve en matematisk studentereksamen. Jeg kunne dog slet ikke finde ud af fysik, så det stod helt klart, at jeg skulle på den sproglige linje i gymnasiet.

Selv det holdt lidt hårdt, fordi jeg kun blev erklæret "måske egnet". Jeg var ellers dygtig til matematik, og jeg kunne da også formulere mig, så dommen hang nok en anelse sammen med, at skolen i Tranbjerg økonomisk havde brug for at have nogle 10. klasses-elever. Derfor gik det ikke at erklære for mange gymnasieegnede efter 9. klasse, for så måtte kommunen betale for at have dem gående på Viborg Katedralskole. Men jeg havde muligvis også lidt svært ved at følge med, fordi jeg ikke var så meget inde i klasselokalet i timerne. I mit ungdomsoprør havde jeg startet en konkurrence med en kammerat om, hvem der kunne blive sat uden for døren flest gange på et år. På et tidspunkt indførte skolen en regel om, at man højst måtte stå udenfor ti minutter ad gangen. Vi syntes, det var genialt, for så kunne vi nå at blive smidt ud tre-fire gange pr. time. Engang kom vores tysklærer kun lige inden for døren i klassen, før han sagde: "Anders, du kan godt gå ud med det samme!" Sjovt nok var han den eneste af lærerne, der mente, at jeg godt ville kunne klare gymnasiet.

Præsten syntes tydeligvis, at det var alle tiders, at jeg blev erklæret "måske egnet". Så kunne min mor lære det; jeg var og blev en skidt knægt.

Der er ingen hverken før eller siden, jeg har hadet som præsten. Engang stod jeg med nogle venner nede ved kiosken, da vi hørte ambulancen. "Jeg håber fandeme, det er præsten, der har fået et slagtilfælde!" sagde jeg kækt. Da jeg kom hjem, så jeg, at det var præcis, hvad der var sket. Det rystede mig alligevel. Han kom sig dog fuldstændigt og var nøjagtig lige så ubehagelig som før. Han havde blot fået en ny irriterende vane. Han gik altid rundt og babbede på en usynlig cerut. Han havde nemlig fået besked på at stoppe med at ryge. Det var til at blive vanvittig af at høre på.

Jeg brugte min far og Horsens som helle. Jeg havde altid i baghovedet, at jeg kunne flygte hjem til min far. Det var en illusion, for han kunne slet ikke tage vare på Karl Peter og mig. Det ville give mere mening at flygte til min søster Mette og Hans Jørn. De blev efterhånden grundpillerne i familien, og de havde bosat sig i nærheden af Solbakkevej, så de kunne rykke hurtigt ud.

Mette sørgede altid for at være i farvandet, når vi skulle på weekend hos far, for at afværge de værste situationer, hans alkoholmisbrug kunne afstedkomme. Hun skældte ham hæder og ære fra, når han var for fuld til at hente sine drenge. Hendes første fødsel gik faktisk i gang på grund af sådan et skænderi. Min far kaldte hende *nådigfruen* og nægtede på det bestemteste, at han skulle have nogen problemer med alkohol.

Karl Peter og jeg kom som regel til Horsens hver tredje weekend. Far hentede os ved færgen i Hou i sin lille bitte sennepsgule Ford. Så skrålede vi "When The Saints Go Marching In" og andre sange hele vejen til Horsens – ofte som kanon.

I Horsens fortsatte vi bare livet, hvor vi havde sluppet, da vi flyttede med mor. Selvfølgelig var det meget anderledes, end da hele familien boede der, men eftersom omgivelserne var de samme – både de fysiske og menneskene – så kunne vi godt lade, som om ingenting var hændt. Min storebror nød, at der var slik og sodavand, når Karl Peter og jeg kom, for det var der ellers aldrig. Bortset fra det var intet forandret, syntes vi. Min far lavede dansk mad til os som hakkebøf og frikadeller, og han legede den eneste leg med os, han nogensinde har leget med sine børn. Det var en slags historieleg, hvor Karl Peter og jeg sad på hans mave og så gik han i gang: Hvornår begyndte 2. Verdenskrig? Hvad var den sorte død? Hvem var Viggo Hørup? Ting, vi ikke anede en dyt om. Så det var en ret underlig gætteleg. Det var hans måde at forsøge at give os lidt historisk viden samtidig med, han legede med os. Noget af det hang vel fast. Det meste gjorde ikke.

Vi legede med vores gamle venner på vejen, Henrik, Jens, Jørgen og

Tina. Om sommeren arrangerede de De Olympiske Lege, og det gik vi meget op i. Vi deltog i alle de forskellige discipliner. Jeg var ikke ligefrem en Jesper Tørring til højdespring, men løbe, det kunne jeg. Den store konkurrence i den disciplin var Sundbakkeløbet, der var godt en kilometer lang. Ruten var den store trekant – ned ad Solbakkevej hen ad Oddervej, hjem ad Sundbakken. Og jeg vandt. Jeg var helt vildt stolt. Alle børn fra vejene omkring deltog, men jeg blev Sundbakke-mester og fik den flotte medalje af papir, som Jens og Jørgen havde lavet.

At vores far var alkoholiker, havde Karl Peter og jeg ingen ide om, men vi havde nok alligevel en fornemmelse af, at alt ikke var helt, som det kunne være. I hvert fald lavede vi på et tidspunkt en lille reklamefilm, der indikerede det. Ideen havde vi fra fjernsynet, hvor vi havde set, hvordan man kunne sætte en lang strimmel papir på to toiletruller; tegne på papiret og derpå rulle det fra den ene ende til den anden gennem en kasse, som kunne forestille et tv.

Vi lavede reklamer for sodavand, hvor vi indtalte lyden på kassettebånd. Der var en, der lød sådan: “Her har vi så grape – børnenes yndlings sodavand.” Det underlige er, at den bitre grape jo ikke er nogen børns yndlings sodavand – heller ikke vores. Men det var den, min far drak, når han altså ikke drak øl. Vi har nok syntes, det var rarere, når han drak grape, end når han drak øl. Vi viste filmen for ham, men jeg tvivler på, han forstod det underliggende budskab. Grape – børnenes yndlings sodavand. Tænk en gang ...

Det var først, da jeg startede i gymnasiet, jeg opdagede, at min far havde et alkoholproblem. Det står meget tydeligt for mig. Jeg var på besøg hos min storebror Kristian i Aarhus. Vi havde været i byen, og jeg havde drukket mig fuld i citronsnaps, som var det billigste. På vej hjem midt om natten op ad Randersvej sagde Kristian, at far var dybt alkoholiseret. Jeg fejede ham af. Det passede ikke. Det kunne ikke være rigtigt. Men det var han, sagde Kristian.

Derefter kunne jeg godt se det. Når jeg var på besøg hos min far, begyndte jeg at holde øje og så, at der stod en hel flaske portvin om morgenen. Om eftermiddagen, når jeg havde været ude at slå græs, var der næsten ikke mere tilbage af den. "Hvad fanden foregår der?" spurgte jeg. Han nægtede bare totalt. Siden lærte jeg, at det gør alkoholikere. Jeg syntes, det var en underlig form for alkoholisme. Fra klokken fire-fem om eftermiddagen kunne man ikke snakke med ham. Man kunne dårligt forstå, hvad han sagde. Men næste morgen stod han op, hostede og harkede, men tog af sted til skole og underviste. Og så begyndte han at drikke igen, når han kom hjem.

Når jeg kom på Solbakkevej, gik der meget tid med at rydde op i huset, ordne have og den slags. Ubevidst følte jeg, det var vigtigt at få facaden til at se godt ud. Det kunne måske også inspirere min far. Det var meget naivt.

På trods af hans massive svigt og alle de bekymringer, han gav, så havde jeg en stor kærlighed til ham. Han var alkoholiker, men han var også meget andet. I modsætning til præsten for eksempel var han meget liberal. Når det kom til kærester, var hans princip, at hvis de kunne lide hans børn, så kunne han også lide dem. Da han en morgen kom ind på min brors værelse, og der lå en pige, begyndte han ikke at himle op over det. Han spurgte bare, hvor mange rundstykker de ville have. Og han havde humor. Da adskillige af kusinerne var sprunget ud som homoseksuelle, sagde han lige så tørt: "I vores familie er vi til kvinder alle sammen – uanset køn!"

Han var meget tæt knyttet til sine børn og ringede til dem alle sammen hver dag. Mens jeg boede på kollegium i Viborg, gik der ikke én dag, uden der blev råbt, "Anders, der er telefon – det er din far!" nede fra enden af gangen. Det skulle helst være inden, klokken var blevet mange, så man stadig kunne forstå, hvad han sagde. Vi talte lidt om, hvad der stod i avisen, hvordan det nu gik i politik og hvad jeg havde lært om i historietimen, inden han ringede videre til den næste.

Når jeg ikke er så fordømmende over for ham i dag, skyldes det nok, at jeg selv har børn. Så bliver det tydeligt, hvor frygteligt det ville

være, hvis et af dem døde. Det må have været helt ubærligt og for mig undskylder det ham rigtig meget, at han mistede Karen, som jeg tror, han følte sig tættest på. Oveni kom så skilsmissen og den tomhed, der fulgte med den. Det kan jeg godt sætte mig ind i nu.

Min far var præstens diametrale modsætning. Og jeg havde så travlt med at være vred på præsten, at der næppe var luft til også at være vred på min far. Mit forhold til min mor var påvirket af, at hun lod alt det med præsten ske, men dybt nede stolede jeg på, at hun alligevel ville være der for mig, hvis det gjaldt. Hun var fanget mellem hans vrede og vores ulykke. Da jeg var flyttet til Viborg for at gå i gymnasiet, skrev jeg i et brev til hende, at "på trods af alt det, der er sket, skal du bare vide, at jeg aldrig har troet på, at du ville vælge ham frem for os, hvis det kom til det."

Hjemme på Samsø var jeg Anders, der gjorde alting forkert. Hjemme i Horsens var jeg Anders, der ikke kunne gøre noget forkert. I Viborg var jeg bare Anders, og det var en lettelse. Jeg boede på det kollegium, Samsø Kommune havde en aftale med, og var på befriende vis et ubeskrevet blad.

Jeg havde været nervøs for, om jeg kunne klare gymnasiet, så jeg brugte det meste af sommerferien nede hos min søster på at læse op på matematik og tysk. Mettes mand, Hans Jørn, var tysklærer og deres nabo matematiklærer, og de hjalp mig. Jeg knoklede med de tyske verber, indtil jeg kunne dem. Engelsk grammatik læste jeg selv op på, da jeg var startet i Viborg. Inden sommerferien var jeg umoden; efter sommerferien var jeg simpelthen blevet mere moden. Men jeg var stadig meget i tvivl om mig selv. Da jeg fik min første danske stil tilbage, var jeg ved at dø af skræk. Læreren brugte en karakterskala fra ét til fem. Oh gru og rædsel; jeg fik ét! Jeg syntes virkelig, jeg havde gjort mig umage, og hvis det startede så dårligt, ville det jo aldrig gå. Det viste sig så, at ét var den højeste karakter. Anders i Viborg var nok ikke så dårlig, som han selv og præsten troede. Da jeg kom hjem på efter-

årsferie med min første karakterliste, blev min mor så glad og stolt, at hun under middagen om aftenen tog den frem og viste den til præsten med et, "Se, er det ikke fint?". Han kiggede bare på den uden nogen reaktion – ikke et ord, sagde han.

På Samsø havde jeg spillet fodbold hele tiden. Mandag og onsdag på Tranebjergs juniorhold; tirsdag-torsdag på Tranebjergs drengehold og Samsøs juniorhold.

Men da jeg kom til Viborg, begyndte jeg at løbe.

De første tre-fire måneder brugte jeg løbeturene på at skælde ud på præsten. Alt det, jeg ikke kunne få sagt i virkeligheden – det fik han at vide på de ture. Som barn kan det være svært at finde de rigtige ord, men når jeg løb, kunne jeg føre en livagtig dialog med ham i mit hoved; svare ham igen og sætte ham på plads. Jeg løb mig fra alle frustrationerne, og jeg lagde det bag mig dér. Det var en skelsættende erfaring for mig, at jeg kunne løbe og at jeg kunne "løbe fra mine problemer".

Da jeg havde løbet tilstrækkeligt mange gange rundt om Nørre Sø og Sønder Sø alene, syntes jeg, det gik så godt, at jeg kunne tillade mig at melde mig ind i Viborg Atletikklub. Jeg trænede hele vinteren, og mit første rigtige løb var et, hvor ruten gik rundt om Christiansborg. Man kan sige, jeg kredsede om politik på det tidspunkt. Det gik virkelig godt. Jeg klarede de 10 kilometer på 34 minutter, så vidt jeg husker.

Jeg blev mere og mere mig selv i Viborg og eksperimenterede lidt med, hvad det "selv" var. Jeg var fan af popgruppen Tøsedrengene. Deres keyboardspiller, Henrik Stanley Møller, optrådte i rød-gul-grønstribe bukses. Sådant nogle ville jeg have – de var tjekkede. Men det var ikke lige noget, man kunne købe i den lokale tøjforretning. Det var der råd for. Jeg begav mig ned i hobbyrummet i kælderen på kollegiet, hvor der stod symaskiner, og så flikkede jeg et par sammen i rød og sort. De var ikke vildt godt lavet, men jeg syntes, de var flotte. Da jeg kom til Samsø på weekend og havde bukserne på, sagde mine gamle

venner; “Hvis ikke vi kendte dig i forvejen, så havde du fået tæsk, Anders!” Derovre måtte man nemlig hverken være flipper, disker eller andre outrerede ting. Ellers kunne man få nogen på ørerne. Man skulle have cowboybukser, cowboystøvler, en cowboyjakke eller læderjakke uden for mange nitter og partisanertørklæde på. Tørklædet kunne så være rødt eller sort – det var det vildeste valg, man havde.

I Viborg fandt jeg mig selv, men lige så vigtigt fandt jeg Lajla. Det vil sige, først så fandt jeg hendes kusine, Anita. Hende blev jeg kæreste med midt i 2. g. Hun fortalte mig, at jeg gik i klasse med hendes kusine. Men jeg vidste knap nok, hvem Lajla var. Det var hende den lille rødhårede. Pludselig blev jeg så i den grad opmærksom på hende, og da eksamen nærmede sig, og vi skulle læse op på historie, tilbød jeg – helt uegennyttigt – at hjælpe. Jeg tog ned til hende i Hvam 18 kilometer syd for Viborg. Vi fik da også læst lidt om 2. Verdenskrig, men vi fik nu nok kysset noget mere. Bagefter fortalte Lajla Anita, hvordan det var fat. Anita tog det pænt, men hev mig til side og sagde, at jeg måtte love at passe godt på Lajla, for det havde hun fortjent. Det betød, at det var slut med at have andre kærester. Nu var der kun Lajla.

Kapitel 4

Vandet bliver ikke varmere, fordi du venter

Odense, Kvægtorvet, oktober 1990

NU ER DET NU. Den røde lampe er tændt, og jeg er i tv. YES! Oven i købet det nye moderne TV2. Bare man ikke kan se, at det er første gang. Jeg ser i hvert fald smart ud i min nye lilla trøje med blomster, og de store briller giver mig et vist akademisk præg. Håber jeg. Bare jeg nu kan sige noget klogt. Både Dræbye og Lomborg er langt klogere. De kan det dér med postmodernistiske samfundsteorier og ved, hvad filosoffer som Jürgen Habermas mener om dem.

Heldigvis er det her ikke en akademisk dyst på Aarhus Universitet. Det er Niels Højlunds tv-program "Nationens tilstand", TV2's svar på Schlüters åbningstale. "Nationens tilstand" handler først og fremmest om politik. Og politik – det er min hjemmebane. Det er jeg flasket op med.

Nu snakker Højlund direkte til kameraet. Gad vidst, om det er svært. Han har sådan en beroligende dyb stemme, og selv når han er allermest entusiastisk, lyder han drævende jysk. Det er meget hjemligt.

Jeg har skam fået tygget mig igennem de tre bøger, han gav os til opgave at læse inden programmet. Jeg har det ellers ikke så nemt med tykke bøger, men hold da op, hvor var det fedt at læse Fonsmarks Historien om den danske utopi. Det er jo sådan, det er. Vi er efterhånden lullet ind i en forestilling om, at velfærdsstaten er den eneste rigtige løsning på alle menneskelige spørgsmål. Og hvor har han ret i, at staten har bredt sig ud over alt for meget. Jeg har øvet mig i tre pointer, jeg vil have frem, og jeg skal nok få Fonsmark til at passe ind i Det Radikale Venstres politik. Har vi måske ikke vores rødder dybt begravet i det liberale?

Jeg ved ikke, om far er helt enig med mig, men jeg ved, han bakker mig op uanset hvad. "Du kan ikke undgå at blive nervøs," havde han sagt til mig i telefonen, "men det er ligesom at stå på en vippe i svømmebadet. Vandet bliver ikke varmere af, at du venter. Det er bare om at springe i og tage det kolde gys med det samme."

Kigger Højlund ikke herhen nu? Jo. Så springer jeg sgu!

DET VAR MIN VEN OG STUDIEKAMMERAT MIKKEL DRÆBYE, der bandede vejen for min tv-debut. Ham mødte jeg den allerførste dag på statskundskabsstudiet i Aarhus. Jeg vidste, at hans far også havde siddet i Folketinget for Det Radikale Venstre. Jeg gik hen og fortalte ham, at vi havde fælles baggrund, og derefter var vi pot og pande. Det var ham, der blev spurgt af Niels Højlund, om han ville komme ind i det debatprogram, som blev sendt efter statsministerens åbningstale. Han skulle finde nogle andre fra statskundskabsstudiet at tage med, og det blev så blandt andre mig og Bjørn Lomborg.

Lomborg underviste os i statistisk metode. Han var lidt af en legende på universitetet. Han var usædvanlig intelligent og var allerede underviser, selvom vi var næsten lige gamle. Der gik alle mulige historier om alt det, han kunne. Han kobede computere sammen, så han fik dobbelt regnekraft, og han havde gang i et projekt, hvor han via computere, rationel tænkning og spilteori ville lave den endelige definition af

kærlighed. Det var hans store drømmeprojekt, men han fik vist aldrig for alvor tid til at udvikle det.

Mikkel Dræby og Bjørn Lomborg var med i universitetets studiekredse om de store liberale tænkere, hvor de læste sig igennem alle de store filosofiske værker så som Robert Nozick's *Anarchy, State and Utopia*. Imens slæbte jeg mig gennem studiet. Jeg var bestemt ikke nogen stor akademiker.

Jeg var kommet til Aarhus direkte fra kollegiet i Viborg. Min studentereksamen var endt med et snit på 9,3, og jeg var ikke så lidt stolt. "Måske egnet" og præstens evindelige nedgøring gjorde det til en kæmpe sejr for mig. Jeg indskrev mig på statskundskabsstudiet med det samme. Jeg overvejede en kort overgang arkitektstudiet, men valgte statskundskab, fordi det kunne føre til så mange forskellige slags job. I øvrigt havde både min storebror og min søster gået på studiet, så jeg vidste lidt om, hvordan det var.

Først ville jeg dog hvile lidt på laurbærrene og glemme bøgerne et års tid. Sammen med mine kammerater Kasper og Jesper lejede jeg et stort værelse af et tandlægepar på Store Torv i Aarhus centrum, og der nød vi livet i byen. Jeg gik i gang med at løbetræne for alvor for at finde ud af, hvad jeg kunne drive det til.

Jeg tog ud i Marselishallen, hvor Aarhus 1900 holdt til. Det var en ret seriøs klub, når det gjaldt atletik. Midt i omklædningsrummets stank af sure sokker og billig shampoo introducerede jeg lidt kækt mig selv for træneren, Terkel Knudsen: "Hej, jeg hedder Anders, og jeg tror, du kender min storebror." Så havde jeg hans opmærksomhed fra starten, og da vi kom i gang med at løbe, kunne han se, at jeg var i god form. Terkel Knudsen introducerede mig for intervaltræning, og derfra gik det stærkt. Jeg var topmotiveret og trænede som en gal. Vi løb op til 120 kilometer om ugen, og hver 10-kilometer løb jeg i gennemsnit på 33 minutter. Dét er altså hurtigt. Og det bliver man skadet af. Den træningsform betød, at de, der kunne holde til det, løb afsindigt hurtigt; de andre blev skadede. For det meste gik sådan, at jeg gav den fuld gas,

når jeg var skadefri, og så gik der kun tre måneder, så var jeg skadet igen. Men jeg blev stadig hurtigere. På det tidspunkt, hvor jeg var bedst, blev jeg testet og fik at vide, at jeg ville kunne løbe maraton på 2 timer og 15 minutter. Jeg efterprøvede det ikke. Jeg satsede på mellem-distancer, og efter et halvt år fik jeg min debut i et fem-kilometerløb. Min tid blev 14.53 og det skaffede mig en plads på juniorlandsholdet.

Jeg nåede kun en enkelt optræden på landsholdet; jeg var simpelthen skadet for tit. Alligevel kom min tid og min træning i Aarhus 1900 til at betyde meget for mig. Terkel Knudsen gav mig et råd, som jeg prøvede at følge på det idrætsmæssige, men også andre områder af mit liv: "Stå aldrig af i et løb, for så lærer kroppen, at det er en mulighed. Du skal gennemføre uanset hvad." Det sidder dybt i mig den dag i dag, at det er vigtigt at undgå at lære sig selv at give op. Fortsæt lige meget hvad.

I Aarhus 1900 mødte jeg også et andet menneske, der fik stor betydning for mig; nemlig idrætspsykologen Jens Hansen. Han kom ud for at holde et foredrag om spændingskurver; om at tackle sin spænding. Han talte om, at spændingen går fra det parasympatiske nervesystem til det sympatiske nervesystems aktivitetsniveau, og hvordan man kunne fremtvinge det rigtige spændingsniveau. Det er dér, hvor man er tændt, men ikke spændt. Dér, hvor man kan bruge adrenalinen og testosteronet positivt til det, det drejer sig om, nemlig at løbe. Han talte også om, hvordan man skulle sætte sig mål, men sørge for, at det mål ikke var alt for snævert defineret, for så risikerede man at blive mere fokuseret på målet end på præstationen. Man skulle give sig selv tilladelse til at kikse. Først da kunne man fokusere hundrede procent på opgaven og give den fuld skrald. Det gik rent ind hos mig, og det blev en grundholdning, der også har givet mig modet til mange ting i politik.

Lajla havde været et halvt år i Paris, og da hun endelig kom tilbage til Danmark, flyttede vi sammen i en lejlighed på Paludan Müllersvej, der var blevet ledig, fordi min storebror flyttede til København. Jeg

løbetrænede og tjente til livets ophold som pædagogmedhjælper i en vuggestue.

Mod slutningen af den vinter fik min far en hjerneblødning. Han blev kørt på hospitalet, men ville bare ud derfra i en fart. Han vidste, at han ville få slemme abstinenser, hvis han ikke fik noget at drikke. Og det fik han ret i. Abstinenserne blev så voldsomme, at han gik i koma. Lægerne var sikre på, han skulle dø. Som en sidste udvej blev han sendt til Aarhus Kommunehospital for at se, om eksperterne der kunne gøre noget. Min storebror og jeg besøgte ham og indså, det var slut. Han blev kørt retur til Horsens Sygehus, hvor de besluttede at opgive ham.

Samtidig lå vores søster Mette et par etager højere oppe. Hun var gravid med sit tredje barn, som hun var i fare for at miste. Det var absurd og tragisk samtidig.

Min far havde kæmpet politisk for at få indført hjernedøds kriteriet og rendte rundt med organondonorkort. Det var noget, vi søskende i smug grinede af, for han havde jo ikke et eneste organ, som nogen kunne være tjent med at overtage. Men nu lå han så dér, og lægerne besluttede at slukke for apparaterne. Han skulle køres ind på en stue, hvor han kunne ligge i fred og dø i løbet af nogle dage. Men på vej op i elevatoren tabte portøren sengehesten, som røg på gulvet med et ordentligt brag. Det vækkede min far.

Så gik der fjorten dage, hvor han talte i tåger om bulgarske revolutioner og kolleger, der var med i dem, og vi anede ikke, hvor hjerne-skadet han var. Men han kom sig fuldstændigt. Han blev helt frisk og ugebladet Hjemmet kom på besøg og lavede en artikel om, hvordan han sensationelt var kommet tilbage til livet. Et mirakel, kaldte de det.

For os børn var det virkelig ikke så lidt af et mirakel; især fordi han i en lang periode efter det var ædru. Det var fantastisk at kunne tale med ham som til et normalt menneske – også efter klokken fire om eftermiddagen. Det var en befrielse. Vi havde aldrig troet, det ville ske.

Og Mette beholdt barnet. I oktober blev Ask født hjemme hos hende og Hans Jørn, ligesom de havde planlagt det. Jeg overværede fødslen.

Den oplevelse, Mette havde haft ved at se mig blive født, ville hun gerne give sine brødre mulighed for også at få. Så bror Kristian var med, da hun fødte barn nummer to, og ved barn nummer tre var det min tur. Det var en kæmpe oplevelse, selvom det var ikke nogen nem fødsel. Mettes ældste datter kom med opmuntrende tilråb: “Pres nu, mor – så får du en rejemad som belønning, når det er overstået.” Jeg sad og læste lidt i Ekstra Bladet, indtil min storesøster råbte: “Jeg føder ikke i samme lokale som Ekstra Bladet – ud med den avis!”

I oktober fik vores far en ny hjerneblødning. Han blev delvist lammet i den ene side af kroppen, og stemmen blev helt ødelagt, sådan utydelig og raspende. Men han kom hjem igen til Solbakkevej og genoptog også sit arbejde som gymnasielærer, selvom han nu måtte sidde ned og undervise og bede en elev om at hjælpe, når der skulle skrives på tavlen.

Det var hårdt for os børn at se ham sådan. Han begyndte også at drikke igen. Lajla og jeg tog ham med til Grækenland på ferie, min farmor sponserede. Da vi ankom, var han så sanseløst beruset, at han næsten ikke kunne stå oprejst. Han havde drukket tæt i flyveren hele vejen. Sådan fortsatte det den første dag, men så samlede jeg, hvad jeg kunne, af mod i min 20-årige krop og tog affære. Jeg gik ind og sagde til ham, at det ikke holdt en meter. Sådan kunne vi ikke komme igennem denne her ferie. Jeg tømte hans bagage for den spiritus, han havde købt på flyveren, og det var store mængder af gin og whisky. Fra da af rationerede jeg hans indtag. Han fik et par genstande til måltiderne og noget at sove på. Derefter fik vi alligevel en ferie ud af det. Og jeg har et dejligt minde derfra, hvor vi tog ham med ud at bade. Han var mere eller mindre lam i højre side og kunne kun gå med en stok, men vandet var så salt, at det bar ham oppe. Han kunne næsten svømme på trods af sit handicap, og han var lykkelig.

Mens jeg studerede, havde jeg forskellige job. En overgang var jeg hjemmehjælper, jeg gik med aviser og så forsøgte jeg mig også på et tids-

punkt som telefonsælger af abonnementer på Berlingske Tidende. Der fik jeg et kursus, hvor vi blandt andet lærte, at først når kunden havde sagt nej syv gange, skulle vi acceptere det som et rigtigt nej. For at ruste os til det værste afspillede underviseren en samtale med en af de mest umulige kunder, de havde været ude for. Selvom det var helt anonymt, var det ikke svært at høre, hvem det var; nemlig min far. “Nej, jeg skal ikke have Berlingske. Den har jeg allerede, for jeg bytter avis med min nabo, Helge, på den ene side. Så får han Flensborg Avis, og Horsens Folkeblad bytter jeg mig til med min nabo til venstre. På skolen kan jeg læse Information, Politiken, Jyllands-Posten og Weekendavisen. Jeg læser allerede ALLE aviser, så jeg skal ikke have et abonnement!” Det blev ikke til noget salg der. For mig var det virkelig underligt at høre min fars stemme, som den var inden hjerneblødningen.

Til sidst måtte han opgive sit elskede arbejde. Der kom klager fra et par elever, og han blev opsagt. Der var andre elever, der skrev støtteerklæringer til ham, men rektor holdt fast på fyringen, så min far måtte stoppe efter 31 år på Horsens Statsskole. “Old soldiers never die – they just disappear,” sagde han stolt. Men ked af det, det var han.

Lajla og jeg flyttede i kollektiv sammen med blandt andre to drenge fra gymnasiet og den enes kæreste. “Mavens Lyst” kaldte vi det, for vi var det modsatte af Maos Lyst-kollektivet i København. Vi gjorde oprør mod det, de stod for. Vi var livsnydere og købte et pænt stort hus på Carl Nielsens Vej ved Marselisborg. Der havde Lajla og jeg næsten hele kælderens for os selv. Efter et stykke tid ville vi dog gerne have vores helt eget og fik en lejlighed i Skt. Pauls Gade.

Min mor var til hele familiens lettelse blevet skilt fra præsten. Det blev hun praktisk taget i det øjeblik, min lillebror Karl Peter kom på gymnasiet og derfor flyttede fra Samsø. Så var der ikke længere noget, der bandt hende der. Hun fik job som leder af kursuscenter Liselund ved Slagelse, og der samlede hun indimellem familien om sig. Da Lajla og jeg kom i julen 1990, blev vi indkvarteret i Liselunds gamle afdeling.

Vi indtog vores værelse i spændt forventning, for såvel min søster som min svigerinde var blevet gravide efter at have overnattet der. Heldet var også med os.

I september 1991 blev vi forældre til Mikkel. Jeg var 24 år gammel. "PRAAAAAGTFULD ... han er i ÅÅÅRRRDEN," raspede min far, da han så ham. Min svigerfar var lykkelig for, at det blev en dreng, for så kunne han blive cykelrytter som morfar. Selv var jeg bare lettet over, at Lajla have overlevet.

De første par år brugte jeg meget tid sammen med Mikkel. Både Lajla og jeg var studerende, og vi skiftedes til at passe ham, så vi fortsat kunne passe studierne.

Hen mod slutningen af min uddannelse lykkedes det mig at få et studiejob i Finansministeriet. Det var dengang, Henning Dyremose var finansminister, og det var meget et prestigefyldt arbejde for en statskundskabsstuderende. Derfor tilbragte jeg ugedagene i København, selvom jeg havde kæreste og en baby i Aarhus.

Jobbet udviklede sig ret absurd. Ministeriet rummede dengang Reformkontoret, Afviklingskontoret og Forenklingskontoret, hvor jeg kom ind. Jeg havde læst professor Jørgen Grønnegårds bog *Den usynlige stat*, som var et forsvar for afbureaukratisering, decentralisering og deregulering. Det var noget, den borgerlige regering var vild med. I princippet.

Min opgave var at udvikle et system til tjek af nye lovinitiativer på baggrund af den bog. Jeg udarbejdede et skema, der skulle udfyldes, hver gang der kom et lovforslag, en bekendtgørelse eller et cirkulære. Så ville man kunne se, om det var initiativer, der var med til at afbureaukratisere og forenkle. Det var et dødssygt stykke arbejde, som uden tvivl ville føre til det modsatte af afbureaukratisering. Det var næsten lige så skørt som et afsnit af "Javel, hr. minister".

Jeg fik dog udviklet skemaet og præsenterede min ide for kontorchefen. Han var meget begejstret. "Det kan blive kontorets overlevelse," sagde han og så for sig, hvordan en stribe medarbejdere ville komme til at sidde under ham og køre alle lovinitiativer gennem mit skema dag ud og dag ind. Kontorchefen ville præsentere det for afde-

lingslederen en dag, han var i godt humør; han skulle så bringe det til departementschefen en dag, han var i godt humør, og så skulle det måske videre til ministeren. Da blev jeg klar over, at det ikke var en karriere i ministeriet, jeg skulle gå efter. For der ville jeg bare sidde og tælle dage til pensionen.

Mine karakterer på universitetet havde været rimeligt middelmådige, men jeg sluttede dog med et tital for mit speciale. Med ungdommeligt vovemod købte Lajla og jeg hus, inden jeg havde fået arbejde. Det var dengang, den nytiltrådte socialdemokratiske regering opfordrede til forbrug, så vi lånte, hvad vi kunne. Det blev investeret i et dejligt rødt træhus i det, der kaldes "Finnebyen" i det nordlige Aarhus. Her flyttede vi ind med baby og en kat, som jeg som god radikal havde opkaldt efter en tidligere stor leder, nemlig Hilmar. Den blev imidlertid kørt over, og da en ny kat kom til huse, var babyen blevet til et barn, der havde den faste mening, at katten hed Futte. Det hindrede mig dog ikke i at navngive den *Futte Hilmar Hørup Brandes "Kejser Helveg den første af Danmark" Samuelson*.

Hen mod slutningen af min studietid begyndte jeg så småt at engagere mig i politik. Jeg overvejede endda at blive opstillet til Folketinget. I december 1993 var jeg med til et møde i Det Radikale Venstres Horsens-kreds, hvor vi skulle evaluere den just overståede kommunalvalgkamp. En af de kandidater, der havde stået så langt nede på listen, at han havde været sikker på ikke at blive valgt, var en knap 50-årig højskoleleder. Han var en jyde så sindig, som de kun kan være i det vestjyske og bestemt ikke en type, der gjorde noget væsen af sig. Vi kom til at sidde sammen ved smørrebrødet efter mødet. "Jeg kan se, du ikke har søgt vores stilling på Castberggård," sagde han. Og nej, jeg havde ikke i min vildeste fantasi forestillet mig, at de kunne bruge en nybagt cand.scient.pol. på en højskole for døve og hørehæmmede. Men jeg ilede hjem, skrev en ansøgning og fik den i postkassen lige inden, den blev tømt.

Helge Simmelsgaard hed højskolemanden, og jeg fik jobbet. Og jeg fik meget mere end det. Jeg fik en sparringspartner, spindoktor og ven for livet i Helge, der de følgende fire år var min chef.

I familiens julekrønike jokede jeg med, at jobbet var genialt for en politikerspire som mig. "Her kan jeg virkelig øve mig i at tale for døve ører!" Men det var hverken det at lære tegnsprog og øve sig i at tale tydeligt, der kom til at betyde mest for min politiske fremtid. Det var de oplevelser, jeg fik, der blev helt afgørende for mine grundholdninger.

Jeg var leder af projektet "Hørehæmmede i arbejde". Det gik helt enkelt ud på at skaffe job til døve og hørehæmmede, og det var alt andet end enkelt. Mange af de døve var helt fastlåste i den offerrolle, samfundet havde trænet dem grundigt op i.

Nogle var nærmest blevet invaliderede af socialarbejdere, der ville hjælpe dem med alting, så de til sidst nærmest ikke kunne finde ud af at købe toiletpapir selv. Helges medforstander, Ole Vestergaard, der var døv, fortalte, at han engang skulle ud at rejse og fik forklaret for lufthavnspersonalet, at han var døv. Derpå var de kommet løbende med en rullestol, som de kunne køre ham til gaten i. Det var selvfølgelig et grotesk eksempel, men dog et eksempel på, at grundholdningen var, at handicappede var hjælpeløse. Uanset hvad deres handicap var, var de bare sådan nogle, der skulle hjælpes.

De, der blev sendt ud til os på Castberggård, var typisk opgivet af deres kommune, som bare ville have dem på førtidspension. En del af dem havde tilmed mindre handicaps ud over døvheden; det kunne være lettere spasticitet eller sociale handicaps. Det var bestemt ikke verdens nemmeste gruppe at skaffe i arbejde, men vi fandt vores egen insisterende formel.

Vi gik ud til potentielle arbejdsgivere og sagde: "Du kan prøve et halvt år, og du kan sende ham/hende på al det efteruddannelse, du vil, for at få færdighederne op på niveau – vi betaler." Hver eneste gang arbejdsgiveren kom med et problem, kom vi med en løsning. Vi



Min far, Ole Samuelsen, på Folketingets talerstol. Han var medlem af Folketinget for Det Radikale Venstre i 1968-73. Uden tvivl de bedste år af hans liv.

Mens familien stadig var samlet. Jeg sidder på fars skød, lillebror Karl Peter på mors skød, mens de store – Kristian, Mette og Morten – står bagved.





Her tuller jeg omkring og hygger mig i huset på Solbakkevej i den stue, jeg også i dag tuller rundt og hygger mig i.

Mette og mig i poolen på den lokale skole. Mette så mig blive født og har været min faste støtte lige siden.





Karl Peter og jeg ude at gå tur med far for at fodre ænderne. En ret sjælden begivenhed, da han brugte det meste af sin tid på politik.

På min tre-års fødselsdag havde vi besøg af hele den radikale folketingsgruppe inklusive ministrene på Solbakkevej. Damen helt til venstre er statsministerfruen Egone Baunsgaard, der beundrer min lillebror Karl Peter, der sidder på armen af Kresten Helveg Petersen. Den næste mand er undervisningsminister "Onde" Helge Larsen. Foran ham står en meget ung Niels Helveg Petersen og lænet op ad skorstenen er det Jens Bilgrav-Nielsen.





Hver sommer var der en uges fætter-kusine-lejr. Når man havde smidt bleen, var man gammel nok til at komme med. Min mor og hendes fire søskende havde 17 børn tilsammen. Forældreparrene skiftedes til at stå for sommerlejren, og på den måde havde de fire andre par en uges børnefrihed. Smart for dem og for os fætre og kusiner, der blev tæt knyttet til hinanden. Vi holder stadig sammen. På det store gruppebillede står jeg forrest i rød trøje i sikkerhed hos min søster Mette. Nederst ved bordet stikker jeg hovedet frem i midten i venstre side.





Vi boede hos mine bedsteforældre i Hobro i fire år. Her byggede Karl Peter og jeg det labreste legehus i haven sammen med vores bedste ven, Jan, der står forrest. Jeg hænger bagved. Vi fik nok en lille smule hjælp af tømreren inde ved siden af.

Præsten Etz, der forpestedede vores liv i seks år. Her er vi i Norge og spiller kort. Selv det kunne han gøre på en ubehagelig måde. "Så kan du godt skrive hjem efter din mosters sommerløn", var en fast replik, når han bankede et stik i bordet. Jeg sidder over for ham i sofaen.





Der er et stor sammenhold i vores søskendeflok, selvom vi blev delt i to, da vores forældre blev skilt. Karl Peter og jeg flyttede med vores mor, mens de tre store blev hos vores far. Fra venstre er det Karl Peter, mig, Kristian, Morten og Mette.

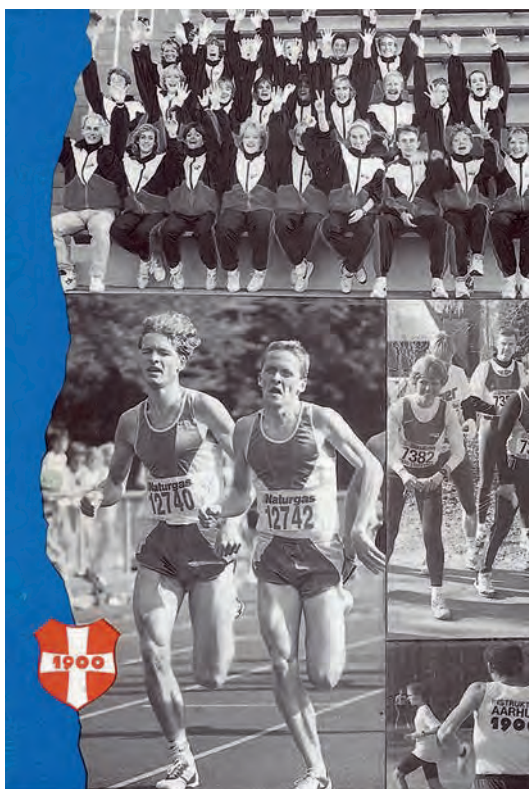




Mit første maratonløb var i København i 1985. Jeg gik i gymnasiet og havde lige fundet ud af, at jeg var en helt god løber. Min tid var 3.09.59. Min seneste og bedste tid er fra 2009 i Berlin, 2.57.55.



Jeg blev student fra Viborg Katedralskole i 1986. Ved dimissionen fik jeg pludselig næseblod og måtte styrte ud. Pinligt.



Mens jeg studerede på universitetet i Aarhus, trænede jeg seriøst i Aarhus 1900. Jeg kom ligefrem på juniorlandsholdet i atletik. På billedet fra klubbens blad er jeg godt i gang med at sætte personlig rekord på 1500 meter i 3.53 min.



Farmor sponserede en ferie i Grækenland for min far, min kæreste og mig, efter min far havde haft to hjerneblødninger og var delvis lam i den ene side. Han var sejlene beruset, da flyet landede, og jeg tømte hans kuffert for store mængder spiritus og satte ham på en stram ration. Men så havde vi også en dejlig uge.



I fire hektiske, men lykkelige år var jeg projektleder på Castberggård Døves Højskole, hvor det gjaldt om at få eleverne ud af den passive offerrolle og ind i en aktiv selvforsørgende rolle på arbejdsmarkedet. Her står jeg – i stribet skjorte – og min makker Niels Nielsen ved siden af med vores første hold. Det lykkedes at få 60-75 procent i arbejde, og det var vi stolte af.



I 1994 stillede jeg op til folketingsvalget for første gang, men kom ikke ind. Her er jeg til valgmøde på en cafe i Horsens, hvor socialdemokraten Jan Trøjborg var det helt store navn. Han sidder forrest, bag ham er det Pia Christmas-Møller (K), så mig og bagest Kim Andersen, der i dag er Venstres erhvervspolitiske ordfører.



Mit første kontor på Christiansborg. Det lå i Proviantgården, hvor De Radikale stadig bor. Mine kolleger talte om, at de ville hænge en plakat op med et billede af mig – så ukendt var jeg i partiet, da jeg kom ind i 1998 som suppleant for Elsebeth Gerner Nielsen.

Radikal nytænkning

Anders Samuelson har været skatteordfører for Det radikale Venstre siden 1998 og fremlagde forslaget til skattereform i foråret i år. Han går til valg på at gøre forslagene om fornyelse, lavere skat og færre regler til lovgivning efter valget. Du kan stemme på Anders Samuelson i hele Vestjylland Amt.



Anders Samuelson, 34 år og medlem af Folketinget siden 1999 for Det radikale Venstre. Uddannet cand.scient.pol. Har arbejdet som hjemmehjælper, i Finansministeriet og på døvehøjskolen Cæchergård. Gift på 8. år med Laila, der er postagig. Far til Mikkel på 10 og Emil på 5.

B

Behold social velfærd... Sænk skatten



Anders
Samuelson

B

Radikal nytænkning

Valgbrochure fra folketingsvalget i 2001. Jeg var dengang – ligesom i dag – meget optaget af at få sænket skatten som et redskab til at sikre velfærd. Dengang som nu blev jeg bakket op af min ven og nabo, Bjarne Dalggaard, og af Lars Kolind, der begge udtaler sig i brochuren.

Anders Samuelson

Radikal nytænkning

Radikale: Skattelettelser gør samfundet rigere

Bjarne Dalggaard Jensen er nabo til det radikale folketingsmedlem Anders Samuelson. Han får indtægt på fuld tid og arbejder 200 kr. i timen, men fordi der kun var 74 kr tilbage efter skat, valgte han at holde fri. Resultatet var, at både Bjarne og det danske samfund blev rigttere – og arbejdet forblev uopgøjet. Det koster velfærd. Det vil Anders Samuelson lave om på.

Lavere skat på arbejde

Det gør samfundet rigere. Derfor får Anders Samuelson sammen med Det radikale Venstre foreslået en skattereform, der giver alle danske skattebetalere: Bundskatten fjernes, mellemkatten halveres og grænserne for, hvordan midlertidigt og topkøbt sættes ned, høyes.

Lavere skat giver mere velfærd

Det betyder mere om arbejdsforholdene. Men faktisk bliver hele samfundet rigere, hvis skatten på arbejde sættes ned. Hvis flere arbejder mere, bliver jule- og sommerferien og samfundet rigere, fordi der bliver mere at dele. På den måde kan vi skaffe flere penge til skoler og sundhedsomsorg samtidig med, at skatten sænkes. Det er virkelig nytænkning.

Væk med særordninger

Skattelettelserne er tilsvarende mindre for dem, der allerede har særlige særordninger i det nuværende system. Du kan læse meget mere på www.anders-samuelson.dk eller møde til Anders Samuelson i folketingets åbne og frie forslagstale.

Borgmester Jørn Sørensen, Holbæk:

"Anders gør et godt stykke arbejde med at sælge det radikale budskab fra Holbæk til resten af landet. Hvis nogen kan få sænket et beløb hvert år på 10 skattekroner med på arbejdet og sammenført en forenkling af skattesystemet – ja, så er jeg, det er Anders."

Anders Samuelsons nabo Bjarne Dalggaard Jensen:

"Da Anders kom i Folketinget gjorde jeg det selv klart i min familie, at jeg var meget optaget af at sænke skatten. Nu har han fremlagt en sådan plan, så nu stemmer jeg radikalt for første gang."

Bestyrelsesformand Lars Kolind:

"Det er afgørende, at Danmark får sat skatten ned på arbejde, hvis vi skal kunne leve op i konkurrencen overfor udlandet og sikre at vi i fremtiden får råd til et ordentligt sundhedsniveau."

Formand Max Bæhring, Dansk Metal:

"Der er mange gode ting i det radikale udspil, og derfor kan jeg godt forstille mig, at det vil komme med i en fremtidig skattepakke."

Borsen, den 24. april 2001

Direktor Jørgen Hansen, Dansk Industri:

"Det radikale budskab om, at skatteformen først vil ses i beskatningsforøgelse, der svarer til 25.000 job. Efter vores vurdering er det en mere positiv arbejdsudviklings-effekt i forslaget. Sådan et overblik kunne få lavere lønnet et til, der er dobbelt så stort."

Børsen, den 6. april 2001

Venstres politiske ordfører Ulla Tørmøse:

Om det radikale planer om at spare på den offentlige administration sagde Ulla Tørmøse:

"Det må medføre arbejdsgælder, og det er ikke Venstres politik."

Berlingske Tidende, den 7. april 2001



INDENRIGSMINISTERIET
KOMMUNALAFDELINGEN

Anders Samuelsen
Solbakkevej 1
8700 Horsens

Dato: 26. november 2001
Kontor: 1. K., Valg
J. nr.: 2001/40722-5
Sagsbeh.: abp

Indenrigsministeriet har nu foretaget den endelige opgørelse af udfaldet af det nyvalg til Folketinget, der blev afholdt tirsdag den 20. november 2001.

Ifølge denne opgørelse er De blevet valgt til medlem af Folketinget for Vestsjællands Amtskreds.

Deres valgbrev ligger til afhentning i Folketingets Medlemsafdeling. Valgbrevet skal tilbageleveres til medlemsafdelingen, såfremt der i forbindelse med Folketingets prøvelse af valgene fremsættes anmodning derom.

Med venlig hilsen

Anne Birte Pade

Slotsholmsgade 6
DK-1216 København K

Telefon: +45 33 92 33 80
Telefax: +45 33 11 12 39

E-post: inm@inm.dk
Hjemmeside: www.inm.dk

Endelig i Folketinget på mit helt eget mandat. Fra 1998 indtil valget i 2001 havde jeg ganske vist været i Folketinget, men det var kun som suppleant for Elsebeth Gerner Nielsen, der var blevet kulturminister



Radikalt landsmøde i september 2000. En avis ville lave historien om de unge radikale håb. Det var Margrethe Vestager, Morten Helveg Petersen, mig og Naser Khader.



Strategimøde i den radikale folketingsgruppe på Palace Hotel på Rådhuspladsen i København. For bordenden sidder Marianne Jelved. Til venstre for hende Naser Khader. Til højre for hende Martin Lidegaard, der nogle år senere gik rundt og sagde, jeg var en færdig mand i dansk politik. Jeg sidder ved siden af ham sammen med min uvurderlige medarbejder, Lars Eriksen, og ved siden af ham er det Morten Helveg Petersen.



I 1968 forklarede Hilmar Baunsgaard partiets skattepolitik på tv ved hjælp af træklodser. I 2001 prøvede jeg at gøre ham kunsten efter, da jeg skulle forklare det skatteudspil, jeg havde lavet for Det Radikale Venstre. De grønne legoklodser var bruttoskatten, som man skulle betale af alt, hvad man tjente. De gule var amts- og kommuneskat. Det røde lag repræsenterede mellemskatten, som vi halverede, og det blå var topskatten.



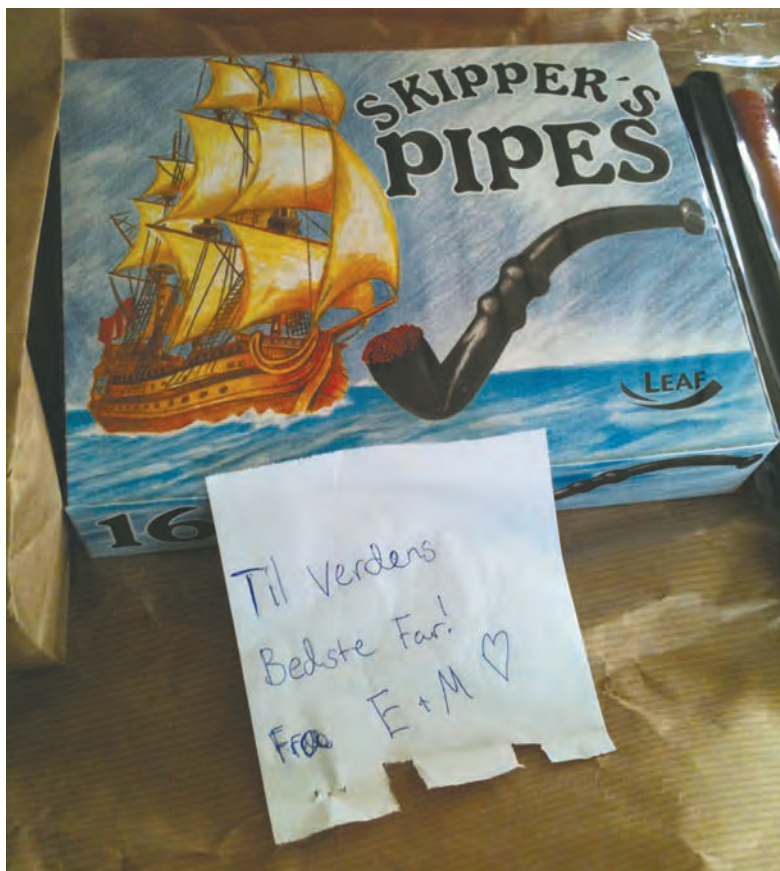
Jeg kom tæt på Marianne Jelled allerede i mine første år i Folketinget. Hun er en af de politiske ledere, jeg respekterer mest, og som har inspireret mig meget. Billedet er fra valgnatten, hvor jeg blev valgt til Europa-Parlamentet.



Gitte Seeberg og jeg blev begge valgt ind i Europa-Parlamentet i 2004 – hun fik dog dobbelt så mange stemmer som jeg. I 2006 begyndte vi at mødes og tale om, at dansk politik trængte til noget nyt.



Poul Nyrup Rasmussen og jeg i træningslokalerne i kælderen under Europa-Parlamentet i Strasbourg.



Jeg elsker mine drenge, og intet kan gøre mig gladere end sådan en fødselsdagshilsen. De ved, jeg er vild med lakridspiber, men jeg er endnu mere vild med kortet.

Min gode ven Fleming havde fået et nyt kamera, og det skulle afprøves på alt. Han lavede blandt andet dette skønne billede af mig og mine sønner opstillet som de klassiske "ikke tale – ikke høre – ikke se"-aber. På en dårlig dag symbolsk for mit forhold til pressen.



startede med at finde en arbejdsplads, derpå videreuddannede vi den døve målrettet til netop det job.

Vi havde et mål om, at 80 procent af vores folk skulle i arbejde, og vi nåede i hvert fald en succesrate på 70 procent, mens jeg var der.

Vi oplevede tilmed det absurde, at vi ikke kunne afsætte de døve til den offentlige sektor. Der startede man altid med at spørge om, hvor lang tid man ville få løntilskud til vedkommende. Det gjorde man ikke i den private sektor. Der var man faktisk slet ikke interesseret i løntilskud, for man ville ikke have nogen, der var til besvær – løntilskud eller ej. Og hvis vores mand eller kvinde kunne bestride et arbejde, skulle han eller hun selvfølgelig have sin egen løn.

En af dem, der gjorde et uudsletteligt indtryk på mig, var Daniel. Ud over at være stærkt hørehæmmet var han autist og meget socialt handicappet. Han havde været gennem adskillige beskæftigelsesforsøg i den offentlige sektor, hvor han som regel endte i en kælder med ryggen til alle andre. Efterhånden var alle enige om, at han skulle på førtidspension i en alder af 28 år. Som et sidste forsøg blev han sendt ud til os på Castberggård.

Han lignede unægteligt en vanskelig opgave, som han kom dér ubarberet i slidt tøj og med sit 10 år gamle indkøbsnet fra en af nødhjælpsbutikkerne i hånden. Da måtte jeg lige minde mig selv om, at det gjaldt om at se på mulighederne frem for begrænsningerne.

Og muligheder var der. Det viste sig, at Daniel af uransaglige årsager havde fået et par kurser som teknisk tegner. Vi fandt en privat virksomhed, som godt kunne bruge en ekstra teknisk tegner – også selv om han ikke havde hele uddannelsen. Vi sendte Daniel til frisør og fik købt nyt tøj til ham. Så var han klar til sit nye arbejdsliv. Desværre viste det sig hurtigt, at han var for indadvendt. Det duede ikke, fordi han som teknisk assistent var nødt til at samarbejde med andre. Men på virksomheden havde de spottet, at Daniel var ekstremt systematisk, og de mente, at det var evner, der måske kunne bruges. Daniel blev sat til at arkivere journaler, pakke post og andre opgaver, der krævede en

systematisk tilgang til tingene. Virksomheden skræddersyede et job til Daniel og fik så meget ud af hans evner, at han rigelig var sin egen løn værd. På mit sidste besøg på virksomheden sagde chefen: "Der er gået sport i at se, om vi kan tage Daniel i at lave fejl. Faktisk er der udlovet en præmie til den, der har held med det, men der er ikke noget, der tyder på, at nogen kommer til at vinde."

Daniel fik et bedre og mere værdigt liv, hvor han takket være sine særlige evner kunne forsørge sig selv og bidrage såvel til sin virksomhed som til samfundet. Oven i det fik virksomheden en medarbejder, der kunne noget, ikke mange kan. Det fik mine øjne op for, at socialpolitik burde være noget helt andet end at sætte mennesker i bås og bare give dem penge.

Det var en enorm tilfredsstillelse, så vi knoklede på for at hjælpe flere til at hjælpe sig selv. Jeg elskede jobbet og skrev i årets familiekronike, at jeg var gået "fra at være arbejdsløs til at være arbejdsbesat".

I løbet af fire år udviklede jeg sammen med min projektlederpartner, Niels Nielsen, og Helge projektafdelingen på Castberggård fra at være en lille afdeling med to ansatte til at blive et jobformidlings-, jobskabelses- og jobfastholdelsescenter med 20 ansatte og en omsætning på 10-12 millioner om året. Jeg var helt bidt af det job.

Imellem opgaverne diskuterede Helge og jeg, hvad Marianne Jelved og Centrum-Demokraternes Mimi Jacobsen egentlig burde gøre som midterpartier. Vi udtænkte alle mulige strategier for små partier. Og da jeg stillede op til Folketinget i 1994, blev det en fælles opgave for ham og mig.

Det Radikale Venstres Horsens-kreds havde ikke kunnet støve en folketingskandidat op. Udsigten til at blive valgt var ganske enkelt for håbløs til, at nogen ville overtage den kreds. Den havde ikke haft et folketingsmedlem siden min far i 1968-1973. I desperation over situationen spurgte den lokale kredsbestyrelse min far, om der dog ikke var et af hans mange børn, der gad tage tjansen. Det gjorde jeg! Så i mangel af bedre – for kredsen – blev jeg kandidat og stillede op til valget i 1994.

Jeg var 27 år og fuld af energi. Jeg tog alle de valgmøder, jeg kunne komme til. Jeg skaffede penge til radioreklamer, og jeg kom i avisen, da jeg provokatorisk sagde, at hvis det eneste, vi som radikale var kendt for, var at sidde på skødet af Lykketoft og være gode til at klappe Jens Bilgravs heste på hovedet, så ville vi få et svært valg. Den historie endte også på Ekstra Bladets satiriske side 2, og jeg kunne godt regne ud, at jeg næppe ville blive takket for det af partiet. Jeg satsede på, at jeg ville blive tilgivet, hvis jeg kom ind.

Jeg vandt i min egen kreds og blev nummer to i alle andre kredse i Vejle Amtskreds. Elsebeth Gerner Nielsen blev den suveræne vinder, og det lykkedes hende at blive valgt og overtage Jens Bilgravs plads i Folketinget. Jeg blev suppleant.

Der var nok to årsager til, at jeg stillede op til det folketingsvalg. Den ene var, at jeg unægteligt var inficeret med den politiske virus lige fra barnsben, og så er det simpelthen svært at sige nej, når man får muligheden. Den anden var, at jeg ønskede at give min far oprejsning. Sådan tænkte jeg ikke dengang, men i bagklogskabens klare lys kan jeg se, at det var sådan. Det ville have givet min far en masse indhold i tilværelsen, hvis jeg var kommet i Folketinget. Så kunne han have levet videre på det og måske – måske! – holde op med at drikke. Jeg var udmærket klar over, at det ikke var realistisk, men drømmen forlader aldrig et alkoholikerbarn.

Min storesøster Mette stillede også op til Folketinget i 1994. For Socialistisk Folkeparti! Mette havde hjulpet den legendariske SF'er Lilli Gyldenkilde med at skrive sine erindringer. Bagefter havde Lilli spurgt, om Mette ville overtage hendes kreds i Horsens, og det gjorde hun. Det var vel ikke som protest mod sit radikale ophav, men hun havde på det tidspunkt nok heller ikke noget imod at være imod, hvad vores forældre stod for.

Vi søskendes forhold til vores far var meget forskelligt. Mette var den, der lige siden hun var en stor pige, havde haft sliddet med ham i hverdagen. Derfor blev det et lidt anstrengt forhold. Morten var nok

var tættest knyttet til ham, mens Kristian konstant var i opposition. Jeg var ikke særligt konfliktskabende, og fordi jeg engagerede mig politisk i hans parti, blev jeg den, der havde mest med ham at gøre på en positiv måde. Vi talte meget politik. Han kendte det politiske spil på Christiansborg; lærte mig om, hvordan det fungerede. Og han gav mig en forståelse for nødvendigheden af at skabe alliancer. Jeg ville have haft en god rådgiver i ham, men allerede dengang ved valget i 1994 lænede jeg mig tungt op ad Helge.

Hvor fjollet det end kan forekomme, så opgav jeg aldrig helt at redde min far. Det blev nærmest et projekt for mig, da jeg begyndte at arbejde på Castberggård. Jeg installerede en motionscykel hjemme hos ham og gav ham instruktion om at bruge den dagligt. To gange om ugen på vej hjem fra arbejde hentede jeg ham på Solbakkevej og kørte hen i et træningscentret og sørgede for, han kom igennem det program, jeg havde lavet til ham. Han fandt sig pænt i det. Det var et grotesk syn at se ham i et træningslokale, og det hjalp da heller ikke på andet end min egen følelse af hjælpeløshed over for hans forfald.

En uge før han ville være blevet 64 år, var det slut. Han blev fundet død af sin kæreste gennem de sidste to et halvt år, Ida. Om hende havde han sagt til Mette, at “når den tid kommer, vil hun stryge ret forbi Skt. Peter uden visitation direkte til højboards med Vorherre!”

Ved hans side lå bøgerne *Forbrydelse og dumhed, Danske ministerier 1953-1972* og P.G. Lindhardts *Sådan set*. Så vi kunne vælge at tro, han var død lykkelig i godt selskab.

Præsten, der begravede ham, var en god ven, og han talte om, at vores far nok på nogle måder var et sølle liv, men at “Ole hævede sig op over sølleheden med en vedholdende insistens på, at livet er livet værd ... En stor mand i en lille krop, det var du, Ole.”

Mette holdt en skøn tale ved hans kiste om de glæder og sorger, der var forbundet med at være barn af ham. “Det var ikke altid sjovt, at far var så meget anderledes end andre fædre. Gang på gang truede han med at bestille beton til cementering af ikke blot egen have, men

også alle naboernes, så han kunne slippe for larmen fra alle græsslåmaskinerne og få fred til at læse. Han stod ude på terrassen og brølede det ud over kvarteret, mens man stod inde bag gardinet og håbede på, at der var tilstrækkeligt mange motoriserede græsslåmaskiner i gang, til at han blev overdøvet,” sagde hun og sluttede: “Far har sat en solid og stærk ramme om mit og mine brødres liv. Nu forsvinder far ned i graven til Karen og til farmor og farfar. Men rammen, han har sat om vores liv, vil bestå – herfra og ind i evigheden.”

Og så var der gravøl på Solbakkevej, hvor venner i hobetal og familien sad og fortalte alle de gode historier, de havde, om Ole Samuelson. Og det var ikke så få.

Lajla og jeg sad og kom til at tale om, at det var et ganske hyggeligt hus og et rart kvarter. Skulle vi egentlig ikke overtage det?

Det gjorde vi så med en ukuelig tro på, at vi kunne gøre det bedre.

DEL

2

Kapitel 5

Med på et afbud

En landevej i Sverige, juni 1998

“SØP – VI KALDER DET SØP-MODELLEN!” Jeg ser på Helge. Han smiler. Så ved man, han brygger på noget. “Eller PØS”, siger han så. Det jyske lune slår til igen.

Sverige er et meget langt land. Det erfarer vi, mens Helges lille røde Peugeot suser mod målet; en institution med beskyttede arbejdspladser for døve og hørehæmmede. Vi er på studietur og landet er også langt nok til, at vi finder ud af, hvordan det skal lykkes denne her nybagte folketingsmand at blive taget alvorligt som rigtig politiker. De gamle politikere er gået i hi for sommeren, så mon ikke aviserne har ledig spaltepads til nogle slag i den politiske bolledej? Det tror vi. Vi går på jagt efter syv gode sager, jeg kan lancere over sommeren.

Vores parløb suppleres af kollega Niels. Han virker noget rastløs, som han sidder der og kører lakridser ind i en lind strøm. Det har nok mest at gøre med, at Helges bil er 100 procent, som i ET HUNDREDE PROCENT, ikke-ryger-område. Niels er ikke lige vild med alle vores forslag og synes, de er alt for borgerlige. Når han siger sådan, ved Helge og jeg, vi er på ret spor. Det skal jo helst ikke

være forslag, der glæder socialister. Det skal være Social-liberale, Økonomisk ansvarlige sager, som er Presse-salgbare – SØP! Hvis jeg kan argumentere for, at forslagene er social-liberale og anviser finansiering til hver enkelt – et radikalt adelsmærke – så har jeg vist garderet mig mod at blive ramt af Mariannes altid skarpladte håndtaske. Det er det sidste, et nybagt radikalt folketingsmedlem ønsker sig.

JEG HAVDE EGENTLIG BESLUTTET MIG for at droppe politik. Jeg stillede op til Horsens Byråd i 1996, men kom ikke ind. Som suppleant fik jeg en enkelt uge i Folketinget, mens Elsebeth Gerner Nielsen var i Kyoto for at deltage i den første store miljø- og klimakonference. Det var bestemt en oplevelse og en mærkedag, da jeg den 5. december 1997 besteg Folketingets talerstol. Talen havde andre skrevet og givet mig i hånden otte minutter inden, jeg med bævende knæ gik op ad de sidste trin og nikkede til formand Erling "Uglen" Olsen. Det lykkedes mig at læse de femten linjer op og komme helskindet ned igen. Bagefter stimlede medlemmerne sammen og begavede mig med småmønter og en signeret dagsorden. Helt som traditionen byder. Selvfølgelig fik jeg smag for det. Det er klart. Men jeg besluttede alligevel at opgive mit folketingskandidatur. Familien var blevet udvidet med endnu en dejlig dreng, Emil, og arbejdet på Castberggård var både mere krævende og mere spændende, end jeg kunne have drømt om.

Vi havde haft stor succes med at skabe projekt "Hørehæmmede i arbejde", men det havde holdt hårdt. Det var et helt nyt projekt, som vi selv definerede og skabte rammerne omkring, selvom hverken min kollega, Niels Nielsen, eller jeg var uddannet til at styre projekter. Vi havde ledt efter kurser, hvor vi kunne skaffe os den viden, vi manglede, men der fandtes ingen rettet mod den halvoffentlige sektor. Alligevel klarede vi at lave et godt projekt. Det fik os til at tænke, at så kunne vi vel også lave den projektlederuddannelse, vi selv havde savnet. Og det kunne blive en forretning i sig selv for Castberggård.

Vi trak på alle de kræfter, vi kunne komme i tanke om. Jeg havde ikke set idrætspsykologen Jens Hansen siden hans foredrag i Aarhus 1900, men da jeg mødte ham tilfældigt i toget mellem Fredericia og Vejle, slog jeg til med det samme. Han vidste alt om, hvordan man motiverede sig selv og andre til toppræstationer. Det havde han vist i sit arbejde med badmintonstjernen Peter Gade og de skrappe drenge i frømandskorpset. Han ville være guld for kursister, så jeg spurgte, om han ikke kunne tænke sig at hjælpe. Det kunne han.

Jeg opsøgte også Lars Kolind, der var topchef for Oticon. Han havde stået i spidsen for en imponerende turnaround af den lidt støvede høreapparatvirksomhed. Oticon var privatejet, men der havde altid været offentlige penge, som støttede produkterne, så Lars Kolind var velbevandret i feltet mellem offentligt og privat. Jeg forestillede mig, at han måtte være interessant at brainstorme med. Det var han. Jeg tog til København og holdt det første af utallige møder med ham, for han blev en af mine nære rådgivere også i det politiske.

Jeg havde virkelig mange spændende ting at gøre, så politikerkarrieren skulle altså sættes på stand by, inden den for alvor var kommet i gang. Inden jeg fik gjort alvor af det, tog Poul Nyrup Rasmussen imidlertid fusen på alle den 19. februar 1998, hvor han udskrev valg til afholdelse allerede 11. marts.

Jeg tog det som en god partisoldat og gjorde, hvad der var nødvendigt for at gøre opmærksom på Det Radikale Venstre i valgkampen. Jeg var ikke særlig motiveret for at kæmpe for en plads til mig selv i Folketinget og brugte krudtet på at støtte vores spidskandidat, Elsebeth Gerner Nielsen. Jeg fik blandt andet Mette, der var ansat på Jyllands-Posten, til at organisere, at avisen lavede et interview med Elsebeth, hvor hun talte om en af mine kæpheste: at folkeskoler burde have selvejende status nærmest som friskoler. Den radikale undervisningsminister, Ole Vig Jensen, ringede til mig og var rasende, for det var bestemt ikke radikal politik.

Alt tydede på, at valget ville føre til et systemskifte; at Marianne Jelved og Poul Nyrup Rasmussen hånd i hånd måtte forlade magten og

deres ministerier. Men på valgdagen bragte Ekstra Bladet et billede af Uffe Ellemann-Jensen på forsiden under overskriften "Den er hjemme". Derefter kom den første meningsmåling, der antydede muligheden for, at Nyrup kunne vinde valget. Da ærgrede jeg mig alligevel lidt over, at jeg ikke havde gjort mig mere umage med min valgkamp. Tænk nu, hvis der faktisk havde været en mulighed for, at jeg kom ind, hvis jeg bare havde gjort en lille bitte ekstra indsats!

Sådan har jeg haft det ved hvert eneste valg siden. Og det har altid fået mig til at gøre lige lidt mere, lige at give den en tand til. Som for eksempel ved valget i 2001 da jeg forlod min storebrors 40-års fødselsdagsfest for at tage over og se en fodboldlandskamp i Parken. Det blev jeg ikke populær på i familien. Men jeg kunne ikke lade være, for det var en uudholdelig tanke, at jeg stod og manglede fire stemmer for at blive valgt, og jeg kunne have fået de stemmer ved at blive fotograferet ved siden af Marianne Jelved i Parken og udtale mig til en lokal avis. Så ville jeg ikke kunne tilgive mig selv resten af mit liv, at jeg, da det gjaldt, lige var til en middag i stedet for at passe mit arbejde. Man skal nok selv have været folkevalgt for at forstå den logik, det erkender jeg.

Som valgaftenen skred frem i 1998, viste det sig, at det blev et stadig snævrere opløb. Den siddende regering genvandt magten ved hjælp af kun 176 færøske stemmer og dermed et enkelt mandat. Og Poul Nyrup Rasmussen kunne skride op ad den store trappe på Christiansborg med fire fingre hævet: "Four more years".

Selv fik jeg beskedne 179 personlige stemmer. Det var nok til at blive nummer to i storkredsen, men langt fra nok til en plads i Folketinget.

Alligevel blev det tolv spændende dage, der fulgte. Undervisningsminister Ole Vig Jensen blev ikke genvalgt, og kulturminister Ebbe Lundgaard havde gjort sig ud til bens ved i en grundlovstale at sige, at efterlønnen måtte væk. Så det lå i luften, at han ville blive fyret. Det var oplagt, at Marianne Jelved ville benytte lejligheden til at lave en fornyelse af det radikale hold. En artikel i Børsen nævnte, at Elsebeth Gerner Nielsen for første gang var et ministeremne. Og hvis hun blev minister, var der en mulighed for, at jeg som suppleant skulle overtage

hendes plads i Folketinget. Det Radikale Venstre havde nemlig i 1996 fået indført en regel om, at hvis man blev minister, kunne man søge orlov fra Folketinget og kalde suppleanten ind.

Den 23. marts blev ministerlisten offentliggjort. Jeg var på Castberggård og så på tv, hvordan de nye ministre kom kørende hen til Amalienborg, og jeg så, at Elsebeth var blandt dem. Kort tid derefter fik jeg et opkald fra partiets sekretariat om, at jeg skulle komme til København. Jeg drøede af sted. Jeg nåede lige at se Ebbe Lundgaard overdrage Kulturministeriet til Elsebeth, og jeg så også Ole Vig Jensen overdrage Undervisningsministeriet til Margrethe Vestager. Det sidste fik mig til at tænke på noget, Niels Helveg Petersen engang havde sagt: "Der er ingen grænser for, hvad man kan opnå i politik, hvis man bare er villig til at lade andre tage æren for det." Jeg så på Ole Vig Jensen, der havde været en virkelig dygtig minister, og tænkte, at Helveg muligvis havde ret, men det hjælper ikke at lade andre tage så meget af æren, at man ikke bliver genvalgt.

Jeg var til mit første gruppemøde og satte mig derefter på mit nye kontor og kiggede på telefonen, mens jeg spekulerede over, hvad jeg nu skulle gøre. Kontoret lå i det, der hedder Proviantgården, som er en meget gammel, men fornemt restaureret bygning over for Christiansborg. Det var et dejligt kontor på øverste etage med frilagte hanebjælker. Her holdt alle de radikale folketingsmedlemmer til. De havde talt om at hænge plakater op af mig på gangen, for ingen vidste, hvordan jeg så ud. Jeg havde ikke som så mange af de andre en fortid i Radikal Ungdom og havde ikke som en del af dem gået på Københavns Universitet. Jeg kendte Elsebeth; jeg havde haft et enkelt møde eller to med Marianne Jelved, og så vidste Niels Helveg, hvem jeg var, fordi han havde siddet i folketingsgruppen med min far og havde besøgt os i Horsens.

Jeg fik jobbet som social- og sundhedsordfører, men byttede efter råd fra Helge med Morten Helveg, så jeg blev social- og arbejdsmarkedsordfører. Da det var på plads, tog jeg til Kolding, hvor jeg gav et interview til TV Syd. De havde interviewet Ebbe Lundgaard lige inden,

så jeg sagde, at det jo var en illustration af, hvordan politik også er; fra den ene dag til den anden kan man være ude. Nu ville Ebbe Lundgaards telefon stoppe med at ringe og min ville begynde. Da gjaldt det om at bevare en vis ydmyghed, for det var jo ikke mig som menneske, der pludselig var blevet tusinde gange mere interessant. Det var, fordi jeg havde fået en taburet, og den måtte man vide at bruge til noget.

Og så tog jeg hjem.

Min første dag i Folketinget startede på tilhørerpladserne, for som suppleant skulle jeg godkendes af medlemmerne, inden jeg fik lov at komme ind. Derfra overværede jeg lodtrækningen om, hvem der skulle være formand for Folketinget, og så Ivar Hansen trække sedlen op af den kinesiske vase og sige "Ivar Hansen".

Et par dage senere havde jeg min debut som ordfører, og denne gang havde jeg selv skrevet talen. Jeg skulle tale om ti lovforslag til socialserviceloven. Der var nyvalgte socialdemokrater, der i løbet af deres første år ikke havde mere end to lovforslag at behandle. Jeg havde ti på den første dag. Jeg oplevede det som en tillids erklæring fra partiets side, og jeg kom da også igennem det. Jeg hørte de ni øvrige talere, inden jeg tog ned til min storebror i Solrød. Her sov jeg på en madras på gulvet i stuen de første måneder. Efter sommerferien fik jeg et værelse i kælderen hos Lajlas kusine, der havde et hus i Valby. Jeg var trods alt kun i Folketinget som suppleant og kunne ikke vide, hvornår det var slut, så jeg turde ikke købe noget. Jeg havde også klare intentioner om at holde fast i, at mit hjem var i Horsens. De første år kørte jeg ofte fra København til Horsens tre gange om ugen for at nå at se Lajla og drengene og kysse godnat.

Måske havde jeg min fars "vandet bliver ikke varmere, fordi du venter"-råd i baghovedet. I hvert fald havde jeg ingen intentioner om at sidde pænt og vente på at blive budt op til politisk dans i gruppen. Straks efter jeg var kommet til Christiansborg, gjorde jeg opmærksom på min eksistens ved at invitere folketingsgruppen til sommergrup-

pemøde på Castberggård. Det blev taget godt imod, og det lykkedes mig også at få lov til at lade Lars Kolind lede en session over to dage om partiets uddannelsespolitik. Selvom det måske var at gå lidt langt, når Margrethe Vestager lige var blevet undervisningsminister.

Det var vigtigt at blive kendt som politiker hurtigt. Kendthed kunne åbne De Radikales øjne for mig, og det kunne skaffe mig en bedre kreds, som kunne sikre mig mit eget mandat. Uden mandat ingen indflydelse, det siger sig selv. Kendthed var simpelthen en nødvendighed, hvis jeg skulle gøre mig håb om at få noget at skulle have sagt.

Det var formålet med at udvikle SØP-modellen, som Niels og Helge fra Castberggård gjorde sammen med mig på den tur til Sverige. Vi fandt simpelthen syv gode sager, jeg kunne prøve at få i pressen i løbet af sommeren, hvor der var agurketid, og aviserne manglede stof.

Da feriestemningen havde sænket sig over landet, gik jeg i gang med at ringe til journalister. Jeg ringede til Rasmus Helveg, der var på Information, og talte med ham om, at der var et presserende behov for en reform af efterløn. Min far havde lært mig, at i hans tid var rutinen, når man ville have en sag til at køre, at man startede med at få den i Kristeligt Dagblad om mandagen. Den regnede de andre aviser nemlig ikke som en landsdækkende avis, og derfor kunne de selv tage historien fra den og køre deres egen vinkel. Så kørte den i landsaviserne tirsdag, onsdag, torsdag, og i de bedste tilfælde endte det med at blive en opsamlingshistorie i de store søndagsaviser. Det havde jeg i baghovedet, da jeg gik i gang. Hvis jeg lancerede noget i Information, så kunne det måske springe videre til nogle af de andre. Og det gjorde historien om efterlønnen også.

Hver uge hele den sommer fik jeg afsat en historie til pressen om et radikalt forslag. Fleksibel efterløn, fleksibel børnepasningsorlov og reform af førtidspensionen var nogle af dem. Inden ferien anede ingen i Folketinget, hvem jeg var. Da jeg kom tilbage, vidste alle, hvem jeg var. Og det lykkedes uden særligt mange øretæver fra partiet. Mine forslag var alle sammen social-liberale; altså de var radika-

le, og de hang sammen økonomisk. Kun en enkelt gang gik det galt. Jeg havde ikke lige finansieringen af den fleksible børnepasningsorlov helt på plads. Og så ringede telefonen: "Det er Marianne ... Jeg HAR skreget," sagde hun bare. Det var hendes måde at give mig en skideballe på. Og den var lige så effektiv, som havde hun skreget ad mig i telefonen.

De mange historier førte til, at Jyllands-Posten lavede et lille portræt af mig og kaldte det "Manden med de mange sager". Derpå fik jeg en hel side i BT, hvor jeg sad med min dejlige familie under overskriften "Den radikale reformator", mens Ekstra Bladet kaldte mig "Jelveds himmelstormer" og skrev, jeg havde hevet De Radikale ud af Socialdemokraternes skygge.

I august fik TV-Avisens Martin Breum den ide at følge mig en hel dag. Dét var altså stort for en, der bare var suppleant i Folketinget. Han var med, da jeg underviste i projektledelse i Aarhus; han var med mig på Castberggård; hjemme i Horsens og sluttede af med at være sammen med mig i København. Han fulgte mig ned ad gangen på Christiansborg og stillede mig et spørgsmål, jeg slet ikke var forberedt på: "Anders, nu har jeg fulgt dig hele dagen. Hvorfor er det, du har så travlt?" Jeg havde slet ikke tænkt på det på den måde, men fik svaret: "Jeg ved jo ikke, hvor længe jeg er her. Det er måske højst tre år, så det gælder om at få udrettet noget!" Det blev slutningen på indslaget, og det var, for at sige det på jysk, ikke så ringe endda.

Efter den sommer fik jeg tilbud om at blive opstillet i de to traditionelt bedste radikale kredse; Skive-kredsen og Holbæk-kredsen. Jeg endte med at vælge Holbæk. Der var en trend, der tydede på, at det var nemmere at gøre sig forståelig som radikal på Sjælland end i Jylland. Jeg overtog kredsen efter Ole Vig Jensen, der i sin tale mindede mig om magtens flygtighed. "Du er altid velkommen til at ringe. Det sagde jeg også til Margrethe Vestager, da hun overtog Undervisningsministeriet efter mig. Men det er der aldrig nogen, der gør!"

Min indsats den sommer katapulterede mig helt ind i magtens indercirkler i partiet. Fra 1998-2004 havde jeg én primær samarbejds-

partner, og det var Marianne Jelved. Hun var min chef; jeg kunne diskutere godt med hende, og så havde jeg respekt for hende. Jeg tror, hun kunne lide, at jeg tænkte utraditionelt. Hun var i hvert fald ikke bange for at give mig plads. Den åbenhed over for nytilkommere har jeg taget med mig i min ledelsesform. Håber jeg. I det hele taget så har hun været mit ledelsesmæssige forbillede. Marianne var altid virkelig godt inde i sagerne. Hun arbejdede meget og fik læst op på alting. Og så var hun menneskekender. Hun kunne sætte sig ind i et forhandlingslokale, hvor alt var gået op i en spids, og få et forlig ud af det. Om det så var forsvarsforhandlingerne i 2000, hvor Hans Hækkerup var forsvarsminister, og der sad mænd hele vejen rundt om bordet. Den radikale Jørgen Estrup ville ikke bruge penge på noget, så forhandlingerne gik i stå. Marianne gik ind i lokalet, og så kom der et forlig. Hun var en fremragende politisk leder.

Jeg havde haft så stor succes med at stikke næsen frem i sommerferien, at jeg besluttede at forsøge mig igen i juleferien. Der er en vis tradition for, at aviserne op mod årsskiftet laver større interviews med politikere, der har markeret sig i løbet af året. Hvis ellers politikeren lover at levere den gode historie – og den gode historie er altid kontroversiel. Derfor kunne man i Berlingske Tidende læse mit opgør med noget af det allerhelligste for Det Radikale Venstre, nemlig vores forhold til de internationale konventioner.

Jeg fortalte, at det for eksempel ikke altid forekom helt logisk at følge flygtningekonventionen, som var lavet i 1951. Dengang krydsede flygtninge som regel kun én måske to landegrænser, mens konventionen i dag blev brugt til at sende mennesker den halve klode rundt for at søge asyl. Det var måske på tide at få sådanne konventioner opdateret, konkluderede jeg.

Avisen kaldte mig “den radikale provokatør”, og jeg sluttede da også interviewet af med en lille opsang til mit eget parti: “Man skal holde op med at lovgive for det gode liv. I virkeligheden bør der kun være meget få paragraffer og ikke detaljerede regler for alt.”

Så var fanden løs i Laksegade eller rettere i folketingsgruppen. Det var selve den radikale selvforståelse, jeg havde pillet ved. Gruppeformand Jørgen Estrup var omgående i røret med en reprimande. Marianne var tavs, og jeg havde en klar fornemmelse af, at det var en straffende tavshed a la præstens. Ikke en "jeg tier, derfor samtykker jeg"-tavshed. Elsebeth Gerner Nielsen, der havde haft et ildebefindende i julen, konstaterede rasende på det første gruppemøde efter julen, at hvis ikke det ildebefindende havde ramt hende inden avisartiklen, ville hun have været sikker på, at den var selve årsagen. Jeg tog imod de verbale øretæver. Jeg var ikke godt nok inde i sagerne til, at jeg turde fortsætte opgøret. Jeg lovede mig selv, at hvis jeg en anden gang ville gøre op med en del af partiets politik, så skulle jeg være betydeligt bedre forberedt; jeg måtte indstille mig på at holde ud, og jeg ville sørge for at få skabt ordentlige koalitioner på forhånd. Marianne skulle være på min side.

Ikke så længe derefter mødte jeg Naser Khader for første gang. Det var på et hovedbestyrelsesmøde, partiet holdt i Holstebro. Naser var blevet bedt om at fortælle om sit syn på flygtninge- og indvandrerpolitik. Han talte meget længe, men stoppede så sig selv med et "Hov, nu har jeg måske brugt for lang tid". Da rejste den gamle radikaler Søren Bald sig op: "Det betyder ikke noget, hvor lang tid du skal bruge på det her."

Det var positiv diskrimination i den grad. Bagefter gik jeg op og hilste på Naser og sagde til ham, at hvis det var mig, der havde sagt de ting, han sagde, så havde jeg fået så meget på puklen. "Sådan er det at være neger. Så må man godt," grinte han. Jeg kunne lide ham lige med det samme. Jeg kunne lide, at han gjorde op med den politiske korrekthed og ruskede op i Det Radikale Venstre, og jeg delte hans synspunkter. Det vil være for meget at sige, at vi ligefrem blev venner. Mit liv i København var mest professionelt, fordi jeg havde min familie i Horsens, som jeg skulle hjem til. Jeg havde ikke så meget tid til at mingle eller mødes i byen med kolleger. Naser optrådte jo for eksempel på den så berømte radicoole fest i Pumpehuset som den ene af de tre tenorer – Klaus Bondam og Morten Helveg var de to andre. Den

slags var jeg ikke med i. Men jeg følte et fællesskab med Naser efter den dag i Holstebro.

I 2000 forlod Jørgen Estrup Folketinget til fordel for et job i FN-regi. Det betød en rokade af ordførerskaber i den radikale folketingsgruppe. Morten Helveg blev forfremmet til finansordfører, og posten som skatteordfører blev dermed ledig. Den var ikke synderligt eftertragtet. Helge mente, at jeg skulle tage den, for hvis jeg forstod skattepolitik, kunne jeg blive meget magtfuld – det var Mogens Lykketoft et godt eksempel på. “Tag det. Det vil tvinge dig til at lære det,” sagde han.

Jeg gjorde – som jeg næsten altid gør – hvad Helge sagde. Jeg fattede ikke en dyt af skattepolitik på det tidspunkt, men heldet var med mig. Dagen efter fik jeg en mail fra en mand, der skrev, at han havde fulgt mig; han syntes, jeg var en spændende politiker, og han havde nogle ideer til en skattepolitik. Jeg kendte intet til ham og sendte mailen videre til Helge og spurgte, hvad han syntes. Han mente, manden måtte være vidende, og foreslog, jeg inviterede ham ind til et møde. Det gjorde jeg så. Da den samtale var færdig, tilbød jeg ham et job. Lars Eriksen hed den unge mand, og han var ved at være færdig med at skrive speciale på cand.polit.-uddannelsen. Han vidste virkelig meget om skat, og han kunne sætte mig ind i det. Han var også – ligesom Helge – fantastisk til at regne, og så blev vi ambitiøse. NU skulle der laves en ny skattepolitik for Det Radikale Venstre.

Jeg fortalte Marianne om min ambition om at lave et udkast til et skattesystem, der var så forståeligt, at det kunne vises med legoklodser. Hun gav mig grønt lys til at gå i gang.

Jeg arbejdede ihærdigt med den nye skattepolitik. I politik er det langtfra nok at komme med en god og gennearbejdet ide. Man skal have banet vejen og ryddet den for forhindringer, inden man endelig kan præsentere sin ide officielt. Vi fik hovedbestyrelsen til at vedtage, at Det Radikale Venstre skulle have en ny skattepolitik. Den nedsatte en følgegruppe på to ældre herrer, der skulle holde øje med, at jeg ikke gik for langt. Dem sørgede jeg omhyggeligt for at holde underrettet, og jeg

arbejdede også på andre fronter med at skaffe opbakning. Til sidst havde Helge, Lars Eriksen og jeg et hemmeligt møde på et hotel i København med Niels Helveg, der var viceordfører på skat, og et medlem af partiets forretningsudvalg samt økonomen Peter Birch Sørensen, der senere blev overvismand. Peter Birch Sørensen havde været Lars Eriksens specialevejleder, og den kontakt brugte vi lidt hæmningsløst, for det ville være meget overbevisende, hvis han sagde, det var en god skattemodel, vi havde bygget. Det gjorde han og overbeviste dermed Helveg'erne.

Derpå bearbejdede jeg de to hovedbestyrelsesmedlemmer, der havde fulgt projektet, og jeg fik folketingsgruppens opbakning. Tilbage var kun hovedbestyrelsen. Den skulle sige ja til fjernelse af bundskatten, halvering af mellemskatten og en betydelig hævelse af topskattegrænsen. Og så skulle vi gå efter at skabe en enhedsskat på 40 procent. Ret revolutionerende. Men hovedbestyrelsen vedtog det som den nye radikale skattepolitik, for radikale går i bund og grund ikke op i skattepolitik. Det eneste i den kategori, der var vigtigt for De Radikale, var, at vi hævdede boligskatten. Derfor sørgede vi selvfølgelig for, at det blev en lille del af den store plan.

Da hovedbestyrelsen havde nikked til vores forslag, og mødet var slut, gik Lars Eriksen og jeg stille og roligt ind på mit kontor, lukkede døren og så rullede vi ellers bare rundt på gulvet i jubel – så tavst så muligt. Det var stort, vi havde fået vores plan vedtaget.

Vi fik – ret sensationelt – lov af Marianne Jelved til at lancere vores nye skattepolitik i Landstingssalen. Oven i købet uden at orientere regeringspartneren Socialdemokraterne om det. Vi mailede blot til dem sent om aftenen, at næste dag ville vi offentliggøre vores nye skattepolitik. De blev rasende.

I Landstingssalen sad jeg i midten med Morten Helveg på den ene side og Elisabeth Arnold på den anden og skulle forklare vores skattesystem. Det var virkelig en stresstest. Jeg havde øvet med Lars og Helge i timevis på alle de spørgsmål, vi overhovedet kunne forestille os ville dukke op.

Jeg syntes, det lykkedes. Men det var svært at afgøre, for vi var så uheldige at lancere vores skattereform den dag, Det Fri Aktuelt blev nedlagt. Det var en kæmpe historie i journalisternes øjne. Meget større end, at et regeringspartis nye skattepolitik blev lanceret. Også større end, at den blev lanceret helt uden at orientere regeringskollegerne.

Jeg havde fået overbevist mine radikale venner om fornuften i vores skattereform, men derefter skulle jeg være i stand til at diskutere det ned i mindste detalje med politiske modstandere. Jeg følte, jeg havde et behov for at blive skarpere på stoffet, og havde brug for at prøve det af på nogen, der virkelig vidste, hvad det handlede om. Da var det, jeg kom i tanke om Mogens Glistrup. Hvorfor ikke spørge ham? tænkte jeg. Ingen vidste mere om skat – og slet ikke om at diskutere skat politisk – end han gjorde.

Først spurgte jeg Helge, om det var en god ide. Det mente han nok, men jeg skulle orientere min partileder om det. Marianne gav sin velsignelse til planen, og jeg drog af sted mod æresboligen i Virum. Jeg var meget spændt og listede op ad havegangen, inden jeg bankede på døren. Var det mon en rablende galning, jeg skulle møde? Hans kone kom ud og åbnede. Så kom Glistrup også, og jeg blev budt hjerteligt velkommen. En galning var han langt fra.

Vi gik forbi hans kontor, der var fyldt med aviser, papirer og bøger i stakke og bunker, og ind i stuen, hvor vi satte os ved spisebordet med en kande te, mens hans kone, Lene, sad i lænestolen i hjørnet med sit strikkesøj. Og så fór de næste to-tre timer ellers bare forbi. Jeg fremlagde hele vores skattepolitik, og han lyttede tålmodigt. Djævelen ligger i detaljen, og hvis der var noget i vores skattepolitik, der var helt galt, var det bedre at få det at vide af ham. Så måtte jeg justere det bagefter. Hvis han derimod kunne se logikken i det, kunne jeg gå mere tryk derfra i forvisning om, at det på radikale præmisser hang sammen. Det var en test af, hvor stærkt udspillet var. Jeg ville selvfølgelig også gerne høre, om han havde forslag til forbedringer.

Vi fik en god faglig snak og en udveksling af synspunkter, som endte

med at blive til en historietime. Glistrup vidste alt om skat – også helt tilbage til den fjerne fortid.

Det mest overraskende for mig var hans venlige fremtræden og lyst til at dele viden og til at lytte. For mig var det meget berigende, at han var villig til at bruge sin tid på det.

Det er noget af det mest privilegerede ved mit job, at næsten uanset hvem man ringer til, er de villige til at stille op og inspirere én. Det lærte jeg dengang, og det bruger jeg i høj grad i dag; at få input fra de bedste hjerner med størst erfaring inden for deres fagområde.

Jeg gik fra Glistrup og tænkte, at selvom han sådan set blev min fars politiske banemand med sin jordskredssejr i 1973, så ville min far trods alt have syntes, det var sjovt. Og jeg var ked af, jeg ikke kunne ringe og fortælle ham om det.

Jeg sørgede for, at der ikke var nogen, der vidste noget om det møde. Det ville blot understøtte det image, jeg var ved at få som noget nær Glistrup-proselyt. Det fik jeg alligevel og efterhånden har satiretegneren Roald Als lavet en del tegninger af mig i selskab med Glistrup.

“Nu gør han det!” Marianne kom løbende over på gangen og kaldte pressechef Lars Nielsen og mig ind på gruppeværelset. Poul Nyrup Rasmussen udskrev valg. Det var en overraskelse. Der var et halvt år tilbage af valgperioden og så godt stod socialdemokraterne heller ikke i meningsmålingerne. Halvanden måned tidligere var to fly fløjet ind i World Trade Center i New York, havde pulveriseret tvillingetårnene og sat verden i alarmberedskab. Nu fastslog statsministeren, at terrorangrebet havde forandret verden så meget, at der var brug for et folketingsvalg. Der var næppe tvivl om, at han håbede selv at fremstå som den statsmand, der kunne samle landet i så alvorlige tider, at han ville vinde valget. Der havde han forregnet sig.

I løbet af foråret havde jeg – inspireret af mit arbejde som projektleder, hvor man må have en plan, en strategi, et projekt, der rækker fremad – udviklet “projekt 13 mandater”. Det Radikal Venstre var gået tilbage ved det seneste valg; havde mistet et mandat og var nu nede på

syv. Jeg syntes ikke, vi skulle slå os til tåls med det, men finde ud af, hvordan vi vandt vælgerne tilbage.

“Hvorfor vil du dog have, at vi skal være større? Vi har det lige så sjovt!” Det var Elisabeth Arnolds bramfri kommentar til projektet.

Men jeg havde ikke tænkt at lade en smule skepsis stoppe mig. For partiet gjaldt det om at få tydeliggjort radikal politik. Skulle det lykkes, måtte Det Radikale Venstre genfinde sine liberale rødder. Partiet havde efterhånden fået så meget fokus på det sociale i det social-liberale, at det var svært at kende forskel på det og på Socialdemokraterne. Det havde Helge og jeg talt om i flere år. Nu var chancen der for at skubbe i den anden retning.

“Vi er social-liberale: Derfor ser vi politik og en velfungerende offentlig sektor som et middel til, at folk kan være med til at skabe bedre løsninger til at sikre personlig frihed, ligeværd og socialt engagement. Men den offentlige sektor kan også forhindre det ved regeltyranni, kontrol og manglende sammenhænge. Det er den erkendelse, vi skal gøre til vores.” Sådan beskrev jeg det radikale særkende, der skulle udmøntes i en række udspil, der kunne lanceres i pressen over sommeren. Den metode havde jeg med held brugt til at profilere mig selv i sommeren 1998. Nu satsede jeg på, den også kunne bruges til at profilere partiet.

Planen blev vedtaget inden sommerferien og gennemført hen over sommeren. Ikke alle medlemmer var lige flittige med at levere de udspil, de havde ansvaret for, men projektet gav Det Radikale Venstre en højere profil, og selv havde jeg stor glæde af endnu en gang at arbejde tæt sammen med Marianne Jelved. Det blev man altid klogere af.

Min egen valgkamp forløb forholdsvis fredsommeligt. Alt mit forarbejde var lavet med at forsøge at blive landskendt, så jeg brugte ikke meget krudt på lokalområdet. Desuden blev folketingsvalget afholdt samtidig med amts- og kommunalvalget, så jeg skulle også passe på ikke at tage spotlightet fra de kommunale og regionale kandidater.

Jeg satsede på, at det ville smitte af på mit stemmetal i Holbæk, at jeg

var blevet en kendt folketingspolitiker. Jeg havde fået lanceret skattepolitikken og brugte den som platform, og jeg fik Marianne til at sige i valgkampen, at det var afgørende for Det Radikale Venstre, at der skete ændringer på skatteområdet. For at sikre mig bedre havde Amtsbestyrelsen ud over Holbæk også givet mig Sorø-kredsen. Heldigvis viste det sig, at Holbæk havde været nok.

Valgafteften tilbragte jeg i Holbæk sammen med min kredsformand, Gunnar Nielsen, og det meste af kredsbestyrelsen. Indimellem smuttede vi hen på rådhuset for at tjekke bunkerne med personlige stemmer og se, om min begyndte at være høj nok til, vi turde tro på sejr.

Da det endelig stod klart, at Det Radikale Venstre havde fået to mandaters fremgang fra syv til ni, og det ene lige nøjagtigt var Holbæk, kørte jeg af sted mod Christiansborg i min bordeauxfarvede Citroen Picasso. Men der var nu ikke særlig festligt. Marianne var der og ønskede mig tillykke, men festen hos De Radikale var ebbet ud ved tolvtiden om aftenen. Der var ikke så meget at fejre. Jeg var selvfølgelig glad for, at jeg havde vundet mit eget mandat, men regeringen – og dermed partiet – havde tabt.

Det var ikke nogen stor overraskelse, at Anders Fogh Rasmussen vandt. Jeg havde med en vis vantro iagttaget hans skifte fra stiv og ufolkelig minimalstatsmand til at blive en bedre socialdemokrat end de rigtige socialdemokrater. Hans spindoktor lykkedes med at få trukket nogle gamle historier frem om ham, for eksempel at han blev kaldt røde Anders i gymnasiet, og at han kun havde skrevet bogen *Fra socialstat til minimalstat*, fordi han som næstformand havde rollen som chefidéolog. Nu, hvor han var formand, var det anderledes. Analysen var, at man kun kunne vinde magten i det her land, hvis man var socialdemokrat. Og så var det det, han blev.

Kapitel 6

På radikal kollisionskurs

Alexandria, 10 km uden for Washington D.C., marts 2006

“LET ME GET THIS RIGHT: You’ve already got four percent Muslims and have all these problems and you want more?”

Tjaaa, sådan kan man vel godt opsummere Det Radikale Venstres indvandringspolitik. Jeg kan næsten ikke lade være med at grine. Carvilles sekundanalyse er knivskarp. Han ligner Gollum fra Ringenes Herre. Indtil han åbner munden. Så flyder ordene ud i en lind, bramfri strøm med drævende Texas-accent: “... and you want more?” Jeg begynder at forstå, hvorfor han regnes for spindoktoren over alle spindoktorer. Ditte og Emil har briefet mig om ham og som kommunikationsfolk er de i den syvende himmel, nu da vi er i privat audiens i hans lille kælderkontor.

Han er en mester i enkle budskaber. Der stod tre ting på tavlen i Clintons kampagnesekretariats allerhelligste, The War Room, da James Carville stod i spidsen: “It’s the Economy, Stupid”, “Change versus more of the same” og “Don’t forget health care”. De tre ting skaffede Clinton ind i Det Hvide Hus i 1992.

Jeg har hørt begrebet The War Room. Jeg tror, det er fast inventar

i hver eneste politiske kampagne. Sjovt nok har Carville åbenbart ikke fundet på navnet. Det hed CAT, Clinton Action Team, indtil Hilary Clinton fandt på det mere farverige navn.

Det er Carville, der tripper rundt i joggingbukser og tager sig til skridtet hver andet øjeblik, men det er mig, der føler mig som en bondeknold. Især når jeg prøver at forklare ham om udlændingebatten og Det Radikale Venstres ageren i den. Og det helt urimelige i, at partiet nu har et image som halal-hippier. Han ryster uforstående på hovedet. Det giver slet ingen mening for ham, at man mudrer sine budskaber sådan.

“That’s probably why your voters don’t get you!”

TIL AT BEGYNDE MED var det ikke så slemt at være i opposition. Jeg fandt ud af, at man godt kan få indflydelse alligevel. Claus Hjorth Frederiksen var blevet beskæftigelsesminister, og han gik i gang med at lave en arbejdsmiljøreform.

Socialdemokraterne ville i bund og grund helst ikke være med til noget som helst, men hvis Det Radikale Venstre var med, så følte de sig presset til det, fordi de ikke ønskede at splitte oppositionen. Det gav mig en god forhandlingsposition, for Claus Hjorth Frederiksen indså hurtigt, at nøglen til at få Socialdemokraterne med var at give mig noget.

Jeg synes selv, jeg fik lavet et stort forlig på arbejdsmiljøområdet. Jeg fik indført et smiley-system som det, man havde på fødevarerområdet, i stedet for at indsætte alle mulige detaljerede beskrivelser i loven. Som altid samlede jeg inspiration fra folk uden for Christiansborg. Blandt andet en ældre radikal dame, Agnes Saabye, der virkelig var inde i arbejdsmiljøområdet. Hun hjalp med at udvikle “smiley-modellen”. Den var inspireret af Verner C. Petersen, der er forsker og leder af CREDO, Institut for Organisation og Ledelse, på Handelshøjskolen i Aarhus. Han havde rådgivet den tidligere regering om konkurrenceloven, hvor han i paragraf to fik indført, at markedsføring skal foregå ifølge “god markedsføringsskik”. Det var det. Ikke alle mulige detaljerede regler.

Jeg syntes, det var en fantastisk måde at lave lovgivning på. Hvis en lov er alt for udspecificeret, vil folk straks gå i gang med at finde hullerne, så de kan overskride grænserne uden at bryde reglerne. Med den runde formulering blev virksomhederne tvunget til at tænke på, hvad god markedsføringskik egentlig var, og efterhånden ville domstolsafgørelser sætte tidssvarende grænser. Men folk måtte selv tænke sig om. Det samme princip fik vi ind i arbejdsmiljøloven, og det var godt. Teknologi og maskiner skifter hele tiden, så reglerne kan hurtigt blive uddaterede. Men "god arbejdsmiljøkik" kunne følge med tiden, og virksomheden måtte altid overveje, hvad god arbejdsmiljøkik var nu.

Det var spændende arbejde. Jeg var også kommet ind i bestyrelsen for Bjørn Lomborgs Institut for Miljøvurdering. Jeg havde spurgt pænt om lov hos partiledelsen. Marianne Jelved var ikke vild med det, fordi projektet var blevet synonymt med Anders Fogh Rasmussens værdikamp, men hun accepterede det. Jeg kendte jo Bjørn fra universitetet i Aarhus og havde læst hans kronikker, siden han begyndte at skrive dem i slutningen af 1990'erne. Jeg kunne virkelig godt lide hans måde at tænke omvendt på.

Han havde sendt mig udkastet til sin bog *Verdens sande tilstand* og spurgt, hvad jeg syntes. Jeg slugte den. Det var en øjenåbner for mig. Budskabet kunne koges ned til: "Vi har én pose penge, og vi må vælge, om vi vil bruge den på at redde fire eller tusind liv. Den slags valg træffer vi faktisk hver dag. Vi kunne undgå, at 350 mennesker om året dør i trafikken, hvis vi satte hastighedsbegrænsningen til 10 kilometer i timen. Vi vælger ikke at gøre det, men leve med en vis risiko."

Derefter havde vi holdt kontakt. Bjørn havde på min invitation været til vælgermøde i Holbæk, hvor han diskuterede miljøpolitik og prioritering med Marianne. Hun syntes ikke, det havde været sjovt. Det syntes han.

Da regeringsskiftet kom, ringede han og fortalte mig, at det så ud, som om regeringen ville sætte penge af til hans helt eget forskningsinstitut. Ole P. Kristensen skulle være formand, og ham kendte jeg fra

universitetet. Anders Fogh Rasmussen tilbød mig en plads i bestyrelsen. Det ville jeg gerne, selvom jeg var helt klar over, at jeg blev brugt. Det stækkede De Radikales mulighed for at kritisere projektet, når jeg sad i bestyrelsen. Det blev jeg ikke synderligt populær på blandt mine partifæller.

Der gik ikke lang tid, så blev både Lomborg og instituttet enormt kontroversielt. Der var krig mellem Svend Auken og Bjørn Lomborg i forvejen. Auken havde alle mulige forbindelser i miljøet, der hadede Lomborg, så instituttet var knap nok en realitet, inden han blev indklaget for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Den sag brugte vi meget tid på i bestyrelsen. Det udviklede sig til en nærmest Kafkask proces mod ham, hvor man ledte efter bare tre hår i suppen. Det var en ubehagelig tid for Lomborg, som bragte os tæt på hinanden. Jeg syntes, det var modbydeligt, at der blev pisket en stemning op, blot fordi han havde anderledes synspunkter. Man kastede sig frådende over ham i stedet for at bruge det som anledningen til at gøre diskussionen om miljøkampen endnu dybere og mere kvalificeret.

I mit eget parti var der mange højroastede modstandere af Lomborg, og de gav mig en oplevelse af, at partiet var ved at stivne i selvgodhed. Den kulturradikalisme, vi var så stolte af, var ikke længere progressiv og åben. Den var ved at blive totalitær. Når vi kulturradikale stod for "de sande synspunkter", så blev det meget vanskeligt at give plads til andre. Man havde glemt partiets udgangspunkt i John Stuart Mill og hans argumentation for ytringsfrihed: "Eftersom vi ikke kan vide, om vi har fundet sandheden, er vi nødt til at have ytringsfrihed – uanset at vi selv mener at vide, vi er på rette spor."

På flere områder følte jeg mig i opposition til mine egne. Jeg syntes, partiet i betænkelig grad fjernede sig fra sine folkelige rødder. Da jeg blev bedt om at skrive et indlæg i debatbogen *Opbrud på midten*, foreslog jeg, at partiet skiftede navn til "Det Social-Liberale Folkeparti". Det var ment som en provokation. Jeg håbede, flere partifæller ville være interesserede i at trække os hen i retning af, hvor folket boede, i stedet for hele tiden at gnubbe albuer med eliten. Og jeg sagde i et

interview med Weekendavisen, at der jo ikke var noget at sige til, vi var et forholdsvist lille parti, når vi primært var kendt for, "at vi elsker forbryderne, hader militæret og vil have samtlige flygtninge til Danmark. Det kan godt være, vi kan finde nogen, der er enig i én af tingene, men det bliver nok svært at finde nogen, som er enig i alle tre ting på en gang."

Jeg kunne ikke just vinde nogen popularitetskonkurrence i partiets top efter det.

Jeg syntes, at den diskussion var vigtig, så jeg var ikke særligt bekymret for at lægge mig ud med partifællerne. Men tanken strejfede mig stadig hyppigere, at jeg skulle passe på, jeg ikke kom ind i en blindgyde. Der kunne gå ti år, inden partiet kom tilbage til magten igen, og i den tid ville jeg have det ene ordførerskab efter det andet uden særlige resultater. Min erhvervs erfaring ville pludselig ligge så langt tilbage, at den var forældet på jobmarkedet. Hvis jeg skulle noget andet end Folketinget, hvad kunne det så være?

Europa-Parlamentet var en tanke, der slog ned i mig som en mulighed. Jeg var stedfortrædende EU-ordfører, og der var også meget EU i arbejdsmarkeds- og socialpolitik. Når der kom nye regler fra EU, var der to muligheder: Hvis de var fornuftige, tog vi æren i Folketinget; hvis de var ufornuftige, så skældte vi ud på EU. Selvom vi vidste, at stadig mere lovgivning var påvirket af EU, forstod ingen i virkeligheden, hvad der foregik nede i det system. Heller ikke jeg. Det kunne være spændende at lære mere om, syntes jeg. Lone Dybkjær var Det Radikale Venstres repræsentant i Europa-Parlamentet, og der var ikke udsigt til nogen forandringer der, men politik er imidlertid en meget uforudseelig branche.

Livet på Christiansborg kunne være barsk. Jeg fulgte med bedrøvelse den nedslidning af Poul Nyrup Rasmussen, som Mogens Lykketoft stod bag. Det mindede mig om, dengang Nyrup og Auken-opgøret var i gang. Da blev Lykketoft spurgt i tv-udsendelsen Eleva2eren, om

Svend Auken var den næste statsminister, og han svarede: "Det bliver i hvert fald en socialdemokrat." Han ydmygede Auken. Nu skete det samme igen. Lykketoft havde været udenrigsminister et års tid og var blevet populær, så han havde fået ambitioner. Efter at have været grå eminence for alle de andre var det hans tur til at blive statsminister. Poul Nyrup havde tabt valget og rejste rundt i landet med sin lille røde bog for at samle inspiration i baglandet. Det gør man typisk som formand, inden man bliver væltet, og mens man gør det, konspirerer folk inde på Christiansborg mod én.

En dag mødte jeg Poul Nyrup på et af Christiansborgs toiletter, og jeg sagde til ham, at uanset hvad det endte med, så mente jeg, at den måde, han var blevet behandlet på, ikke var i orden. Dagen efter meddelte han, at han trak sig. Da var jeg ekstra glad for, at jeg havde fået det sagt. Ellers ville det have lydt som en floskel, for det er typisk sådan noget, man siger bagefter, når folk er blevet væltet.

Jeg havde haft en ømhed for Poul Nyrup, siden jeg oplevede ham være en skygge af sig selv efter efterlønsforliget i 1998. Det var en voldsom oplevelse at se ham sådan og mindede mig om, at politik ikke er for sarte sjæle.

Kort tid efter begyndte rygterne at gå om, at Poul Nyrup kunne blive Socialdemokraternes spidskandidat til Europa-Parlamentet. Han var gift med Lone Dybkjær, og det ville nok være ret usædvanligt, hvis de begge sad i Europa-Parlamentet. I februar meddelte Lone Dybkjær da også, at hun havde besluttet sig for at stoppe. Og så var den post pludselig ledig.

Jeg spurgte Helge, hvad han syntes. Skulle jeg gå efter den? Det ville kræve 6,4 procent af stemmerne at komme ind. Lone Dybkjær havde fået et flot valg med 9,1 procent af stemmerne – det ville jeg helt sikkert ikke kunne skrabe sammen. Men hvis jeg nu havde et valgsamarbejde med Kristendemokraterne, kunne det måske lykkes at få de nødvendige 6,4. Helge og jeg besluttede at gøre forsøget, og i foråret 2003 bad jeg Marianne Jelved om hendes støtte. Den fik jeg, men jeg

havde lidt bøvvl med at erobre pladsen som spidskandidat. Dels fordi jeg var ledelsens kandidat, dels fordi jeg var EU-skeptisk. Mange københavnere ville hellere have Camilla Hersom, der var fuldblodstilhænger. I sidste ende var det dog min EU-skepsis, der reddede mig. Hvis nej-sigerne i partiet – og dem var der også en del af – ikke kunne få en nej-siger som spidskandidat, var jeg trods alt det mindste af to onder, så i anden runde lykkedes det mig at få de nødvendige over halvdelen af stemmerne.

Min tilgang til arbejdet som politiker er, at jeg ved, at jeg ikke ved ret meget selv. Derfor opsøger jeg hele tiden mennesker, der ved mere end mig, og som har nogle gode indspark, jeg kan løfte videre. Jeg er bevidst om, at jeg ikke kender lovene i detaljer, men jeg er god til at lytte til de mennesker, der bliver påvirket af dem, og god til at adskille, hvad der er egeninteresse, hvad der er ideologi, og hvad der er reelle problemer. Jeg ser det som min opgave at sørge for, at de kvalificerede indspark, jeg har samlet, kommer med i lovgivningen. Jeg vil gerne undgå at blive en ordinær politiker, der sidder og kommer med små ændringsforslag til en bekendtgørelse. Jeg vil skubbe til noget, der er større end det og være med til at bestemme, hvilken retning vores samfund tager.

Det er mennesker af alle slags, jeg får input fra, men jeg har ikke mindst haft stor nytte af at tale med erhvervsledere. Jeg opdagede allerede via min sparring med Lars Kolind i Castberggård-tiden, at erhvervsledere på mange måder har fingeren på pulsen. De er nogle af de første til at mærke globale ændringer, og de ser udviklingen komme før alle andre. Det er meget nyttigt at lytte til erhvervsledere og høre, hvilke problemstillinger de står over for. Hvis deres virksomheder mister konkurrencekraft, så mister vi skatteindtægter, og så har vi ikke noget velfærdssamfund – så banalt er det.

Da jeg skulle i gang med min EU-valgkamp, opsøgte jeg nogle af de helt store erhvervsledere for at få ideer og penge til min valgkamp. Jeg havde talt meget med Christina Lage, der var partiets sekretariats-

chef dengang. Hun var selv en respekteret erhvervskvinde og var i min optik helt fantastisk. Hun havde sådan en mental værktøjskasse, hun kunne åbne og gå i gang med at reparere en ide, en valgkamp, et samarbejde – hvad som helst med. Hun kendte Eric Rylberg, der var koncernchef i ISS, og Michael Pram Rasmussen fra A.P. Møller – Mærsk og foreslog, at jeg tog et møde med dem.

Det viste sig, at det var to mennesker, jeg umiddelbart var på bølglængde med. Dem har jeg rådført mig med flere gange siden.

Europa-Parlaments-valgkampen blev et lærestykke for mig. Det var første gang, jeg var i spidsen for en landskampagne. Jeg turnerede landet rundt med Hanne Dahl fra Junibevægelsen og Karsten Madsen fra Venstre. Ligeegyldigt hvor meget og hidsigt vi debatterede, så gav det næsten ingen omtale. Jeg mødte Gitte Seeberg et par gange i løbet af valgkampen, mens hun turnerede med Poul Nyrup Rasmussen. De to var valgets helt store kandidater.

Poul Nyrup blev min hovedmodstander i valgkampen. Det var der lidt musen og elefanten over, og han fik da også et fantastisk valg med 408.000 personlige stemmer. Hans kandidatur gjorde det næsten umuligt for mig at tiltrække nogen socialdemokratiske stemmer. Hvad værre var, Poul Nyrup kunne godt appellere til radikale stemmer. Det pressede mig enormt.

En enkelt oplevelse fra valgkampen står lysende klart, og jeg kan stadig blive vred bare ved tanken. TV2 havde besluttet at holde sit EU-valgmøde i et cirkustelt. Et cirkustelt! Tv-udsendelsen skulle starte med, at vi kandidater kom og købte billetter. Så var der klovne i manegen og en sprechstallmeister, og man forsøgte virkelig at gøre politik til et cirkus. Kandidaterne skulle ligefrem sidde inde i manegen. Også Poul Nyrup Rasmussen, den nyligt afgåede statsminister; han skulle ydmyges ligesom alle os andre.

Jeg blev så rasende, da jeg ankom, at jeg gik ind til de andre kandidater og sagde, at det var SÅ underlødigt, at jeg syntes, vi skulle boykotte det. Det var lige ved at lykkes mig, men de andre syntes ikke,

vi bare kunne springe fra. Jeg var høj på adrenalin den aften. Jeg var knivskarp og gik i flæsket på Poul Nyrup især. Jeg vandt ligefrem debatten – det viste en måling to dage senere.

Valgafteften tilbragte jeg på Christiansborg, hvor der var arrangeret valgfest. Jeg var helt ude i mørket uden nogen anelse om, hvor jeg lå. Meningsmålinger op til EU-valg siger nemlig ingenting. Folk går først op i det en uge inden selve valget – tidligst ...

Den første realistiske meningsmåling kom midt på aftenen, og den sagde 7,2 procent. Det var fedt, men den faldt kort tid efter og stoppede lige ved 6,4. Det Radikale Venstre fik lige præcis så mange stemmer, at vi kunne løfte mandatet uden Kristendemokraternes 1,3 procent. Så jeg kunne stå som sejrherre. Og det var bare skønt for en, der hverken havde Lone Dybkjærs erfaring eller karisma.

Halvdelen af de 120.473 stemmer, Det Radikale Venstre fik ved valget, gik til mig personligt.

Ved landsmødet i september 2004 tre måneder efter valget hev Marianne Jelved mig op på scenen og sagde: "179 stemmer ved valget i 1998, 60.000 stemmer ved dit seneste valg. Hvad kan det ikke blive til?" Og Niels Helveg sagde: "Hvis du fortsætter på den måde, ender du som pave i Rom, og det vil være synd for katolikkerne." Det var en meget stor oplevelse for mig.

Jeg blev hele tiden konfronteret med, at jeg ville blive glemt i Danmark, for det gjorde alle, når de kom til EU. I første omgang var der dog ingen fare på færde, for parlamentets første opgave var at godkende kommissionen, og det ville vi ikke. Det var den italienske Rocco Buttiglione, der fik parlamentet til at afvise kommissionen. Han skulle være ligestillingskommissær, men havde nogle ret voldsomme meninger om homoseksuelle og kvinder. Det var en sag, der kunne få pressen til at interessere sig for EU i et par uger, indtil det lykkedes kommissionsformand José Barroso at få Italien til at sende en anden kommissær.

For at sikre at mine vælgere og andre danskere kunne følge med i, hvad jeg gik og rodede med i EU, lavede jeg en aftale med tre lokalaviser om, at jeg hver uge skrev en klumme. Dem fik jeg meget respons på, så helt ligeglade var folk altså ikke med det dér EU.

Det første halve års tid i Bruxelles boede jeg på et lille rart hotel, hvor der også boede andre parlamentarikere. Det ville alligevel være bedst at have sit eget sted, så jeg kunne invitere gæster på middag og få familien på besøg, så jeg gik på jagt i et hyggeligt kvarter efter lejligheder med det orange "à louer"-skilt, der betød, det var til leje. Dem var der en del af, og jeg endte med et hyggeligt sted i Rue Lesbroussart tæt på parlamentet.

Min stab bestod af Ditte Steen, der havde været sekretær for Naser Khader i Folketinget, og Emil Kongshøj Larsen, der havde arbejdet for mig, og en studentermedhjælper. Derudover havde jeg hyret Helge på deltid. Selvom han kun var 59 år, havde han trukket sig tilbage fra Castberggård. Han havde i ti år været min ulønnede chefstrateg og spindoktor, nu blev han min lønnede halvtidsregnskabschef. Han ville ikke med til Bruxelles, men passede tallene hjemme fra Horsens og kom så ned et par dage om måneden for at mødes med os andre. Jeg er ikke selv særligt omhyggelig med penge, men jeg synes, det er vigtigt at have godt styr på dem, når det er andre folks penge. Det er det jo, når man får sin løn som politiker. Derfor havde jeg brug for Helge, der både har god forstand på penge og sans for at holde styr på tallene. Der havde været meget kritik af parlamentsmedlemmernes diæter – en rimelig kritik, syntes jeg. Jeg besluttede, at mit regnskab skulle være offentligt tilgængeligt. Vi lavede en side på internettet, hvor vælgerne kunne følge med i, hvordan mine EU-penge blev brugt. Og den styrede Helge med vanlig sans for detaljer.

Det er i det hele taget svært at overbevise nogen om, at EU-institutionen er økonomisk sund, især når hele cirkuset en gang om måneden pakkes ned og flytter til Strasbourg. Det koster millioner, og der er ingen rationel begrundelse for at gøre det.

Med Helge, Ditte og Emil havde jeg sikret mig en garde, der kunne beskytte og hjælpe mig i den helt nye verden, som Europa-Parlamentet var. Det gjorde de helt ned i praktiske ting som at køre med mig i Ikea og købe habengut til min nye lejlighed. Den blev aldrig et rigtigt hjem for mig, men jeg holdt da et par middage i den. Jeg mener ikke engang, Lajla eller børnene nogen sinde så den. Med min nye og bedre parlamentarikerløn havde vi både købt en lille speedbåd og et sommerhus, så der var godt gang i livet i Horsens. I Bruxelles brugte jeg som alle andre parlamentarikere det meste af tiden på kontoret og i parlamentet.

I perioder følte jeg mig ret ensom og isoleret. Fra at have været en stor fisk i en lille dam var jeg nu en ansjos i et ocean, så min indflydelse var til at overse. For mig føltes det som at komme væk og ud af loopet og ind i et system, hvor andre end mig satte stor pris på at være. En af dem var min sidekammerat i parlamentet, svenske Cecilia Malmström. Hun kunne til hver en tid have en flot karriere hjemme i Sverige, men hun foretrak EU. Hun sagde til mig, at hun kun ville tage hjem, hvis hun blev europaminister. Det nåede hun faktisk at blive, inden hun senere blev EU-kommissær.

Selv måtte jeg finde glæden i nogle andre ting dernede. Det formåede jeg da også. Jeg fik kuldegysninger af ærefrygt over at sidde i et parlament, hvor 25 lande var samlet, der gennem årene havde været i krig med hinanden på kryds og tværs. Det var selve meningen med det for mig. Man råbte og skreg, grinede og håned, men man trak ikke en pistol. Det var meget smukt.

At ændre på noget var dog op ad bakke. Det var ikke ligesom at lave smiley-ordningen derhjemme, hvor man kunne sætte sit fingeraftryk tydeligt. Sådan foregik det ikke i Europa-Parlamentet. Der var der en bevidsthed om, at hvis vi i parlamentet skulle have indflydelse, var vi nødt til at løfte i flok over for kommissionen. Ellers kunne den gøre, som det passede den. Jeg fik ikke flyttet så meget, men jeg lærte, hvordan systemet virkede, og tænkte, at det ville være meget nyttigt, hvis jeg en dag kom tilbage til i Folketinget.

For mig var et af de helt store privilegier ved mit EU-arbejde, at jeg mødte flere af de store personligheder, der har været drivkræfter i at forme det Europa, vi har i dag. Det var en ære at møde Tjekkietts første præsident, Václav Havel. Det var stort at sidde i parlamentet med Vytautas Landsbergis, der havde stået i spidsen for Litauens revolution, og polske Bronislaw Geremek, der havde været med til at starte fagforbundet Solidaritet. At have mulighed for at få historien serveret fra dem, der skabte den, gjorde et enormt indtryk på mig; at mærke, det er rigtige mennesker, der skaber historien – at store ting kan flyttes af dem, der virkelig vil.

Det var folk, der var kendetegnet ved i modsætning til mig at have kæmpet med livet som indsats for deres politiske overbevisninger.

Jeg havde også mødt Nelson Mandela, da han var på besøg i Danmark. Alle vi folketingsmedlemmer blev tilbudt at stille op i en lang række og så på skift få lov til at trykke ham i hånden. Umiddelbart syntes jeg simpelthen, det var for pinlig en seance for både ham og os til, at jeg ville deltage. Hvilken mening gav det, at vi, som han helt sikkert ikke ville kunne huske fra hinanden ét sekund efter, at håndtrykket var overstået, skulle misbruge hans tid, blot for at vi bagefter kunne sige til venner, familie, naboer og vælgere: "Ham har jeg mødt". Men jeg havde hørt den ene historie efter den anden om, hvor fantastisk stort indtryk han gjorde, når man stod over for ham personligt. Derfor bed jeg hovedet af al skam og stillede mig op i køen som nummer hundrede et eller andet. Det *blev* en skelsættende oplevelse.

Han udstrålede en ro og varme, man ikke kan forestille sig nogen besidde efter 27 års fængsel. Mødet tog ti sekunder. Højst. Men jeg glemmer det aldrig.

Når jeg sidenhen skulle til at klynke over dårlig omtale, elendige meningsmålinger og skilsmisse, tænkte jeg på dem. Eller når jeg i mere end to år i træk mødte op på Christiansborg vel vidende, at alle, jeg mødte derinde, tænkte: "Sikke et fjols og en taber, der går der", så tænkte jeg på dem. Det hjalp at erkende, at mine problemer reelt var i småtingsafdelingen. Sammenlignet med 27 år i fængsel – endda uden

at vide, om man skulle ende sine dage der – ja, så var min situation aldrig andet end støvregn og en let brise på en efterårsdag. Småtræls, men så heller ikke værre.

En anden, der gjorde stort indtryk på mig, var Tony Blair. Sammen med en lille gruppe parlamentarikere mødtes jeg med ham i London umiddelbart inden, han skulle overtage formandskabet. I halvanden time diskuterede vi Europas fremtid med ham og hans udenrigsminister, Jack Straw. Det var jeg aldrig kommet i nærheden af som folketingsmedlem. Det var lærerigt at være så tæt på. Blair var enormt intens, og jeg blev virkelig forført.

Hans tiltrædelsestale i Europa-Parlamentet var for mig en af de største retoriske præstationer, jeg har oplevet. Tony Blair var vanvittigt upopulær i parlamentet, og folk buhede ligefrem ad ham, da han kom ind. “Nå, de siger ellers, at det her ikke er et rigtigt parlament. Men det er jo ikke sandt. Jeg kan høre, der er en livlig meningsudveksling – det kalder jeg demokrati,” sagde han. Hele salen jublede, fordi han dér anerkendte parlamentet. To minutter inde i talen havde han vendt stemningen totalt. Når man oplever sådan noget, bliver man klar over, at der findes nogle politikere, der er i en liga helt for sig selv.

Jeg følte ikke, jeg flyttede noget i EU. Det gør man ikke som dansker. Nogle enkelte gange kan man spille en lille rolle som kompromismager. Bortset fra det er man en lille brik i et stort spil. Men jeg lærte meget. Jeg lærte blandt andet, at der, hvor man selv er, mener man, magten bør ligge. Europa-parlamentarikere kæmpede hele tiden for mere magt til parlamentet, mens de nationale parlamenter kæmpede for, at de skulle have den, og kommissionen syntes, magten lå bedst i dens hænder.

Jeg havde været i parlamentet i et år, da jeg skulle holde min første landsmødetale som partiets mand i EU. Jeg havde ingen ide om, at den skulle blive begyndelsen til enden for mig som radikal. Jeg delte

talen op i to; den ene del handlede om EU, den anden om, hvordan de hjemlige forhold så ud, set på den afstand jeg nu havde fået til dem.

Det Radikale Venstre havde vundet 17 mandater ved valget i februar 2005 og var altså næsten blevet dobbelt så stort. Alligevel var partiet helt uden for indflydelse. For mig så det ud, som om det var blevet et parti, hvor antallet af mandater var vigtigere end omfanget af indflydelsen. Jeg lavede et udkast til talen og sendte den til Ditte og Emil. De skrev den igennem, og så sendte jeg den til retorikprofessoren Christian Kock og spurgte, hvordan han syntes, den fungerede. Han havde et par småkommentarer, men spurgte mig ikke om, hvad fanden jeg havde gang i. Ditte og Emil havde heller ikke set den som sprængfarlig. Jeg sms'ede til Marianne Jelved fra min lejlighed i Bruxelles og spurgte, hvordan det gik med hendes tale, og om der var noget, vi skulle udveksle. Jeg hørte ikke fra hende.

Jeg syntes selv, jeg havde så god en pointe i min tale, at jeg lavede en version af den, som blev bragt som kronik i Berlingske Tidende samme dag.

Mit budskab var: Hvad nu, hvis vi gik til valg på *ikke* at vælte Fogh? Og jeg sagde blandt andet: "Jeg ved, at tankegangen er kontroversiel, men hvis vi fortsætter med samme strategi som hidtil, risikerer vi, at vores isolation ingen ende vil tage. Jeg foreslår derfor, at vi ændrer strategi, men ikke politik. Det Radikale Venstre har altid navigeret efter princippet om, at det vigtigste er, hvad man samarbejder *om*, og ikke, hvem man samarbejder *med*. Det er *sagen*, der er det afgørende. Vi har en forpligtelse til at udgøre et reelt alternativ for alle de midtsøgende vælgere hos os selv, hos S, hos SF og hos Venstre, der ønsker reformer og tilpasning til virkeligheden. Det alternativ udgør vi ikke i dag. I dag spiller S stort på, at vi ikke tør gå nye veje og i sidste ende vil acceptere hvad som helst for en SR-regering. Fogh fortsætter på sin side med at undskylde sin politik med, at der ikke er noget alternativ til DF."

Bagefter kan jeg godt se, at jeg kom der og spolerede hele feststemningen efter den store valgsejr. Det tænkte jeg ikke på. Jeg tænkte på, hvor vigtigt det var, at vi fandt en anden vej. Jeg syntes, det var en

skrækkelig situation at have 17 mandater og nul indflydelse. Der var fire lange år til det næste valg. Det er lang tid at lave ingenting, og hvis ikke partiet ændrede strategi, kunne der komme til at gå fire år mere. Det var også sådan, det kom til at gå. Ved valget i 2007 tabte Det Radikale Venstre alle de otte ekstra mandater, de havde vundet i 2005.

Det blev et rædselsfuldt landsmøde for mig. Da oplevede jeg for første gang, at der findes mange i politik, der blot venter på at skubbe til én, hvis man antydningvist er ved at miste balancen. Alle syntes, jeg var en idiot. Undtagen Naser, der stod nede i salen og nikkede, mens jeg talte. Han var også den eneste, der var flink i løbet af aftenen, men han skulle passe på ikke at blive set for meget sammen med mig. Den eneste, der forsvarede mig offentligt, var Pernille Høxbro, der var rådmand på Frederiksberg.

Jeg forsøgte, om jeg kunne lokke et smil ud af Marianne Jelved ved baren, men der var kold luft.

Klokken 22.30 var jeg i DR2 Deadline for at forklare min tale, og der har helt sikkert været en del partifæller, der så det på deres hotelværelser og blev endnu mere sure. Jeg pustede en selvtillid op, der slet ikke var belæg for, og sagde på tv, at det godt kunne være, De Radikale var utilfredse med mig nu, men som regel fik jeg ret på den lange bane. I virkeligheden var jeg smadret og fuldstændig isoleret.

Jeg havde slet ikke set det komme, for jeg prøvede ikke at lave om på Det Radikale Venstres politik, men kom med et bud på, hvordan vi kunne få indflydelse. Det var selvfølgelig fint nok, hvis vi blev større, og vi bare blev ved med at æde flere SF-stemmer, men hvad skulle vi bruge det til, hvis vi ikke kunne flytte folk hen over midten? Det var min analyse. Jeg mente, der måtte sidde mange borgerlige vælgere, der egentlig gerne ville stemme på De Radikale og var trætte af Pia Kjærsgaard, men de ville ikke stemme radikalt, hvis det førte til en socialdemokratisk regering. Det var så en analyse, jeg var alene om på det tidspunkt. Og der blev sat en fed streg under det et halvt år senere, da Marianne Jelved i et interview sagde, at Fogh var farlig.

Jeg var godt groggy efter det landsmøde, så det gjorde mig godt i efterårsferien at tage på 150 kilometers pilgrimsvandring i Spanien. Bror Kristian havde arrangeret turen, og jeg havde min ældste søn med. Han var kommet i den umulige teenagealder, som jeg skrev i familiekroniken: “besværlig, uopdragen, egoistisk, højrøstet og doven i en grad, så man ikke har set noget lignende, siden hans far var i den alder – eller når hans far er i det hjørne ...” I sådan en tid var det ekstra skønt at komme tæt på sin store dreng og mærke varmen, når han lagde sin ikke længere lille hånd i min.

Det efterår bragte Jyllands-Posten de famøse karikaturtegninger, der satte verden i brand. Sådan så det i hvert fald ud set fra Danmark. Skulle man tro aviserne, var vi uglesete i hele verden. Jeg gik rundt og spurgte mine kolleger i Europa-Parlamentet, hvordan de så på Danmark. Jeg kunne ikke finde nogen, der syntes, vi var skrækkelige.

Muhammedkrisen bragte Naser lige ind i centrum af begivenhederne. Og det blev også begyndelsen på vores varme forbindelse.

Jeg var helt på Nasers linje. Hvis han som kulturel muslim kunne sige, at de tegninger ragede ham, så måtte det også være muligt for resten af den muslimske verden. Jeg syntes, det var noget hysteri. Men krisen åbnede også mulighed for at vise et andet billede; nemlig af Danmarks hårdtarbejdende og velintegrerede muslimer. Det blev Naser og hans “Demokratiske Muslimer” en eksponent for. Asger Aamund bakkede op, og det blev en kæmpesucces som paraplyorganisation for mange. På kort tid skabte initiativet en folkestemning af, at her i Danmark kan vi godt lide vores muslimer – de velintegrerede og ordentlige, og det er sådan, de fleste er. Men det viste sig umuligt at styre projektet. Der skulle Naser og jeg måske have lært lektien om, hvor svært det er at starte noget på en følelse, men uden et program.

Muhammedkrisen gjorde Naser enormt stor – alle andre steder end hos Det Radikale Venstre. Der var han ikke stor. Der var han irriterende. Han stod for noget andet end “Fogh er farlig”. Han tog op til Marienborg og talte med Anders Fogh Rasmussen og prøvede at finde

løsninger. Men de ledende radikale ville ikke rigtig vide af ham, og det skabte uro i partiet. For at samle fløjene blev der stillet forslag om, at Naser og jeg kom med i ledelsen af partiet. Naser, fordi han var blevet så stor, og jeg, fordi jeg var medlem af Europa-Parlamentet. En del af det forslag gik også på, at Marianne fremover skulle lade være med at pege på Helle Thorning-Schmidt som statsminister og i stedet pege på sig selv.

Det endte med et kompromis. Naser kom i ledelsen og Marianne ville pege på sig selv. Det var hendes forsøg på at få ro på. I hendes optik var det vigtigst at få ro på Naser. Men hun havde jo ikke fået ro på mig. Naser accepterede det og kom med i ledelsen, og derefter havde jeg ham meget i røret. Vi var enige om det meste og i bad standing i partiet, så han brugte mig til at sparre med og finde ud af, hvad han skulle sige og gøre.

Det var på den tid, jeg tog på studietur til USA sammen med mine to medarbejdere, Ditte og Emil, og mødte James Carville, der er en kapacitet af de helt store. Spindoktoren over dem alle. Det er ikke kun Bill Clinton og en række amerikanske politikere, han har ført kampanjer for. Han har også hjulpet Israels Ehud Barak plus en række af Sydamerikas statsledere til magten. Det var meget lærerigt at tale med ham. Han havde en indgående forståelse og respekt for befolkningen og den situation, de befandt sig i til hverdag.

Han gav os sin bog *Buck Up, Suck Up ... and Come Back When You Foul Up* med en personlig hilsen i. Jeg åd mig igennem den og er vendt tilbage til den adskillige gange og har hentet gode råd og inspirerende pointer. Men det var ikke den eneste øjenåbnende bog, jeg havde med hjem fra USA.

Vores lille studiegruppe havde også været på besøg på New York Times, hvor der blev talt så begejstret om *The World is Flat*, der var udkommet året inden. Den var skrevet af avisens klummeskribent, Thomas L. Friedman, og handlede om globaliseringens konsekvenser og muligheder. Den var spækket med eksempler på, hvordan den

teknologiske og politiske udvikling har ændret spillereglerne i verden. Jeg købte den i lufthavnen i en lydbogsudgave, hvor selve afspilleren fulgte med. Man kunne oven i købet afspille i hurtigt tempo, så der var en chance for, at jeg fik den "læst".

Jeg lyttede til den hele vejen i flyet, og jeg fortsatte, da jeg kom til Danmark. Der gik jeg og malede mit sommerhus meget langt væk fra den verden, han fortalte om. Det var næsten metaforisk. Sommerhuset havde været oversvømmet i så voldsom grad, at vi måtte lave om på fundamentet. Og at verden var blevet flad, betød, at den store verden var skyllet ind over Danmark, så vi måtte lave om på vores fundament for at klare os. Jeg følte, at hvis vi ikke gjorde noget, var det nærmest en tsunami, landet stod over for.

Vi måtte lære at tænke globalt og se det som en mulighed i stedet for en trussel, at man om natten kunne få udviklet et program i Indien, som ville ligge klar om morgenen i Danmark. Hvad indad tabes, skal udad vindes, måtte være mottoet.

Verden var blevet kompliceret. I stedet for at have få konkurrenter havde vi masser. Samtidig gik vi også fra at have få kundemuligheder til at have masser. Og mens den udvikling susede af sted, var tendensen i dansk politik, at diskussionen havde indsnævret sig til, om man var for eller imod muslimer. Jeg gik i mit malertøj og tænkte på Jeppe Aakjærs ord, "Du puslingeland, der hygger sig i smug, mens hele verden brænder om din vugge." Sådan var det blevet. Vi kunne ikke hæve os op over det. Det Radikale Venstre kunne heller ikke. Situationen var låst fast, og det var hele tiden de bange vælgere, der bestemte dagsordenen. Og mens de gjorde det, blev deres egen situation stadig mere forringet, fordi vi undlod at omstille os til verdens nye vilkår.

I Europa-Parlamentet fik jeg mulighed for at hæve mig lidt op over den daglige danske politiske trummerum. Derfor kunne jeg bedre se, at dansk politik i bund og grund var blevet en konkurrence om, hvem der kom først med en halvgod ide. Imens flintrede udviklingen i den øvrige verden af sted. Det var bogens pointe. Det var medvirkende til, at min tålmodighed begyndte at blive tyndslidt. Der måtte ske noget,

og det skulle gerne være nu. Det Radikale Venstre havde parkeret sig ovre i hjørnet og ville kun samarbejde med Socialdemokraterne, som slet ingenting ville. Mig havde de ikke lyst til at lytte til længere, fordi de syntes, jeg var for gået for langt.

Det samarbejde, jeg havde haft med Marianne Jelved, havde bestået af reformpolitik, skattepolitik, arbejdsmarkedspolitik, arbejdsmiljøpolitik. Nu var partiet mest optaget af sit had til Bjørn Lomborg, had til Anders Fogh og had til Pia Kjærsgaard. Det var for lidt for mig. Det var ikke løsningen på Danmarks problemer.

Så jeg begyndte at kigge mig om efter andre muligheder.

Den første jeg så, var Naser, for han var umulig at overse. En meningsmåling havde vist, at hvis han havde stået i spidsen for Centrum-Demokraterne, ville partiet få 20 mandater. Naser var blevet for stor for De Radikale, og de forstod ikke at bruge ham. Vi talte meget i telefon om vores fælles frustrationer over partiet.

Jeg var også begyndt at tale en del med min parlamentskollega Gitte Seeberg. Når parlamentet en uge om måneden rykkede til Strasbourg, var ens liv noget anderledes, end det var i Bruxelles. Man boede på et møghotel, mødte i parlamentet klokken otte om morgenen og var der til klokken otte om aftenen. Derpå gik man typisk ud og spiste sammen nogen, for man havde jo ikke noget hjem at komme hjem til. Det var der, Gitte og jeg begyndte at tale stadig oftere sammen. På restaurant La Grappa havde vi mange diskussioner om dansk politik. Vi var ret enige om, at det havde taget en helt forkert drejning, og vi ville begge to gerne forsøge at ændre på det.

Det med at starte partiet foregik meget subtilt. Jeg talte med Gitte og jeg talte med Naser, men hver for sig. Vi lurede lidt på hinanden. Hvor utilfredse var de andre, og hvad havde de lyst til. Men ingen sagde noget om partidannelse. Vi skulle være sikre og turde stole på hinanden. På et tidspunkt begyndte vi at tale lidt i spøg om det. Gitte og jeg sludrede om, hvor vild en tanke det var, hvis man kunne få Naser med. Så var der ikke nogen, der kunne stoppe det. Sådan foregik snakken på kryds og tværs.

Jeg begyndte også alene og sammen med Naser at sondere terrænet blandt folk, vi respekterede og anså som potentielle sympatisører. I begyndelsen af 2007 mødtes Helge, Naser og jeg med Asger Aamund, Lars Kolind og 12-13 andre inde i Kolinds lejlighed i København. Det blev mildest talt ikke noget godt møde. Helge og jeg gik derfra og tænkte, at det projekt næppe kom op at flyve. Det kunne godt være, vi var en del, der var enige om, at det var tid til noget nyt, men vi var godt nok ikke enige om, hvad det nye skulle bestå af. Aamund og Kolind var røget i totterne på hinanden, og i bilen på vej til Horsens tænkte jeg, at ideen om et nyt parti ikke var særlig realistisk.

Kapitel 7

Spinpatienternes fremmarch

Horsens, gågaden, 12. maj 2007

WOOUWW – HVOR ER DET BARE VILDT! Aldrig nogensinde har jeg set så mange mennesker i gågaden på én gang. Er de her for at se os? Tre kedelige politikere! Nok næppe. Men det føles sådan. Folk stimler sammen, som var det Bill Clinton og ikke Naser Khader med følge. Vi giver autografer, og vi smiler, og vi smiler, og det er ikke spor svært. Og vi smiler til hinanden. Gitte smiler hele tiden nu. Også til mig. Jeg kan næsten ikke forstå, at jeg for bare otte dage siden troede, vi måtte opgive projektet. Godt, vi fortsatte. Det her er noget, der har været ventet med længsel. Det er tydeligt. Folk kommer løbende for at sætte deres navn på listerne. 20.000 underskrifter bliver vist ikke noget problem. Det er strengt taget det, vi er her for. Folkets hyldest – det er en sidegevinst.

Der er hundredvis af mennesker. Naser går der foran sammen med Gitte. Jeg er stolt af dem. Stolt af at være en del af det her. Jeg holder mig lidt bagved – det er trods alt min by, så jeg er vel en slags vært. Det er nok også mest de to, folk vil se. Og tale med. Det her

kan blive stort. Det ER stort. Så meget håb og så mange drømme. Bare vi nu ikke skuffer nogen.

Allerforrest kan jeg se Bjarne. Han går sammen med Nasers PET-folk. Det er Bjarnes skyld, vi går her. "I skal til Horsens på lørdag, Anders, det er bildag, og byen er fuld af folk", havde han sagt i telefonen på den der måde, hvor jeg ved, jeg ingen vegne kommer med et nej. Bagefter havde han ringet og overtalt både Gitte og Naser. Hvad skal man med en spindoktor, når man har en ven som ham?

Det er ligefrem et triumftog. Der mangler kun palmebladene ... Nok alligevel meget godt, at Naser takkede nej til at blive hejst op i brandbilens kran for at blive tiljublet. Det kunne være blevet nogle trælse billeder.

Nu er vi ved Bytorvet. Vi skal holde tale alle tre. Jeg kan da ikke tale om 40 procents-skat midt i denne jubel, men hvad så? Hvad ville far have sagt? Jeg ved det:

"Vi kastede os ud i det her uden at vide, om der var vand i bassinet. Det er der vist – og det har oven i købet en behagelig temperatur!"

VI ANKOM TIL HORSENS DEN DAG MED VINDEN I RYGGEN. Næsten 16.000 havde meldt sig ind i Ny Alliance via hjemmesiden og en meningsmåling havde lige spået os 22 mandater i Folketinget. Hvis vi havde tænkt os om, burde vi have været skræmt fra vid og sans af at have så stor opbakning på trods af, at ingen anede, hvad vi faktisk stod for. Vi anede det dårligt nok selv. Men vi tænkte os ikke om. Der var simpelthen ikke tid. Vi blev båret frem af en bølge og måtte bruge al vores koncentration på at holde balancen.

Dagen efter bragte Ekstra Bladet et opslag fra triumftoget med et stort billede af Naser, der omfavner en ældre kvinde. Og om søndagen i Jersild & Spin på DR2 var der ingen grænser for, hvor genialt et strategisk træk det var fra vores spindoktors side at starte underskriftindsamlingen i provinsen. Det var absurd at være vidne til. Den æl-

dre kvinde i Ekstra Bladet var såmænd min mor. Spindoktoren var Bjarne, der så muligheden i at samle underskrifter, hvor der alligevel ville være mange mennesker samlet, nemlig til den årlige bildag i min hjemby. Den trækker alle folk af huse, for de vil ned og kigge på alle de flotte biler, der er udstillet i gågaden.

Det særlige ved Bjarne er, at der aldrig er langt fra tanke til handling. Han tog styringen og fik sat en scene op, så vi kunne holde vælgermøde på Bytorvet; han fik adviseret den lokale presse, skaffet underskriftsindsamlere og masseret byens brandmester til at love, at Naser kunne blive hejst op med deres kran. Bjarne er ikke til at stoppe, når han først går i gang. Og man løber heller ikke lige om hjørner med ham. Da PET ringede til ham for at få detaljer om dagens program, så de kunne planlægge beskyttelsen af Naser, bad Bjarne om et telefonnummer, han kunne ringe tilbage til dem på, for "hvordan kan jeg vide, I ikke er en al-Qaeda-celle, der er ude på at lave et attentat mod Naser?"

Den dag var så berusende fantastisk. Det var et højdepunkt uden lige. Og det var jo kun begyndelsen. Det troede vi i hvert fald. At det skulle blive det absolutte toppunkt i Ny Alliances liv, og at det herfra kun gik nedad, havde vi ingen anelse om.

Ti dage tidligere havde vi siddet i Nasers sommerhus i nærheden af Tisvilde for at tage den endelige beslutning. Skulle vi, eller skulle vi ikke danne et nyt parti. Naser serverede nogle af sit hjemlands vemodige retter – han er god til at lave mad – og vi sludrede hyggeligt sammen og prøvede at snakke tingene på plads. Det var ikke noget stort sommerhus, men vi blev og sov. Hvis man tog stuen i brug, var der lige et værelse til hver. Næste dag fortsatte vi snakken.

Gitte havde sin medarbejder fra Europa-Parlamentet, Ingrid Reumert, med derop. Ved morgenmaden ankom Pernille Høxbro, der var radikal rådmand på Frederiksberg. Det var Gitte og jeg nok nogenlunde lige overraskede over. Naser havde inviteret hende, fordi han mente, at det kunne være en styrke for vores projekt at have en med

fra lokalpolitik. Jeg kunne godt se en fordel i, at vores nye parti havde repræsentanter fra både Europa-Parlamentet, Folketinget og kommunalpolitik. Men det kunne Gitte bestemt ikke. Hun meddelte, at hun ikke havde tænkt sig at sidde til pressemøde i Fællessalen sammen med hele tre radikale. Efter den besked forlod hun og Ingrid Reumert selskabet.

Naser og jeg fik sendt Pernille Høxbro af sted igen og en times tid senere vendte Gitte og Ingrid tilbage. Langsomt vendte stemningen igen, og vi kom tilbage på sporet. Vi havde en sidste snak om nogle politikområder. Vi kunne ikke blive enige om, hvem der skulle have hvilke ledelseposter. Naser var leder. Det kunne ikke være anderledes med den popularitet, han havde. Men skulle Gitte så være næstformand og jeg politisk ordfører? Vi endte at beslutte, at det var én for alle, alle for én. Inderst inde vidste vi godt – jeg gjorde i hvert fald – at det var en ikke-beslutning, vi tog. Vi kunne ikke blive enige, og så meldte vi pas.

Vi diskuterede også, hvem vi skulle pege på som statsminister. Eller om vi skulle lade være med at pege på nogen. Vi blev enige om, at det afgørende skulle være, hvor vi kunne få mest indflydelse. Derfor ville vi ikke pege på en kandidat på forhånd.

Det tegnede stadig mere til, at nu skulle det være. Navnet havde vi allerede. Naser havde netop skrevet forord til en bog af Erik Meier Carlsen, der hed "Den fjerde Alliance". Carlsen mente, at Danmarks succes som samfund byggede på tre vellykkede alliancer, skabt gennem de sidste 200 år: alliancen med bønderne, alliancen med arbejderne og alliancen med kvinderne. Nu var det tid til en fjerde alliance, nemlig mellem muslimske indvandrere og resten af samfundet. Den tanke optog Naser, der foreslog, vi kaldte os Ny Alliance, for vi skulle være dem, der skabte de nye og nødvendige alliancer i dansk politik.

Jeg har sådan et billede i min erindring af, at Gitte, Naser og jeg står ude ved havebordet i hans sommerhus i solskin og sommertøj og bli-

ver enige om, at nu gør vi det. Jeg var virkelig glad. Det ville blive en forløsning at komme ind i et farvand, hvor man følte sig positivt modtaget i stedet for den negative stemning, der var omkring mig i Det Radikale Venstre.

Jeg var parat og i topform. Der var tusind praktiske ting at tage fat på – hjemmeside, pressemødeplanlægning, bannere – og det gjorde jeg. Vi skiltes om torsdagen i sommerhuset og var enige om, at nu gik vi i gang.

Allerede fredag var det hele ved at falde på gulvet igen. Jeg var hjemme hos Mette og Hans Jørn i Horsens, da telefonen ringede. Det var Gitte. Vi havde aftalt, at Lars Eriksen – min gamle medarbejder fra Folketinget – skulle være chef for det nye partis sekretariat. Vi ville have meget brug for hans evner for tal. Men nu ville Gitte i stedet have, at Ingrid Reumert skulle have stillingen. Vi diskuterede det længe, mens jeg vadede mere og mere fortvivlet rundt i Mettes have. Hvis ikke Gittes person, Ingrid Reumert, blev sekretariatschef, så ville hun trække sig. Jeg holdt på mit. Dels fordi aftalen allerede var lavet, dels fordi Lars Eriksen var en kapacitet, vi ikke kunne undvære.

Denne gang var jeg heldig. Gitte gav sig. Ingrid Reumert fik titlen politisk chef. Naser var kommet med Rasmus Jønsson som kommunikationschef, så vi havde altså hver fået vores person ind. Magtbalancen var intakt.

Det var hverken første eller sidste gang, Gitte truede med at gå. Tilliden mellem hende på den ene side og mig og Naser på den anden blev aldrig for alvor etableret. Måske fordi hun kom fra et parti, hvor ingen havde tillid til hinanden, og hvor alle – med god grund – hele tiden mistænkte andre for at konspirere. Meget kunne man sige om Det Radikale Venstre, men specielt konspiratorisk havde det ikke været.

Selv efter de to dage i Nasers sommerhus, hvor vi havde aftalt at gøre planerne til virkelighed, var jeg langt fra sikker på, det blev til noget. Den 5.-6. maj 2007 var den længste weekend i mit liv. Vi havde egentlig aftalt at holde pressemøde tirsdag den 8. maj, men vi turde ikke vente, så – endelig – kom braget og forløsningen den 7. maj.

Der var kun ganske få skeptikere som Anders Krab-Johansen på TV2 News og Pieter Raunwe, der i P1 Orientering sagde, at selvom Naser var leder af det nye parti, så var det ikke sikkert, han blev ved med at være det. I hvert fald ikke i gængs forstand. "Konstellationen Naser Khader, Anders Samuelson bedømmes som stærk, hvis de forstår at udnytte hinandens styrker. Anders Samuelson er en politisk slider med stor indsigt og viden," sagde han. Men det hørte jeg først meget senere. Efter pressemødet den dag fulgte en måneds hvedebrødsdage, hvor utrygheden imellem os tre stiftere blev overdøvet af hele verdens tro på os.

Noget af det første, Naser og jeg gjorde, var at tage på besøg hjemme hos Marianne Jelved. Hun havde betydet så meget og været et forbillede for os begge, så vi havde behov for at vise hende den respekt at sige ordentligt farvel.

Jeg stod og ventede på Naser foran hendes hus i St. Kongensgade, og vi var da begge lidt beklemte, da vi gik op ad trapperne til anden sal. Hun tog det meget pænt. "Sådan er politik jo," sagde hun. Mor var ikke vred, mor var skuffet. Det var vi ikke i tvivl om. Vi sad og fik kaffe og småkager i hendes køkken, og vi jokede med, at Naser og jeg ikke skulle have mælk i kaffen. Nu tilhørte vi ikke længere cafe latte-partiet, så vi tog kaffen sort. En halv times tid senere gik vi derfra i en lidt trykket stemning og med en følelse af, at et kapitel i vores liv var slut.

Den 10. maj meldte Leif Mikkelsen sig ud af Venstre og ind hos os. Samme dag gav en Megafonmåling os 29 mandater, så fremtiden så mere end lys ud. Leif var en af folkene bag de 10 liberale teser og havde været utilfreds med Venstres midtsøgende linje. Det var muligvis derfor, Gitte mødte ham med en del skepsis. Han havde et stort organisatorisk talent og var blandt andet formand for DGI-byen, men hans evner blev slet ikke brugt i Ny Alliances tidlige dage. I stedet var det Helge, der fandt på en model for lynorganisering af partiet ved at lave et stormøde i hver storkreds. På det møde delte vi folk op efter,

hvilken kommune de kom fra, og valgte ud fra det en bestyrelse, der skrev under på, at kredsen var oprettet. Vedtægter formulerede Helge sammen med en bekendt i Horsens, der var advokat.

Det væltede ind med mennesker, der ville hjælpe til i Ny Alliance. It-iværksætteren Morten Lund, der året efter tabte det meste af sin formue på Nyhedsavisen, stillede lokaler til rådighed for os på anden sal i Kompagnistræde 6 midt i København.

Hans partner, reklamemanden Søren Kenner, meldte sig, og ham tog jeg en samtale med. Jeg anede ikke, hvor vigtig en person han skulle ende med at blive for mig og partiet. Jeg spurgte ham, hvad det værste var, man kunne sige om ham. "Det er, at jeg har tjent penge," svarede han.

Søren Kenner havde allerede på det tidspunkt med stor succes startet adskillige reklamebureauer med internettet som særligt speciale. Nu ville han gerne give en hånd med i Ny Alliance. Han ville i første omgang sørge for at få lavet merchandise; altså krus, tørklæder, paraplyer – alt muligt med vores logo på. Han mente, at tusindvis af mennesker ønskede at være en del af partiets enorme succes, og det betød, at vi kunne tjene mange penge på produkter med vores navn på. Det lød sandsynligt. Han tilbød oven i købet at finansiere det, så sikker var han på, det ville blive bestsellere.

Desværre måtte det vente. I vores iver efter at inddrage så mange som muligt i udviklingen af partiet havde vi aftalt at udskrive en logokonkurrence. Det var dumt. Navnetrækket, som Marianne i Horsens havde lavet til vores lanceringspressemøde, fungerede allerede som logo. Det var på det tidspunkt eksponeret vidt og bredt – alle kendte det. Det var så dumt at ville lave det om. "If it ain't broke, don't fix it," som amerikanerne siger. Det gjorde vi så alligevel. I løbet af den sommer, hvor vi burde have dedikeret al vores tid til at udvikle vores meget efterspurgte politiske program, måtte vi også kigge på logoforslag. Ikke et, ikke halvtreds eller hundrede – men to tusinde!

Vi sad på et tidspunkt alle tre sammen, Gitte, Naser og jeg, og skulle

vælge. Da var stemningen helt i bund. Vi kunne heller ikke enes om, hvad der så godt ud. Det endte med et stiliseret Y, hvor alle tre ben var lige lange, sat op i et trekantet pink skjold. Jeg var ikke vild med det. Det havde et lidt gotisk præg med nærmest halvnazistiske undertoner. Lidt som logoet i Charlie Chaplins parodi på Hitler. Men jeg gav mig. Dels havde jeg ikke specielt meget forstand på den slags, dels syntes jeg, vi allerede havde brugt alt for meget tid på det.

Jeg blev kontaktet af Lars Seier Christensen fra Saxo Bank, der spurgte, om vi ikke skulle mødes hurtigt. Det sagde jeg selvfølgelig ja til, for vi havde brug for økonomisk støtte, og det håbede jeg, han kunne give. Så tre dage efter pressemødet sad Naser og jeg oppe i stuen hos Lars' partner, Kim Fournais, i Vatelunden i Nærum og skålede i champagne.

Vi havde mødt dem en gang tidligere. Det var den 1. maj bare seks dage inden, vi officielt stiftede Ny Alliance, og det var Asger Aamund, der havde sagt, vi burde tage en snak med de to. Derfor havde Naser og jeg besøgt dem i Gentofte, hvor banen havde hovedkvarter på det tidspunkt.

Jeg kendte ikke noget videre til dem eller deres virksomhed. Jeg havde ikke læst erhvervssider og hørt om, at de havde haft dårlig presse. Jeg havde set, da de indrykkede en annonce, hvor de søgte 1000 nye medarbejdere. Det var mit eneste billede af dem; nogle frække drenge, der var fremme i skoene. Jeg kendte heller ikke til Ayn Rand. Jeg fik bogen *Atlas Shrugged* af dem senere ligesom alle andre folketingsmedlemmer, men jeg fik den nu aldrig læst.

Dengang i Gentofte fortalte vi om vores vision om at danne et borgerligt parti, der havde reformer på dagsordenen. På det tidspunkt var det ikke fremme, at Gitte var med, og vi sagde blot, at vi regnede med, at der ville være en fra Det Konservative Folkeparti med, hvis vores parti blev til noget.

Hvor meget de kendte til Naser og mig, ved jeg ikke. Jeg fornemede blot, at de følte sig godt tilpas. Ikke mindst med min ide om

40 procents skat og Nasers holdninger til indvandrere. Hvis vi oven i købet havde en konservativ med, så begyndte det at ligne noget, mente de.

Nu sad vi så over for dem endnu en gang, og det slog mig igen, hvor umage et par de var. Man kan næsten ikke forestille sig to mere vidt forskellige mennesker. Samtidig var det tydeligt, at de havde et kæmpe venskab og en dyb forståelse for hinanden. Det var Kim Fournais, der talte mest. Det er det som regel, fandt jeg senere ud af. Han sagde, at de gerne ville spytte en halv million kroner i kassen. Og hvis vi selv kunne skaffe en halv million, ville de komme med yderligere en halv million. Det var noget, der battede for et nyt helt pengeløst parti. Det gav et sug i maven af glæde. Jeg fik en følelse af, det kunne blive rigtig stort, hvis der var folk af deres kaliber, der ville støtte det med så mange penge. Derudover løste det nogle ret akutte problemer. Vi skulle betale løn til Rasmus Jønsson, og vi ville gerne ansætte Lars Eriksen som knivskarp regnemaskine hurtigst muligt.

Der var ingen betingelser knyttet til donationen. Bortset fra at de gerne ville have, det blev kendt, at de havde doneret, for det kunne måske trække andre sponsorer til.

Naser og jeg var glade, da vi sad i taxaen på vej fra Kim Fournais' hus. Rigtig glade. Vi talte om, hvor fantastisk det var med en tillids erklæring i den størrelsesorden, og så åbnede vi vores mobiltelefoner. 50 sms'er og 70 ubesvarede opkald. Sådan var det i de dage. Vi var rigtig stolte over at kunne komme tilbage til Gitte med en halv million kroner. Det var hun da også godt tilfreds med.

Kim og Lars hørte vi ikke meget til i tiden, der fulgte. Pengene gik ind på kontoen, og vi fortsatte vores kaotiske arbejde med at organisere et nyt parti og udvikle dets politik under pressens fulde bevågenhed.

Vi fik hjælp fra mange sider. Lars Kolind havde personligt doneret 100.000 kroner og Microsoft donerede programmer til vores computere og sendte folk til at undervise medarbejderne i dem.

Det blev grundlovsdag, og den indledte vi på Lars Kolinds gods, Løndal. Det var en smuk sommerdag; der var korsang, der var Rasmus Nøhr, der sang sin "Sommer i Europa", som jeg holdt meget af, og der var Naser, Gitte og mig, der holdt grundlovstaler.

Derpå kørte vi sammen mod København, hvor vi skulle tale i Kongens Have. På vejen derover skulle vi se at få fordelt ordførerskaber. Vi måtte jo videre med en eller anden form for ansvarsfordeling. Når vi i løbet af sommeren skulle skrive vores politiske program, var det mest praktisk, at vi havde ansvar for vores egne områder. Fra mit synspunkt var ordførerkabalen ret enkel: De skulle bare sige, hvad de ville have, så skulle jeg nok tage resten. Men det var alt andet end enkelt. Naser ville kun have integrations- og udenrigsordførerskabet. Gitte ville kun have udenrigsordførerskabet. Ingen af dem ville have noget at gøre med teknisk tunge ordførerskaber som finans, miljø og erhverv. Naser havde førstevalg – og så startede balladen. Gitte mente, Naser fyldte for meget. Naser eksploderede. Nu var han træt af hendes evindelige brok og surhed. Han forsøgte at give al den plads til os, som han kunne, og han var under et enormt pres, råbte han.

Resten af turen mod København foregik i trykket tavshed. Stemningen var virkeligt dårlig.

De store smil, vi alle tre præsterede i Kongens Have den eftermiddag, var alt andet end ægte. Ikke engang Anders Lund Madsen, der introducerede os for de mange mennesker, eller Rasmus Nøhr, vi hørte for anden gang, kunne få vores humør over nulpunktet. Og jeg endte med et hav af ordførerskaber, mens Naser foruden det overordnede lederskab tog sig af udenrigsstof og integration og Gitte tog EU, udviklingspolitik, dyrevelfærd og miljø.

I løbet af sommeren gik meningsmålingerne den forkerte vej. Vi havde været helt oppe på 12,1 procent, men den 29. juli stod vi til 4,5 procent, og den 6. august sagde en måling i Børsen, vi kun ville få tre procent af stemmerne. Naser overvejede, om vi burde anskaffe os en dygtig spindoktor mere. Gitte og jeg bakkede op. Jeg sagde, at hvis de

to kunne blive enige om, hvem det skulle være, så var det fint med mig. De kunne bare fortælle mig det, når de havde fundet en.

Jeg blev alligevel glædeligt overrasket, da Gitte et par uger senere fortalte mig, at det var lykkedes at få Ulla Østergaard med på holdet. Hun var kendt som “mutter skrap” blandt regeringens spindoktorer og havde i seks år været højrehånd for Lars Løkke Rasmussen, da han var indenrigs- og sundhedsminister. I den tid havde han stort set ingen skrammer fået. Hendes mand, Peter Arnfeldt, havde været Marianne Jelveds spindoktor i Økonomiministeriet, så jeg kendte lidt til hende fra den side. Nu var hun på TV2, mens han var kommunikationschef i DONG.

Jeg mente, Ulla Østergaard måtte være en af de bedste til jobbet, så jeg var glad og følte mig tryk ved, at Naser nu havde hende ved sin side. Og jeg glædede mig til selv at få så professionel sparring.

Vores politiske program var efterhånden blevet meget efterspurgt. Vi brugte sommeren på at få det sat sammen. Vi havde bestemt, at alle, der havde lyst, skulle have lov at give deres besyv med. Så vi skrev sådan her på hjemmesiden:

Kære alle,

Nu går vi i gang med at udvikle Ny Alliances politik på en række forskellige områder. Vi håber, at rigtig mange af jer vil deltage. Vi vil gerne gøre politikudviklingen så åben og gennemsigtig som muligt. Modellen for politikudvikling vil vi hele tiden forsøge at gøre bedre på baggrund af de erfaringer, vi nu indhenter. Derfor prøver vi os frem – og starter i første omgang med en simpel model, hvor vi gerne vil have ideer og tanker direkte pr. mail ...”

Vi modtog mere end 4.000 mails med input til alt fra folkekirke til folkeskole over miljøpolitik til integrationspolitik. Vi bildte os selv ind, at vi var progressive og lavede politik på en helt ny måde. Siden blev det

tydeligt for os, at det mere skyldtes, at vi tre stiftere ikke kunne blive enige om, hvad vores politik skulle være. Måske havde andre de vises sten.

Hvis de havde, må man sige, det lykkedes os at drukne dem i det meget lange partiprogram, vi endeligt kunne lægge frem den 30. august. Vi havde oprindeligt tænkt, at vores program skulle kunne være på fem skarpe sider. Det endte på næsten 200 sider. Det skulle ikke hedde sig, at vi ikke havde politik på alle hylder. Vi gik ind for 12 års skolepligt, læreruddannelse på universiteterne, 24-årsreglen og dobbelt statsborgerskab. Vi ville have en mere kritisk holdning til USA, en hurtig folkeafstemning om de fire danske EU-forbehold, og vi ville have solfangere på nye huse, billigere biler, men dyrere at køre i. Vi ville have risikovillig ulandsbistand og en europæisk "Marshall-plan" for Mellemøsten. Der var ikke det, vi ikke havde en mening om.

Vi fremlagde vores politiske program i samlet trop i Fællessalen. Værdigrundlag, syv konkrete politiske udspil og vores nye logo blev præsenteret den dag. Det blev heldigvis godt modtaget. Naser trængte især til oprejsning, efter han havde deltaget i en tv-transmitteret partilederdebat i forbindelse med Venstres sommergruppemøde. Her havde han stået storsvedende i jakkesæt, mens de øvrige partiledere var trukket i sommertøjet, og han havde sejlet rundt i alle de nye meninger, vi nu havde, som ingen af os havde fuldstændig overblik over.

Han lignede det, han var: en presset mand, der pludselig ikke kun skulle formulere sig på de områder, hvor han var på hjemmebane, men nu også på alt fra skat over miljø til skole og socialpolitik. Emner, som sagt ligeud ikke interesserede ham for fem flade øre. Men han var lederen af partiet, og derfor var det ham, der skulle stille op. Det sled på troværdigheden.

Jeg havde især arbejdet med vores skattepolitik, der sammen med integration og nok-er-nok var hjørnестenen i Ny Alliance. Over sommeren havde Lars Eriksen og Gittes tidligere medarbejder Thomas Thorp og jeg lavet et troværdigt bud på, hvordan vi kunne komme ned på max 40 procents skat på arbejde.

Er der noget, man kan blive fanget på det forkerte ben i, er det skattepolitik. Naser og Gitte havde haft meget andet at gøre end at lære alle mulige tekniske detaljer, og vi ville undgå, at de blev fanget i en skattefælde. Derfor fremlagde jeg skatteudspillet alene tre dage inden, vi lancerede vores store politiske program.

Det pressemøde blev holdt i det ret beskedne "Færøværelset", der lå skråt over for Landstingssalen. Jeg syntes selv, det gik rigtig godt, og jeg nød opmærksomheden. Det må jeg indrømme. Jeg følte, jeg kunne mit stof og annoncerede kækt, at pressemødet ikke ville slutte, før alle havde fået svar på deres spørgsmål.

Dagen efter skrev Ekstra Bladet, at efter Ulla Østergaards ansættelse var der endelig kommet styr på tingene hos Ny Alliance. Det var en lille historie og en ret ligegyldig en af slagsen, men Gitte blev rasende. Hun syntes, det var unfair over for de øvrige medarbejdere, og mistænkte Ulla eller mig for at være kilden til den historie. Så allerede en uge efter Gitte havde ansat Ulla, mistede hun tilliden til vores nye spindoktor. Tilliden til mig havde også fået endnu et knæk.

Et par uger senere røg den sidste rest af Gittes tillid til mig. Og det var meget mærkeligt. Jeg havde været til middag hos Ulla og hendes mand, hvor vi skulle tale om, hvordan vi kunne rejse flere penge til partiet. Peter Sterup var blandt gæsterne. Jeg vidste, at han og hans kone, Trine Gregorius, var nogle af Gittes allernærmeste venner, og så kunne mødet i hvert fald aldrig udlægges som konspiration, tænkte jeg.

Det blev en fin aften, hvor mange gode ideer fløj hen over bordet. Hver gang vi nærmede os beslutninger om konkrete tiltag, sørgede jeg dog for at pointere, at vi måtte have Naser og Gitte indover først. Jeg følte selv, jeg var mere loyal, end hvad der var praktisk. Vi havde jo brug for al den hjælp, vi kunne få.

Alligevel blev jeg mindre end et døgn senere ringet op af Gitte, der harmdirrende konfronterede mig med mine ugeringer ved middagselskabet. Hun havde netop hørt om det fra Peter Sterup, som hun havde mødt tidligere den dag ved en reception for Trine Gregorius.

Gitte lancerede en teori om, at jeg i virkeligheden havde stået bag ansættelsen af Ulla Østergaard, "din gode veninde", som hun sagde. Og at jeg dermed havde fået ansat en, som gjorde præcis, som jeg bad hende om. Alt sammen på bekostning af Gitte, som følte sig stadig mere forbigået af pressen.

Jeg var paf. Det var det glade vanvid. Jeg havde ikke talt med Ulla i tre år; jeg havde aldrig været ven med hende eller for den sags skyld med hendes mand. Jeg anede ikke engang, hvor mange børn de havde, og middagen aftenen inden var første gang, jeg havde været i deres hjem. Jeg har i øvrigt heller ikke været der siden.

Vi havde en fornemmelse af, at et valg var nært forestående, så det hastede med at finde folketingskandidater til vores liste. Det var én af de mange praktiske opgaver, der skulle løses. Det var sværere, end man skulle tro, at få folk til at stille op. Jeg kunne ikke engang få min søster, Mette, til det.

Jeg var virkelig frustreret over det og ringede endnu en gang til Lars Kolind for at få ham til at stille op, men han afslog. Så hældte jeg al min irritation ud over ham i en lang svada om, at nu var jeg træt af, at alle syntes, Ny Alliance var sådan et godt projekt, men ingen ville sætte hånden på kogepladen selv og tage noget ansvar. Han lovede at overveje det seriøst. Dagen efter ringede han og sagde, at han stillede op. Han sagde, han måske også kunne overtale Jørgen Poulsen. Det var et scoop. Som generalsekretær i Dansk Røde Kors havde han vel nok landets bedste og mest troværdige image.

Jeg fik professor ved Rigshospitalet Niels Høiby til at blive kandidat. Han havde hjulpet mig med at lave sundhedsudspillet for partiet. Rene la Cour Sell, tidligere direktør for Rådet for Større Færdselssikkerhed, havde selv meldt sig under fanerne, og Naser havde overtal Malou Aamund til at blive kandidat.

Alt i alt fik vi sat en liste sammen, vi var godt tilfredse med. Det forløb også ret udramatisk. Den eneste større diskussion handlede om Gittes tidligere medarbejder, Thomas Thorp, der var vicedirektør

i Dansk Ejendomsmæglerforening. Ham ville hun gerne have stillet op i en sikker kreds. Han skulle have været stillet op i Nordsjælland sammen med Malou Aamund og Niels Høiby. Det ville blive svært at slå dem, så i stedet ville Gitte have ham opstillet som nummer to på listen i Sjællands Storkreds, hvor hun selv stod som nummer et. Den plads havde Villum Christensen allerede og jeg argumenterede for, at han skulle beholde den. Han var viceborgmester og et betydeligt mere kendt navn i regionen end Thomas Thorp. Villum beholdt sin plads.

Det lykkedes os at skaffe næsten 100 kandidater, som vi havde klar, da Anders Fogh Rasmussen den 24. oktober udskrev valg. Jeg var glad for, at ventetiden var ovre, og spændt til bristepunktet. Jeg havde fornemmet, det var på vej, fordi Anders Fogh Rasmussen havde forsøgt at lukke sagen om børn på asylcentre, som Naser havde fået sat grundigt på dagsordenen. Jeg håbede, at kampen mod "de andre", som valget førte med, kunne få os til at samle kræfterne internt. Sådan gik det også de første dage. Men det skyldtes nok mest, at meningsmålingerne tordnede i vejret og landede i nærheden af 10 procent. Det er jo først, når krybben er tom, at hestene for alvor bides.

Den dag, valget blev udskrevet, var Gitte og jeg i Strasbourg, hvor Europa-Parlamentet havde samling. Jeg fik en ide. Vi var stadig en temmelig uorganiseret flok, men hvad nu, hvis jeg kunne overtale en af landets bedste organisatorer og skarpeste hjerner til at give en hånd med? En af dansk erhvervslivs skrappe drenge, Eric Rylberg, havde lige forladt ejendomsselskabet Keops. Han havde inden det været topchef for rengøringsgiganten ISS med flere hundrede tusinde ansatte verden over og en omsætning i milliardklassen. Mon ikke han kunne få lidt styr på et lille sekretariat og et valgbudget, der dårligt nok var i millionklassen? Jeg stod i solskinnet uden for Churchill-bygningen i nærheden af mit Strasbourg-kontor og ringede. Jeg krydsede fingre for, at jeg havde set rigtigt, at nu hvor han måske havde et hul i sin

kalender, ville han bruge tre uger op til valget på vores projekt. Det kunne frigøre mange kræfter.

Han sagde ja. Jeg syntes, jeg havde gjort et kup. Men det er noget af det, jeg kom til at fortryde allermest, for Eric Rylberg fik en virkelig skidt behandling og måtte oven i købet se sig selv latterliggjort i Christoffer Guldbrandsens film.

Han mødte op i klassisk jakkesæt og slips, men tog hjem og skiftede til jeans og afslappet skjorte, da han så, hvad det var for en broget flok, han skulle samarbejde med. Alligevel blev han mødt med mistillid og modvilje. Alle havde deres små kongeriger at forsvare, så han skulle ikke komme her og tro, han var noget. At manden vitterlig var noget og kunne have gjort en kæmpe forskel for os, faldt ingen ind. Holdningen var den sædvanlige i den politiske verden, at det kunne da godt være, han kunne drive en verdensomspændende virksomhed, men politik var noget helt andet og meget mere kompliceret.

Mit initiativ faldt til jorden med et brag, men i stedet for at bakke helt ud blev Eric sammen med sin kone, Else Marie, hængende alle tre uger og gik til hånd og fyldte opvaskemaskinen og den slags, som han selv udtrykte det.

Tre uger virker måske ikke som lang tid, men tre ugers valgkamp føles som tre måneder, fordi man er "på" konstant, og der er hele tiden tusinde spørgsmål, der skal besvares, og ting, der skal tages stilling til. Men en valgkamp som Ny Alliances i 2007 følte som tre år; nej, den følte uendelig. Ud over vores egen valgkamp skulle vi tre stiftere styre og coache alle vores kandidater, og vi skulle koordinere med hinanden. Det sidste fik vi aldrig rigtig gjort, og problemerne stod i kø for at komme til.

Det startede ellers godt. En uge inde i valgkampen lå vi på omkring 10 procent af stemmerne, og en af de store aviser bragte den historie med en kæmpe illustration, hvor rød blok lå til den ene side, blå blok til den anden, og i midten stod Ny Alliance med sine ti procent. Det Radikale Venstre var ikke engang nævnt.

Men derefter gik alt galt.

Først var det Jørgen Poulsen, der gik i selvsving. Det var ikke alle hans holdninger, der flugtede med partiets, men det holdt ham ikke tilbage. Så kom det frem, at han havde bevilget sig selv orlov med løn fra Røde Kors under valgkampen, og det blev af Ny Alliances modstandere hurtigt udlagt som, at verdens nødlidende bidrog til partiets kampagne.

Så kom Se & Hør-historien med påstanden om, at Naser havde fået udført sort arbejde. Naser blev så arrig, at han kaldte chefredaktør Henrik Qvortrup for et svin og gik til modangreb i BT. Den historie ville ingen ende tage, og det var forfærdeligt. For partiet og valgkampen, men især for Naser, der ustandseligt blev konfronteret med den, selvom det var en lønehistorie. Det fik han i 2012 rettens ord for.

Lars Kolind, der var opstillet på Fyn, slog igennem på landsplan presse-mæssigt, da han foreslog, at der skulle indføres en skattegrænse på 40 procent på Fyn som en forsøgsordning. De andre partier forsøgte at udstille ham som en komplet tosse. De store kanoner som Venstres skatteminister, Kristian Jensen, konservative Brian Mikkelsen og Kristian Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti blev sendt på banen for at forklare, hvor tåbeligt forslaget var. Virksomheder og arbejdspladser ville omgående blive flyttet fra Sjælland og Jylland, hvis skatten på Fyn blev sænket til max 40 procent. Fyn ville blive det danske Monaco.

Gitte tog livet af forslaget, hurtigere end jeg kunne nå at tænke mig om. Det er en af den slags situationer, hvor man ved præcis, hvad man *skulle* have sagt. Jeg vidste det desværre først tre måneder senere. Vi skulle selvfølgelig have sagt, at hvis det fik så gunstige effekter for Fyn at sætte skatten ned til 40 procent, som vores modstandere hævdede, så skulle vi måske prøve at sætte skatten ned til 40 procent over hele landet. Så kunne Danmark trække virksomheder, vækst og arbejdspladser til fra Tyskland, Sverige, Finland og andre lande.

Men det sagde jeg ikke. I stedet løb vi skrigrigende bort og underminerede både Lars Kolind og partiet. Efter det kunne vores modstandere med en vis ret mene, at når vi åbenbart selv mente, at max 40 procent

skat på Fyn var tåbeligt, så måtte det være endnu mere tåbeligt at indføre det på landsplan.

Et af vores sidste store problemer i valgkampen var Naser selv. Han havde kun været partileder i et halvt år og kunne ikke matche de andre i debatterne. Værst gik det ved et debatmøde mellem ham og Pia Kjærsgaard i Kalundborg. Det var en duel, han aldrig skulle have stillet op til. Oprindeligt havde vi aftalt med Dansk Folkeparti, at vi skulle stille op tre mod tre. Gitte, Naser og jeg mod Pia Kjærsgaard, Kristian Thulesen Dahl og Peter Skaarup. Så kunne vi have fordelt opgaverne mellem os, så jeg svarede på spørgsmål om skat, Gitte om udenrigspolitik og Naser om integrationen.

Da valget blev udskrevet, meddelte Dansk Folkeparti imidlertid, at det ikke kunne blive til noget, men de tilbød, at Pia Kjærsgaard kunne stille op mod Naser. Det ville give opmærksomhed, det vidste vi. Vi overså bare, at de færreste kan matche Pia Kjærsgaard i en debat, og at Naser måske ville blive testet på mange andre emner end flygtninge og indvandrere, der var hans hjemmebane.

En dame i salen i Kalundborg bad Naser forklare, hvad det ville betyde for en almindelig lønmodtager med de 40 procents skat. Naser forklarede, at han havde brug for at kende lønmodtagerens fradrag for at kunne regne det ud. Damen, som det siden forlød var medlem af Dansk Folkeparti og sendt i byen for at bringe Naser på glatis, blev ved med at insistere på, at han da måtte kunne give et eksempel på, hvad 40 procents flad skat betød for en almindelig lønmodtager. Først til sidst gik det op for Naser, at damen talte om flad skat, og det havde jo været så nemt at regne ud, hvad det betød. Men flad skat var ikke vores politik. Vi ville have en maksimum skattegrænse på 40,6 procent. Derfor havde man brug for at kende alle fradrag for at kunne regne ud, hvad den enkelte lønmodtager fik ud af vores skattesystem.

Det kom til at virke, som om Naser intet begreb havde om vores skattepolitik. Jeg ved, det ikke forholdt sig sådan, men tv er ubønhørligt. Selv var jeg til vælgermøde i Østjylland, hvor jeg var opstillet. Da jeg tændte min telefon bagefter, tikkede der en sms ind fra Arne

Hardis, der er journalist på Weekendavisen. Han skrev: "Tak din gud og skaber for, at det kun er News, der sender fra Kalundborg – for ellers var I døde efter i aften. Naser kegler rundt og kan ikke forklare, hvad 40 procent af en million er."

Dengang var TV2 News ret nyt, og der var ikke så mange, der kunne tage kanalen på deres tv, men vi måtte sande, at tv-indslag finder vej til de øvrige kanaler, hvis de er kontroversielle nok. Nu var vi til grin igen.

Nasers sidste store prøvelse var den afsluttende partilederrunde på DR. Her blev studieværten, Reimer Bo, ved med at bore i, hvem vi ville pege på som statsminister, og Naser fik rodet helt rundt i begreberne statsministerkandidat, pege på, kongelig undersøger, dronningerunde, så ingen til sidst anede, hvad vi ville.

Ved nærmere eftertanke var det egentlig meget præcist, for i virkeligheden dækkede fravalget over endnu en uenighed, vi havde haft fra starten: Hvor borgerlige var vi egentlig? Hvor liberale? Hvor social-liberale? Da vi ikke kunne blive enige om det, blev vi enige om ikke at pege på nogen.

Det var jeg helt med på. Jeg er fra Jylland, og der giver man heller ikke bilforhandleren 300.000 kroner og siger: Skal vi SÅ forhandle pris! Vi ser, hvor vi kan få mest. Fra et jysk krejlersynspunkt, men også ideelt set burde det være sådan; man forhandler ud fra den styrkeposition, man har efter et valg.

Men det blev stadig mere tydeligt, at det var for problematisk. Vi blev hele tiden presset for at give svar på, hvem vi ville pege på som statsminister. Derfor var jeg helt enig, da Naser syv dage inden valget sagde i Jyllands-Posten, at Anders Fogh Rasmussen kunne undgå dronningerunde, hvis han gik ind på en række af vores betingelser.

Den historie var ikke clearet med Gitte, og hun var bestemt ikke enig. Hun truede med at træde ud af partiet, hvis ikke Naser trak det tilbage.

Hvis hun gjorde det, var Ny Alliance færdig som parti, det var helt sikkert. Kompromisset blev, at Naser dementerede sin egen historie

og sagde, at partiet igen stod fast på kravet om en dronningerunde. Til gengæld accepterede Gitte så, at vi sagde, at Anders Fogh Rasmussen var vores statsministerkandidat.

Det blev noget rod. I hvert fald da Naser havde været igennem Reimer Bos vridemaskine på DR foran millioner af seere. Der endte det med, at seerne også syntes, det var noget rod, at Naser ikke ville pege entydigt på en statsminister.

Det skal nødvendigvis lyde, som om jeg hvidvasker mig selv. Ansvar for den kaotiske valgkamp var også mit, for vi var tre. Det var bare et faktum, at jeg tilbragte det meste af valgkampens tre uger i Jylland, hvor jeg var opstillet. Jeg havde træning i at føre valgkamp, så jeg lavede ikke de fodfejl, vores nye kandidater gjorde, og jeg var ikke i fokus på samme måde, som Gitte og især Naser var, derfor var der heller ikke så mange, der forsøgte at få mig på glatis. De gange jeg var på glatis, var der så heller ikke så mange til at opdage det.

Tre år senere, da jeg selv stod som partileder, skulle jeg blive fuldstændig klar over, hvad Naser havde gået igennem i 2007. At være partileder i en valgkamp er som at gå på en line, hvor tilskuerne smider æg og rådne tomater og bare glæder sig til, man falder ned i manegen.

Min bror Kristian var min faste støtte og chauffør gennem de tre ugers valgkamp i 2007. På en af turene mellem Sjælland og Jylland tog vi et svinkeærinde til Nordfyn for at besøge min fars gamle folketingskammerat Arne Lindegaard. Næst efter Marianne Jelved havde han været den, det havde været sværest for mig at fortælle, jeg forlod Det Radikale Venstre. Fra det skete i maj og frem til valgkampen ville han ikke tale med mig. Men jeg tog op til hans lille husmandssted for at få mine synders forladelse.

Jeg er overbevist om, at min far ville have syntes, det var prrrrragtfuldt – et af hans yndlingsudtryk – at jeg var med til at skrive politisk historie, men Arne Lindegård var radikal på samme måde som min bedstefar. Uanset hvad partiet lavede, så var det godt. Han var vred på

mig. "Det kan godt være, I klarer det her valg, men næste gang ryger I ud!" Det var ikke så opmuntrende, men i det mindste talte han med mig. Da jeg besøgte ham igen i 2012 efter Liberal Alliances gode valg, sagde han: "Når nu det går galt på et tidspunkt, kommer du så ikke hjem til Det Radikale Venstre, Anders?"

"Nej, Arne det gør jeg ikke. Og det går heller ikke galt," svarede jeg.

Det så dog slet ikke spor lyst ud i 2007. Dengang var der lang vej hjem. Da vi i Ny Alliances top havde svært ved at blive enige om de store ting, diskuterede vi i stedet mange af de små. Som for eksempel hvilket slogan vi skulle have. Min løbekammerat Henrik Brandt havde engang fortalt mig om et liberalt parti i Slovenien, der havde sloganet: Ikke til højre, ikke til venstre, men fremad! Det havde jeg uden held forsøgt at få Det Radikale Venstre til at bruge, og det tog jeg med til Ny Alliance. Der havde jeg ikke mere held med det og blev noget overrasket, da Rasmus Jønsson på et tidspunkt mente, det var det helt rigtige slogan for os. Jeg var i stedet glad for ideen om at bruge Clintons slogan "Time for change", Tid til forandring, som også Venstre havde brugt på et tidspunkt. Ulla Østergaard kom fra starten af valgkampen med "Ryst posen" som forslag, og vi havde uendelige diskussioner. Meget betegnende endte det med, vi overhovedet ikke fik noget slogan.

Gitte var generelt meget mistroisk ikke mindst over for mig. Det blev ikke bedre af, at vi aldrig havde mulighed for dagligt at snakke tingene ordentligt igennem. Vi havde ekstremt travlt. Og efterhånden som nedturen blev tydelig, blev også Christoffer Guldbrandsens evindeligt summende kamera en stressfaktor i sig selv.

Der var også nogle virkelig trælse historier, der kunne bekræfte Gitte i hendes mistro til mig. Ikke mindst da Ekstra Bladet skrev, at jeg sammen med Ulla havde haft et hemmeligt møde med Lars Løkke Rasmussen, hvor vi drøftede regeringsdannelse og ligefrem tildeling af ministerposter. Jeg håbede sådan, ingen så den historie, for der var kun et lille strejf af sandhed i den.

Jeg havde nemlig haft en samtale med Lars Løkke Rasmussen. Men det var en telefonsamtale, som kom, mens jeg stod i Horsens i min søn Emils værelse og var ved at rydde op. Den handlede om et udspil, han var i gang med at lave om afbureaukratiseringer. Ulla havde sagt, jeg skulle tale med ham, for det ville være fint at have en god forbindelse til Lars Løkke, selvom han ikke just var i kridthuset hos Anders Fogh Rasmussen på det tidspunkt.

Hvordan det kunne havne i Ekstra Bladet på den måde, aner jeg ikke. Måske har Lars Løkkes folk tippet avisen for at sætte lus i skindpelsen hos Ny Alliances ledelse. I så fald lykkedes det.

Et par dage senere var vi alle tre til valgmøde i Ry hos virksomheden Pressalit, og vi fulgtes bagefter ind til et stort vælgermøde på Aarhus Universitet. I bilen sluttede vi om, at vi faktisk kunne ende med at sidde i regering. Det var lige før, stemningen var god, men da vi kom ind til Aarhus, så vi i dagens udgave af Weekendavisen, at Arne Hardis havde skrevet, at Gitte var blevet marginaliseret i partiet. Det havde vi bare ikke brug for. Et skridt frem og to tilbage.

Efter den uendelige valgkamp kom så valgdagen. Jeg var selvfølgelig hjemme i Horsens og gik ned og stemte ved tolvtiden. Så klaskede jeg sammen på sofaen. Jeg græd. Om det var for mig selv, for Naser eller partiet, vidste jeg ikke. Jeg var bare fuldstændig mørbanket.

Sidst på eftermiddagen kørte bror Kristian og jeg af sted mod København. Vi var ret stille. Det tegnede ikke godt, men der var stadig en mulighed for, at vi fik de afgørende mandater. Så ville vi have brudt VKO-flertallet og vores mål være nået.

Vi mødtes med Naser og Gitte og vores pressefolk i en suite på Hotel Hilton. Gitte nægtede at stå ved siden af Ulla, og stemningen var i bund. Vi holdt vejret, for i lang tid så det ud til, at det ville lykkes; at vi ville få – ikke de 17 mandater, vi blev spået i begyndelsen af valgkampen – men de seks mandater, der kunne blive afgørende for en regering. På et tidspunkt sagde jeg ligefrem til Naser: “Tænk – om et øjeblik er du måske Danmarks mest magtfulde politiker!” Så tæt var løbet. Helt

frem til klokken 19 fik Naser jævnlige sms'er fra Anders Fogh, men så tippede vægten over til et rent VKO-flertal, og hans telefon blev stille.

Selvom stemningen mellem Gitte, Naser og mig var dårlig, troede jeg på, at hvis vi fik de afgørende mandater, ville vi være tvunget til at finde ud af det sammen. Til slut viste det sig, at Lars Kolind alligevel ikke kom ind, og VKO-flertallet var intakt. Jeg prøvede at trøste Naser og mig selv. "Vi er kommet over første hurdle – vi er inde. Vi har lavet et helt nyt parti!" Men skuffelsen var for stor. Der ville ikke blive nogen dronningerunde, regeringen skulle ikke gå af, og ingen havde brug for Ny Alliance.

Da det stod klart, kørte vi ind i centrum af København til vores valgfest på natklubben Pink i Boltens Gård. Det var et antiklimaks på toppen af alle de andre af slagsen. Naser holdt sin takketale til de fremmødte, og bagefter gik Kristian og jeg nedslåede over på Hotel Twentyseven, hvor vi boede.

På vejen ringede en glad Jørgen Poulsen. Han havde været opstillet i Sønderjylland og var blevet valgt på trods af kaos. "Det er pragtfuldt, Anders! Valgplakaterne er endt i Darfur og nødhjælpsrationerne flyder i Aabenraas gader. Men vi må tage den derfra ..."

Kapitel 8

Dansk politik svar på Snøvsen

Fuglsøcentret ved Ebeltoft, NA landsmøde, 24. maj 2008

HVAD VAR DET, JØRGEN POULSEN LIGE SAGDE DÉR? At Dansk Folkepartis metoder kan sammenlignes med dem, som blev anvendt mod jøderne i 1930'ernes Tyskland? Er han blevet splittergal? Jeg kigger på Naser. Han ligner en, der er faldet ned fra månen. Det er godt, vi står her helt nede bagest i salen, hvor ingen lægger mærke os. Vi kigger på vores pressechef. Nu forstår vi bedre, hvorfor det var så svært for ham at få vredet den tale ud af Jørgen Poulsen. Vi troede, det var hans sædvanlige distræthed, men det her er et regulært kup. Jørgen ved udmærket, at det er imod partiets politik. Som om vi ikke har problemer nok i forvejen med at fremstå som en seriøs enhed. Det hjalp ikke ligefrem på sympatien for partiet, at han som tidligere generalsekretær for Røde Kors fik presset en fratrædelsesgodtgørelse igennem. Og efter at både Gitte og Malou har forladt skuden, virker den mere synkende end nogensinde. Og det siger ikke så lidt. Men vi prøver da. "Vi vakler videre," som Jørgen Poulsen selv plejer at sige galgenhumoristisk. Vi bliver nødt til at gøre noget. Jeg kan se, Naser også ved det. Det går simpelthen ikke.

Det her lader Dansk Folkeparti os ikke slippe levende fra.

“... et parti, der som led i en partipolitisk propaganda indrykker annoncer i danske aviser med danske dommere ikklædt burka og med hammer i hånden. Vi oplever også en presse, som skulle forestille at være demokratiets vogtere, falde i næsegrus beundring for håndværket bag propagandanummeret. Det ligner uhyggeligt den beundring for håndværket bag Der ewige Jude og andre af Goebbels og Riehfenstahls filmiske værker.”

Hvorfor klapper folk dog? Det kan godt være, det er god retorik, men det er dårlig politik. Jeg møder Nasers blik og forstår. Vi må finde et sted at tale om det her, inden journalisterne får fat i os.

VI VAR ENDT MED AT FÅ 2,8 PROCENT af stemmerne ved valget. Det gav os fem mandater, nemlig Ny Alliances tre stiftere samt Malou Aamund og Jørgen Poulsen. Det følte bestemt ikke som en sejr. Jeg er sikker på, at vi slet ikke var kommet ind, hvis valgkampen havde varet yderligere tre dage. Så havde vi været totalt udslettede.

Mit nye liv som folketingsmedlem for Ny Alliance startede tidligt allerede dagen efter valget, hvor jeg gjorde mig klar til at deltage i morgens partilederrunde på TV2. Hverken Gitte eller Naser orkede. Jeg kom til at skære mig i læben, da jeg barberede mig, og blødningen ville ikke stoppe, lige meget hvad jeg gjorde. Med papirservietter for munden tog jeg ud til TV2, hvor de flinke damer i sminken gjorde alt, hvad de kunne for at få det til at holde op. Uden held. Jeg sad og hørte, partilederdebatten ude fra sminkerummet uden mulighed for at give mit besyv med. Det var næsten for symbolsk – blødningen i Ny Alliance ville heller ingen ende tage.

Jeg overvejede at gøre som Mogens Camre og trække mig, inden valget var blevet godkendt. Så kunne jeg blive i Europa-Parlamentet tiden ud og tænke over, hvad jeg skulle lave nu, hvor min politiske karriere var slut. Jeg ringede til Helge for at tale med ham om det. Han måtte

forstå, at der ikke ville komme noget godt ud af Ny Alliance. Vi kunne ikke blive enige og var det så ikke bedre, at de andre kørte videre med det, de syntes var det rigtige projekt?

“Nu giver jeg dig et råd, Anders, som du vil forbande mig for i flere år. Du skal blive! Det er det bedste. Du kan måske gå om et år eller halvandet, men folk har altså stemt på dig og vist dig tillid, og så kan du ikke bare gå,” sagde Helge.

Jeg lytter altid til Helge, men det var en af de gange, hvor jeg havde meget lidt lyst til det. Jeg kunne se, det ville blive et forfærdeligt forløb – det ville blive et helvede på jord. Vi tre stiftere var ikke enige og havde hver vores drømme, der var bristet. Det var bare kampe og konflikter, der ventede forude. Men Helge havde ret. Jeg havde fået 6.065 personlige stemmer, det måtte jeg leve op til.

Vi fik ikke engang en måneds ro til at finde vores ben som folketingsgruppe, før vi igen trak store negative overskrifter. Det var Jørgen Poulsen, der kom i vælten for at forlange to millioner kroner fra Røde Kors i fratrædelsesgodtgørelse. Det lød fuldstændig vanvittigt i de flestes ører. Der var godt nok den logik i det, at han faktisk blev opsagt, fordi Røde Kors er upolitisk og ikke ville forbindes med et bestemt politisk parti. Derfor mente han, at han ifølge sin kontrakt havde krav på to års løn. Men Røde Kors så sådan på det, at han havde søgt og fået et andet job, og det var det samme som en opsigelse fra hans side.

Det er meget svært at vinde sympatien i et offentligt skænderi med Røde Kors. Det havde vi allerede erfaret under valgkampen, hvor Jørgen Poulsen blev kritiseret for at ville have løn under orlov. Men han holdt på sit; han havde krav på sin fratrædelsesgodtgørelse. Desværre holdt han sig ikke til sit første enkle argument: “Min kontrakt siger helt enkelt, at jeg ved en fyring har krav på to årslønninger,” som han sagde til politiken.dk.

For senere samme dag udtalte han til jp.dk: “Jeg har aldrig stillet et sådant krav. Jeg fratrådte Røde Kors, og det ordnede vi i al minde-

lighed.” Og hen under aften sagde han så til Ritzaus Bureau: “Jeg har aldrig – og kunne aldrig drømme om – at stille sådan nogle krav, som det nu bliver blæst ud. Aldrig i livet.”

Denne skøjten rundt i argumenter var noget af det, der fik Naser til senere at kalde Jørgen Poulsen for dansk politikks svar på professor Tournesol.

Enden på den sag blev, at Jørgen Poulsen fik 750.000 kroner fra Røde Kors og lige så mange skrammer i sit image.

Vi forsøgte ihærdigt at rydde op i forvirringen omkring Ny Alliances holdninger. I januar holdt vi et todages strategimøde på Villum Christensens hotel i Korsør, Hotel Jens Baggesen. Der besluttede vi at melde klart ud, at vi hørte til i den borgerlige blok. Gitte mente stadig, det var bedre at stå frit, men hun accepterede det under protest. Det fik vores tilslutning til os til at falde til 1,4 procent.

Vi var under stort politisk pres. Vi havde været et enkelt mandat fra at blive tungen på vægtskålen for regeringen og havde indstillet os på at være helt ligegyldige i en periode. Efter al turbulensen så jeg næsten frem til det, for det ville give os tid til at samle os igen og finde ud af, hvordan vi skulle komme videre.

Sådan gik det ikke. Tre uger efter valget forlod Pia Christmas Møller den konservative folketingsgruppe. Der var megen spekulation om, at hun skulle blive medlem af Ny Alliance, men det var aldrig reelt på tale. Hendes konservative grundtanker lå meget langt fra vores mere liberale tankegang. Hun havde for eksempel sagt før valget, at 40 procent skat var helt latterligt.

Da hun blev løsgænger, mistede regeringen sit flertal med Dansk Folkeparti, og pludselig havde vi alligevel mulighed for at have de afgørende stemmer. I hvert fald i de situationer, hvor Pia Christmas Møller var uenig med regeringen. Det var hun, når det gjaldt behandlingen af asylansøgere. I januar fremsatte hun et beslutningsforslag, der pålagde regeringen at ændre den aftale, den havde indgået med Dansk Folkeparti om, at asylfamilier først fik adgang til at bo uden for

centrene efter mindst tre år. To år skulle være det maksimale, mente den konservative løsgænger.

Asylansøgeres dårlige vilkår var noget af det, Ny Alliance var blevet skabt på, så det sagde sig selv, at vi gik ind for Pia Christmas Møllers forslag. Det betød, at regeringen ville komme i mindretal, og det ville være en ydmygelse, Anders Fogh Rasmussen næppe ville lade passere. Han måtte komme med et tilbud til os, det var vi sikre på. Vi sad og ventede på Nasers kontor, men først kort tid inden, forslaget skulle til afstemning, blev vi bedt om at komme op på statsministerens kontor. Anders Fogh Rasmussen skubbede en seddel hen over bordet til os. Det var en afværgedagsorden med et luftigt løfte om at kigge på flygtningebørnenes situation. Det var så langt, han kunne strække sig mod os. Ellers ville han udskrive valg, sagde han med et Foghsk svirp i stemmen, så der ingen tvivl var om hans beslutsomhed.

Naser, Malou og jeg gik ind i et tilstødende lokale og diskuterede situationen. Et valg kunne vi ikke overleve. Det var indlysende. Et splitsekund tænkte jeg: Lad os gøre det og få det overstået, men så trådte min indre løber i karakter, man må aldrig droppe ud af et løb. Jeg mente, at vi næppe ville vinde meget på at stå heroisk fast på en marginal forbedring for asylansøgerne. Naser og Malou var enige. Vi forsøgte at komme i kontakt med Gitte. Hun var med Udenrigspolitisk Nævn i Yemen, og det var umuligt at komme igennem. Vi skulle tage en beslutning. Vi var faktisk meget i tvivl om, hvad hun ville mene. Selvfølgelig ville hun helst have fortsat nok-er-nok-stilen, men hvad ville hun sige, hvis det blev enden på hendes politiske liv? Vi anede det ikke. Vi var under stort tidspres, for afstemningen i salen skulle til at gå i gang. Vi tre blev enige om, at der var en lille mulighed for, at vi ville kunne forklare, at det var en o.k. aftale, vi havde fået med regeringen. Det var vores bedste chance. Vi gik direkte fra Statsministeriet ned i folketingsalen for at stemme.

Senere fortrød jeg, vi ikke havde haft mere is i maven og havde testet Anders Fogh Rasmussen. For hvad var egentlig hans chance for

at overleve som statsminister efter et hurtigt nyvalg? Jeg tror, de var så dårlige, at han næppe havde udskrevet det valg. Men dengang led vi stadig af granatchok og ville bare have ro til at finde vores ben.

Gitte blev vred over vores beslutning. Hun mente, at vi skulle have stået fast uanset konsekvensen. Jeg mente, vi tabte noget image på den korte bane mod at have muligheden for at overleve på den lange. Hvordan kunne vi gøre mest gavn? Det var spørgsmålet. Det var et pragmatisk valg over for et idealistisk men nytteløst valg. Vi valgte det pragmatiske, selvom det var ydmygende, fordi vi var blevet så forbundet med nok er nok i forhold til asylbørnene.

På det første gruppemøde efter asylsagen rejste Gitte sig op og tog ordet som den første. Hun sagde kort, at nu trak hun sig. Der blev helt stille. Malou var den eneste, der sagde noget; nemlig, at det kunne hun godt forstå.

Ugen efter blev det tydeligt, i hvor høj grad hun forstod det. Gruppemødet skulle i gang, men Malou var ikke kommet. Hun var bestemt ikke typen, der kom for sent, så tanken om, at hun kunne finde på også at melde sig ud, strejfede mig et kort øjeblik, men så kom hun endelig. Lettelsen blev kort, for hun meddelte med det samme, at hun forlod partiet og havde meldt sig ind i Venstre.

Det var endnu et chok, men måske var jeg ved at være resistent. I hvert fald forstod jeg hende godt. Hun var kommet ind som nyvalgt i verdens største kaos. At komme ind udefra er i forvejen svært. Når man oven i købet kom ind i et ragnarok, var det vel helt uoverskueligt. Og for Malou, der kom fra erhvervslivet og altid var velforberedt og arbejdede med sagerne, må det have været uudholdeligt. Hun kunne se, hvor meget mere styr der var på tingene i Venstre, og fik oven i købet nogle meget gyldne løfter, som jeg har forstået det. De blev så aldrig indfriet, men det er en anden historie.

Jeg var ked af, at de gik. Ikke mindst Gitte, for vi havde trods alt lavet et parti sammen. Men det var ikke svært at forstå, hvorfor hun gjorde

det. Vores uenigheder var så store, at jeg også selv havde overvejet at gå. For Naser og mig var det både en ærgrelse og en lettelse.

Ærgrelsen stod lige uden for døren i form af pressen. Nu skulle vi ud og holde pressemøde og fortælle, at vi skam fortsatte og holdt fanen højt. Men dagen blev en Gitte-dag. Hun havde arrangeret det med sin ven og rådgiver, Trine Gregorius, så al opmærksomheden var på hende; ikke på os, den lille forpjuskede flok, der var tilbage.

Det var et lille lyspunkt, at Mikael Gotfredsen blev. Han havde været Gittes medarbejder i Bruxelles og var fulgt med over i Ny Alliances sekretariat. Da hun var gået, spurgte jeg ham lige ud, hvordan han havde det. Han var ikke i tvivl om, at han ville blive i partiet. Han troede fortsat på projektet, og han er der i øvrigt den dag i dag.

Da Malou så gik ugen efter, sad vi tre sammen i gruppen og kiggede på hinanden, inden vi skulle ud og prøve at forklare pressen endnu en gang, at vi skam fortsatte og holdt fanen højt. Det var nøjagtigt som i sangen om de ti små cyklister. Men ydmygelserne var kun lige begyndt.

Det var meget anstrengende dage. Jeg var lykkelig for, at jeg i det mindste havde en familie at komme hjem til. For mig har det altid været rart at komme hjem til Horsens. Der er jeg bare Anders på vejen. Der var da nok nogen, der havde medlidenhed med mig, men først og fremmest var der en familiær sympati, fordi folk dér kendte mig fra andet end politik.

I København blev min onkel Eriks dejlige hus i Kartoffelrækkerne mit fristed. Der boede jeg de første mange måneder. Han var på det tidspunkt gået på pension fra sit job i Udenrigsministeriet, men var stadig et meget engageret menneske og en flittig samfundsdebattør. Ofte sad vi og så TV-Avisen sammen og hørte om, at nu var den og den gået fra Ny Alliance, og jeg prøvede at forklare ham, at det sandelig nok også var det bedste; at nu blev der ryddet op, og vi kunne prøve at komme videre. Onkel Erik kendte alt til det politiske spil, så jeg har næppe narret ham. Han så noget medlidende på mig og serverede en

kop kaffe fra den lille Bodum-kande med et stykke chokolade til. Så sad vi lidt i tavshed i hans meget smagfulde stue. Selvom der ikke blev sagt meget, kunne jeg mærke hans forståelse.

Om morgenen gik han sin tur rundt om Søerne, mens jeg tog mit løbetøj på og trak mig selv rundt om to eller tre af slagsen i luntetrav. Så drak vi te og fik en ostemad, inden jeg slæbte mig ind på Christiansborg igen. Det var dejligt og trygt at komme hos onkel Erik i den turbulente tid. Især fordi han selv som embedsmand – blandt andet en nær rådgiver for Anker Jørgensen – havde været en del af det politiske liv, så han forstod og havde respekt for det erhverv, jeg var i. Måske ville han ligefrem selv engang gerne have været del af det. I hvert fald havde han på et tidspunkt takket nej til en sikker kreds hos Det Radikale Venstre og havde foreslået, at Niels Helveg Petersen fik den. Og det gjorde han. Jeg var nok ikke verdens mest muntre logerende, men han var den mest forstående husvært. Det er sikkert.

Der skete intet positivt. Der var en del, der meldte sig ud af partiet. Og det medførte en lind strøm af historier i pressen om, at nu havde den og den meldt sig ud. Vi havde konstitueret Leif Mikkelsen som landsformand. Han havde i en årrække været formand for DGI og var altså meget erfaren i at arbejde med frivillige foreninger. Han var den rette til at få styr på partiorganisationen. I februar tog han konsekvensen af de mange udmeldinger og besluttede, at nu smed vi simpelthen resten af medlemmerne ud! Han sendte alle en mail, hvor han takkede dem for deres medlemskab af partiet og skrev, at hvis de havde lyst til fortsat at være medlem, kunne de melde sig ind ved at klikke på et link. Det var effektivt. Når journalister derefter ringede og ville have en kommentar til, at en eller anden havde meldt sig ud, kunne han sige, at det ikke var rigtigt, for han havde smidt dem alle ud på én gang. Jeg mødte mange år senere en dame, der stadig var noget forbitret over at være blevet smidt ud. Hun stemte på os endnu, men hun ville godt nok ikke meldes ind igen.

Naser og jeg tog kontakt til Lars Seier Christensen og Kim Fournais igen. Vi havde ikke talt med dem, siden de gav en million til vores valgkamp. Nu forsøgte vi at samle tropperne for at finde ud af, om vi stadig havde noget bagland og nogen opbakning. Vi havde desperat brug for gode råd.

De to havde fulgt farcen fra sidelinjen og havde næppe været imponerede. Vi holdt et møde på SAS Royal-hotellet i et lille lokale på første sal. Der sad vi fire og kiggede på hinanden. Lars og Kim var skeptiske. Det var der ikke noget at sige til. Vi spurgte, hvad de mente, vi burde gøre, og hvad der kunne være næste step. Men de havde ikke nogen gode råd. Der var ikke meget at sige på det tidspunkt.

Nasers humør var ikke i top efter det møde. Selvom han altid har haft en fantastisk humor og galgenhumor, så skal der altså meget til at komme igennem det, han måtte igennem. Han var presset, og det var klart, han var kørt træt. Jeg begyndte at frygte for, at han også ville forlade skuden. Det kunne jeg slet ikke overskue. Jeg ønskede sådan, han fik et comeback. Jeg ønskede at få ham til at tro på, han kunne komme igen. Jeg kom i tanke om noget, jeg havde læst i James Carvilles bog *Buck Up, Suck Up ... and Come Back When You Foul Up*. Noget om, at den store amerikanske landsfader Abraham Lincolns liv ikke havde været succesfuldt fra ende til anden. At hans succes nærmere var en undtagelse end en regel. Jeg gik hjem og fandt afsnittet og lavede en oversættelse, som jeg mailede til Naser:

Du er ikke så stor en taber, som Lincoln var

Alle oplever fiasko. Alle. Hvert et skolebarn har hørt historien om Abraham Lincolns store bedrifter. Om hvordan han reddede den amerikanske union og befriede slaverne. Men man kan lære mere af Lincolns nederlag; det gjorde han i hvert fald selv. Og dem var der langt flere af end sejre.

Han var en fiasko som forretningsmand (skohandler). Han var en

fiasko som landmand. Han stillede op som politiker – og tabte. Hans kæreste døde. Han fik et nervøst sammenbrud. Da han endelig blev valgt som politiker i sin stat, forsøgte han at blive gruppeformand – og tabte. Han stillede op til Kongressen – og tabte. Han søgte et offentligt embede – og blev afvist. Han stillede op til Senatet – og tabte. Han stillede op som vicepræsident – og tabte. Han stillede op til Senatet igen. Tabte igen. Og da han endelig blev valgt som præsident, brækkede det land, han skulle lede, over i to dele.

Som øverstkommanderende blev han betragtet som uerfaren og inkompetent. Han tabte det første slag ved Manassas. Han tabte slaget ved Big Bethel. Han tabte ved Kessler's Cross Lanes. Og han tabte ved Blackburn's Ford, og han tabte Ball's Bluff, og han tabte ved McDowell, og han tabte ved Front Royal. Han tabte det første slag ved Winchester, og han tabte ved Cross Keys, og han tabte ved Port Republic. Han tabte ved Drewry's Bluff, og han tabte ved Gaine's Mill, og han tabte ved Cedar Mountain. Han fortsatte med at tabe ved Bristoe Station og at tabe ved Thoroughfare Gap og at tabe det andet slag ved Manassas.

Lincoln fortsatte ufortrødent. Han tabte ved Harper's Ferry, og han tabte ved Shepardstown (hvorefter han fyrede sin general). Med en ny general i spidsen gik Lincoln videre med at tabe det første slag ved Fredericksburg.

Og denne ufuldstændige liste af nederlag dækkede kun de første to år af krigen. Lincoln var på randen af depression. Under krigen døde hans søn Willie, og hans kone blev udsat for bitre politiske angreb for sit påståede overforbrug.

Men på trods af alle nederlagene sejrede Lincoln til sidst.

Lars Seier havde ikke opgivet os fuldstændigt. På et tidspunkt i foråret holdt vi et møde hjemme hos ham i Holte. Forplejningen der var i topklasse, og den slags hæver altid stemningen lidt. Vi talte om, hvordan vi kunne få lidt struktur på partiet. Lars prøvede at overbevise os om, at vi skulle arbejde strategisk, lægge en plan og følge den. At vi skulle

finde en vej frem ved at definere, hvad vi stod for. Men det blev ikke til noget. Vi led stadig af granatchok.

Efterhånden fik vi slæbt os frem til maj måned, hvor vi holdt landsmøde på Fuglsøcentret nær Ebeltoft. Der var den store sal så snildt indrettet, at den kunne deles op med nogle tunge gardiner, så vi ikke lignede en alt for lille forhutlet flok, men faktisk et rigtigt parti, der holdt rigtigt landsmøde, selvom vi kun var et par hundrede.

Om morgenen var den store historie i aviserne, at vi havde ændret holdning til euroen. Fra at være hundrede procent tilhængere til “lad os vente og se, inden vi melder Danmark ind i det projekt”. Vi havde besluttet at positionere os som det borgerlige EU-skeptiske parti. Vi løb en risiko for at blive endnu mere til grin ved at skifte standpunkt, men vi var overbeviste om, at det var det rigtige i det lange løb. Mange borgerlige var bekymrede, og jeg havde selv siddet i parlamentet og set, at det ikke fungerede i de sydeuropæiske lande. Nu, hvor Gitte, der var den mest europabegeistrede af os, ikke længere var med, var det en mulighed for os at tage den position.

Jeg ringede til Lars Seier aftenen inden og fortalte ham det. Dels tænkte jeg, han ville blive glad. Også selvom vi ikke gik helt over i hans euro-modstander-grøft. Dels kunne han nok vente at blive ringet op af journalister for en kommentar, fordi der var en risiko for, at det blev udlagt, som om han havde presset kursskiftet igennem hos Ny Alliance.

Naser holdt en utrolig flot landsmødetale. Han fortalte om et figentræ, han havde fået som stikling fra sin hjemby i Syrien. Alle havde sagt, det ikke kunne gro i Danmark, men han havde passet og plejet det. Det havde givet ham mange bekymringer, men nu stod det ved hans sommerhus og havde båret frugt for første gang. Og sådan ville det også gå med Ny Alliance.

Og han slog vores værdigrundlag fast på denne måde:

“Lad os erstatte jantelov med tre enkle regler. For det første: De, der

kan selv, skal have anerkendelse og frihed til skabe, blive velhavende og nyde deres succes. For det andet: De, der vil selv, men ikke kan selv, skal vi hjælpe og støtte – og aldrig give op. Og for det tredje: De, der egentligt godt kan selv, men af en eller anden grund bare ikke vil, skal et have spark bag i, så de kommer i gang. Sådan må det være.”

Det var en stor tale og jeg var stolt af at være sammen med Naser i dette nye parti. Jeg begyndte næsten at tro på det selv.

Der var ingen af os, der havde fornemmet op til selve landsmødet, at der var noget på færde med Jørgen Poulsen. Så vi var himmelfaldne, da vi hørte ham give den bredside til Dansk Folkeparti og sammenligne deres metoder med nazisternes.

Da han kom ned fra talerstolen, gik Naser og jeg hen til ham. “Hvor kom dét fra, Jørgen?” spurgte vi. Jamen, enhver kunne da se, at det var det rigtige, og kunne vi ikke høre, hvor meget folk havde klappet, svarede han.

Men det var en underløbning af Naser som leder, der var helt utilgivelig. Han havde ligefrem holdt talen hemmelig for os, og det var et tydeligt tegn på, han vidste, hvad han gjorde. Der var en temmelig dårlig stemning imellem os resten af dagen. Om aftenen var der nogle, der forsøgte at få humøret lidt op, men det nyttede ikke noget. Det var kun Leif Mikkelsen og hans kone, der havde overskud til at danse. Mange var allerede taget hjem. Det var et ynkeligt foretagende.

Naser og jeg blev enige om, at det skulle være sidste gang, Jørgen Poulsen kom med særudmeldinger. Vi mente egentlig, vi burde ekskludere ham, men dels er både Naser og jeg ret konfliktsky, dels var vi altså allerede nede på tre medlemmer i folketingsgruppen, så ligefrem at smide en tredjedel ud var temmelig voldsomt.

Vi trak vejret dybt og fortsatte med at prøve at komme til at ligne et parti. Den 2. juni kørte en al-Qaeda-udsending en bil fyldt med sprængstoffer helt tæt på den danske ambassade i Islamabad og sprængte sig selv og bilen i luften. Terrorattentatet, hvor tre menne-

sker døde, bragte Naser tilbage i de vigtige debatter om bekæmpelsen af religiøse fundamentalister og mindede folk om, hvorfor det var, han var blevet en ledende politisk skikkelse.

Men billedet af Ny Alliance som et seriøst parti holdt kun et øjeblik. I juni gav Jørgen Poulsen et stort søndagsinterview til Berlingske, hvor han sagde, at han fortsat ville sammenligne burka-annoncerne fra Dansk Folkeparti med de metoder, nazisterne brugte i 1930'erne. Han syntes også lige, han ville fortælle den undrende offentlighed, at han havde oplevet min EU-melding på landsmødet som en spøg og havde været tæt på at forlade partiet.

Berlingskes kommentator, Thomas Larsen, konstaterede tørt, at “med en partifælle som Jørgen Poulsen behøver Naser Khader slet ingen politiske fjender.”

Naser og jeg blev enige om, at nu var der ikke noget at gøre. Vi blev nødt til at smide ham ud af folketingsgruppen. Der ville blive ved med at komme dårlige overskrifter, hvis ikke i dag, så i morgen, med nye ting, han fandt på.

Så var vi to tilbage. Jeg følte efterhånden, at Ny Alliance var dansk politiks svar på Snøvsen – alle gik fra den. Tre dage senere fik vi den første meningsmåling, der gav os 0,0 procent af stemmerne. Og der var stadigvæk seks lange måneder tilbage af året.

Vi var til grin. Jyllands-Posten skrev i en leder i juli under overskriften “Komikere uden land”: “Det mest begrædelige, man kan sige om Jørgen Poulsen og Haderslevs endelige brud med Ny Alliance, er, at sommeren tegner til at blive lidt kedeligere. En regnvåd dag i sommerhuset kunne ellers blive noget mere munter, hvis farcen var fortsat. Nu må man tvivle på, om der kommer flere kapitler om Ny Alliance.”

Og Jarl Cordua skrev næsten samtidig i Information “Siden valget har Ny Alliance mest mindet om de gamle Marx Brothers-film fra 1930'erne, hvor underholdningskvaliteten var i top. Anders Samuelson er den dominerende, storævlende og kyniske charlatan Groucho Marx, mens Naser Khader er Chico Marx, damevennen og småsvind-

leren, der dog har hjertet på rette sted – og Jørgen Poulsen som Harpo Marx – den stumme og naive klovn.”

I august tog jeg så langt væk, som jeg kunne komme; nemlig til Kina for at overvære De Olympiske Lege. Åbningsceremonien havde jeg set hjemme i Horsens, og der havde jeg sendt en sms-hilsen til fanebæreren. Det var nemlig Joachim B. Olsen, som jeg kendte dels fra Aarhus 1900, dels fra Ny Alliance, hvor han havde deltaget i et par møder.

Jeg tog af sted for at opleve anden halvdel af legene, og jeg fulgtes med en folketingskollega derned, jeg ikke tidligere havde haft så meget at gøre med, selvom vi havde været partifæller. Det var Simon Emil Ammitzbøll. Det viste sig, at vi havde en virkelig god kemi, og vi delte i høj grad syn på Det Radikale Venstre. Vi mente begge, det var blevet et parti, der var alt for optaget af at bestemme på folks vegne, hvad det godt liv var. Vi var også begge i en politisk bølgedal, så vi fik talt ret åbent om dansk politik, mens vi så Usain Bolt blive guldvinder og Danmark ryge ud i herrernes håndboldturnering. Vi sludrede om, hvad vi mente om de økonomiske udfordringer, hvor fastlåst dansk politik var; vi fik luftet vores frustrationer over vores respektive partier, og jeg følte, vi havde en fælles forståelse af det politiske billede.

Efter Jørgen Poulsens exit holdt vi igen et møde i Lars Seiers hus. Det var tydeligt for mig, at vi ikke magtede at lægge en rigtig plan selv. Vi havde brug for hjælp. Møderne med Lars handlede ikke om penge, men om strategi. Vi havde brug for nogen, der havde erfaring med at lave succes ud af ingenting.

Lars var dukket op til landsmødet i maj, hvor vi besluttede at udnævne ham til formand for Visionsgruppen. Vi syntes, han skulle have en formel rolle, som berettigede, at han dukkede op til møder i partiet.

Det var mit initiativ. Jeg følte mig beslægtet med Lars, og vi swingede godt sammen. Naser udtrykte heller aldrig andet end begejstring for Lars over for mig, selvom han udadtil ikke altid virkede begejstret. Det skyldtes måske, at hans kone ikke brød sig om “de dér pengemænd”.

Lars mente, det var noget vrøvl, når man sagde, at politik ikke var ligesom forretning. “Hvis man lægger en rationel plan, og man har et ordentligt produkt, og man sørger for at eksekvere, så skal det her kunne lade sig gøre,” sagde han. Det tændte et håb, og jeg tænkte, vi måtte holde fast i ham.

Vi blev enige om at se afvandringen fra partiet som en fordel. Det betød, at vi var friere stillet til at definere mere præcist, hvem vi var. Vi havde i flere omgange diskuteret, om vi skulle tone rent flag, starte på en frisk og skifte navn. Vi hed Ny Alliance, men vi kunne ikke blive ved med at være nye i al evighed. På et møde hos Lars i august tog vi beslutningen og skiftede til Liberal Alliance. Det var ikke alle, der kunne lide det. Men de, der kunne, blev; og de, der ikke kunne, gik. Nu skulle det ikke længere dreje sig om at få så mange tilhængere som muligt, men om at få de rigtige af de rigtige grunde.

Visionsgruppen bestod af mennesker, der uformelt hjalp til inden for deres fagområder. Folk, der gerne ville hjælpe, men ikke havde lyst til officielt at bekende politisk kulør. Lars fandt dem selv dengang, én efter én. Der var en ideologigruppe, en markedsføringsgruppe og et liberalt forum, der forsøgte at bygge events op, hvor liberale mennesker kunne mødes på tværs af partier.

For eksempel holdt Lars det efterår nogle middage, hvor en række liberale tænkere i Danmark kom med input. Blandt andre Martin Ågerup fra CEPOS, som forklarede os, hvorfor de liberale værdier ikke rigtigt var til stede i Danmark. En anden, der gjorde stort indtryk på mig, var en kommunikationsmand fra en større virksomhed. Han tegnede en firefeltstabel, som virkelig var en øjenåbner for mig. Med den viste han, hvordan man ikke længere kunne nøjes med at dele partierne op som i gamle dage på en højre-venstre-skala med socialister til den ene side og folk, der troede på markedsstyring, til den anden side. Nu skulle de også deles op efter, hvor de fandtes på en akse med global versus national orientering. I den firefeltstabel blev det tydeligt, at der

var en helt fri spillebane for et parti, der troede på markedsstyring og var globalt orienteret. Det flugtede fuldstændig med min analyse i talen på Det Radikale Venstres landsmøde 2005, hvor jeg netop sagde, at det, der manglede, var et internationalt reformorienteret liberalt parti. Dengang anede jeg ikke, hvor åben den spillebane faktisk var.

I september 2008 blev vi igen tre i gruppen, da Gitte fik et godt job som direktør for Verdensnaturfonden og overlod sin plads i Folketinget til sin suppleant, Villum Christensen.

I november samme år solgte jeg min selvrespekt. Det var under finanslovsforhandlingerne, og prisen var tre millioner kroner. Det var en ringe trøst, at jeg ikke var den eneste i det selskab, der holdt udsalg.

Ny Alliance havde tre mandater og ikke meget at handle med. Vi havde til gengæld desperat brug for at komme tilbage på det politiske landkort og genvinde en anelse troværdighed. Vi vurderede, at vi havde størst chancer for at gøre det ved at skabe et comeback for Naser på hans hjemmebane, nemlig kampen for ytringsfrihed og mod islamisme. Derfor satte vi alt ind på at få tre millioner kroner sat af i finansloven til en konference om emnet, ledet af Naser i foråret 2009.

I de forhandlinger som i de fleste forhandlinger i de år gjaldt det først og fremmest om ikke at irritere Dansk Folkeparti. Var jeg i tvivl, hvad en nedadvendt tommelfinger fra Pia Kjærsgaard betød, kunne jeg blot se over på den anden side af forhandlingsbordet i Struenseeværelset i Finansministeriet. Der sad Lene Espersen, nyslået formand for Det Konservative Folkeparti, og gloede ned i bordet. Hun havde formastet sig til at foreslå skattefrihed for OL-medaljetagere. Det var noget, Brian Mikkelsen havde slået ud med armene og lovet de hjemvendte danske OL-atleter i august. Det ville kun koste 750.000 kroner, men de var meget fortørnede i Dansk Folkeparti over, at de ikke var blevet spurgt inden. Så nu satte Pia Kjærsgaard hælene i. Lene Espersen kunne glemme alt om skattefrihed for medaljevindere, og hun måtte selv rode sig ud af løftet til atleterne og danskerne. Hun havde jo selv bragt sig i den situation. Lene Espersen fik ikke sine 750.000

kroner til medaljetagerne, og som en ekstra straf for hendes formastelighed blev der lige barberet 100 millioner kroner af ulandsbistanden. Så kunne hun – og vi andre – lære det!

I fire dage sad jeg i Struenseeværelset og prøvede at gå i ét med de særprægede tapeter. Jeg kiggede op i loftet på det farverige maleri af Retfærdigheden og Freden, der kysser hinanden, og jeg studerede de små kobberlamper på bordet eller prøvede at få et glimt ud ad vinduet. Hvad som helst for ikke at fange Pia Kjærsgaards opmærksomhed.

Ved siden af Lene Espersen sad en stadig mere trængt finansminister, Lars Løkke Rasmussen. Han havde fået en bunden opgave: Strik et forlig sammen. Uanset pris og indhold!

Så mens vejret udenfor var elendigt, finanskrisen var ved at flå verden fra hinanden og Island gik fallit, så krabbede vi os frem mod et forlig, der bare skulle i hus.

Et forlig, hvis visionære højdepunkt meget præcist kan defineres i afstanden mellem de to Jellingsten. Dem fik Dansk Folkeparti penge til at restaurere. Ligesom de fik ældrecheck, maxpris på ældrebad, penge til Fregatten Jylland, et par helikoptere og et nyt tag til Ribe Domkirke. Vi sagde ja til det hele. Alle lod vi os ydmyge.

I de dage blev det tydeligt for mig, at Dansk Folkeparti gang på gang får lov at gennemføre en politisk kastration af de borgerlige partier.

Lars Løkke fik sit forlig og mulighed for at demonstrere talent som forligsmager. Men finansloven fik han ingen indflydelse på.

Lene Espersen fik lidt tv-tid, men ingen indflydelse på finansloven.

Jeg fik Nasers konference. Men finansloven fik heller ikke jeg indflydelse på. Lige så lidt som Det Radikale Venstre, Socialdemokraterne, SF og Enhedslisten fik. Om man var inden for eller uden for Struenseeværelset, var ikke afgørende. Det var, om man kunne tækkes Pia Kjærsgaard.

Der var mere end et år til konferencen, og det var stadigt tungere at drive vores lille parti. Naser var træt. Hans kone var en af dem, der ikke havde brudt sig om de nye toner i partiet, og hun havde meldt sig ud,

da vi skiftede navn. Det gjorde det nok ikke nemmere for ham, at der ikke engang på hjemmefronten var enighed. Meningsmålingerne rykkede sig ikke en tomme. De lå og vuggede omkring 0,5 i de måneder, og derfra ligner spærregrænsen på to procent et uoverstigeligt bjerg.

Der måtte ske noget. Jeg havde en række samtaler med forskellige i partiet hen over jul og nytår, men kun en enkelt med Naser, og da talte han udenom. Det var ret tydeligt, at han ikke orkede mere. Jeg havde også et møde med Villum Christensen, hvor vi kiggede hinanden i øjnene, og jeg spurgte, om han ville love mig at blive, hvis Naser gik. Jeg kunne ikke gøre det alene. Det lovede han. Så havde jeg én undskyldning mindre for at lade være at tage opgaven.

Naser, Leif Mikkelsen, Villum Christensen, Lars Seier, vores pressechef, Lars Kaaber, og jeg skulle mødes oppe hos Lars efter nytår og prøve at planlægge fremtiden. Sagen var sådan set afgjort inden mødet: Enten måtte Naser selv sige, at han ville overlade styringen til mig – eller også måtte vi andre gøre ham det klart.

Jeg havde så mange knuder i maven i dagene op til mødet. Det var modbydeligt. Naser og jeg havde arbejdet helt tæt sammen i to afsindige år, og nu skulle jeg sige, det ikke gik mere. Min konfliktskyhed slog ud i lys lue.

Det gjorde Nasers åbenbart også, for han kom ikke. Klokken kvart i to om natten sendte han en mail:

Kære alle,

Jeg er desværre syg – det er blevet meget værre i løbet af aftenen, og jeg kan derfor ikke deltage i evalueringsmødet hos Lars Seier.

Det er ellers ærgerligt. Men jeg håber, at jeg er frisk i næste uge.

Mange hilsner

Naser

Så sad vi dér i den smukke spisestue og vidste hverken ud eller ind. Det var lidt pinligt, og det lignede en exit, uden vi kunne være helt sikre på, hvad det betød.

Lars må have tænkt sit, men han sagde ikke noget; andet end, at nu måtte vi tale om, hvad vi skulle gøre, hvis Naser simpelthen var ude. Så var der kun mig tilbage, for Villum var jo kun suppleant. Lars kiggede på mig:

“Er du klar til det, Anders?”

DEL

3

Kapitel 9

0,0 procent – i gennemsnit!

Grand Teatret, København, 5. februar 2009

SKAL JEG GÅ? Skal jeg blive? Her er sort af mennesker. De er her alle sammen, de politiske journalister, analytikerne og alle de smarte fra det københavnske cafe latte-segment. De griner og hygger sig og er så skidekloge. Det er til at skringe over. Det er kun mig, der lægger mærke til, at Grand Teatret egentlig har et flot skakternet gulv. De skulle bare selv have prøvet det, Naser var igennem. Det, jeg var igennem. Mon de havde overlevet det?

Der er Thomas Blachman ... Nå, jeg havde ikke X-factor nok for ham. Han gengældte ikke engang mit nik. Jeg repræsenterer heller ikke ligefrem det sublime og fantastiske. Det er da helt tydeligt efter Guldbrandsens udlægning af historien om Ny Alliance. Darth Vader er en ren hyggeonkel i sammenligning med den slange af en politiker, jeg lige har set mig selv udstillet som. Jeg har lyst til at råbe og skringe mit raseri ud. Det er så UNFAIR DET HER, AT I BARE VED DET!

De troede nok, jeg blev væk, men jeg er ikke nogen tøsedreng. Jeg blev modtaget ved døren af biografens folk og fulgt hen til min

plads. Som en stakkels patient, der skulle sprættes op, mens alle så på. Og det var det, jeg skulle.

Jeg er lagt for had, for jeg er den onde. Gitte, hun er den gode idealist. Men Naser er latterliggjort. Publikum hylede ad grin, da han kom til at sige, vi går ind for "kvindernes halløj". Det er til at tude over at se sådan en intens, lang periode af mit liv kogt ned til en time, hvor ting bliver hevet ud og drejet rundt for at passe ind i en bestemt dagsorden. Det er den gode, den onde og den virkelig tåbelige. Og det er én lang løgn.

Nej, nu bliver jeg altså ikke her længere. Jeg kan ikke stå og flagre og vente på, at nogen har lyst til at spørge mig om noget.

2008 FIK I FAMILIEKRØNIKEN OVERSKRIFTEN "Et gennemført lorteår". Da kunne jeg jo heller ikke vide, at det i den grad ville blive overgået af 2009. Mit "Annus horribilis" kaldte jeg det. Jeg forklarede for brødre, søster, fætre, kusiner, onkler og tanter, at jeg havde følt mig som en dårlig reinkarnation af Egon fra Olsen-banden. Især i det første halve år havde jeg inden i mig selv bandet og svovlet som ham: "Må jeg være fri! Ti stille! Det er for galt! Jeg finder mig ikke i det! Det er det samme hver gang. Det er det samme hver eneste gang. Man har en plan – en genial plan – og så er man omgivet af hundehoveder og hængerøve, lusede amatører, elendige klamphuggere, latterlige skidesprællere, talentløse skiderikker, impotente grødbønder, småbørnspædagoger og socialdemokrater!"

Men det meste af året var jeg nu bare trist.

Jeg fulgtes med Villum hjem fra mødet hos Lars. Der blev ikke sagt ret meget. Vi vidste begge, at vi ikke havde mange chancer. En af de chancer, vi kunne have, hed Simon Emil Ammitzbøll. Han havde et par måneder inden brudt med Det Radikale Venstre efter en stribe uenigheder, hvor han blandt andet havde kritiseret partiledelsen for at binde sig for meget til Socialdemokraterne.

I en kronik i Berlingske havde han skrevet: "Med Ny Alliances forsvinden fra den politiske scene er der atter plads til et borgerligt midterparti, der kan trække VK i den rigtige retning." O.k., det tydede ikke på, han havde den store tiltro til os, men hvad ville han så? Kunne han måske overtales? Jeg ringede til ham fra bilen og spurgte. Jeg sagde, der snart ville komme til at ske noget stort og afgørende. Simon Emil tænkte nok, at der hele tiden skete noget nyt og stort i det parti, så det var ikke et overbevisende argument. Jeg kunne ikke sige til ham, at det ville blive en model uden Naser, for ham havde jeg ikke fået fat på endnu. Simon Emil takkede nej. Jeg syntes, jeg praktisk talt kunne høre ham bide sig selv i læben. Få dage senere fandt jeg ud af hvorfor, da han lancerede sit eget parti, Borgerligt Centrum.

Jeg havde svært ved at give mig selv opbakning til at tage lederskabet, så jeg tog ud og besøgte Lars Kolind for at høre, hvad han mente. Sammen med hans flotte hunde – en dalmatiner og en brun labrador – gik vi en lang tur i skoven og talte det igennem. Lars var skeptisk. Selv kunne jeg godt visualisere, hvor fantastisk det ville være, hvis det lykkedes, men jeg kunne sandelig også se problemerne. Men så igen ...

Måske skulle der ikke så meget til alligevel for at få to procent af stemmerne. Så snart vi havde det, ville vi være en succes, og så ville der komme flere til helt af sig selv. Lars Kolind var meget tvivlende og med god grund. Men jeg fremturede: "Vi har ikke noget at tabe. Vi har allerede partiet, underskrifterne og folketingsgruppen, så vi kan da give det et skud! Der er i princippet et hul til os, det viser firefeltstabellen, og hvis vi stille og roligt bygger det op, kan det måske lykkes ..."

Det endte med, at jeg fik ham overtalt til at overtale mig. Han sagde, at jeg skulle gøre det, og så skulle jeg holde fast. Og blive ved og ved og ved.

Det var afgørende for mig, at Lars Kolind blev stående. Det havde haft store omkostninger for ham at støtte os. Han gik fra at være en af de mest respekterede og citerede erhvervsledere til at være storbytosse efter "40 procent i skat på Fyn"-forslaget. Men han havde været helt uvurderlig for partiet og for mig.

Jeg ringede igen og igen til Naser. Tidligere tog han altid telefonen, når han kunne se, det var mig. Nu lod han den ringe. Jeg var i syv sind. Det var skønt at blive spurgt, om man ville være nummer et, men knap så spændende, når jeg skulle være nummer et i et projekt, der hed 0,0 procent. Jeg brød mig ikke om de konflikter, der ville følge med, og kunne heller ikke udholde tanken om, at vi skulle igennem presse-møllen en gang til og forklare, hvorfor vi ikke gav op. Så en del af mig håbede og ønskede, at Naser ville tage sig sammen, komme igen og insistere på at være leder. En anden, mere realistisk, del af mig vidste, det var for sent.

Jeg var hjemme på Solbakkevej, da han endelig ringede den 5. januar, men det var for at sige, at han stoppede i Liberal Alliance.

På det tidspunkt var det ingen overraskelse. Man kunne ikke bebrejde ham, at han havde fået nok. Jeg forstod faktisk slet ikke, hvordan han havde kunnet holde sig på benene igennem alt det. Jeg tror, jeg sagde, at det var jeg ked af, og jeg håbede, vi kunne skilles som gode venner. Jeg lagde røret på og sagde til Lajla, at nu var det det.

Jeg vidste, jeg havde opbakning fra Leif, Villum og Lars Seier. Vi havde talt om det så sent som aftenen inden, og jeg havde sagt ja til at overtage, men nu fik jeg kolde fødder.

Det havde aldrig på noget tidspunkt været min ambition at blive partileder.

Jeg havde været så tæt på Marianne Jelved i mine år hos Det Radikale Venstre, at jeg vidste, hvor voldsomt belastende det job er. Rollen som den, der støbte kuglerne, passede bedre til mig. Rollen som nummer to passede bedre til mig. At stå ved siden af Naser, mens han nådesløst blev slidt ned, var heller ikke nogen god reklame for jobbet som nummer et.

Det ville koste mig mit ægteskab. Det var pludselig min store frygt. Lajla havde sagt, jeg skulle tage opgaven. Hvor vidt vores ægteskab kunne holde eller ej, skulle ikke være det afgørende. Hun var fuldstændig loyal og opbyggende omkring det. Men jeg turde ikke løbe

risikoen. Jeg ringede til Lars Seier og sagde: "Jeg kan ikke. Jeg er bange for, det kan koste mig ægteskabet!" Det var han noget skuffet over, men han er selv familiemenneske, så han forstod, jeg ikke ville risikere det.

Jeg fortalte Lajla, at jeg havde sagt nej. Hun sagde, at det var dumt; at jeg blev nødt til at sige ja, for det var jo det, jeg skulle.

Vi havde nok begge en fornemmelse af, at ægteskabet var ved at være slut. Hvis jeg havde ladet være med at påtage mig opgaven af hensyn til ægteskabet, og det så alligevel ikke holdt, ville ingen af os have det godt med det. Jeg ringede til Lars igen og sagde, at jeg nok skulle tage over alligevel.

Den eneste fordel var, at der absolut ingen forventninger var hverken til mig eller partiet. Hvis det havde været en bolig, kunne Liberal Alliance ikke engang være blevet annonceret som et "håndværker-tilbud". Det var en ruin.

Senere på måneden kom vælgernes dom. "Liberal Alliance på 0,0 procent" hen over forsiden på Berlingske. Så var der gjort helt rent bord. Bunden var nået.

Ole Stavad drillede Leif Mikkelsen med, at vi burde komme i Guinness Rekordbog, for der havde aldrig før været et parti, der sad i Folketinget, der fik en måling på 0,0.

Noget af det første, jeg gjorde, efter jeg havde overtaget ledelsen, var sammen med min ven Bjarne at tage ud og besøge Lars Kolind og hans kone, Vibeke Riemer. Vi sad i deres hyggelige store landkøkken med ild i pejsen og te i kopperne og talte og talte. Lars Seier kom også og det blev et mindeværdigt møde. Partiets pressechef, Lars Kaaber, havde fundet ud af, at hvis et parti havde 2000 medlemmer, så havde det i reglen også to procent af stemmerne. Så hvad med, at vi fokuserede mere på at skaffe medlemmer end på at skaffe stemmer?

Lars Kolind kom med forslag, som han mente ville kunne give os 500 medlemmer i løbet af et halvt år. Bjarne mente, det var alt for uambitiøst. Vi kunne sagtens skaffe 2000. Det var en af de første gan-

ge, Bjarne for alvor sprang ud med al sin ildhu og viste, hvordan han kunne tænke helt ud af boksen.

Bjarne har været en nøgleperson i mit politiske liv. Han flyttede til vores kvarter i Horsens to år efter mig og har to børn på næsten samme alder som mine. Bortset fra det er han min diametrale modsætning. Han kan lave alt med hænderne. Jeg kan intet. Han har ingen uddannelse og det generer ham nogle gange. Jeg siger, jeg da egentlig gerne ville bytte mine fem år på statskundskab med alt det, han kan. For jeg har ikke lært noget, jeg kunne bruge til at reparere køkkenet med eller finde kreative løsninger på alle mulige praktiske problemer med. Han er hjælpsomheden selv over for sine venner og så har han i perioder brugt meget tid på politik – i vores parti. Han har fungeret som min forlængede arm. Han har været problemknuseren, jeg har kunnet sende ud og ordne hvad som helst, der var gået i hårknode i partiets bagland. Han løber aldrig tør for ideer.

Den dag hos Lars Kolind gik han ivrigt i gang med at tegne en pyramide på vores medbragte flipover. Den havde mig på toppen, nederen var der to storkredsformænd, et antal personer, der var valgt på landsmødet, og en række lokalformænd. Hvis de nu hver fandt fem, som hver fandt tre ...

Det var tydeligt, at Lars Kolind tænkte, at Bjarne var plimelim, for det var da helt urealistisk. Men et par måneder senere havde vi faktisk 2000 medlemmer – i høj grad ved hjælp af Bjarnes metode.

Vi tog af sted med en følelse af, at vi ville vise Lars og Vibeke, at det kunne lade sig gøre. Lars Kolind sluttede, som han altid gør, vores møde af med at sige: “Sig, hvis der er noget, jeg kan gøre.” Sådan har han været hele vejen igennem.

På et hovedbestyrelsesmøde lavede vi en plan over, hvem der skulle skaffe hvor mange nye medlemmer. Når man brød det ned i mindre dele, virkede det ikke helt så urealistisk. Jeg var øverst i pyramiden og besluttede, at jeg i vinterferien ville ringe til hvert eneste af de knap 500 medlemmer, vi havde.

Først skulle jeg dog lige opleve den ultimative ydmygelse – Christoffer Guldbrandsens film om Ny Alliance, *Dagbog fra Midten*.

Produktionsselskabet viste os, der var hovedpersoner i filmen, det hensyn at give os mulighed for at se den, inden den havde premiere. Eller rettere samme dag, som den havde premiere. Jeg så den ude i DR-Byen sammen med Ulla Østergaard. Hun var meget stille. Indimellem grinte hun lidt opgivende, som om hun tænkte, at det da var en underholdende måde at se forløbet på, men direkte realistisk var det ikke. Ulla havde knoklet nat og dag for projektet. Jeg huskede, hvordan hun en aften havde ringet til mig og grædt af udmattelse. Hendes barn lå og brækkede sig på maven af hende; hun skulle op klokken fem om morgenen og videre med vores døds-march. Jeg var tæt på at eksplodere i afmagt. Filmen var helt igennem urimelig, manipulerende og stigmatiserende. Ikke bare over for mig, men især over for Naser. Han havde dog i det mindste kunnet sige fra, for det var ham, der havde bedt Christoffer Guldbrandsen om at lave den film.

Jeg havde det virkelig dårligt med, at folk, der havde hjulpet os, og som ikke havde abonneret på at blive "filmstjerner", nu blev udstillet som de rene djævlé, sådan som Ulla gjorde, eller jubelidioter, som Eric Rylberg gjorde. Han havde stillet sig til rådighed af ren idealisme. Konsulenttimer hos en af hans kaliber havde været ubetalelige for os, men på grund af partiets dilettanteri blev han slet ikke brugt. Og det hér var takken! Det var ubærligt.

Og jeg selv fremstod som en Mefisto, der bestemt hverken var værdig eller egnet til at lede et politisk parti, som jeg gjorde nu. Lars Trier Mogensen skrev i Politiken i sin anmeldelse af filmen: "Til gengæld udstiller liberalisten Anders Samuelsen sig selv som intrigemager, der er drevet mere af had til sin egen politiske fortid end af et ønske om at skabe et levedygtigt parti."

I min fortvivlelse ringede jeg til mine tre faste støtter: Helge, Mette og Jens Hansen. Jeg sagde til dem, at jeg ville indkalde til pressemøde og meddele min afgang. Nu var det nok.

Ingen af dem mente, det ville være det rigtige at gøre. Mette skrev sådan her til mig under overskriften "Hold ud!"

Kære Anders

Nu har jeg tænkt hele natten – og du skal naturligvis gøre, som du finder rigtigst. Men jeg bliver nødt til at sige dig min ærlige mening:

Det er nu – NU – du skal vise selvbeherskelse og overskud til at klare det maksimale pres. Uanset hvordan du vælger at gå ud og argumentere mod filmen, vil du tabe. Det vil være mere vand på den mølle, der hedder farcen fortsætter, endnu et kapitel i den politiske soap etc. etc.

Det er selvfølgelig hamrende uretfærdigt. Men du har endnu din politiske troværdighed i behold. Den vil du tabe, hvis du på nuværende tidspunkt indleder et felttog, som du simpelthen ikke kan vinde. Du bliver også nødt til at se i øjnene, at du ser på filmen med bestemte øjne – nemlig dine. Jeg tror ikke, at andre vil se den så negativt i forhold til dig, som du selv gør. Naser bliver totalt klædt af, og de klip, jeg har set, viser med al ønskelig tydelighed, at Gitte er som et forkælet barn, der ikke stoler på nogen overhovedet. Det ser du ikke lige nu, fordi du er fokuseret på din egen rolle.

Hvis du magter at holde mund, tror jeg til gengæld på, at du på den lange bane vil vinde som den, der holdt fast i det politiske. Som den, der ikke gik ind i pinlige diskussioner med tidligere politiske venner. Som den, der arbejder sagligt og vedholdende for en politisk sag, uanset hvor orkanagtig modvind du er oppe imod.

Jeg ønsker og håber derfor af mit inderste hjerte – hvis jeg har lov til det – at du holder hovedet koldt, undlader at indgå i diskussionen om filmen og gennemfører skatteforhandlingerne stille og roligt. Når de er færdige, kan du i behagelig afstand til filmen gøre regnebrættet op og beslutte dig for, hvilken vej du skal gå, og om du orker mere.

De kærligste hilsner fra Mette ☺

Dagen efter svarede jeg hende:

Kære Mette

Tak for din mail og tak for din bekymring.

Først har jeg lyst til at skrive, at jeg igennem 10 år har været absurd tålmodig og vel aldrig ladet temperamentet løbe af med mig. Og en del gange har jeg spurgt mig selv, om det egentlig har været en klog strategi. Jeg tror, jeg kunne have undgået en del ydmygelser, hvis jeg oftere havde slået en streg i sandet.

For det andet så har jeg gjort, som jeg plejer: Jeg har sovet på det – og er faldet ned. Så jeg indkalder ikke til pressemøde.

Kh

Anders

I stedet tog jeg af sted på vinterferie i vores sommerhus fast besluttet på at få ringet til hvert eneste af partiets medlemmer. Det viste sig at blive ren terapi for mig. De mennesker, jeg ringede til, var medlemmer, der stadig støttede os på trods af, at Naser nu var væk. Det var de knap 500 mennesker, der virkelig kunne lide os, så jeg oplevede pludselig en enorm opbakning udefra, og det var en helt ny følelse. Det var fantastisk at blive mødt med et “Nææææ, er det virkelig Anders Samuelson, der ringer til mig?” Jeg sagde tak for deres støtte og bad dem om at finde en eller to andre, der ville være medlemmer. Hvis de kunne det, så skulle de sende mig deres telefonnumre, så skulle jeg nok ringe til dem også og byde dem velkomne i partiet. De fleste mente, at de nok kunne lokke en lillebror eller en fætter til at melde sig ind. Det var ganske vist et langsommeligt arbejde, men det var en meget opløftende tur for mig at komme igennem. Og det gav faktisk 300-400 nye medlemmer.

Jeg talte også en del med Lars Seier – han var imponeret af min vedholdenhed og sagde, at uanset hvordan det gik, kunne de altid bruge sådan

en som mig i Saxo Bank. Det var opmuntrende. Jeg spurgte ham, hvad der egentlig fik ham til at blive ved. Liberal Alliance var ikke andet end dårlig presse for banken. Han sagde, at der var tre ting, han altid gerne havde villet. For det første at skabe sig en god familie – det havde han gjort. For det andet at skabe en god forretning – det havde også han gjort. Og for det tredje ville han gerne gøre noget godt for sit land.

Det gjorde et stort indtryk på mig. Han sagde det på et tidspunkt, hvor vi lå på 0,0 procent, og det så helt sort ud. Den samtale var afgørende for mig, for det viste mig med al tydelighed, at det ikke var et enmandsprojekt at rejse partiet op. Lars var en af dem, der ville løfte det.

I april holdt vi landsmøde, og det var atter en lidt forpjusket flok, der mødtes på Fuglsøcentret ved Ebeltoft. Jeg samlede al den selvtillid, jeg ikke havde, og brugte rub og stub på at holde en landsmødetale, der kunne banke en smule tro på projektet ind i tilhørerne. Jeg insisterede på at generobre nok-er-nok-begrebet og sagde:

“De andre partier lægger sig ét efter ét på knæ for Pia Kjærsgaard, og så er det stadigvæk relevant at sige nok er nok. Det er stadig et grundlæggende tema i det her parti. Nok er nok, Pia Kjærsgaard, nok er nok, Dansk Folkeparti, nok er nok, Venstre og Konservative, Socialdemokratiet og SF. Vi vil have lov at diskutere det, det er nødvendigt at diskutere!”

Det høstede klapsalver. Det meste af talen brugte jeg på at forklare firefeltstabellen, så alle tydeligt forstod, hvor stor en åben bane vi havde at spille på. Det var den første gang ud af mange hundrede, jeg kom til at holde det foredrag.

Efter landsmødet sendte jeg en mail til alle medlemmerne som opfølgning på vores kampagne for at skaffe flere nye medlemmer. På det tidspunkt var vi allerede mere end 2000, men jeg hævdede barren og skrev, vi skulle blive mindst 3000. Det var ikke sådan, at nye medlemmer strømmede til i samme tempo som Alliancens første dage. Men de kom stødt og roligt.

Ellers skete der intet opmuntrende det forår. Naser meldte sig ind i Det Konservative Folkeparti. Det kom jeg aldrig helt til at forstå.

Jeg syntes, han holdningsmæssigt lå 100 procent hos Liberal Alliance. I bagklogskabens klare lys kunne de fleste vel se, at Pieter Raunwe havde haft ret, da han i P1 Orientering havde forudsagt, at Naser ikke skulle blive ved med at være leder. "I hvert fald ikke i gængs forstand", havde det lydt.

Hvis han skulle have beholdt sin Naser-effekt, så vi kunne have fået det maksimale ud af det, skulle han have haft en anden rolle til at starte med. Men han var alt for stor til ikke at være lederen, og det var heller ikke en tanke, der strejfede os overhovedet, før 2008 lakkede mod enden. Det havde været ham, der løftede hele projektet og gav det sin troværdighed fra begyndelsen af.

Privat gik det også støt ned ad bakke. Ægteskabet vaklede mere end nogensinde. Jeg havde det frygteligt, og Lajla havde det frygteligt. Det var sådan en låst situation, der blev værre, fordi mit arbejde også var låst på et negativt spor. Det var en ulige kamp.

I pinsen 2009 flyttede vi fra hinanden efter 24 års samliv. Jeg var helt knust.

Jeg begyndte at tale i telefon dagligt med Jens Hansen – min psykolog, coach og sparringspartner. Nogle gange talte vi sammen flere gange om dagen. Vi holdt helt op med at sige "dav, hvordan går det, jo tak, udmærket". Det var bare: "Hvordan ser verden ud, Anders?"

Jens var enestående dygtig til at få mig til at sætte ord på min skræk, rædsel, sorg og raseri. Det stod hurtigt klart, at jeg var skrækslagen for, at det ville gå mig, som det gik min far. Jeg blev boende på Solbakkevej sammen med min ældste søn, Mikkell, og i mine mørkeste stunder var jeg bange for huset. Jeg følte nærmest, der var spøgelser i det.

Jens havde altid noget at sige til mig, jeg kunne bruge. Churchills "If you're going through hell keep going!" for eksempel. Men han brugte mest sin lange erfaring fra elitesportens verden:

"Det vigtigste, når man er på vej nedad, er at acceptere det. Du skal

acceptere dit mindreværd, for så kan du bruge det. Mindreværd er kraft, Anders. Det er en af de største energier, vi har. Det er den, der får dig til at kæmpe. Den, der får dig til at give det sidste pift. Du er bange for at tabe – ja. Du er bange for at have bolden – og hvad så? Så må du løbe – løbe lidt længere og kæmpe lidt mere!”

Jens tilskyndede mig til at bruge alle mine kræfter på at fokusere på det, jeg skulle lave, og prøve at lukke resten ude. Min identitet var ved at rasle sammen, så Jens opmuntrede mig til at holde fast i det, der var allertættest på mig, nemlig min krop. Jeg skulle begynde at løbe igen, for måske var jeg ikke ægtemand, måske var jeg ikke politiker, men løber – det var jeg. Jeg besluttede, at jeg skulle løbe en tur, hver gang jeg kom i dårligt humør. Nogle gange løb jeg to gange om dagen, så elendigt var mit humør. Efter tre måneder havde jeg det stadig ret elendigt, men jeg var i det mindste i topform.

Engang hørte jeg om en færing, der som reaktion på hjertesorger roede fra Færøerne til Danmark i en lille båd. Dengang syntes jeg, at det var lidt underligt, men nu forstod jeg ham meget bedre. Der er så meget energi i den smerte, kriser kan udløse, at den skal brændes af på en eller anden måde, hvis man ikke selv skal brænde op.

Efter skilsmissen var der ikke meget politik i mig. Der var i det hele taget ikke meget i mig. Partiet førte en glimrende Europa-Parlamentsvalgkamp, hvor Benjamin Dicow klarede sig fortræffeligt. Jeg havde ikke selv nogen særligt aktiv rolle.

Og Lars Seier holdt før sommerferien et møde med tre af landets helt store reklamefolk for at finde en, der kunne hjælpe os, så det battede noget. Det møde var gået helt op i hat og briller – det var nogle meget store personligheder og egoer, der stødte sammen der. Lars erkendte hurtigt, at vi ikke kunne have tre. Vi måtte vælge, og han spurgte mig, hvad jeg syntes om Søren Kenner. Jeg kendte ham jo en lille smule fra Ny Alliances start. Dengang havde han tilbudt at hjælpe os med at producere merchandise og på den måde samle penge ind til partiet, så mit indtryk var positivt. Hvis Lars sagde god for ham, var det fint med mig.

Der skete én god ting det halvår: Simon Emil Ammitzbøll kom med i partiet.

Jeg havde hørt, at hans parti, Borgerligt Centrum, havde store problemer med at skaffe de nødvendige underskrifter for at blive opstillingsberettiget til Folketinget, så jeg tænkte: Hvorfor ikke ringe til ham igen? Det værste, der kunne ske, var, at han sagde nej – igen. Jeg havde ikke så meget at tabe. Søndag den 7. juni, samme dag som Europa-Parlaments-valget, ringede jeg til ham.

Simon Emil fortalte mig siden, at han havde oplevet mit opkald som et lille mirakel. Borgerligt Centrum var kommet til et punkt, hvor det ikke stod til at redde. Der var indre spændinger, som kun kunne ende med eksklusion af de mest besværlige medlemmer af partistyrelsen. Medmindre partiet blev nedlagt, og han var sikker på, at det første ville medføre det sidste.

Jeg foreslog ham, at vi tog en snak og undersøgte, om det ikke var bedre, at vi gik sammen i stedet for at have to små liberale partier. Trods alt ville vi skulle slås om de samme stemmer, hvis altså Borgerligt Centrum overhovedet blev opstillingsberettiget. Bare at få det ene af partierne over spærregrænsen ville være en præstation.

Et par dage senere mødtes vi i direktørlejligheden i DGI-byen i København. Leif, Villum og Simon Emils næstformand, Amalie Lyhne, var med, da vi følte hinanden på tænderne første gang.

Det blev en rigtig god snak, selvom Simon Emil var tøvende i begyndelsen. Efter et par dage og et par telefonsamtaler lagde vi en plan for nedlæggelse af Borgerligt Centrum. Vi blev enige om, at hans to medarbejdere fulgte med over i Liberal Alliances sekretariat, Amalie Lyhne blev ny pressechef og tre fra Borgerligt Centrums bagland skulle deltage i arbejdet i Liberal Alliances hovedbestyrelse frem til næste landsmøde. Simon Emil selv skulle være Liberal Alliances nye politiske ordfører og min tætte samarbejdspartner. Et stærkt makkerskab, syntes vi selv og jokede med, at vi i hvert fald ville være i stand til at lugte et oprør på 100 kilometers afstand, fordi vi selv havde været oprørere.

Vores politiske uenigheder løste vi med det kompromis, at Liberal Alliance ville gå ind for at afskaffe 24-årsreglen, og Simon Emil ville gå ind for maksimumbeskatning på 40 procent. Og så fik Simon Emil et løfte om, at han var fri til at have en anden holdning til euro-forbeholdet end partiet, som var imod af afskaffe det. Lige på det punkt ændrede han dog holdning og siger i dag, at “intet intelligent menneske ønsker, at Danmark skal tilslutte sig euroen på nuværende tidspunkt.”

Den dag vi offentliggjorde vores samarbejde, mødtes Simon Emil og jeg med partiets “gamle” pressechef, Lars Kaaber, hjemme i onkel Eriks hus i Kartoffelrækkerne. Vi koordinerede, hvad vi skulle sige, og der blev lavet interviewaftaler med forskellige medier. Til min glæde var vi stadig interessante nok til, at tv-kameraer, fotografer og journalister fulgte os, da vi gik op ad Folketingets store trappe og ind i udvalgslokalet til højre, hvor vi havde gjort klar til pressemøde.

Her sad jeg så. Igen. Og fortalte – igen – at jeg så en lys fremtid for Liberal Alliance. Det var der ikke mange, der troede på. Hverken blandt vælgerne eller blandt de journalister, der næsten ikke kunne holde masken under pressemødet.

Samme aften var vi i TV2 News sammen, og det gik helt fantastisk. Jeg var så lettet og euforisk over endelig at være helt tryk ved den, der sad ved siden af mig til et pressemøde. Det var noget af en kontrast til Ny Alliance.

Dagen efter var medierne fulde af hån og latterliggørelse. “Forenede promiller”, lød en af de ondsksfulde kommentarer, der hentydede til, at vores meningsmålinger skulle måles i promiller ikke i procent. Alligevel var vi fulde af optimisme. Nu måtte det gå fremad. Men det var da træls, at ingen kunne se det, og jeg skrev i familiekrøniken:

“Inden i mig råber Ego(n) til alle kommentatorerne: Ti stille! Jeg finder mig ikke i det. De skal ikke tro, jeg er hvem som helst. De tror vist, jeg er en lille amatør, en maddike, en lunken lus, en grødbonde. Jeg har en plan, siger jeg, og jeg skal vise dem, og det haster. Sådan en flok lusede socialdemokrater og vatnisser!”

Kapitel 10

Don't quit – don't ever quit

Solbakkevej, 17. november 2009

MINE STUER MYLDRER MED VENNER, naboer og andre folk, der har gjort min kommunalvalgkamp til noget helt særligt. Der bliver lavet kaffe, smurt boller, spist af Bjarnes gode chili con carne, snakket, grint og drukket vin. Og midt i det her kaos sender Danmarks Radio så live-tv. Det er ikke til at sige, om de er kommet for at være vidne til en begravelse eller en genfødsel. Stemmerne er ved at blive talt op, og jeg aner det ikke engang selv.

Jeg håber, journalisten lader mig slippe igennem med mit argument om, at 0,5 procent af stemmerne på landsplan svarer til to procent for Liberal Alliance, fordi vi kun stiller op i en fjerdedel af landet. Åh nej, åbenbart ikke:

“Anders Samuelson, hånden på hjertet. Hvis ikke du opnår valg i dag, hvad er der så reelt tilbage for Liberal Alliance – betyder det, at I lukker og slukker?”

Fandens til spørgsmål. Hvad skal jeg sige? Hvad skal jeg sige? Kom nu, Anders – sig noget ... Hvis jeg siger nej, er hun så smart nok til at spørge, hvad jeg så mener, hvis vi kommer under to pro-

cent? Og vil hun så gå videre og spørge, om 1,8 procent så er godt nok. Eller 1,7. Og blive ved, indtil jeg bryder sammen og tilstår, at det ikke er nok. Det vil være ydmygende.

Hvis jeg siger ja til, at vi lukker og slukker, sætter jeg alt på ét bræt og får helt sikkert et helvedes hyr med baglandet. Jeg springer ud i det:

“Det er klart, det for mig vil være meget, meget vanskeligt at forestille mig, at jeg skulle fortsætte det, hvis jeg ligger under to procent i min egen hjemby. Det vil være umuligt. Det mener jeg ikke er realistisk.”

Så er de terninger da vist kastet ...

JEG VAR DEPRIMERET. Vi lå og raslede rundt på nul-komma-fuldstændig-udsigtsløst i meningsmålingerne. Jeg var alene. Lajla var flyttet. Og jeg kunne overhovedet ikke se mig selv som single. Jeg stod ude foran mit hus på Solbakkevej, da Bjarne kom kørende. Det var ved at være tid til vejens sankthansfest, men der var ikke noget at feste for i mit liv. “Nu sejler jeg fandeme til Anholt. Skal du ikke med, Anders?” Nej! Var der noget, jeg ikke skulle, så var det da det. Bjarne blev ved. Han kan være utåleligt insisterende. Til sidst tænkte jeg, fuck det. Jeg ringede til min bror Kristian og spurgte: Hvad så, skal vi af sted? Samme aften var vi på båden. Og det var en virkelig god beslutning.

Vi havde nogle fede dage på Anholt. Jeg genvandt en anelse af min selvtillid. Jeg opdagede, at der fandtes kvinder, man kunne kysse på, og det lykkedes mig at overbevise en af dem om, at jeg var et kys værd.

Og et interview, jeg havde givet til Berlingske Tidende, blev bragt, mens jeg var derovre. Det var sat stort op, og jeg fik lov at forklare både firefeltstabellen, der viste, hvor god plads der var til Liberal Alliance i det politiske billede, og jeg fik forklaret, hvad vi stod for:

“Problemet er, at de andre er rykket videre over i et designsamfund, hvor det risikofrie liv er målet, og hvor vi ensretter folk. I designsam-

fundet lovgiver vi om faldsand i børnehaverne, og vi bruger uendelig mange dage på at tale om farlige hunde, for det skal vi også lovgive om. Hvis vi bruger hunden som eksempel, så vil det være sådan i det liberale samfund, at der bider hunden en mand, og så afgør manden og hundens ejer, hvad der skal ske. I velfærdsstaten classic afliver man hunden og giver manden en bøde. I designsamfundet finder man ud af, at nogle hunde er farlige og skal have mundkurve på, og ender med, at vi skal have hundekørekort, og til sidst må man ikke have hund overhovedet. Det er på den bane, al lovgivning og politik foregår i øjeblikket. Det er så banalt og så latterligt.”

Jeg havde været til grin og været dead man walking så længe, at det var en lettelse af en anden verden, at der var en journalist, der gad tage mig alvorligt.

Inden sommerferien havde toppen af partiet været sammen til en middag i DGI-byen. Da havde Niels Dalsgaard, som var direktør derovre, fået den ide, at Simon Emil skulle stille op til kommunalvalget. Han var så kendt, at han ville kunne skaffe partiet et godt resultat i København. Det var Simon Emil ikke meget for, men hvis Villum og jeg også stillede op, så var han frisk. Det var jeg ikke, men jeg tænkte, at jeg vel lige så godt kunne tage den ydmygelse med. Jeg havde prøvet en gang at stille op til kommunalvalget uden at komme ind. Det var ikke sjovt. På den anden side så skulle der ske noget, så konklusionen blev, at det ville vi gøre. Simon Emil stillede op i København, Villum i Slagelse og jeg i Horsens. Vi holdt pressemøde og fortalte alverden, at formålet med at stille op var at vise, vi kunne få masser af stemmer, der hvor folk kendte os. Og kunne vi få over to procent af stemmerne lokalt, kunne vi også nationalt og dermed passere spærregrænsen igen ved næste folketingsvalg.

Beslutningen om at løbe, hver gang jeg var i dårligt humør, betød, at jeg mod slutningen af sommeren følte, jeg var i form til et maraton. Jeg ringede til min gamle løbekammerat i Aarhus, Peder Troldborg, og

spurgte, om han troede, jeg kunne holde til at løbe et maraton igen og kunne jeg gøre det på under tre timer?

Han mente, det i hvert fald var forsøget værd, så den 19. september løb jeg Berlin Marathon. Ganske vist inkognito, for startnumrene var udsolgt, da jeg kom i tanke om, at jeg ville med. Men en af Peders bekendte havde måttet melde afbud, så jeg fik hans nummer og løb under navnet Hans Jørgen Vinther. Det var lige før, det også var heldigt, jeg ikke løb under eget navn, for efter 36 kilometer truede ydmygelsen. Jeg ramte i den grad muren. Det gjorde ondt overalt – i benene, lysken, læggene, men jeg fortsatte. Min gamle træners råd, "Stå aldrig af i et løb, for så lærer kroppen, at det er en mulighed. Du skal gennemføre uanset hvad", ringede i hovedet på mig. Men 350 meter før mål måtte jeg simpelthen stoppe op et øjeblik. Det lykkedes mig at finde kræfterne til at humpe de sidste meter og komme i mål. Det med en god tid havde jeg faktisk skudt en hvid pind efter. Så min glæde over at have gennemført løbet blev til en vild sejrusrus, da det viste sig, at min tid var 2.57.55. Hvis det kunne lade sig gøre, så kunne alt lade sig gøre.

Jeg var kampklar til efterårets kommunalvalgkamp. Og det var godt, for en kamp var det.

Jeg ringede til min tro væbner, Bjarne, for at få ham til at hjælpe. Han blev opstillet som kandidat, og det gjorde også en god veninde og Bjarnes datter, Helene. Vi måtte skaffe nogle flere, så vi fik overtalt lokalformanden, en anden fra bestyrelsen og pludselig havde vi en liste på tolv. Det fik det til at se ud af noget i det mindste.

Vi fik lavet valgplakater til liste "i", og mine sønner skulle hjælpe med at hænge dem op i området's lygtepæle. Da Mikkel tog dem ud af bilen, kom han til at vende dem på hovedet. "Sådan kunne vi også gøre," sagde han. Bjarne syntes, det var en fed ide. Jeg var lidt i tvivl og spurgte en medarbejder, jeg havde på besøg fra København. Uha, det mente han godt nok ikke, vi skulle. Så er det det, vi gør, tænkte jeg. Men jeg ringede også og spurgte både Søren Fauli og Søren Kenner. De syntes begge to, det var en god ide. Den ene har lavet Polle fra Sna-



7. maj 2007 – lanceringen af Ny Alliance. Vi blev en chokerende stor succes omgående. Det her er mit yndlingsbillede. Man kan næsten se på os, at vi ikke helt selv tror på det.



Min gode ven Bjarne havde fået lavet bannere til pressemødet, så alverdens kameraer kunne sende webadressen nyalliance.dk ud i Danmark. Det blev afgørende for os. Folk meldte sig ind i tusindtal via websiden allerede de første par uger.



Halvanden måned efter stiftelsen kunne Gitte Seeberg, Naser Khader og jeg aflevere 21.516 underskrifter til Indenrigsministeriet. Lige bagved mig går Christoffer Guldbrandsen og filmer. Da var han ikke begyndt at gå os på nerverne endnu, men vi troede også, det ville være en triumf, filmen kom til at skildre.



Fem dage efter stiftelsen af Ny Alliance var Gitte, Naser og jeg i Horsens for at samle underskrifter. Ekstra Bladet bragte dagen efter billedet, hvor Naser omfavner en ældre dame og skrev om vores triumftog. Sådan så det ud. Men i virkeligheden var der så mange mennesker i byen, fordi der var bildag, og det er altid et tilløbsstykke. Og den ældre dame var såmænd min mor, Anna Holm.



December 2007 – Der var fem ... Malou Aamund, Naser Khader, Gitte Seeberg, Jørgen Poulsen og mig.



Januar 2008 – Der var fire ...



Februar 2008 – Der var tre ...



Juni 2008 – Der var to ...



Januar 2009 – Der var én ... Jeg havde med stor ulyst overtaget ledelsen af de sørgelige rester af partiet. Helt alene var jeg dog ikke. Jeg havde heldigvis fået selskab af Villum Christensen, der som suppleant havde overtaget Gitte Seebergs plads i Folketinget.



Uden Lars Seier Christensen fandtes Liberal Alliance ikke i dag. Hans betydning for partiet kan ikke overvurderes. I 2009, da vi rallede rundt omkring 0,0 i meningsmålingerne, var han en af de meget få, der troede på projektet. Og på mig. ”Hvis man lægger en rationel plan, og man har et ordentligt produkt, og man sørger for at eksekvere, så skal det her kunne lade sig gøre,” sagde han.



Firefeltstabelen var en øjenåbner for mig og har været det for virkelig mange andre. Jeg har holdt mindst 500 foredrag, hvor jeg har forklaret, hvordan partierne efterhånden har klumpet sig sammen i ét hjørne, mens der er helt fri spillebane for et parti, der tror på markedsstyring og er globalt orienteret.



I juni 2009 kom Simon Emil Ammitzbøll med i partiet. Det blev et vendepunkt. Vi har haft et fantastisk makkerskab lige siden. Da folketingsgruppen gik fra en duo bestående af mig og Vilum Christensen til en trio, begyndte selvtilliden så småt at vokse, for tilliden var stor mellem os.



Lars Kolind har jeg sparret med om politik og samfund, lige siden jeg fik job på Castberggård i 1994. Vi har haft mange vigtige diskussioner om partiets fremtid ude på hans gods Løndal. Måned efter, vi havde stiftet Ny Alliance, holdt Gitte, Naser og jeg Grundlovsmøde derude.



Allerede inden vi startede parti, havde Asger Aamund lavet en beskrivelse af det, han mente, skulle være fundamentet for et nyt parti. Den gav han til Naser og mig, og siden har han med et glimt i øjet refereret til den som "dødehavsrullerne". Det var et vigtigt input.



I 2010 holdt vi strategimøde hjemme på Solbakkevej. Her er det partiets næstformand, Mai Christiansen, der får en sludder med bror Kristian og Lars Seier. I baggrunden står Bjarnes røde motorcykel, og ude på vejen Lars' lige så røde Ferrari. Aldrig har der holdt så smart en bil i kvarteret.

26. august 2011 sad vi på mit kontor og så på tv, at Lars Løkke Rasmussen udskrev valg. Fra venstre er det Amalie Lyhne, Simon Emil, Simon Rasmussen, Mai Christiansen, mig, Jonathan Nielsen, Kent Hedemann fra hovedbestyrelsen og bror Kristian, der er Thyra Franks assistent.





DET ER OS, DER SKAL REDDE
LÅNDDET, IK'?

JO!

OG VI GÅR IND FOR AT PRIVATISERE
HELE PIVTØJET, IK'?

JO!

OGSÅ TOGENE OG BUSSENE, IK'?

JO!

ALLE VORES VÆLGERE HAR BIL, IK'?

JO!

HVORFOR ER DU SÅ SUR?

FORDI!



Roald Als har til min udelte fornøjelse tegnet mig flittigt. Her hans kommentar, da Joakim B. Olsen havde foreslået at fjerne al tilskud til offentlig trafik. Jeg samler tegningerne, og de hænger i min gang i Horsens. Jeg bliver altid tegnet med Saxo Bank-trøje, og Roald Als tror sikkert, han er lidt ondskabsfuld på den måde, men jeg står gerne ved, at Saxo Bank spiller en væsentlig rolle for partiet.

Liberal Alliances



Ferniseringen på Johnny Madsens billeder til vores gruppeværelse på Christiansborg var meget underholdende. Her hygger jeg mig i rygeboksen med Johnny, maleren Jens Birke-mose og musikeren Klaus Kjellerup.



De seneste tre år er vi en stadig større flok LAere, der mødes på Anholt i sommerferien. Her er vi til middag på Lars Seiers båd i 2013. Lars sidder for bordenden. I forgrunden er det chefstrateg Søren Kenner og hans kone Helen. På den anden side af bordet er det Simon Emil, min bror Kristian, Thyra Frank med sin mand, Peter.



Socialisterne holdt 1. maj i Fæledparken, mens vi i vores folketingsgruppe markerede dagen på Vejro, der er ejet og genopbygget for private midler af Saxo Bank-ejer Kim Fournais.



På vores landsmøde i 2013 indstiftede jeg en pris, der skal gives hvert år til en frivillig, der har ydet en ekstraordinær indsats for Liberal Alliance. Den kom til at hedde Årets Carl efter den første modtager Carl Andersen, der startede Youtube-kanalen Liberalisten 1995, da han kun var 15 år.



Jeg har set Tour de France hver sommer i så mange år, jeg kan huske. De seneste par år har jeg været så heldig at se det live, inviteret af Saxo Bank. I 2013 fik jeg endelig hilst på den legendariske kommentator, Jørgen Leth.



På vej til strategimøde i Schweiz i Saxo-jetten. Desværre skvulpede champagnen over, da maskinen accelererede, men vi nød alligevel denne sjældne luksustransport. Leif Mikkelsen med sin kone, Hanne forrest. Bagved er det Søren Kenner og hans kone, Helen.

Familiealbum



I marts 2013 viede jeg Joachim B. Olsen og hans Karen på Mettes terrasse i Horsens. Hele folketingsgruppen overværede seancen, og Mette og Leif Mikkelsen var de officielle vidner.



I folketingsgruppen har vi ofte en gæst udefra, der kan gøre os klogere på de udfordringer, der er i livet uden for Christiansborg. Her er det Bjørn Lomborg, der fortæller om klimaproblemerne.



En del af LA-familien på vej fra sommergrupemøde til pressemøde. Bror Kristian kører, søster Mette fotograferer, og jeg sidder bag med den levende lykkepille, Thyra Frank.



De to succesfulde iværksættere Mateusz Til-ewski (tv.) og Søren Kenner fandt sammen i Liberal Alliance. De er hjernerne bag de helt nye veje, vi er gået på internettet, og de har over store mængder kaffe og alkohol udviklet mange geniale koncepter for os.



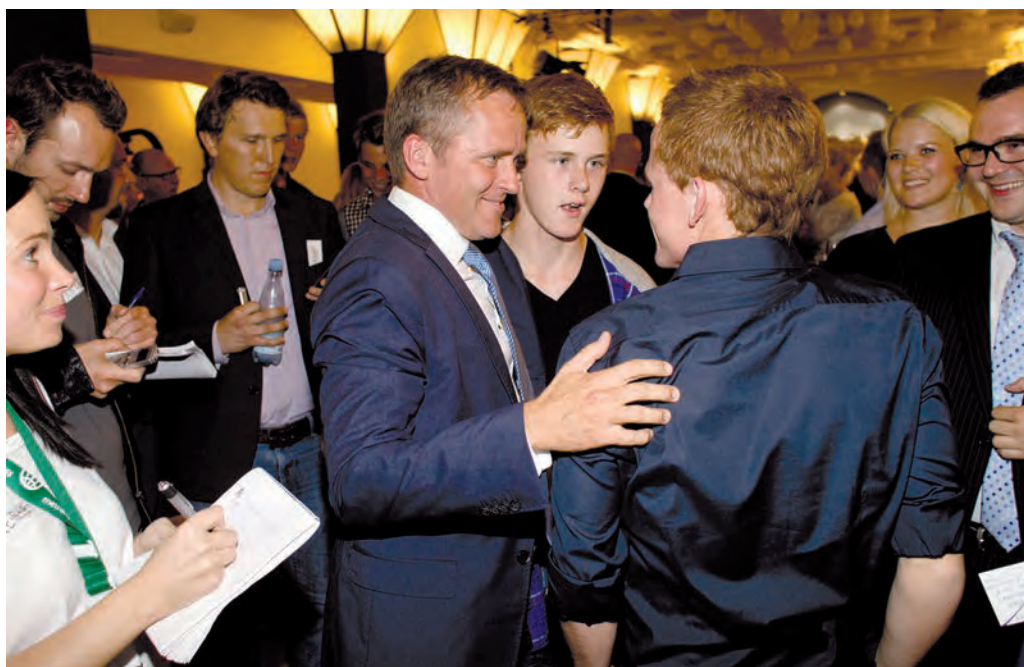
Et par dage i Skagen til samvær med gode venner af partiet er en ny tradition. Her er det operasangeren Peter Lodahl og Michael Pram Rasmussen.



Bjarnemobilen kan man roligt kalde det køretøj, Bjarne fik bikset sammen til os på Anholt af en el-scooter og en trækvogn. Så var Thyra godt kørende.



Valgafteften 2011. Simon Emil og jeg er netop ankommet til Axelborg, hvor partiet holdt sin valgfest, der med et resultat på ni mandater var en ren triumf. Simon Emil og jeg havde forinden siddet utålmodigt på et hotel i nærheden og ventet på at få lov at komme over til Axelborg. Luften var så dårlig derovre, at flere var besvimet, og det var ikke god presse, hvis vi kom, mens der holdt ambulancer.



Det var de to, jeg havde allermost lyst til at se, da jeg kom over til sejrsmiddagen – mine sønner Emil og Mikkel. Først havde jeg holdt min sejrstale, og jeg kunne næsten ikke gennemføre det uden at græde.



Simon Emil var ved at tage føregreb på mig, da vi skulle forlade dronningen, for jeg havde glemt, at man ikke vender ryggen til majestæten, men bakker ud. Hun grinede og sagde, de ikke tog det så højtideligt. Jeg fortalte journalisten på slotspladsen, at vi havde givet dronningen det råd, at hun skulle gøre Lars Løkke Rasmussen til statsminister. ”Det gør hun nok ikke,” mente journalisten. ”Nej, ikke medmindre Margrethe skifter mening – altså den anden Margrethe – ikke Margrethe Den Anden,” sagde jeg.



Ingen kommentatorer havde troet på, vi kom over spærregrensen. Og de havde slet ikke forestillet sig, vi kunne få ni mandater. Det betød, at en måtte æde sin gamle hat, mens to andre måtte bære skammens ører på tv. Det var ret sjovt.





Knud Dam er i realiteten min eks-svigerfar, men han vil altid være svigerfaderen i mit liv. Han har kørt lastbil i 40 år og var en af Danmarks bedste cykelryttere engang. Han kører stadig både lastbilen og racercyklen, og vi er stadig nært forbundet.



I 2012 fik jeg ridderkorset – en anerkendelse, jeg ikke kunne sige nej. Det var vel det endelige opgør med min radikale opdragelse.



Jeg har altid sat stor pris på Naser. Vi er oftest enige om, hvem vi kan lide og ikke lide, og så griner vi altid godt sammen – især af os selv. I 2013 var jeg tilbage i hans sommerhus, hvor vi seks år tidligere sammen med Gitte Seeberg havde startet Ny Alliance.



Min psykolog, coach og sparringspartner gennem 20 år – idrætspsykologen Jens Hansen. Hos ham kan jeg altid være sikker på at få det mentale spark i røven, jeg har brug for.



Min mentor og spindoktor siden 1994, Helge Simmelsgaard. På Castberggård var han også min chef. Jeg gør aldrig noget, hvis Helge er imod det.



Bjarne Dalgard Jensen – min tro væbner, nabo, ven og samarbejdspartner. Han har fingrene med i næsten alt, der sker og er sket i partiet. Ofte i bogstaveligste forstand, for han kan altid finde en løsning på praktiske problemer. Her er vi på skiferie med vores børn.



Vi har genopfundet sommergruppemødets pressemøde som en politisk event. I 2012 holdt vi det på Vejlegården som et signal om, at vi støtter retten til at vælge den fagforening, man vil. I 2013 var vi hos den fynske tomatavler Alfred Pedersen, der ikke kunne skaffe dansk arbejdskraft og derfor ville lave sin næste investering i Sverige.



Mange af Liberal Alliances gode kræfter fra folketingsgruppen, sekretariatet, hovedbestyrelsen og Visionsgruppen samlet til sommermøde i 2013. Forrest fra venstre er det Stig Døssing, Joachim B. Olsen, Niels Westy Munch-Holbek, Mateusz Tilewski, mig, Anne Jeremiassen, Nathali Selmeczi Leth, Rasmus Brygger, Søren Kenner, Erhardt Mogensen, Ole Birk Olesen, Merete Riisager, Mikael Gotfredsen, Sabine Storm-Kofoed, Michael Bo Christensen, Niels Dalsgaard, Holger Vestergaard, Julie Monberg, Christina Egelund, Jesper Winther Andersen, Niels Th. Dahl, Jonas Ravn, Leif Mikkelsen, Søren Søltøft, Birgitte Nymann, Thyra Frank, Kristian Samuelsen, Simon Rasmussen, Jonathan Nielsen, Frederik Berling, Niels Viby, Mette Bock og Mai Christiansen.

ve, den anden har tjent millioner på at lave reklamebureauer – de ved altså noget om kommunikation.

Vendt på hovedet blev vores partibogstav til et udråbstegn, og vi bildte pressen ind, det var derfor, det skulle hænges sådan. Det er den eneste valgplakat, folk i Horsens kunne huske, og som de talte om. Jeg fik mails fra nogle, der ville vide hvorfor, og jeg svarede, at det var for at vise, jeg ville stå på hovedet for dem, når jeg kom i byrådet.

Det blev dog ved med at være op ad bakke at skaffe opmærksomhed i medierne. Vi var så marginale, at journalisterne ikke syntes, vi var værd at bruge spaltepads på. Bjarne blev sendt ud for at sidde i panelet til et vælgermøde i Brædstrup. Det havde han aldrig prøvet før. Han kom hjem og fortalte, at de var otte i panelet og omkring 35 på tilhørerpladserne. Og de fleste blandt publikum var allerede medlem af de andre partier. “Det får vi ikke noget ud af, Anders!” sagde han. Vi besluttede at gøre det omvendte; i stedet for at komme ud invitere- de vi folk hjem. På Solbakkevej holdt vi debattmøder. Vi lokkede med interessante personligheder som Joachim B. Olsen, Lars Seier, Peter Brixtofte og da Asger Aamund var på besøg, kom der over 90 for at høre ham tale hjemme i min dagligstue.

Jeg serverede hjemmebagte boller for gæsterne og hjemmelavet marmelade – det sidste var jeg begyndt at dyrke efter min skilsmisse, nærmest som en terapi. Pludselig kom der besked om, at jeg var blevet anmeldt af en borger til Fødevareregion Syddanmark, fordi jeg havde serveret hjemmelavet mad til et offentligt møde.

Det fortalte vi selvfølgelig pressen, og så var jeg landskendt igen. Det var lige en historie, der passede til netmedierne: Anders Samuel- sen meldt til Fødevarestyrelsen for at bage egne boller!

Det var vildt god presse for et liberalt parti, der vil have færre regler. Manden fra fødevarerkontrollen blev helt stille, da jeg spurgte, om det var i orden, at jeg til det næste valgmøde også serverede friskpresset æblejuice lavet af naboens æbler. Det skal dog siges, at konklusionen blev, at min servering ikke stred mod reglerne.

Vi havde et godt valgmøde i Forum Horsens med 2000 tilhørere, hvor jeg fik 13 procent af stemmerne ved det prøvevalg, der blev holdt bag efter. Det var tydeligt, at vi havde godt fat i de unge, så dem gjorde vi os ekstra umage for at få i tale. Blandt andet lavede vi en happening inde på gågaden, en flasmob, hvor en stor gruppe unge pludselig faldt til jorden lige foran Liberal Alliances valgbod, og så kom der ellers gang i den med Michael Jacksons "Thriller", som de rejste sig op og dansede til. Så kunne de andre partier stå der med deres gratis kuglepenn og brochurer at dele ud. Det var Bjarnes ide, og det var også ham, der sørgede for en konfettikanon til at slutte nummeret af med, men det var Emil og hans kammerater, der dansede og organiserede det. Det hele blev selvfølgelig filmet med mobilkameraer og lagt på YouTube.

Vi lavede også en video, hvor vi spurgte en masse unge om, hvad Horsens Byråd havde gjort for dem. Det var endnu en af Bjarnes ideer, og Søren Kenner klippede den sammen. Den blev ret sjov, for det endte som en stribe af unge, der sagde "øhhh ..." "æhhh ..." "hmmm ..."

Men lige lidt hjalp det. Jeg kunne ikke slå igennem i pressen. Ofte blev vi ikke engang nævnt i artikler om kommunalvalget. Hvis vi gjorde, var det med en hovedrysten. Som da Niels Krause-Kjær sagde om os i Politiken på valgdagen: "Hvis ingen af dem bliver valgt ind, kan det være, det går op for dem selv også, at deres fremtid i dansk politik ikke er andet end et postulat."

Det var nedslående. Heller ikke lokalpressen var meget for at fortælle om vores syn på verden, og jeg var ved at være desperat. En uge inden valget ringede jeg til Søren Kenner og forklarede ham, at vælgerne måske nok vidste, jeg havde haft "Vild med dans"-vinderen Joachim B. Olsen på besøg, men de anede ikke, hvad jeg mente politisk. Nu ville jeg annoncere – ville han hjælpe?

Det ville Søren heldigvis godt. Vi bestemte, at det skulle være annoncer over to hele sider i lokalavisen, så ingen kunne undgå at få øje på dem.

Søren spurgte mig: "Nå, hvad er det så, du vil, hvis du kommer ind?" Vi kom frem til, at det kunne skæres ned til tre ting: effektiv

administration, gratis busser og udlicitering af kommunens byggeri. Dem fortalte vi om på højresiden. På venstre havde vi skrevet en leder, og desuden trykte vi partiets principprogram.

Annoncen var på om lørdagen inden valget. De andre partier havde altså søndag til at finde ud af, hvordan de kunne reagere på den. Ganske rigtigt havde de så deres svar på i annoncer om mandagen. Men jeg var der altså også. Igen med en annonce over et helt opslag. Det gav mig to ting: Dels fik jeg forklaret, hvad jeg stod for; dels gav de store dyre annoncer et indtryk af, at der var muskler bagved.

Søren havde skrevet annoncerne og fået dem sat op. Det skulle siden nærmest blive et kendetegn for os at have disse meget teksttunge helsidessager med hele vores principprogram.

Dyrt var det, og jeg sendte regningen til partiet og satsede på, det var nemmere at få tilgivelse end tilladelse. Hvis jeg blev valgt, kunne meget nok tilgives.

Simon Emil holdt partiets valgfest inde i den hotte del af København, der hedder Kødbyen, mens jeg selvfølgelig måtte blive i Horsens. Faktisk måtte vi midlertidigt udnævne Leif Mikkelsen til politisk leder for Liberal Alliance. Ellers kunne vi ikke komme på landsdækkende tv i den vigtige partilederdebat på Danmarks Radio om aftenen, for jeg ville blive og fejre lokalt og havde inviteret folk hjem på Solbakkevej til en omgang af Bjarnes chili con carne. Der var et leben af den anden verden og Danmarks Radio var klar til at sende live derfra. Jeg tænkte, de følte sig forpligtede til at dække partiets endelige nederlag og begravelse.

Jeg insisterede på at være optimist. Dem var der ikke mange af i Liberal Alliance på det tidspunkt. Da jeg fik sagt på live-tv, at jeg lukkede partiet, hvis jeg ikke fik to procent af stemmerne, så kimede telefonen fra København. "Hvad er det, du står og siger?" lød det bestyrtet. I virkeligheden troede ikke engang vores egne altså på, at jeg kunne få de to procent af stemmerne i Horsens. Min udmelding gav i hvert fald fuld opmærksomhed. Den cirkulerede rundt på alle netaviser med

det samme: Anders Samuelsen truer med at gå! Og Danmarks Radio sendte fra Solbakkevej fem gange i løbet af aftenen for at følge dramaet. Selv var jeg ikke så meget i tvivl. Det måtte være sådan. Villum, Simon Emil og jeg havde været enige om, at vi gik ind i den valgkamp for at vise, at vi kunne få to procent af stemmerne. Hvis ikke vi kunne, så nyttede det jo ikke. Det var min holdning. Jeg nåede faktisk heller ikke at tænke tanken, at det kunne være, at Simon Emil fik to procent, og jeg kun fik 1,7. Men meldingerne fra København var altså også ret nedslående.

Slutresultatet var, at jeg som den eneste af os fik en plads i et byråd. Jeg havde fået hele 3,7 procent af stemmerne, så jeg var meget glad og opmuntret. Det var ikke alle i partiet, der delte den glæde.

Fire dage efter skrev formanden for Københavns Storkreds til hovedbestyrelsen og foreslog, at den aflyste en planlagt tur til Bruxelles og i stedet indkaldte til krisemøde i København.

“... vi så på valgaftenen en opgivende og defaitistisk politisk leder tale om at gå ud af politik og om enden for Liberal Alliance. En kommunikationsmæssig katastrofe for et lille parti, der er ude i en overlevelseskamp, og vel det nærmeste man har set på et (mislykket) forsøg på at begå politisk selvmord for åben skærm. Anders Samuelssens politiske karriere og Liberal Alliances overlevelse blev kun sikret (for en stund) af et tydeligvis overraskende godt valg i Horsens, og til lykke med det.

Det ændrer dog ikke på, at hele Danmarks politisk interesserede befolkning så en partileder, der var parat til at opgive sit parti og sin egen politiske karriere, og som ikke længere havde nogen kampgejst eller tro på projektet tilbage.

Det kan godt være, at erkendelsen endnu ikke har indfundet sig hos alle, men VI ER ET PARTI I DYB KRISE, for hvordan skal nogen kunne tro på vores muligheder til næste folketingsvalg, når valgresultatet er som dette?

tatet blev så katastrofalt? Eller tro på Anders Samuelsens som politisk leder, når han selv er parat til at give op? LA's næstformand tabte troen på partiet efter valget og meldte sig ud forleden dag.”

Det var rigtigt, at vores skattede næstformand, Marianne Porsborg, meldte sig ud. Ikke som konsekvens af min optræden, men af et landsresultat på 0,3 procent af stemmerne. “... så tror jeg ikke længere på, at LA overlever næste FT-valg,” skrev hun til Leif, Simon Emil, Villum og mig.

Bruxelles-turen var planlagt til to dage i december, og den stod vi ved. Og vi ville have en plan med derned, så hovedbestyrelsen kunne se vejen frem.

For mig var kommunalvalget et vendepunkt. Villum og Simon Emil var lige så godt kendte i deres område, som jeg var i mit, og de førte begge to en god valgkamp. Den store forskel, som jeg så det, var min annoncekampagne. Den havde gjort udslaget. Derfor var det indlysende, at det var vejen frem. Det var vores eneste chance. Men i det mindste havde vi nu en chance.

I perioder havde jeg i mørke stunder spurgt mig selv, om Liberal Alliances møder havde karakter af verdensfjern tomgang og beskæftigelsesterapi for en gruppe selvpinere. Men i bedre stunder havde jeg en klar, logisk overbevisning om, at vi havde fat i noget vigtigt – ikke kun for os selv, men for hele Danmark. Og alle økonomiske analyser syntes at understøtte vores ideer. Landet sov åbenbart tornerosesøvn, medens faresignalerne tårnede sig op. Som samfund var vi på vej til at gå planken ud. Vi vekslede vores friværdis af oppustede ejendomspriser til sushi, sejlbåde og samtalekøkkener. Alle, der ejede noget, syntes at blive grebet af en kollektiv velstandspsykose.

Det var frustrerende og nærmest surrealistisk at se arbejdspladserne fosse ud af Danmark, mens vi gav hinanden lønforhøjelser og velfærdsgoder. Det var, som om vi med det udsyn, skyklapper giver, insisterede på, at vi vedvarende ville være alle andre overlegne. Vi hav-

de nemlig vores kreative intelligens, mens kinesere, indere og andre mindre heldige kunne masseproducere videre på baggrund af vores enestående knowhow. Imens var finanskrisen startet, men vi lod, som om det ikke kom os ved.

Jeg mente, vi i Liberal Alliance havde nogle gode ideer til, hvordan Danmark skulle klare sig fremover. Med annoncevejen havde vi nu også en ide til, hvordan vi kunne få vælgerne i tale. Jeg kom i tanke om det, Lars Seier havde sagt om at have en plan og eksekvere den. Nu havde vi konturerne af sådan en plan.

Søren Kenner og jeg tog sammen med forretningsudvalget op til Lars og fortalte ham, at Horsens-modellen måtte rulles ud på landsplan. Det var løsningen. Annoncer og direkte møder med vælgerne. Han spurgte, hvad vi selv kunne økonomisk. Søren Kenner havde lavet et overslag på annoncepriser, Leif havde regnet på det, og der kom et foreløbigt budget på bordet. Allerede 14 dage efter kommunalvalget sad vi og talte om at lave en annoncekampagne med start i slutningen af januar. Helt sådan blev det nu ikke. Det blev først i marts. Men på det møde blev vi enige om, at det var vejen frem, og Søren Kenner gik hjem og arbejdede på en præsentation af fundamentet til en masterplan, han kunne fremlægge for hovedbestyrelsen på mødet i Bruxelles.

Det var ikke, fordi vi i partiet ligefrem havde et rejsebudget, at hovedbestyrelsen skulle mødes i Bruxelles. Den tur var en aftalt tak for, at vi havde været i valgforbund med Det Konservative Folkeparti i Europa-Parlamentsvalget. De havde fået vores 0,6 procent af stemmerne, som vi ikke kunne bruge til noget. Vi havde fået 20 af de ture, de havde fået stillet til rådighed af EU. Så vi sad altså dér på de konservatives regning og hørte Søren Kenner fortælle om, hvordan vi skulle stjæle stemmer fra dem.

Hovedbestyrelsen kendte ikke Søren. Han er stor som et hus og satte sig tungt ned på en stol og sagde: "Det gælder om at kunne tælle til otte!" De var målløse. Han fortsatte med at fortælle om, hvordan vi skulle fokusere vores indsats og glemme alt om at samle stemmer

blandt socialdemokrater, SF'ere, Dansk Folkeparti- og Enhedslistetilhængere. Næh, der hvor vi lå – i vores helt frie område i firefeltstabellen – skulle vi tage stemmer fra Venstre, Konservative og Radikale Venstre. Søren fortsatte med at tegne et knivskarpt billede af, hvilke af deres vælgere vi kunne tale til. Vi lå selv til at få et mandat på det tidspunkt. Derudover kunne vi tage tre mandater blandt de skabsliberale hos De Radikale, to mandater ville komme fra de konservative, hvis vælgere “vågnede op og opdagede, at deres parti var blevet socialdemokratisk, mens de sov,” som han sagde. De sidste to mandater skulle komme fra de af Venstres vælgere, der “vil tilbage til de klassiske liberale dyder: frihed, ansvar, tæring/næring”.

De vælgere skulle gennem 18 helsidesannoncer i store medier opdage, at de faktisk havde et sted at gå hen – nemlig til Liberal Alliance. For vi var “The real deal”, og jeg skulle personificere partiet, ja, ligefrem blive et brand i mig selv.

“Tak for jeres tid – det gælder om at kunne tælle til otte,” sluttede Søren.

Hovedbestyrelsesmedlemmerne sad helt stille og var fuldstændig vantro. OTTE mandater? Kunne vi ikke nøjes med fire? Otte var jo helt urealistisk. Nej, sagde Søren, for det afgørende var ikke, om vi kom ind i Folketinget igen. Det afgørende var, om vi fik tilstrækkeligt antal mandater til at flytte noget. “Det her er ikke et spørgsmål om et partis overlevelse, men om at flytte noget politisk,” sagde han.

Det var skelsættende for os. Det definerede vores eksistens. Vi var der ikke for at overleve, men for at flytte noget. Vi tænkte alle sammen, at det ville være en drøm, hvis det lykkedes. Det kunne være fantastisk.

I januar skrev Henrik Qvortrup, at han ville æde sin gamle hat på, at Liberal Alliance ikke ville komme i Folketinget igen ved næste valg.

Mens troen på os således var helt i bund, begyndte vi så småt at tro mere på os selv. Søren Kenner lavede den store masterplan færdig, og den blev vedtaget af hovedbestyrelsen. Vi besluttede os for de fire

mærkesager: lavere skat, mere frihed, mere vækst og mindre offentlig sektor og for at sætte hele butikken på en annoncekampagne i foråret. "Giv os otte mandater. Så genindfører vi fornuften i dansk politik." Det var parolen.

I marts kom den første af en indtil videre uendelig række af annoncer i avisen. Berlingske og Jyllands-Posten var de udvalgte, og under overskriften "Otte mandater ville være godt ... tak!" kunne vælgerne læse en introduktion til, hvad Liberal Alliance stod for. Hver uge udvidede vi læsernes horisont yderligere i forhold til, hvad vi stod for og hvad Danmark havde brug for. Som vi skrev i masterplanen: "Projektet kræver at vi får 'uddannet' det arbejdende Danmark bedre. De ved ikke, hvad vi står for, og mangler tillid. Opgaven er at få dem til at indse, at en stemme på Liberal Alliance er en stemme, der trækker VK i den rigtige retning."

Derfor forsøgte vi at fortælle, hvad andre havde forsømt at sige, at Danmark havde forvandlet sig til et Big Mother-samfund, hvor staten i dyre domme skulle tage sig af alting på bekostning af den personlige frihed og til en pris, der havde gjort arbejdskraft i Danmark til en af verdens dyreste. Derfor fossede arbejdspladserne ud af landet, så vi blev færre til at betale regningen. Og vi fortalte, hvilke løsninger vi i Liberal Alliance ville arbejde for i Folketinget.

Det var ikke labre og smarte annoncer. De var alle sammen ens og ret kedelige at se på. Der var et billede af mig, listen med de fire mærkesager, og så var der forholdsvis meget tekst. Filosofien bag var Søren Kenners, og han mente, at de folk, der kunne finde på at stemme på os, de læste avis og gjorde det ikke for at se billeder, men for at læse tekst. Det var til vores fordel. Så der var politik og masser af indhold i. Set med Visionsgruppens øjne var alt, der krævedes for at få succes: 1. Definere de områder, hvor Liberal Alliance kan gøre en forskel. 2. Fortælle befolkningen, hvad de får for deres stemme. 3. Koncentrere indsatsen om at levere, hvad der er lovet.

Annoncerne var også et signal om styrke og pondus, for det var helsidesannoncer i de store aviser. Folk skulle få en tydelig fornemmelse

af, at vi var kommet for at blive. Det var en anelse spil for galleriet, kan man godt sige. I hvert fald havde vi ikke mange penge i kassen, for 2009 havde været et magert år. Der var ikke mange, der troede på, vi ville overleve, og hvem vil sponsere et taberprojekt? Faktisk var den eneste donation det år 500.000 kroner fra Lars Seier personligt. Men vi var kommet på den anden side af årsskiftet og havde fået en ny portion offentlig partistøtte på 2,6 millioner kroner, så vi satte alt på et bræt og fyrede dem af på kampagnen.

Annoncerne blev fulgt op af masser af læserbreve, kronikker og andre indlæg, som partiets kandidater og bagland producerede til lokale medier. Og vi i folketingsgruppen gjorde alt, hvad vi kunne, for at få opmærksomhed omkring kampagnen og udmeldingen om de otte mandater. Men den var der ikke mange, der købte. Jeg prøvede at få Henrik Qvortrup, der var blevet politisk redaktør på TV2, til at lave et indslag om kampagnen, men han kunne ikke se historien.

Der gik fire-fem uger, og så kom der en meningsmåling i MetroXpress. Det var et utroligt øjeblik. Jeg stod inde på Simon Emils kontor og talte med journalisten på avisen, og så snart jeg havde lagt på, kiggede jeg på ham og sagde: 2,3 procent! Og så hoppede vi ellers op og ned som vildfarne gummibolde og råbte yeaah! Men vi var også vantro. MetroXpress havde de mest usikre målinger, så den gjaldt ikke rigtigt. Dagen efter, da målingen var offentliggjort, holdt vi en over 2 procent-fest på Villums Golfhotel. Det var længe siden, vi havde haft noget at fejre

Om lørdagen blev jeg ringet op af Ritzau, der havde en måling, der gav os 2,1 procent. Da begyndte jeg at tro på det. Det lykkedes mig at bevare roen, mens jeg talte med journalisten. Jeg sagde, at det var jeg godt nok glad for, og han fortalte, at vi oven i købet ville have de afgørende mandater. Da jeg havde lagt på, gik jeg amok og hoppede rundt i min stue i en time. Min storebror Kristian var vidne til, hvordan jeg sprang rundt som en vanvittig kænguru. Jeg var helt ustoppelig. Det var en ubeskrivelig forløsning efter en uendelig ørkenvandring. Nu

var der to målinger, der viste det samme. Og den følgende torsdag, som var lige inden landsmødet, ringede Henrik Qvortrup og havde en megafonmåling, der gav os 2,6 procent. Jeg stod på Rådhuspladsen og var på vej over fodgængerovergangen til Strøget og lod, som om jeg tog det helt roligt, men indeni væltede følelserne rundt. Jeg nævnte ikke noget om nogen hat, han burde æde. Så langt var jeg slet ikke, at jeg turde det.

Vi skulle have landsmøde om lørdagen og stort set ingen pressefolk havde tilmeldt sig, men nu kom de alle sammen væltende. Der var også mange medlemmer, der meldte sig til i sidste øjeblik, så vi blev omkring 250. Det var egentlig ikke så mange, men Bjarne havde sørget for at få et godt lokale i DGI-byen, hvor vi kunne få det til at se ud af noget.

Vi havde et skønt landsmøde fuld af optimisme. Det var ikke alle, der delte den. Vi havde inviteret Peter Aalbæk fra Zentropa til at deltage i en paneldebat, og han sagde: "Hvis I kommer ind med seks-syv mandater, så må du, Anders, tatovere en stor svale på min røvballer!"

Indtil videre har jeg ladet nåde gå for ret, for man kan godt diskutere, om en svale på Peter Aalbæks balle ville være god reklame for os. Han viser den ganske vist tit frem, så det kan være, jeg på et tidspunkt kræver løftet indfriet.

Det var et forløsende landsmøde. Simon Emil holdt en tale, der fik tårerne frem i medlemmernes øjne. Min egen tale indledte jeg med at citere min far:

"Han gav mig et slagord, som jeg altid har holdt fast i – lige meget, hvordan det har set ud. Han sagde altid, også når det så sort ud: Fremad, Anders. Fremad mod nye solbeskinnede højder. Og det er det, vi gør nu."

Og så introducerede jeg et begreb, vi siden har holdt godt fat i: Hold arme og ben inde i bussen! Vi skulle fokusere på de fire ting, vi ville gå til valg på, og lade være med at mene alt muligt om alt muligt andet. Lavere skat, højere vækst, mere frihed og en bedre offentlig sektor. Det var det.

“Vi kan have forskellige holdninger på massevis af forskellige områder, men der er fire områder, der binder os sammen. Det er de fire områder, vi kæmper for og tror, at vi i fællesskab kan løfte. Og være med til at skabe et bedre Danmark. Et Danmark, der er præget langt mere af frihed. Langt mere af tillid. Langt mere af social ansvarlighed. Langt mere af iværksætteri. Langt mere af optimisme,” sagde jeg.

Og sådan var og er det i vores parti. Vi er ikke enige om alting, men vi arbejder sammen for de fire ting. Vi kan have forskellige ambitioner for målet, men retningen er vi enige om.

Bagefter fik vi masser af positiv presse, der handlede om, at det var lykkedes os at komme tilbage. Det var en helt ny fornemmelse.

Langtfra alle var dog overbevist. Kommentatorprogrammet Mogens & Kristiansen mente, det var et overgangsfænomen, at Liberal Alliance var kommet over spærregrænsen. Michael Kristiansen lovede ligefrem, at hvis det lykkedes os at komme ind efter valget, ville han og makkeren gå med skammens ører på en hel dag.

Den dag, Liberal Alliance første gang fik en måling over spærregrænsen, skulle jeg i Det Kongelige Teater om aftenen. Dronningen fyldte 70 år, der var en gallaforestilling, og jeg var i mit stiveste puds. Jeg var glad. Det er klart. Da jeg kom ind, stod Søren Espersen fra Dansk Folkeparti sammen med en flok politikere, og han sagde: “Tillykke med målingen på 2,3 procent!” Jeg rakte hånden frem for at sige tak, men så bukkede han sig mod mig og sagde: “Den er der jo ikke nogen af os, der tror på.” Og så grinede de alle sammen. Jeg følte mig omgående som skolegårdens mobbeoffer, der lige havde fået en olfært af de store drenge.

Kapitel 11

Team Saxo Bank

Solbakkevej, maj 2010

“VIL DET IKKE VÆRE BEDST, AT JEG TRÆKKER MIG? Det kan skade partiet, alt det her!” Lars Seier trække sig! Det er ikke så meget det, at han har brugt millioner af kroner på Liberal Alliance, der gør tanken helt skør. Det er mere det, at han har investeret uanede mængder af sin tid, sit engagement, sit strategiske talent, sit netværk og sin personlige troværdighed i det. Dengang partiet var på 0,0 procent, hånet og latterliggjort af alle, da troede han alligevel på projektet. Og på mig. Det var ikke lige den bedste reklame for hans og Kims virksomhed. Men han gjorde det.

Han har været der i lyst og nød, og guderne skal vide, der har været mest af det sidste. Han kom ind, da vi var fuldstændigt færdige og til grin, og partiet var aldrig nogensinde blevet genrejst uden ham. Og nu er det Saxo Bank, der er under massiv beskyldning i pressen. Det er kun erhvervspressen, men Lars er helt nede over det. Det kan jeg da høre. Grotesk nok, så er Liberal Alliances tordnet frem i meningsmålingerne på samme tid. Som om partiets succes nærmest er omvendt proportional med bankens dårlige omtale!

“Lars, det kommer ikke til at ske. Du trækker dig ingen steder.

Du var der for mig og partiet, da vi var dårlig presse for banken. Jeg vil ikke have hængende på mig, at du skal presses ud af hensyn til partiet. Glem det!”

TRE MENINGSMÅLINGER I TRÆK HAVDE sendt os over spærregrænsen, og det gav mig en lille smule selvtillid at stå imod med. Det havde jeg brug for. Det var ikke alle, der syntes, jeg var Guds gave til partiet. Jeg opsnappede, at nogle af hovedbestyrelsens medlemmer kritiserede mig i krogene. De havde også et lille spil Stratego i gang for at få to andre ind i forretningsudvalget end Anders Bülow og Jens Østrup, der begge havde siddet der igennem den sværeste tid. Det havde de forsøgt at få handlet af og skabe flertal for, inden hovedbestyrelsesmødet gik i gang.

Jeg var træt af den slags snakken i krogene. Det havde jeg oplevet rigeligt af både hos Det Radikale Venstre og Ny Alliance. Derfor gik jeg i kødet på dem lige fra mødets start; pegede på dem og sagde, at jeg vidste, hvad de havde gang i, og fortalte utvetydigt, at jeg var totalt imod den arbejdsform. Hvorfor holde møder, hvis et flertal forinden havde koordineret udfaldet? Det er en af de ting, jeg ikke gider mere.

Vi fik et åbent men meget fair slagsmål, og det var egentlig befriende. Nogle vil sige, at jeg trådte i karakter som leder i den situation. Selv mener jeg, jeg trådte ud af karakter, fordi jeg brød med min egen pænhed og konfliktskyhed. Det lærte jeg meget af. Og det gav en fornyet accept af min lederrolle.

Det skete selvfølgelig også i en stemning af fremgang på de indre linjer. Vores medlemstal var gået fra 1.200 til 4.000 og vores meningsmålinger gik opad. Det er altid lettest at få accept og opbakning, når der er ydre succes. Fra idrættens verden ved man jo, at vinderen altid har ret.

Det var befriende, at vi endelig havde en plan, en rationel plan. Nu skulle den eksekveres. Jeg havde to vigtige opgaver foran mig: Jeg skul-

le være så synlig som muligt, fordi jeg var spydspidsen i kampagnen, og jeg skulle finde de rigtige spidskandidater, så de var klar i god tid inden næste valg.

Jeg havde lært min lektie i Ny Alliance og oplevet, hvad der sker, hvis der er for mange om at bestemme. Jeg kiggede på Pia Kjærsgaard og så, at topstyring virkede. Derfor blev det med at pege ud, hvem der skulle være spidskandidater i hvilke kredse, noget jeg gjorde i tæt samarbejde med Simon Emil og Leif. Det blev ikke sendt til afstemning eller i høring nogen steder. Det betød ikke, at jeg ikke hørte på andres råd. Det har altid været en del af min arbejdsmetode at spørge mange mennesker til råds. Men beslutningen var min.

Det skulle være et meget varieret hold bestående af stærke individer, der hver for sig stod for noget. Men de skulle også kunne arbejde sammen og forstå, at vi var et hold. Soloryttere a la Jørgen Poulsen var ikke velkomne. Vi skulle bruge ti spidskandidater. De fire var givne, nemlig Simon Emil, Leif, Villum og mig selv. Den femte var Anders Bülow, der sad i hovedbestyrelsen. Han tog tjansen med at stille op på Bornholm. Vi vidste, vi ikke havde en chance derovre, men vi ville gerne have en god kandidat til at tale vores sag for bornholmerne, og det gjorde Anders.

Ole Birk Olesen havde jeg en samtale med i det tidlige forår 2010. Han var redaktør på netavisen 180 grader, og jeg fortalte ham om vores annoncekampagne og ræsonnementet bag – den historie, jeg ikke kunne få Henrik Qvortrup til at fatte interesse for. Ole syntes, det var interessant, og gik hjem og skrev en analyse, hvor han forudså, at vi ville komme over spærregrænsen. Det var han den første journalist, der skrev.

Da jeg skulle finde spidskandidater til partiet, var han en af de første, jeg tænkte på. Han havde i vores samtale antydnet, at han godt kunne tænke sig at blive en del af vores liberale projekt. Han var en markant liberal debattør. Det var et stort plus, men spørgsmålet var, om han var for firkantet i sine holdninger, for ideologisk. Han havde

skrevet debatbogen *Taberfabrikken*, der var en voldsom kritik af velfærdsstaten. Det var en vigtig bog, men også med et meget uforsonligt grundsyn, og jeg var lidt nervøs for, om han kunne finde ud af at være holdspiller. Jeg inviterede ham på kaffe på mit kontor og gik ham på klingen. Han overbeviste mig, og som han siden har sagt, så er Liberal Alliance ligesom et tog, der kører mod Skagen. Vi er alle sammen enige om retningen, men nogle vil gerne stå af i Aarhus, mens andre vil køre hele vejen. Jeg måtte have ham på holdet. Der er ikke mange med hans lynende intelligens.

Ole foreslog, at Berlingskes populære blogger Anne Sophia Hermansen blev kandidat. Jeg havde læst hendes blogs og mente, at hun holdningsmæssigt lå tæt på Liberal Alliance. Det gjorde hun også. Det blev vi enige om efter en lang og god snak på Café Victor i Københavns centrum.

Så manglede jeg bare tre. Merete Riisager, der var tidligere hovedbestyrelsesmedlem i og folketingskandidat for Det Radikale Venstre, sendte mig en mail og spurgte, om vi kunne bruge hende. Simon Emil kendte hende og mente, hun ville være rigtig god. Hun havde haft de samme problemer med De Radikale som Simon Emil og jeg. I øvrigt havde hun sin egen konsulentvirksomhed og havde blandt andet været tilknyttet Lego i lang tid. Hun var altså noget så sjældent som en kandidat, der både havde erfaring fra det private erhvervsliv og var kvinde. Efter en snak over en kop kaffe i sensommeren på en café på Christianshavn var jeg sikker på, at hun hørte til på holdet.

Endelig lykkedes det mig også at overtale min storesøster. Det havde jeg forsøgt uden held allerede i Ny Alliance-dagene. Hun havde været med hele vejen frem til dannelsen af partiet, men som så mange andre kvinder vægrede hun sig. Det har været meget svært at få kvinder til at stille op både for det bløde parti, Ny Alliance, og for det hårde, Liberal Alliance.

Mette brød sig ikke om at skulle ud og sælge sig selv – det skal man jo som en politiker på valg. Hun var ikke bare min søster – så langt fra. Hun var udnævnt som årets kvindelige erhvervsleder i 2006 og havde

været topchef så forskellige steder som Muskelsvindfonden, Jyske-Vestkysten og Danmarks Radio. Så hun var en stor kapacitet, men også vant til at bestemme.

Den sidst tilkommende kandidat var en af de første, jeg tænkte på, men den sidste, der overgav sig. Allerede lige efter årsskiftet havde jeg taget fat i Joachim B. Olsen, da jeg mødte ham til Danmarks Radios store sportsgalla i Herning. Han havde gjort mig den tjeneste under min kommunalvalgkamp at stille op til et af mine hjemmemøder, og der var mange mennesker, der kom for at høre ham fortælle om sit liv i topidræt. Jeg syntes, nogle af de ting, han sagde om personlig frihed og om at give mere plads til at anerkende succes, tydede på, at han hørte hjemme hos os. Derfor aftalte jeg ved sportsgallaen, at vi skulle mødes, så jeg kunne fortælle ham om, hvad det var, Liberal Alliance havde gang i.

Joachim havde faktisk været medlem af Ny Alliance fra starten i 2007, og dengang mødte jeg ham ved partimøder i Aarhus. I mellemtiden havde han vundet en OL-bronzemedalje i kuglestød, og han havde vundet den populære tv-konkurrence "Vild med dans". Det sidste talte ikke til hans fordel som kandidateme. Jeg havde godt nok selv haft det sjovt med at følge ham i dansen og havde da også sms-stemt på ham, men jeg vidste, det ville være op ad bakke for ham at bevise, han var seriøs politiker.

Jeg mødtes med ham på Hotel Plaza i København efter sommerferien og spurgte, men fik ikke noget endeligt svar. Jeg var på jagt efter at finde den helt rigtige til at opstille i Nordjylland, og der var Joachim fra, så jeg blev ved. Vi havde nogle lange samtaler om, hvad det ville kræve af ham. Jeg havde også Joachim på besøg hjemme på Solbakkevej med både hans kone, Karen, og deres børn, for at jeg kunne forklare dem begge to, hvad kravene var, og hvilke vekslers der ville blive trukket på familien.

Tiden som alle danskeres hyggelige dansebamse ville være slut. Fra den ene dag til den anden ville han få 95 procent af danskerne imod sig, nemlig dem, der ikke ville stemme på Liberal Alliance. Han måtte

også regne med at blive mødt med skepsis fra partiets støtter, der ville finde det dybt utroværdigt og populistisk at opstille ham. Og pressen ville omgående gå fra at være velvillige mikrofonholdere for den populære kendis til at blive kritiske fejlfindere på jagt efter den nye Jørgen Poulsen eller Lars Kolind.

Når det var sagt, skulle han også vide, at jobbet ville byde på mindst lige så meget adrenalin, konkurrence og præstationskrav som den sportsverden, han kendte. Der var ingen medaljer at hente, men mulighed for at påvirke udviklingen i det land, hans børn voksede op i. Sandsynligheden for, at han ville lykkes, var dog uendelig lille.

Jeg fik et ja, men Joachim var alligevel i tvivl til det sidste. Han kørte fra Aarhus til Valby for at møde de andre spidskandidater for første gang og få taget billeder til lanceringen af holdet. På den tur talte han hele vejen skiftevis med mig, sin kone Karen og en god ven. Han var i syv sind. Han vidste, at i det øjeblik han nåede Valby, var der ikke nogen vej tilbage.

Jeg tror, at jeg leverede min hidtil bedste præstation som coach. Jeg ville bare have ham med og brugte alle mine overtalelsevner. Droppe han det i sidste øjeblik, ville jeg ikke kun miste et stort politisk talent, jeg ville også være nødt til at forklare de andre nervøse spidskandidater, at mit mest underlige valg ikke havde haft modet alligevel.

Så jeg var ikke bare glad, men umådelig lettet, da gruppefotoet var taget. Nu var Joachims beslutning endelig, og da først tæppet gik for pressemødet den 23. september 2010, kunne intet presse ham baglæns. Han havde elitesportsmandens psyke, og den bød ham at være 100 procent til stede, når startskuddet lød, ligegyldigt hvor nervøs han havde været inden.

Holdet blev selvfølgelig mødt med skepsis. Havde vi da intet lært af erfaringen fra Ny Alliance, siden vi brugte kendisser igen? lød kritikken.

Joachim blev en fantastisk lynafleder for de andre. Al den negative opmærksomhed samlede sig om ham. Kugledanseren blev han omgående døbt.

Socialdemokraterne, Venstre og ikke mindst De Konservative bar brænde til det bål ved at hænge ham ud som en utroværdig parti-shopper – for havde han måske ikke nærmest anbefalet Nicolaj Wammen som borgmester i Aarhus? Og havde han ikke deltaget i en privat samtale i Aarhus om muligvis at blive opstillet for S? Jo, det havde Joachim, for han er en venlig mand, der var nysgerrig på politik. Jeg fik et tip fra en journalist om, hvor alle historierne kom fra, og så ringede jeg simpelthen direkte til Socialdemokraternes partisekretær, Lars Midtiby, og bad ham om at droppe de ufine metoder.

De andre spidskandidater slap i første omgang fri af mediemøllen, fordi Joachim cirkulerede i den for dem alle. Der gik et halvt år, inden pressen kom i tanke om, at vi også havde “ultra-liberalisten” Ole Birk Olesen med på holdet. Og så var det ikke en kritisk gennemgang af *Taberfabrikken*, der fyldte spalterne, men en klumme, han havde skrevet, længe inden han blev kandidat. I den lavede han syv grove generaliseringer om kvinder som et modsvar mod de mange grove generaliseringer, det var moderne at lave om mænd. De borgerlige ministre var ude med riven: Han var “umoden” og “uforskammet” og Politikens debatunivers flød over af harmdirrende indlæg mod denne hulemand.

Det var en hård start for både Ole og Joachim, og det blev et meget langt år for os alle sammen. Vi havde ikke regnet med, at Lars Løkke Rasmussen ville vente med at udskrive valg til sidste øjeblik, nemlig præcis et år efter vores spidskandidater blev præsenteret. Det var lang tid at holde gejsten oppe.

Det første, jeg gjorde, var at bede min ven idrætspsykologen Jens Hansen om hjælp. Jeg sagde, vi hurtigt skulle lære hinanden at kende og turde stole på hinanden. Han tilrettelagde en tur, hvor vi alle sammen uden filter skulle fortælle om vores håb, holdninger, frygt og fordomme. Vi blev placeret på stole i en hesteskoform, så alle kunne se alle, og ingen fløj under Jens Hansens radar. “Ole, hvad synes du

om Mette?” Og det nyttede ikke noget bare at sige de søde og flinke ting. Jens Hansen fik skabt en atmosfære af tryghed og tillid, så Ole faktisk kunne sige, han var lidt bekymret for, om Mette havde lagt sin SF-fortid bag sig, og hun kunne udtale sin frygt for, om han kunne styre sin hang til den mest heftige form for liberalisme. Jens Hansen har en sjette sans, så hvis folk ikke selv kom ud af busken, satte han ord på det, de ikke kunne sige højt. Det var en meget intens oplevelse, der gav en forståelse for hinanden og et sammenhold, der betød, at kandidaterne bar på hinanden et helt år – ingen gik ud og profilerede sig på bekostning af de andre.

Vi tog også holdet med på en studietur til Strasbourg sammen med hovedbestyrelsen. Det var anden halvdel af vores “betaling” for at være i valgforbund med Det Konservative Folkeparti ved Europa-Parlamentsvalget. Dernede lavede vi en masse øvelser, hvor kandidaterne sad i et panel og blev udspurgt som til en politisk debat med indlagte fælder. De blev virkelig gennemtestet af hovedbestyrelsen.

I løbet af 2010 fik vi stadig flere medlemmer, især fra Venstre, og meningsmålingerne fortsatte opad. Pludselig var vores politik ikke nogle fanatiske galninges ideer. Budskaberne begyndte åbenbart at have tag i vælgerne og fik derfor også politisk tyngde.

Om det var årsagen til et markant holdningsskifte i Lars Løkkes regering, får vi nok aldrig at vide, men det er et faktum, at han i sin nytårstale brugte nogle af Liberal Alliances mærkesager. Ikke mindst udfasningen af efterlønnen. Det var det, talen blev husket på.

Vi havde altså langt om længe sat et aftryk på debatten. Jeg ved ikke, om det blev bemærket af den brede befolkning, men på Christiansborg vidste alle, hvad det handlede om. Margrethe Vestager komplimenterede mig i en partilederrunde under valgkampen for at være dygtig til at sætte politisk dagsorden. Og jeg gav såmænd hende det samme kompliment.

Nogle få politiske kommentatorer kom da også med pip om, at de nye dagsordner kunne have noget med os at gøre, men man kunne

høre, det faldt dem svært. De havde jo dømt os ude for tid og evighed, og det var nok ikke så sjovt for dem at erkende, de havde taget fejl.

Det var stadig ikke så nemt at få taletid i pressen. Så vi besluttede, at jeg skulle fortsætte stilen fra Horsens og møde vælgerne direkte. Bjarne gik i gang med at sætte debatmøder op for mig. Vi havde næsten fra starten af kampagnen haft en lille boks i bunden af annoncerne: "Få Anders på besøg! Anders kommer gerne til debatarrangementer mv. Og taler om vækst og velfærd i Danmark."

Det var der mange, der reflekterede på, og der blev stadig flere som året gik, og meningsmålingerne var med os. Så jeg holdt flere hundrede foredrag det år. Jeg sagde ja til alting. Hvis man får en time eller halvanden med folk, hvor man kan fortælle sin historie – også den personlige – så har de oplevet noget, man ikke kan give dem ved at sidde 10 sekunder i TV2 Nyhederne en aften. Samlet set nåede jeg måske at møde 20.000 mennesker, men hvis hver af dem fortalte om det til 10 venner, så har jeg haft en rækkevidde på 200.000 mennesker. Det var lidt som et pyramidespil, men det virkede. Folk havde brug for at finde ud af, om vi havde et troværdigt projekt, og så er der ikke noget, der slår det personlige møde.

Jeg besøgte Rotaryklubber, Innerweel, foreninger for unge erhvervsfolk, gymnasier, højskoler, VL-grupper, tekniske skoler – mest steder, hvor de fleste stemte borgerligt. Jeg oplevede ofte at have publikum i min hule hånd. Jeg havde firefeltstabellen med på sådan et skjold med magneter, Bjarne havde lavet til mig. Når jeg forklarede den, gik det virkelig op for folk, hvordan de var blevet snydt af Anders Fogh Rasmussen. Han var jo slet ikke hverken borgerlig eller liberal.

Jeg holdt foredrag for alt fra otte mennesker i en VL-gruppe på Sjælland til et par hundrede mennesker fra Danske Malermestre på Hotel Nyborg Strand. Jeg kom over hele landet og fik tit ideer med hjem, jeg kunne bruge i det videre arbejde. Og jeg fik den skønneste følelse af, at vi var ved at have godt fat fra Skagen til Langeland til København og Gedser.

Jeg var tilbage på Mulernes Legatskole i Odense, hvor farfar havde været inspektør. Der underviste jeg tre hold på en dag for så at køre videre til Vejle og holde foredrag. Det var på den tid, jeg blev bebrejdet i pressen, at jeg ikke passede mit politiske arbejde. Jeg mente, at det også var politisk arbejde at gå ud og fortælle om sin politik.

Omkring nytår fortalte Anne Sophia Hermansen mig, at hun var nødt til at springe fra. Det blev jeg rigtig ked af. Jeg syntes, hun fungerede godt, og der var en god stemning på holdet, som hun bidrog til. Og så sad det i mig som en rædsel fra Ny Alliance-dagene, at nu skulle vi til at have en gammelkendt historie i medierne igen om, at nogen sprang fra os.

Jeg bad Anne Sophia vente tre uger med at fortælle det til nogen, og da de var gået, fik jeg en uge mere. Hun var meget loyal. Jeg måtte simpelthen have en virkelig god afløser parat, hvis det ikke skulle blive en rigtig dårlig historie for os.

Det lykkedes over al forventning.

I januar 2011 var jeg på ferie i Norge, og der fik jeg en vild tanke: Hvad med Thyra Frank?

Jeg havde haft et møde med hende i efteråret, fordi Helge og jeg var på jagt efter ideer til, hvordan man kunne lave forenklinger af det offentlige. Thyra var en af de få, der havde gjort det i praksis, så Helge og jeg kørte til Aarhus og mødte hende i foyeren på Hotel Radisson, hvor hun skulle holde foredrag. Der sad vi tre forrygende kvarter og blev inspireret af denne anarkistiske plejehjemsleders historier. Min konklusion var, at forenklinger dels handlede om dygtig ledelse, dels om, at man fra politisk side lod være med at blande sig så meget. Man skulle give plads til, at de ansatte kunne være mere faglige og mindre administrerende.

Siden foreslog jeg, at byrådet i Horsens fik besøg af hende og lod sig inspirere – men de skulle ikke nyde noget. Jeg fik også ideen til, at hun skulle være formand for Ældrekommissionen, og det blev vedtaget i forbindelse med finanslovsforhandlinger det efterår.

Jeg kunne ikke komme i tanke om nogen, jeg hellere ville have på holdet som Anne Sophias afløser, men jeg kunne heller ikke komme i tanke om, hvordan jeg skulle kunne overtale hende. Jeg besluttede at gøre, som jeg plejer – at ringe op og håbe det bedste. Jeg tog den direkte vej som dengang i min pure ungdom på Samsø, hvor jeg havde ringet til den uopnåelige Jane og spurgt lige ud, om hun ville være kæreste med mig.

Jeg havde ikke rådført mig med nogen af de andre i partitoppen; jeg ringede bare og trøstede mig selv med, at jeg da højst kunne få et nej, og så ville jeg ikke være ringere stillet end før. Så jeg spurgte simpelt-hen: “Thyra, jeg vil høre, om du kunne tænke dig at blive folketingskandidat for os og kæmpe for de mennesker, du brænder for?”

Der var stille tilstrækkeligt længe i telefonen til, at jeg vidste, at det her var en mulighed. Det var faktisk en mulighed! Hun ville overveje det, men hun måtte tale med sin mand og sine to brødre om det først.

Bagefter ringede jeg og fortalte til Leif og Simon Emil, at det ikke var umuligt, hun kunne finde på at sige ja. De var vilde af begejstring. Thyra vidste man, hvad stod for: varme hænder, omsorg og respekt for individet. Hun var et opgør med regeltyranni og et oprør mod ensretning. Kort sagt var hun liberal. Og så hun var en praktiker fra den offentlige sektor og sindssygt populær.

At jeg var så heldig, havde noget med timing at gøre. Plejehjemmet Lotte skulle flytte, og hvis Thyra skulle lave et jobskifte, var det nu. Derfor var hun åben for nye muligheder. Det var mit held, at jeg havde haft et godt møde med hende i efteråret. Hun var blevet spurgt en del gange af Venstre, hvor hun var medlem og var også blevet brugt i valgkampen blandt andre af Anders Fogh i 2001, men jeg tror, hun som så mange andre var skuffet over partiet.

Jeg mødte hende og hendes mand, Peter, til en god snak og så mødtes vi en gang til, hvor jeg havde taget Leif med. Derefter besluttede hun sig. Det blev et ja, og jeg var lykkelig, da jeg den 15. februar 2012 kunne præsentere mit scoop for pressen. Som jeg håbede, blev

det historien om Thyra, der kom til at dominere medie billedet; ikke historien om Anne Sophia og om, hvordan nogen nu igen var gået fra Alliancen.

Thyra blev godt modtaget, men der var også en god del skepsis, for hvad vidste hun om politik? Jeg måtte bare sige, at hun altså påvirker rigtig mange mennesker. Folk kommer i hundredvis, hver gang Thyra holder et foredrag, og de mennesker går hjem og flytter nogle ting. Det er også politik. Selvfølgelig er politik på Christiansborg noget særligt, men Thyra er et meget begavet menneske, så hun skulle såmænd nok lære det nødvendige. De problemer, der måtte opstå, dem måtte vi tage hen ad vejen. Det var nu min indstilling.

Der gik ikke mere end et par måneder efter valget, så var hun ikke rigtig glad mere. Den måde, det foregår på i politik, med hårde ord og personlige angreb, havde hun det svært med. Det opdagede Leif, og vi var enige om, at vi måtte passe på Thyra. Det var Leif, der fandt løsningen. Han kom og sagde til mig: "Thyra, hun skal ikke have sådan en sød lille sekretær – hun skal have en voksen mand! Det er Kristian, der skal passe på hende!" Sådan blev det, og det er et lykkeligt match. Min storebror Kristian er højskolemand, belæst, berejst og meget musikalsk – alt sammen noget, Thyra sætter stor pris på sammen med humoren og glæden. Kristian har hjulpet til med alt muligt i partiet, siden han dengang i 2007 ræsede over fra Horsens med Ny Alliances bannere til pressemødet på Christiansborg. Nu er han Thyras spin-doktor, chauffør, taleskriver, sekretær og ven. Thyra kalder ham sin kammertjener.

Thyra ville opstilles i Nordjylland, for der kommer hun fra. Joachim veg pladsen. Han ville alligevel gerne flytte til Københavnsområdet, hvis han blev valgt ind, så ville det være fint, at han blev opstillet i Københavns omegn.

Jeg havde hele tiden haft bevidstheden om, at hvis vi lykkedes med vores projekt, så ville alt det dårlige komme godt tilbage. Så får man

en enorm anerkendelse af at være the comeback kid. Sådan er mekanismen. At man stod det igennem, giver i sig selv lederpoint. Derefter behøver man ikke forklare, at man er leder. Man er det bare. Og hvis vi først kom over to procent i meningsmålingerne, var der ikke langt til tre og fire procent alene på grund af comeback-effekten. Sådan gik det også.

I marts lige inden vores landsmøde gav en måling i MetroXpress Liberal Alliance ni procent, altså 16 mandater. Det var skønt. Og bedre endnu var det, at ingen meldte sig ud, hver gang vi sagde noget. Det, vi ville, var det, der stod i annoncerne, så der var ingen, der var i tvivl. Det var det modsatte af Ny Alliance, hvor ingen reelt vidste, hvad vi stod for. Det her kunne man forholde sig til. Og hver gang jeg udtalte mig, blev medlemmer og vælgere bare bekræftet i, at de havde valgt rigtigt, for det var præcis de synspunkter, jeg udtrykte, der var årsagen til, at de støttede partiet. Det var enormt nemt at kommunikere.

I Ny Alliance måtte vi vælge at have et synspunkt for at blive store, et andet for også at tækkes nogle bestemte, og så var der nogle, der gik ind for gratis mad, og det synspunkt tog vi også. I Liberal Alliance valgte vi at gå den anden vej: Her var en kerne af holdninger, vi var enige om. Det var dem, vi stod for. Vi kunne være uenige om alt fra abort til kirke til Afghanistan eller hvad som helst, men de fire grundsynspunkter, dét var vi fælles om, og det var dem, vi tilbød vælgerne at kæmpe for. Hvis de ville have nogen, der sloges for færre døde frøer i en pose lakridser i Nordjylland, måtte de finde nogle andre at stemme på. Der var faktisk fundet en død frø i en pose lakridser, og nogle mente, at politikerne skulle gøre noget. I sådan et tilfælde ville vi sige: Ring til en radikal, der er sikkert en af dem, der har en mening om det.

Vi ville arbejde for at reducere skatten, øge væksten, effektivisere det offentlige og øge den personlige frihed. De fire ting – dem ville vi love at levere på. Og det var det. Det begrænsede selvfølgelig, hvor store vi kunne blive, men det begrænsede også, hvor store vores tab kunne blive.

De vælgere og medlemmer, vi havde fået i Ny Alliance, var forkæ-

lede og mente, at alle deres synspunkter skulle tilgodeses. Den gruppe, vi havde i Liberal Alliance, var ikke forkælet, og de vidste, at kun de fire synspunkter skulle tilgodeses. Vi var en alliance af liberale fritænkende mennesker. Under de fire overskrifter er der i princippet politik på alle hylder. Færre regler – det giver jo også en definition af, hvordan vi for eksempel skal styre folkeskolen. Men det var de fire skarpskårne emner, vi udtalte os om.

Vi øvede os i at sige nej til journalister og nej til at udtale os om alt muligt. Pludselig havde jeg nogle journalister at sige nej til! Det er ellers meget svært for en politiker at sige nej til at stille op til interview. I vores parti øvede vi os på at huske, at vi ikke levede af presse. Det var en fantastisk befrielse at erkende det. Vi fik vores synspunkter frem i vores annoncer, og det var noget, vores vælgere åbenbart kunne forholde sig til.

Jeg var fuld af ægte selvtillid, da jeg kom til Landsmødet i marts 2011. Det var en lettelse og en eufori uden lige, at vi nu – endelig, efter en ørkenvandring af modgang, nedgang, undergang – kunne holde et rigtigt landsmøde. Sådan et, hvor vi ikke behøvede at anstrenge os for at få det til at se ud af noget. Nu var vi mange medlemmer, havde de bedste spidskandidater og meningsmålingerne i ryggen.

Jeg var så selvsikker, at jeg var i overhængende fare for at tro, jeg kunne gå på vandet. Det havde nok været mere succesfuldt, at jeg forsøgte mig som vandgænger. Det gjorde jeg ikke. Jeg gjorde noget endnu mere umuligt: Jeg gik i rette med pressen og troede, jeg kunne vinde. Jeg burde have vidst bedre.

TV2 sendte fra landsmødet og lavede et indslag, hvor de sagde, at midt i jublen på landsmødet var der medlemmer, der havde fået nok af topstyring. Og så havde de fundet et enkelt medlem, der sagde, at det ikke var nok, at man er kendt, man skulle også kunne det politiske håndværk. "Selvfølgelig er Thyra Frank klog og ved noget om mange ting, men der er ingen af dem, der er politiske håndværkere." Sådan lød det, inden jeg så blev interviewet i tv direkte.

Johannes Langkilde: *Hvorfor vælger du kandidater hen over hovedet på medlemmerne?*

“Det er det dumme indslag, jeg har set til dato overhovedet. Vi har lige haft en dag, hvor 1500 mennesker har stået op og jublet med tårer i øjnene over det fantastiske engagement, Thyra Frank lægger for dagen. Joachim B. Olsen har lige holdt en fantastisk politisk tale, som 175 medlemmer af Folketinget ville ønske, de havde kunnet levere selv, og han fik stående ovationer. I har jagtet rundt blandt tusind mennesker og I har fundet to, der ikke syntes, det var helt godt. Vi har sagt fra starten af, at vi er topstyrede. Det er nødvendigt at være det i Danmark i dag, ikke mindst på baggrund af, at vi er et nyt parti. Medlemsdemokratiet kommer på banen efter valget. Vi har været i en situation med Ny Alliance, der viser, hvordan det går, når man ikke er det. Spørg Pia Kjærsgaard, om hun tror, det vil være en god ide ikke at være det. Vi er bare ærlige.”

Johannes Langkilde: *Thyra Frank holdt en tale på 50 minutter uden politisk budskab. Hvorfor har du en spidskandidat, der ikke taler politik?*

“Den tale var sprængfyldt med politik, for den handlede om værdier – hvad er det for nogle værdier, vi skal møde hinanden og vores personale med ude omkring i landet. Vi er det parti, som kæmper for, at vi skal have respekt for fagligheden blandt de offentligt ansatte. Så kommer I og siger, hun ikke taler politik! Altså, hvad er politik så? Er det, når vi diskuterer burka, knivlov, hundelov? Det her er værdier, og det er det, Danmark har brug for.”

Johannes Langkilde: *Er der en grund til, du kun vælger kendte kandidater uden politisk baggrund. Kan du afvise den kendisbagtanke?*

“Vågn nu op – det er simpelthen så ekstremt nedvurderende, den måde du og andre omtaler de her mennesker på. Jeg kender ikke andre politikere, der som Joachim B. Olsen har læst samtlige rapporter; vismandsrapporter, grøn vækst – han kan det på fingrene, og han er ude at tale med landmænd hver eneste dag. Det er på tide, vi får et oprør i Danmark mod den indstilling, som det her indslag er udtryk for. Vi har talt politik i dag fra ende til anden. I gør det op i, om man er kendis eller ej – hvad er det for en uddannelse, man skal have som politiker? Hvis man er kendt, har man et problem, hvis man ikke er kendt, har man et problem. Hvis man har en uddannelse, er det et problem, hvis man ikke har, er det et problem.”

Johannes Langkilde: *Og hvis du bliver ved at tale, Anders Samuel-
sen, så har jeg et problem ...*

Morgenen efter blev jeg meget træt interviewet igen til TV2 om, hvorfor jeg var blevet så sur aftenen inden. Jeg sagde, at det var dårlig journalistik hele tiden at tale om Joachim B. Olsen som “kuglestøderen” – som om det var et problem, at manden engang var blevet nummer tre i verden i sin sportsgren. Det var han kun blevet, fordi han er dybt seriøs, og det havde han taget med i politik. “I kunne finde én kritiker blandt tusind, der var imod vores måde at udpege kandidater på,” sagde jeg.

Jeg synes, det var en enorm relevant kritik. Jeg fik en sms fra Børsens politiske redaktør, Helle Ib, straks efter, hvor hun skrev, hvor fedt det var, at der endelig var nogen, der sagde det. Jeg tror også, der var nogle på TV2, der overvejede, om det var det rigtige indslag, de havde lavet.

Det var en kæmpe tilfredsstillelse at sige min mening. Jeg var så indigneret. Nu kørte det endelig for os, og så ledte de bare efter et enkelt hår i suppen. Jeg syntes, det var så irriterende, og min vrede var fuldstændigt berettiget

Når man læser udskriften, ser det ikke så slemt ud, men tempoet og

tonen gjorde, at jeg kom meget skidt fra det. Man kan ikke vinde i tv med vrede. Det virker bare ikke.

Jeg er også en gang blevet vred i direkte tv på Danmarks Radio, da jeg blev anklaget for at være doven. Det er de to gange, jeg har ladet temperamentet løbe af med mig. Og siden sagde den politiske kommentator Niels Krause-Kjær: "Anders Samuelson er fantastisk i modvind og helt ustyrlig i medvind." Så hurtigt kan man få et bestemt image!

Så kan jeg måske lære det. Som en klog mand har sagt: Sømænd skal ikke klage over havets bølger, og politikere skal ikke klage over medierne.

Bortset fra det var det et fantastisk landsmøde. Michael Hardinger havde fremført en Shu-bi-dua-lignende sang, han havde lavet til os. Han bor i Los Angeles og sagde, det var fantastisk, så populære vi var derovre. Han havde taget en T-shirt med til mig og Simon Emil, hvor der stod "I ♥ LA".

Asger Aamund var gæstetaler, og han er altid fængende at høre på. Og så holdt Thyra et langt foredrag om det, der ligger hendes hjerte nærmest, de ældres vilkår. Da sad vi alle sammen med tårer i øjnene.

Da Lars Løkke Rasmussen endelig udskrev valg den 26. august 2011, var det en lettelse. Vi havde været klar det meste af et år.

Vores uafhængighed af mediernes bevågenhed var en stor hjælp. Vi havde vores annoncer, så vi var sikre på, vores budskab kom ud. Derfor behøvede vi ikke at stå på hænder eller sige mærkelige ting for at få journalisternes opmærksomhed.

Vi kørte efter princippet "Arme og ben inde i bussen!" Det betød, at vi skulle fokusere udelukkende på vores kernebudskaber. Og det betød, at de nye spidskandidater så vidt muligt skulle undgå medierne. Leif Mikkelsen sagde til dem, at i det øjeblik valget var udskrevet, skulle de gå ned i en kælder, låse efter sig og smide nøglen væk. Tre uger senere ville vi lukke op, og de ville være valgt til Folketinget.

Umiddelbar hård kost, men vi vidste af erfaring, at hvis medierne ville høre noget om vores politik, så ville de høre det fra mig eller Simon Emil. Hvis de spurgte de nye kandidater, var det kun i håb om at få dem til at sige noget dumt. Det var ikke svært at overbevise dem om det. Vi kunne bare henvise til, hvordan det gik Lars Kolind. Godt nok blev han berømt, men han kom ikke ind.

Så hård er den politiske virkelighed bare. Jeg brugte kandidaterne i annoncer, og de var rundt til vælgermøder i deres kredse, men alle var pinligt bevidste om, at der kunne være en journalist til stede ved hvert møde, så de skulle holde sig inden for rammen. Arme og ben inde i bussen. Det var Simon Emil og mig, der tegnede butikken.

Den eneste kortvarige forskrækkelse var overskriften "Joachim B. Olsen støtter retten til flerkoneri". Den dukkede pludselig op i alle aviser i forskellige varianter.

Joachim havde begået netop den dumhed, vi havde advaret så stærkt imod. Han havde indladt sig på et interview om personlig frihed, og det kom – helt forudsigeligt – til at handle om, hvor langt man skulle gå. Det ender altid i en sump af kviksand, som en politiker skal holde sig fra, især i en valgkamp. Den konkrete anledning var, at en afghansk tolk, der havde hjulpet danske soldater, gerne ville til Danmark. Han havde to koner – skulle han lade sig skille fra den ene? Da var det så, at Joachim principielt mente, at hvis tolken og hans koner var enige om dette arrangement, så skulle andre og slet ikke staten blande sig i det. Det blev udlagt, som om Joachim ligefrem gik ind for flerkoneri.

Jeg behøvede ikke at skælde ud, for han var helt groggy. Jeg gjorde noget, der var meget værre for ham; jeg sagde nemlig, at han ikke måtte forsvare sig. I tre dage skulle han lade være med at tage telefon, besvare mails og andre henvendelser. Det var helt sikkert et mareridt for ham. Han var vant til at tage tyrene ved hornene og tackle problemer offensivt.

Jeg vidste af erfaring, at hvert et ord, han sagde til sit forsvar, ville

blive brugt til at gøre sagen større, værre og udmale ham som Liberal Alliances nye klovn i den politiske manege.

Da vi senere fulgtes ad fra Københavns Radio, hvor vi havde deltaget i et program, sagde jeg til Joachims kæreste, Karen, at hun skulle sige til ham, der var nul sex fremover, hvis han sagde mere om den sag.

Så grinte vi lidt ad det, men jeg fik også på en sjov måde signaleret, hvor alvorligt jeg mente det.

Efter tre dage døde historien ud, og Joachim viste i samtlige diskussioner, han havde med andre politikere i valgkampen, at han kunne sin politiske ABC bedre end de fleste. På nogle gymnasier blev han hyldet som en rockstjerne og prøvevalgene dér viste, hvor stor hans gennemslagskraft var.

Gennem valgkampens tre uger holdt vi hver morgen klokken syv telefonmøde med samtlige spidskandidater, hvor vi fik at vide, hvad der skete i deres områder, og hvad der var planlagt for dagen. I Ny Alliance-valgene havde vi haft svært ved at koordinere vores udmeldinger, da vi passede hver vores valgkreds. Det måtte ikke ske igen. Nu var alle spidskandidater hver dag opdateret på, hvad de andre lavede, sagde og fik af omtale. Det var med til at disciplinere folk.

Meningsmålingerne havde været lidt nede igen over sommeren, men den dag, der skulle være den store partilederdebat i TV2, lå vi på fem procent. Det ville betyde, at alle ni kom ind, og det gav et ordentligt skub til min selvtillid. Derfor gik debatten virkelig godt for mig, og jeg kom bedst ud af den. Det viste målinger bagefter. Jeg lovede mig selv at tage det stille og roligt og lade være med at jage forsider de sidste 14 dage af valgkampen.

Vi havde masser af annoncer, der skulle ud at arbejde for os. Og vi havde videosekvenser på nettet, radiospots – mest med Thyra præsenteret af Asger Aamund – og så havde vi nok den mest innovative brug af nye muligheder på internettet.

I 2010 var en 30-årig it-iværksætter kommet til os med et lille program, han havde lavet. Mateusz Tilewski hed han. Han var blevet irriteret over, hvor uoverskueligt det var at finde ud af, hvad de forskellige ændringsforslag til finansloven ville betyde for det samlede regnskab. Altså, hvis man for eksempel sænkede selskabsskatten eller forhøjede nogle afgifter, hvilke konsekvenser fik det for det samlede statsbudget? Derfor lavede han "finanslovsberegneren" – et lille program, vi lagde ind på vores hjemmeside, hvor det ligger den dag i dag. Her kan alle og enhver skrue på de ændringsforslag, Liberal Alliance er kommet med, og se, hvad det betyder for skattetrykket. Jeg satte ham sammen med Søren Kenner og de to iværksættere gik fantastisk i spænd og udviklede nye projekter. Både Mateusz og Søren er blevet rige på deres virksomheder og projekter. Arbejdet for Liberal Alliance er frivilligt, og de får ikke én krone for det. Tværtimod kan man sige, for indimellem bruger de deres ansatte til at hjælpe med projekterne, og dem betaler de selv.

Mateusz Tilewski – der kom til Danmark som 12-årig fra Polen – blev fast medlem af Visionsgruppen og blev krumtappen for alle it-relaterede beslutninger i partiet.

Han var i sit firma i gang med at udvikle et spil, der kunne bruges på Facebook, men han blev så grebet af samarbejdet med de andre dedikerede liberale, at han besluttede, det skulle bruges i partiets tjeneste i stedet for. Det blev til Freedom Fighter, som han udviklede sammen med Søren Kenner.

Det var rettet mod de mange især unge sympatisører, vi havde. De går ikke til valgmøder eller skriver læserbreve. De læser blogs, er på Facebook, spiller spil. Vi troede, de kunne blive et aktiv i valgkampen, men det skulle være på deres egne betingelser.

Spillet gik ud på, at de, der havde tilmeldt sig, kunne samle point og stige i graderne fra rekrut til general ved at løse forskellige opgaver. Hver morgen gav vi dagens mission, og fortalte, at de for eksempel kunne hente fem point, hvis de gik ind og kommenterede på en bestemt blog, et læserbrev eller en nyhedshistorie. Vi fortalte ikke, hvad de skulle skrive. Vi kunne såmænd have haft Freedom Fighters fra

andre partier, der skrev socialistiske kommentarer bare for at drille, men det havde vi ikke. Efter sin kommentar skulle man skrive sit tag, det kunne være ff21. Vi havde en computer, der én gang i døgnnet scannede nettet for at finde de tags og dele point ud. Der gik virkelig sport i det. Hvis en blogger havde skrevet noget imod Liberal Alliance, blev en af dagens missioner for Freedom Fighters at kommentere på den, og på ingen tid var der 50 liberale kommentarer til bloggen.

Det blev så stor en succes, at de forskellige sites begyndte at blokere os. Avisen Information forbød alle dem med ff-tag'et at kommentere. Efter 14 dage lukkede Facebook os ned, men det lykkedes os at få genåbnet spillet ret hurtigt.

Det var genialt for alle de unge, der fulgte og sympatiserede med os, at de nu havde en måde at bidrage på. Vi var oppe på at have tusind freedom fighters, der var proselytter og kæmpede for Liberal Alliances synspunkter. Det var ligesom med annoncerne – vi viste muskler! Vores synspunkter var så stærkt repræsenteret, at man måtte sige, vi var en hel bevægelse.

Det var en stor succes, men det gjorde os ikke populære uden for partiets kreds. Vores sekretariat blev ringet op af medarbejdere fra andre partier, som ville brokke sig over, at de nu fik alt for mange besværlige spørgsmål, de skulle hjælpe deres politikere med at finde svar på til deres Facebook-profiler.

Søren Kenner blev ligefrem interviewet af Lasse Jensen i Mennesker & Medier i radioen. Der tilbød han, at alle partier måtte få lov at bruge spillet, så de også kunne engagere deres medlemmer i debatten. Så forstummede kritikken, men der var nu ikke nogen, der kunne få sig selv til at bede om det.

Mateusz og Søren fortsatte med at bane nye veje for os på internettet. Over lige dele rigelige mængder af kaffe og alkohol udviklede de blandt andet en helt ny måde at lave bannerannoncering på, hvor teksten kan ændres dynamisk. Vi kan enten selv ændre den i realtime og skrive et budskab, der passer til den dominerende artikel på siden. Men annoncen kan også selv vælge et passende budskab ud fra teksten

i en artikel på siden. Hvis der for eksempel var en artikel på berlingske.dk, hvor der stod “LA lyver i sin økonomiske plan” – og vi i øvrigt havde et banner på den side – så ville banneret vælge at vise et budskab, der havde med ordet økonomi at gøre. Det kunne være “Liberal Alliances plan er udregnet af DREAM-økonomer, som regeringen selv bruger”.

Nogle gange blev det ret sjovt. For eksempel var der mange artikler om Helle Thorning-Schmidts skattesag, og der kunne vores bannerannoncer komme op med budskaber som “Er du også tabt i skattejunglen?”.

Det var min bedste valgkamp nogen sinde og den, hvor jeg kunne tage det mest roligt. En god plan, hårdt arbejde og udbredelse af vores budskab via annoncer havde vist sig at virke. Meningsmålingerne holdt sig nogenlunde stabile med pil opad igennem alle tre uger. Vi fik stadigvæk ikke så meget opmærksomhed fra medierne, men den, vi fik, var mere fair, end jeg havde oplevet længe. Med en enkelt helt bizar undtagelse, da Simon Emil og jeg var gæster hos Jens Olaf Jersild i “Mød partierne”.

Det var meningen, vi skulle præsentere vores politik, men vi blev hele tiden afbrudt af en meget aggressiv Jens Olaf Jersild. Jeg forstod ikke, hvorfor han gjorde det. Heldigvis lykkedes det mig at holde mit temperament i skak, og seernes dom var da også ubønhørligt imod tv-værten. Udsendelsen affødte valgkampens største seerstorm, og Danmarks Radios seerredaktør måtte også udtale sin kritik: “Den centrale del af udsendelsen endte i forvirring og mundhuggeri”, skrev han blandt andet, efter at flere hundrede seere havde klaget.

Udsendelsen blev beskrevet som pinlig, desperat, kikset, selvpromoverende og kværlantisk. Og det var vel at mærke af Ekstra Bladet, der ikke just var partiets største fan.

Avisen havde efter præsentationen af kandidaterne på lederplads skrevet, det var et “sammenrend bestående af vendekåber, kugle-

stødere, mislykkede journalister og poppolitikere.” Og de kaldte os Team Saxo Bank.

Det generede mig ikke. Slet ikke. For det første havde Saxo Bank vitterlig været vores hovedsponsor. Også i valgkampen 2011 havde vi rigeligt at takke dem for. Denne gang var det Kim Fournais, der havde ringet og fortalt mig, at de havde besluttet at give adskillige millioner, for det var nu, vi skulle bevise, det kunne holde. Jeg tog imod med god samvittighed. Jeg havde knoklet som et svin, og jeg havde ofret mit.

Men jeg var også dybt taknemmelig og havde udtalt den taknemmelighed på landsmødet, hvor jeg havde fremhævet alle vores sponsorer og takket dem fra scenen. Jeg var træt af, at det skulle være hemmeligt, og ville ønske, at andre partier også stod ved, hvem der støttede dem.

Kald os bare Team Saxo Bank – hvis vi bliver opfattet som lige så professionelle, målrettede og succesfulde som cykelholdet, så bliv endelig ved.

Kapitel 12

Fra kuglestøder til kuglestøber

Hotel Ascot, København, 15. september 2011

DET SKER IKKE DET HER! Vi skulle være ovre på Axelborg nu med alle vores nye gruppefæller og juble over, at vi mod alle odds ikke bare er kommet over spærregården; ikke bare har fået de otte mandater, vi bad vælgerne om, men ni. NI! I stedet sidder vi her, Simon Emil og jeg, på et hotel bare 50 meter borte.

“I skal ikke komme nu. Folk besvimer på striben, og alt er kaos,” råbte vores pressechef i min telefon, netop som vi skulle til at krydse gården over til Axelborg. Der var vist noget i vejen med udluftningen i festlokalet, som gjorde folk dårlige. Der var ikke grund til virkelig bekymring, havde hun sagt. Det var mere det, at Simon Emil og jeg ikke skulle vise os på tv foran et hus, hvor ambulancefolk væltede ud og ind. Det ville ikke være de rigtige sejrsbilleder.

Aldrig har der været så meget grund til at fejre. Aldrig har jeg haft så mange mennesker, jeg gerne vil give et kram og sige en tak og fryde mig sammen med. Og de er alle sammen ikke længere væk, end jeg kunne råbe til dem. Men det gør jeg ikke. Det er helt surrealistisk, at Simon Emil og jeg sidder alene i et rum i hjørnet af hotel ...

hvad hedder det egentlig? Ascot, står der på skiltet. Men vi ville ikke bare gå tilbage til Hotel Sankt Petri. Der var nok også tomt i suiten nu, for Leif, Søren Kenner, Lars og Asger Aamund skulle selv ind på Axelborg og fejre. I stedet havde vi søgt tilflugt her.

Simon Emil prøver febrilsk at få gang i mobilen. Vi må tale med nogen! Der er igen ingen forbindelse. Det er, som om mobilsignalet har fået hikke i aften. Måske af chok over vores resultat. Bare panikken snart lægger sig, og vi kan komme over til de hundreder af liberale, der garanteret er lige så ekstatisk som os.

Det er vores aften i aften.

HVOR VALGKAMPEN HAVDE KØRT STØDT OG ROLIGT fremad, var selve valgaftenen som en tur i en tivoli-forlystelse, der først snurrede rundt, så gik hurtigt op, pludseligt ned, og netop som man troede, at nu var turen færdig, så svuuujsss, så røg man op og rundt og ned igen.

Vi havde indlogeret os på Hotel Skt. Petri. Jeg havde et lille værelse, men Lars Seier havde selvfølgelig lejet den store suite. Her fulgte vi på tv udviklingen i resultaterne, mens aftenen skred frem. Der var en skøn stemning. En voldsom kontrast til valget i 2007, hvor jeg konstant havde været så anspændt og utilpas, at det havde følt, som om skuldrene sad helt oppe ved ørerne. Det var en kæmpe forløsning, jeg har svært ved at beskrive. Det var, som om vi havde slæbt os gennem ørkenen og længe tvivlet på, om vi ville overleve. Men vi var blevet stadig stærkere af turen, og nu stod vi her ved en oase og nød det. Det var ikke nogen endestation, men en oase var det, og jeg var gennemglad.

Ikke nok med, at vi var kommet ind – hvad de færreste havde troet på bare tre måneder før valget – vi havde også fået hele ni mandater og var blevet større end Det Konservative Folkeparti. Det havde vi ikke forestillet os kunne ske.

Det var på mange måder en vild historie, men i medierne druknede den i statsministerskifte, Margrethe Vestagers store fremgang og Lars Løkke Rasmussens farvel til regeringsmagten. Det var en under-

lig aften, hvor alle andre end De Konservative betragtede sig selv som sejrherre. Enhedslisten gik frem, så de var sejrherre; SF gik godt nok tilbage, men de kom i regering, så de var sejrherre; Socialdemokraterne gik tilbage, men fik statsministerposten, så de var sejrherre; Det Radikale Venstre gik frem og var sejrherre; vi gik frem og var sejrherre, Venstre mistede statsministerposten, men gik frem, så de var også sejrherre. Det var kun De Konservative, der var tabere. Alle andre kom ud med armene sejr sikkert over hovedet.

Da vi endelig kom frem til Liberal Alliances valgfest i kælderen under Axelborg, kunne jeg ikke finde Mikkel og Emil. Jeg havde glædet mig til at se min sønner og opleve deres glæde. Alt var én stor forvirring. Simon Emil og jeg blev geledet op på scenen, og jeg prøvede efter bedste evne at holde takketale uden at bryde sammen. Gråden stod hele tiden i halsen på mig, men jeg mener, det lykkedes mig at få takket alle de centrale personer – ikke mindst Simon Emil, som havde været min tro væbner, nej, mere end det – min totalt driftsikre makker igennem hele valgkampen.

Jeg mindede om, at det var en anderledes valgkamp, vi havde ført. I de tre uger, den havde været, var der kommet næsten to hundrede udgiftsgivende forslag fra de andre partier, men ikke et eneste fra os. Det var jeg stolt af, og det viste noget om, hvem vi var. Jeg takkede også særskilt Saxo Bank, som kunne være fløjtende ligeglade med, hvordan det gik i det her land, men de var blevet og kæmpede videre, fordi de mente, det var væsentligt. Og i særlig grad takkede jeg Lars Seier for den hjælp, han havde ydet.

Jeg takkede selvfølgelig også Leif og Villum, der havde været med gennem de hårdeste tider: “Leif stod der, da der ikke var andre. Villum stod der. Vi sad alene tilbage på et gruppemøde på et tidspunkt, og jeg spurgte Villum. Gider du blive ved, gider du være med? Hvis du havde sagt nej på det tidspunkt, Villum, så var det kollapset. Men du sagde ja.”

Villum's søn, der arbejder i partiets sekretariat, fortalte mig senere, at hans største oplevelse i partiet var netop den valgnat, hvor jeg frem-

hævede Villum. Da så han sin far få tårer i øjnene. Det var følelsesfuldt for alle, men især for os, der havde skøjtet rundt på 0,0 procent så længe.

Bjarne og jeg tog over på Christiansborg på mit kontor, så jeg kunne være klar til den traditionelle partilederrunde. Man ved aldrig helt, hvornår den starter. Vi kom til at vente i halvanden time, inden de andre partier var klar til at gå på. Det var igen et underligt antiklimaks, hvor vi sad bare os to og gloede på tv i halvanden time. Det havde været rigtigere at feste med partifællerne.

Klokken halv et om natten gik partilederrunden endelig i gang i Fællessalen. Det var blevet klart, at vi ikke havde det afgørende mandat, og det var lidt af et antiklimaks. Men jeg fik sagt – og det var ganske profetisk – at uanset hvem der havde vundet regeringsmagten, ville de komme til at forholde sig til vores dagsorden i løbet af kort tid.

Vi hørte, at festen på Axelborg var slut, så Bjarne og jeg tog tilbage på Hotel Skt. Petri, hvor der stadig var gang i fejringen i Lars' suite. Klokken halv tre måtte jeg overgive mig. Jeg ejer ikke Lars' evne for nattefester. Derfor er det ikke så tit, vi går i byen sammen. Jeg er hverken god til at drikke eller holde mig vågen.

En måned efter valget var vi dog ude sammen. Vi var en hel flok, blandt andre Bjarne Riis og Samuel Rachlin, der havde været i Parken og se Danmark slå Portugal i EM-kvalifikationskampen. Bagefter tog vi hen på Lars' hotel og fik nogle drinks. Stemningen var god, så da hotelbaren lukkede, besluttede vi at gå videre ud i byen.

Vi gik hen om hjørnet i Nørregade, hvor der var en bar, der hed Mirage. Det var en stripbar. Ved siden af lå natklubben Zen, hvor landsholdet holdt afterparty. Derfor var der pressefotografer udenfor. Pludselig blev jeg blændet af blitzen fra et kamera, og på en tusindedel sekund besluttede jeg mig for, at jeg vist ikke skulle ind på stripbaren. Jeg var skilt og kæresteløs, så der var ikke nogen, der kunne blive sure, men den radikale politiske korrekthed sad åbenbart mejslet ind i ryg-

raden på mig. Jeg gik oven i købet hen til journalisterne og prøvede at bortforklare.

Man kan roligt sige, jeg dummede mig. Ikke ved at gå på stripbar. Men ved ikke at gå på stripbar! Selvfølgelig kom det i Ekstra Bladet med et stort billede, hvor jeg, som fotografen senere så malerisk beskrev det, lignede et dådyr i sekunderne, før det med fuldt knald bliver ramt af en bil.

Da jeg fortalte Samuel Rachlin, at jeg var blevet spottet af journalister, spurgte han ivrigt, om der var billeder. Jo, det var der jo nok, måtte jeg erkende. "Fedt, dem må jeg have fat i. Ellers får jeg aldrig min kone til at tro på, jeg har været på stripklub," sagde han.

Bortset fra det havde jeg en dejlig tid efter valget. Det var rørende at opleve min søster skrive under på Grundloven, og Thyra havde sin 96-årige mor med som vidne til denne højtidelige, men alligevel muntre begivenhed. Vi var mange, der var meget stolte den dag.

Og det var morsomt at opleve, at Henrik Qvortrup faktisk spiste en hat, som han havde sagt, han ville, hvis Liberal Alliance virkelig kom i Folketinget igen. Det var noget af et mediestunt, Go' morgen Danmark lavede, hvor deres kok marinerede en stråhat og tilberedte den som ossobuco. De annoncerede det talrige gange dagen inden, så rigtig mange sad parat for at se, hvordan det kunne ende, hvis man sagde, "Det vil jeg æde min gamle hat på ..."

Det var ikke nogen voldsom fryd for mig. Det følte lidt som et overstået kapitel. På det tidspunkt var ydmygelserne alligevel kommet så meget på afstand.

Jeg afholdt mig dog ikke fra at benytte lejligheden til at minde Peter Mogensen & Michael Kristiansen om, at de havde sagt, de ville bære skammens ører en hel dag, hvis vi kom ind.

Da Qvortrup havde spist hatten – eller rettere nippet lidt til den, skrev jeg på min Facebook: "Så er det tid til domsfældelse: Kære Qvortrup, du slipper for videre tiltale. Du gjorde et ærligt forsøg og åd 1/4 stråhat. Respekt for det! Godt og ærligt gået. Pyt med resten. Men

dommen er selvfølgelig betinget: Dummer du dig igen, så skal resten ned. Så frys resterne ned for alle tilfældes skyld. Next stop er M&M. De har lovet at gå med papører. Men har de lige så meget klasse som mr. Q?”

Det havde de, viste det sig. I hvert fald godt hjulpet på vej af værten for programmet “Tirsdagsanalysen”, Lotte Mejlhede. Hun insisterede på, at de skulle holde deres løfte, og trak ørehatte frem, der var tro kopier af hattene, de to kommentatorer hver uge virtuelt sætter på den politiker, der har dummet sig mest. Det var et af partiets mange entreprenante medlemmer, Jesper Gødvad Larsen, der på eget initiativ og for egen regning havde fået en hattemager til at lave ørehattene og havde sendt dem til programmet.

Nu mangler jeg bare at få tatoveret den svale på Peter Aalbæks bagdel, så har alle de storskrydende pessimister betalt deres gæld.

Jeg var i godt humør, da jeg drog af sted til USA som en del af Folketingets delegation til FN’s generalforsamling. Jeg glædede mig til at lytte og lære i stedet for at være den, der hele tiden talte og var på. Jeg glædede mig til at komme ud af spotlightet.

Johnny Madsens trommeslager, Henrik From, havde mailet mig det nye album. Det skulle udkomme i november og hed Le New York, så det gik jeg på Manhattan og lyttede til:

*Helt almindelig
Helt almindelig i New York
På travl asfalt
står en kvinde og sælger ro
Beton er concrete
men vi taler samme sprog
Broen til Brooklyn som en drageryg
Unnormalerweise men jeg er tryk
i New York*

Jeg syntes, det var lige sådan, jeg havde det. Da vidste jeg heller ikke, at jeg pludselig skulle ryge i overskrifterne på alle landets aviser igen, eller at Ekstra Bladet ligefrem ville paparazzi-fotografere mig i New York.

Det kom som et chok og især var det en ubeskrivelig mavepuster at se min elskede søn på forsiden af Ekstra Bladet. Jeg vidste, han ikke var havnet der for noget, han havde gjort, men alene, fordi hans far var politiker. Det var urimeligt ud over alle grænser.

Jeg har besluttet ikke at fortælle historien, for den tilhører ikke mig. Det er min søns historie. Den kan han fortælle i sine egne memoirer engang. Min rolle i den er lille og ikke særligt gloriøs. Jeg skammer mig bestemt ikke over det, jeg har gjort. Det er alt det, jeg ikke gjorde, jeg skammer mig over. Hvordan kunne jeg lade det komme dertil? Hvorfor var jeg ikke mere opmærksom på, at min dreng havde problemer? Hvorfor gjorde jeg ikke mere? Og da lokummet for alvor brændte, hvorfor sad jeg på en cykel på vej til Paris sammen med cykelholdet fra Horsens, og hvorfor vendte jeg ikke straks om? Den slags private beslutninger skammer jeg mig over. Som politiker skammede jeg mig overhovedet ikke.

Hele den danske verdenspresse kogte for, at jeg skulle bekende og fortryde. Og det er klart, at jeg fortrød. I den situation fortrød jeg hele mit politiske liv, for det var ikke det værd. Det eneste, jeg helt sikkert ikke fortrød, var, at jeg sammen med familie og venner havde hjulpet min søn.

At jeg ikke havde slået til som far, var indlysende. Jeg ville gøre hvad som helst for at lave det om. Men det var 10 år for sent. Jeg havde været den far, jeg kunne være, og det måtte jeg forlige mig med. Det måtte mine drenge forlige sig med.

At være politiker er både et meget egoistisk projekt, fordi man bruger det meste af sin vågne tid på dette fantastisk interessante job, men det er også meget uselvisk, fordi jobbet går ud på at ændre verden i en retning, der vil gøre den bedre for næste generation. Det betaler familien en pris for, og det gør man også selv. Om det er prisen værd, finder man vel aldrig det endelige svar på.

“Roouoooooooooolig, rolig nu,” som min far ville have sagt. Det prøvede jeg at sige til mig selv. Jeg talte med Pia Kjærsgaard, der var en del af den danske delegation, og hun var utrolig sød og forstående. Hun rådede mig til at holde fast i, at det ikke var noget, pressen skulle blande sig i. Jeg skulle ikke ligge under for pressens hysteri, men tage hjem og passe på min søn og mig selv. “Sig én ting og lad det være ved det,” sagde hun.

Det gjorde jeg så. Jeg tog hjem og gav to interviews til tv og så slut. Jeg gjorde, hvad jeg kunne for at lægge sagen død.

Det lykkedes. Det betød rigtig meget, at flere tusinde mennesker tilkendegav sympati for mine handlinger. Kendte som ukendte, partifæller som modstandere var enige om, at når ens børn er i knibe – så er ens væsentligste forpligtelse at hjælpe dem.

Og det betød alt, at den modgang, vi havde, kun bragte mig og mine drenge tættere på hinanden. Det er en ekstra lykke at opleve, at der også de to brødre imellem er et stærkt sammenhold og en stor kærlighed.

En anden storm havde rejst sig i pressen på samme tid. Men den var af en art, jeg som politiker trives ved. Joachim B. Olsen havde på sin Facebook-profil linket til en artikel fra BT, “SF: Ingen fattige skal mangle julehjælp”. Her plæderede Özlem Cekic for, at staten skulle lave en julehjælpapulje, når de velgørende organisationer ikke kunne klare efterspørgslen efter julehjælp til fattige familier.

“Jeg brækker mig”, var Joachims Facebook-kommentar til det. Det var venstrefløjsretorikken, der gav ham den kvalme, men det blev hurtigt forvandlet til, at Joachim brækkede sig over de fattige.

Havde han spurgt mig, om det var en god ide at skrive, “Jeg brækker mig”, så havde jeg helt sikkert sagt nej. Men sket var sket, og det gjaldt om at få det bedste ud af, at han nu havde alverdens opmærksomhed.

Han blev telefoninterviewet på TV2 News, og det var, som om journalisten ikke troede sine egne ører; at Joachim virkelig kunne mene, at en familie på kontanthjælp havde råd til at spare op til en god jul.

Når Frelsens Hær, Røde Kors og Mødrehjælpen ikke havde julepakker nok at dele ud af, så måtte det være bevis på, at der var mange fattige i Danmark, argumenterede hun.

Joachim svarede igen med fakta, fakta og fakta. Som for eksempel det, at en familie på to voksne og to børn på kontanthjælp havde et rådighedsbeløb på mellem tolv og fjorten tusinde kroner. Så hvis man ikke havde kunnet spare en smule op til at holde juleaften for, så havde det andre grunde end fattigdom.

Özlem Cekic havde været hurtig til at invitere Joachim ud på en studietur, hvor han kunne møde de fattige. Det var en udfordring, han ikke kunne sige nej til. Om det var klogt; om han ville komme helskindet igennem det, var på det tidspunkt umuligt at forudse. Hidtil var den slags debatter altid blevet vundet af dem, der syntes, det var mest synd for de "ofre", der nu var aktuelle. Dem, der ville bruge flest penge på, at staklerne kunne få det bedre. Det var noget, venstrefløjen havde monopol på. Og højrefløjen var bare de onde.

Så det så faktisk ret sort ud, da jeg kom hjem fra USA, og Joachim blev skældt ud fra alle sider for sin hjerteløshed. Jeg tog en lang snak med Joachim på mit kontor. Jeg forklarede ham, at hvis den her sag ikke blev landet 100 procent rigtigt, ville han være færdig i politik, allerede inden han var startet. Men blev den landet rigtigt, ville han blive svær at vælte sidenhen. Jeg kiggede ham dybt i øjnene og spurgte, om han var helt sikker på sin research. Det var han. Hvis de kom med et budget for en konkret kontanthjælpsmodtager, garanterede han mig, at de ikke kunne vinde, sagde han. "Okay," sagde jeg, "Så kan du regne med hundrede procent opbakning fra mig. Men du må under ingen omstændigheder stille op, før du får budgetter at se, og du skal holde dig fuldstændig i ro, indtil du får en konkret invitation fra SF og Özlem Cekic."

Det sidste var et hårdt krav at stille til en mand som Joachim. Hans telefoner og mailboks flød over af henvendelser fra folk, der ville have ham til at forklare sine forargelige synspunkter, og man kan roligt sige, han blev svinet til. Vi var nærmest nødt til at mandsopdække ham for

at forhindre ham i at forsvare sig. Hvis han gjorde det, risikerede han at grave grøften dybere.

Ugerne gik, uden han hørte fra SF. De havde voldsomme problemer med at finde den fattige enlige mor med et budget over udgifter og indtægter, der kunne falde ind under en almen opfattelse af, hvad det vil sige at være fattig. Til sidst blev det en af Özlem Cekics bekendte, valget faldt på. Joachim og Özlem Cekic måtte gerne komme på besøg, men hun ville ikke stille op i pressen og heller ikke have sit navn frem. Derfor blev hun kendt under aliaset "Carina".

Joachim fik hendes budget, og han advarede faktisk Özlem Cekic om, at "Carina" aldrig ville blive betragtet som fattig. Men hun og SF insisterede på konfrontationen. Der måtte ikke laves optagelser oppe hos "Carina", men bagefter stod Özlem Cekic og Joachim og diskuterede for rullende kameraer i porten.

Senere den aften udspillede der sig en heftig debat mellem Joachim og Özlem Cekic i Go' aften Danmark og lige dér kunne man se, at hun ikke længere havde overtaget. At det for første gang var lykkedes at bryde venstrefløjens monopol på at have ret, når det gjaldt socialpolitik. Det var interessant at se udviklingen fra deres første diskussion i Deadline en måneds tid tidligere, hvor Joachim havde været en anelse famlende og ydmyg, mens Özlem Cekic tydeligvis var helt sikker på, at hun havde en vindersag. Seernes automatreaktion var at holde med den, der holdt med "de fattige". Ingen havde hidtil haft tålmodighed til at gå nærmere ind i, hvor fattige "de fattige" var.

Jeg så det hjemme i Horsens og tænkte, at det var noget af det mest rystende og øjenåbnende tv, der var set, siden Mogens Glistrup i 1971 sammenlignede skattesnydere med jernbanesabotører.

Man kunne se, at diskussionen i "Carinas" port havde rystet Özlem Cekic, og Joachim virkede nu selvsikker og argumenterede roligt og sagligt.

Det var der en god grund til, for hun havde kun følelserne at spille på, mens Joachim havde fakta. Da "Carinas" budget tonede frem på skærmen, gik det pludselig op for mange danskere, hvor mange penge en kontanthjælpsmodtager faktisk fik. Og det rystede dem.

Carinas budget for hende og hendes søn:

Indtægter

Kontanthjælp:	9.800	
Boligsikring:	3.019	
Børnepenget:	2.908	
Samlede indtægter:	15.728	efter skat

Udgifter

Husleje:	7.400	
El:	700	
Telefon:	500	
Licens:	196	
Internet:	148	
Gæld:	600	
Medicin:	70	
Hundemad:	283	
Fodbold:	300	
Cigaretter:	500	
Samlede udgifter:	10.697	
Til rådighed	5.031	

5000 kroner om måneden efter alt var betalt inklusive hundemad, fodbold og cigaretter; altså 5000 kroner til tøj, mad og (jule)gaver – det var mere, end hvad mange mennesker i lavtlønsjob havde. En storm rejste sig, for mange blev rasende og kastede sig over Özlem Cekic i en sådan grad, at hun i løbet af få timer så sig nødsaget til at lukke sin Facebook-side ned.

Siden hed det sig, at SF havde valgt en dårlig case, og Özlem Cekic gik på tv og beklagede. Hun mente alligevel ikke, at “Carina” var fattig, men det var der så mange andre, der var, og hun lovede hurtigt at komme tilbage med et nyt eksempel. Det skete ikke. Sidenhen erfare-

de vi, at man i SF havde erkendt, at man simpelthen ikke kunne finde et eksempel på en fattig enlig mor på kontanthjælp.

I virkeligheden var Özlem Cekics problem, at Joachim fra starten var inde i sagerne. Det var hun ikke. Hun var spejlblank på fakta og byggede alle sine påstande på følelser og fornemmelser. Men Joachim havde forberedt sig i lang tid ved at læse kommissionsrapporter, forskningsrapporter, tal og analyser fra ministerier. Han vidste præcis, hvad en enlig mor på kontanthjælp fik, og hvordan systemet hang sammen.

Efter den historie dalede mængden af sarkastiske kugledanser-bemærkninger. Joachim var blevet en faktor i dansk politik, man måtte regne med. Og han havde tydeliggjort, hvad Liberal Alliance er. Jeg var og er faktisk temmelig stolt over at være den, der har opdaget ham som politiker.

Historien om Joachims fattigdomsdebat er allerede en politisk klassiker. Han var ikke den første, der mindede om, at overførselsindkomster ikke er herreløse penge, men skatteydernes penge. At mennesker på overførselsindkomster faktisk lever af andres arbejde. Men det var, som om der for første gang var nogen, der hørte efter.

Det har lidt at gøre med, at tiden var moden, men det har rigtig meget at gøre med personen. Joachim havde stadig den uheldige presesag om flerkoneri in mente, så han havde respekt for, hvor nemt man kan komme galt af sted, og hvor hårdt dommen falder. Han vidste, at skulle han klare sig i en kontroversiel debat, måtte han have hele arsenalet af argumenter hundrede procent i orden. Det kræver hårdt arbejde, men det var han vant til fra elitesportens verden. Man bliver ikke en af verdens bedste, medmindre man er i stand til at tilsidesætte egne behov, fokusere på opgaven og blive ved og ved. Det er i politik som i sport, at talentet højst betyder tyve procent. Resten er hårdt arbejde.

Joachims "Carina"-sag var bestemt ikke planlagt. Det var en udfordring, han tog op. Men den viste tydeligt, hvad Liberal Alliance står for. Han og alle vi andre er opmærksomme på, at vi ikke vil sige noget politisk baseret på en følelse. Det skal være fagligt funderet.

Julestemningen begyndte så småt at melde sig, og jeg fik tid til at hjælpe Liberal Alliances Ungdom med at skaffe nye medlemmer. Jeg brugte metoden fra min første tid som formand og ringede simpelthen rundt og bød velkommen til de 45 senest indmeldte. Og så sagde jeg til dem og skrev på min Facebook, at hvis de skaffede nye medlemmer og sms'ede mig nummeret, skulle jeg nok ringe og byde dem velkommen også. Det havde virket før, og det virkede igen.

Jeg var desuden meget fokuseret på at skabe sammenhold i vores nye folketingsgruppe. Belært af erfaringen fra starten i Ny Alliance, hvor det hele var gået så stærkt, at vi tre stiftere ikke havde nået at knytte de bånd, der er forudsætningen for tillid. Vi havde brugt vores sparsomme tid sammen på at lave aftaler om de store linjer i den fælles politik og om opgave- og magtfordeling i partiet. Det med at lære hinanden at kende havde simpelthen ikke været på dagsordenen, og det viste sig at være en mangel. Med mistillid bygger man ikke et nyt parti og slet ikke et nyt samfund.

Så vi var sammen hele gruppen ved hver en lejlighed, der bød sig, og når der ikke var nogen lejlighed, så skabte vi dem selv. Som da Thyra som den sidste havde holdt sin jomfrutale – skrevet sammen med min bror Kristian – da fejrede vi det på hendes overdådigt julepyntede kontor på Christiansborg med kæmpeflødeboller, sang, grin, gin-tonics og dans. Vi var i højt humør, og Thyra forlangte som julepakke sexchikane til særligt trængende fra Joachim. Ikke så mærkeligt, vi kalder hende den levende lykkepille.

Thyra havde for øvrigt Joachim som logerende indimellem. Hun lånte ham en seng i kælderen på plejehjemmet Lotte, hvor han kunne overnatte, når han ikke kunne nå hjem til familien i Aarhus. Om morgenen spiste han så med de gamle og hørte en masse røverhistorier. Så de to kom hurtigt tæt på hinanden.

Vi holdt vores første julefrokost i folketingsgruppen ude hos Thyra på plejehjemmet. Det var en herlig aften. Bror Kristian havde printet Bertel Haarders traditionelle udsending af julesange, som Bertel selv har skrevet teksterne til. Der blev sunget og nysset til den store guld-

medalje – det sidste er en Thyra-specialitet, hun har haft et vist held med at udbrede. Thyra underholdt med historien om sin kamp mod systemet, som for hendes plejehjems vedkommende var Frederiksberg Kommune. Om hvordan hun for eksempel ikke vil have computer, fordi “den slags åbenbart ikke kan tåle at stå alene. Der sidder altid en personale ved den, og så mangler den personale ude på stuerne!” Det var en kommunal embedsmand blevet ret irriteret over, for så kunne han jo ikke sende mails til hende. “Jeg sagde, at det skulle han ikke være så ked af, for så kunne jeg bruge tiden på at passe mit arbejde i stedet for at læse mails fra ham.”

Stemningen var høj, og festen sluttede vist først ved femtiden, men jeg tog hjemad mod Horsens allerede omkring klokken et. Jeg vil helst sove i min egen seng og vågne op der, hvor jeg føler mig allermest hjemme.

Allerede ugen efter skulle vi tilbringe weekenden sammen på Dansk Arbejdsgiverforenings kursusjendom Egelund Slot – et dejligt sted, som DA stiller til rådighed for alle politiske partier. Jeg ville gerne overraske gruppen med et eller andet fantastisk indslag, de kunne nyde over kaffen og cognacen lørdag aften. Jeg havde tænkt i ugevis uden resultat, og da det blev lørdag morgen, havde jeg stadig ikke fundet en løsning. Så slog en vild ide ned i mig. Jeg kom i tanke om, at jeg engang havde fået en mail fra en operasanger, der gerne ville give mig et klap på skulderen. Det var vel at mærke på et tidspunkt, hvor vi var helt i knæ. Derfor huskede jeg mailen. Sangerens navn var imidlertid helt væk. Jeg kunne huske, han kom fra Herning, sang på Den Kongelige Opera, og så gav jeg mig til at google. Det kunne faktisk kun være Peter Lodahl. Ham ville jeg ringe til og spørge, om han ville komme og give et nummer om aftenen. Det ville Thyra elske, vidste jeg. Der var imidlertid adskille Peter Lodahl'er, men jeg sendte dem alle en sms: “Er du operasangeren Peter Lodahl, så ring lige. Vh Anders”.

10 minutter efter havde jeg ham i røret, og det viste sig, at jeg havde en ualmindeligt heldig dag. Ikke alene var han både ledig og tilfæl-

digvis i Danmark. Han ville gerne komme, og han ville oven i købet medbringe både en pianist og en sopran.

Og sikke en sopran. Susanne Elmark hed hun. Trioens optræden gjorde dybt indtryk – hele selskabet græd. Sådan kan opera virke. Selv blev jeg blæst helt omkuld, og det skyldtes ikke kun musikken. Jeg blev simpelthen stormende forelsket i sopranen.

Valgets succes sad stadig i kroppen på mig som en selvtillid, jeg ikke havde kendt længe, så jeg handlede med det samme. Jeg sms'ede til Peter Lodahl og takkede for en fantastisk oplevelse. Jeg bad om numrene til pianisten og sopranen, så jeg også kunne takke dem. Ret snedigt tænkt, syntes jeg selv. Peter har siden fortalt, at han havde gennemskuet mig øjeblikkeligt.

Jeg skrev det til hende, som det var, at hun ikke blot havde åbnet mine ører for opera, men jeg var også blevet forelsket. Først hørte jeg ikke noget, men tolv timer senere fik jeg en sms fra hende, hvor hun skrev, at jeg kunne komme og høre hende i Ringsted samme aften. Derpå fulgte seks uger, hvor jeg jagtede hende rundt i landet, hvor end hun optrådte, indtil det endelig lykkedes mig at erobre hende.

Mødet med Susanne åbnede på mange måder et helt nyt kapitel i mit liv. Selvfølgelig især i mit privatliv, hvor kærligheden endelig fik en plads igen. Men hun blev også hurtigt en del af mit politiske liv, hvor hun bragte kulturen ind og åbnede døre til en helt ny verden. Hun kom med i den stadigt voksende Liberal Alliance-familie. Det er nemlig det, det er blevet – en familie.

Jeg har så tit tænkt på Lars Seiers tre livsambitioner: at få en god familie, at skabe en god forretning og at gøre noget godt for sit land.

Det er kun det sidste, jeg tilnærmelsesvis kan sige, jeg er lykkedes med. Jeg har i hvert fald arbejdet hårdt for det, og jeg mener også, en del er lykkedes. Liberal Alliance har virkelig skubbet til den politiske udvikling i Danmark, og vi er kun lige begyndt. En god forretning har jeg aldrig rigtig overvejet at lave, og min familie er endt i kaos. Kernefamilien lykkedes i hvert fald ikke. Men Liberal Alliance er på en måde

blevet en storfamilie, og min familie er blevet en del af den. Mine sønner, min kæreste, min bror, søster og mor, min tidligere svigerfar og mine gamle venner fra Horsens, Bjarne, Fleming og Sanne er med, når der er sammenkomster i partiet.

Og for os i partiets inderste kreds, Søren Kenner, Lars Seier, Simon Emil, Villum, Leif, Bjarne og mig, er Liberal Alliance et barn, vi har skabt sammen, og det er ikke noget, man forlader. Vi har en historie sammen med det her og en stærk loyalitet over for projektet og hinanden. På trods af at vi langtfra alle står det samme sted. Lars er for eksempel meget optaget af Ayn Rand, som jeg har aldrig læst, men han stoler på, at jeg ikke forvandler mig til en socialdemokrat den dag, vi står med de afgørende mandater.

Vi kan lide hinanden med alle de forskelligheder, vi har, og efterhånden laver vi flere og flere ting sammen. Den tur til Anholt, jeg tog med Bjarne i 2009, da alt så sort ud, den er blevet til flere, og det har udviklet sig til en politisk sommerlejr for partiets top, hvor både folketingsmedlemmer og inspirerende liberaltsindede som Henrik Dahl og Peter Kurrild-Klitgaard dukker op til et par dages hyggeligt samvær og ideudvikling med tærne i sand.

Folketingsgruppen holder sammen, og gruppemøder holder vi gerne hjemme hos hinanden. Det smukkeste af slagsen blev holdt hjemme ved Mette i Horsens, for da viede jeg Joachim og hans Karen. Det havde de bedt mig om, og som medlem af byrådet kunne jeg få tilladelse til at gøre det.

Liberal Alliance er en tæt familie, men det er en åben familie, og vi sørger hele tiden for at få inspiration udefra. For mig er det vigtigt at tale med folk. Hvis gartneren på Fyn siger, han har svært ved at skaffe arbejdskraft, er det måske bedre at ringe direkte til ham og spørge hvorfor i stedet for at vente på en rapport.

Det princip kører jeg mit arbejde i Liberal Alliance efter. Mindst to gange om måneden har vi i folketingsgruppen en gæst udefra på vores torsdagsmøde. Mennesker, der kan gøre os klogere på de udfordrin-

ger, der er i livet uden for Christiansborgs mure. Vi har blandt andet haft besøg af Ebbe Lilliendal, der er landsformand for Dansk Friskoleforening; Bent Christensen, sygehuschef på Skånes Universitets-sygehus, som ved, hvordan man effektiviserer sygehuse; Gunnar Viby Mogensen, tidligere forskningsleder ved Socialforskningsinstituttet og leder af Rockwool Fondens Forskningsenhed og ekspert i historien om den danske velfærdsmodel, og vi har haft privilegiet at høre Bjørn Lomborg, Lisbeth Zornig og Naser Khader dele deres enorme viden med os.

Da vi skulle finde kunst til vores nye store gruppeværelse, endte vi også uden for borgens mure. Langt udenfor endda.

Leif, Simon Emil og jeg fik præsenteret fem-seks kunstnere, vi kunne få værker af. Vi var enige om, at de ikke var noget for os. Vi ville meget hellere have nogle af Johnny Madsens billeder. Men det ville Folketingets kunstudvalg, der består af eksperter som for eksempel Karsten Orth fra Statens Museum for Kunst, slet ikke høre tale om. Vi fik at vide, at kriteriet for, hvem Folketinget måtte købe billeder af, var, at de skulle være uddannede på Kunstakademiet og have modtaget statsstøtte. Da var vi som liberale ved at få kaffen galt i halsen. At det ligefrem var et krav, at kunstneren skulle have været støttet.

Frank Hvam kommenterede det meget sjovt på sin Facebook-side: "Man skal åbenbart være ude af stand til at klare sig selv for at kunne få lov til at være på Christiansborg."

Historien blev et symbol på det, vi står for: et opgør med systemtænkning og vanetænkning. Det er alt for typisk, at man tænker, at en kuglestøder ikke kan være politiker, og en sanger ikke kan male. Da vi fik at vide, vi ikke måtte købe af Johnny Madsen, var det selvfølgelig med det samme afgjort, at det var det, vi ville.

Vi betalte selv for malerierne.

Ferniseringen blev noget af et tilløbsstykke. Vi havde lavet en åben invitation over Facebook, så der kom virkelig mange. Johnny Madsen var kommet til København fra Fanø dagen inden. Om aftenen var han

løbet ind i en af de helt store gamle kunstmalere, Jens Birkemose. Ham fik han lokket med op til ferniseringen, og de to tilbragte en del af ferniseringen ude i rygeboksen sammen med musikeren Klaus Kjellerup. Udenrigsminister Villy Søvndal, som er Johnnys barndomsven, kom og holdt tale om, hvordan de havde spillet fodbold sammen, da de var børn. Og jeg holdt tale om, at vi var stolte over, at Johnny havde sagt ja, og at det var et fint oprør. Det var også en stor dag, for nu havde vi endelig indtaget vores helt eget flotte, store gruppeværelse. Johnny læste et digt, han havde skrevet, og dagen endte for en del af osovre på Ascot Hotel, der er Johnnys faste base i København, fordi han kan få en lille suite, hvor man må ryge.

Det vil nok være overdrevet at sige, det har udviklet sig til et venskab mellem os, men et stærkt sympatiskab – dét er det. Når han er i København, kan jeg få en sms som denne her: “Hej, Anders – ring lige, hvis du har tid. Halvdelen af dit vælgerkorps sidder i min suite på Ascot. Det kunne være hyggeligt, hvis du og din broder kiggede forbi efter teatret også gerne med den danske opera. Stor hilsen, Johnny.”

Lars Seier kalder mig med slet skjult ironi “Den store leder”. Det er sjovt, fordi jeg nærmest er en dværg i forhold til ham selv. Det er også sjovt, fordi det var det, den nordkoreanske diktator Kim Il-sung blev kaldt, og selvom jeg har pralet af, at vi har topstyring i Liberal Alliance, så er det dog i en noget anden kaliber.

Min force har bestemt ikke været at få nogen til at gå i takt eller diktere, hvad de skal gøre. Min styrke og mit held har været, at jeg er i stand til at samle nogle folk omkring mig, der er dygtige og engagerede på hver deres områder. Jeg opfandt ikke Freedom Fighters, udtænkte annoncekampagnen eller fandt på at holde vælgermøder hjemme i min egen stue. Det gjorde Mateusz Tilewski, Søren Kenner og Bjarne Dalgaard Jensen, men jeg skabte rammerne for et projekt, de havde lyst til at arbejde for.

Det gør mig dybt taknemmelig. Det er en udsat position at være i front. Ikke mindst, når man er i front for et politisk parti. Men jeg

har et værn rundt om mig, som man skal skyde sig igennem, inden man for alvor kan gøre mig nervøs. Som jeg sagde til partiets navnedag i august 2013: “Først skal hovedbestyrelsen smadres, så skal folketingsgruppen nedlægges, og så kommer den helt store opgave, min skudsikre vest i form af Simon Emil, Leif, Lars og Søren. Til dem, der måtte have lyst til at kaste sig ud i den udfordring, kan jeg kun sige: Go ahead, punk, make my day.”

Mit fantastiske år 2011 sluttede med at binde mit politiske og mit familieliv sammen i den smukkeste sløjfe den 20. december. Den dag sad både Mette og jeg klar til at trykke hårdt på ja-knappen, når der skulle stemmes om lovforslag nr. L11 “Forslag til Lov om indfødsrets meddelelse”. Som nummer 807 stod en pige, der kom med sin mor til Danmark som 11-årig, og som har spillet en dejlig rolle i mit liv; det var min søn Mikkels kæreste, Michelle, som jeg endda har boet i hus sammen med i næsten to år, da hun flyttede ind hos Mikkel på Solbakkevej. Med vedtagelsen af det lovforslag blev Danmark et endnu bedre land.

Men der er selvfølgelig meget at gøre endnu ...

Epilog

Fremad mod nye solbeskinnede højder

Tivoli Congress Center, landsmøde, 20. april 2013

DET ER FIRE ÅR, MEN ET HELT ANDET LIV siden, man sagde “Dead man walking” om mig på Christiansborg. Jeg var latterlig og vidste, jeg ikke kunne kæmpe imod det. Hvis jeg gjorde, ville jeg være som ridderen i Monty Python, der først får hugget den ene arm af, så den anden, så benene, men han bliver ved, og da han står lemme-løs, siger han: “Lad os kalde det uafgjort!”

Nu sidder jeg i en sal fyldt med entusiastiske partifæller og kan dårligt genkalde mig den følelse af desperation, der var min hverdag i de sorte, ensomme dage.

“Det offentlige er blevet et aktiveringstilbud til djøf’erne – det drukner i bureaukrati!”

Thyra er på talerstolen nu – hun er fantastisk. Hele flokken er fantastisk i al dens forskellighed. Jeg er fandeme så stolt, at jeg kunne tude. Jeg ved udmærket, det ikke kun er min skyld, at vi står her i dag og står så stærkt. Der er mange, der har knoklet med brikkerne til deres del af puslespillet. Der er ingen andre partier med så mange

entreprenante medlemmer. Jeg glæder mig som et barn til at overrække den nye pris til ære for særligt initiativrige LA'ere. Årets Carl, kalder jeg den, og selvfølgelig skal Carl Andersen have den som den første. Han var bare 15 år, da han startede sin YouTube-kanal, Liberalisten1995, hvor man kan finde praktisk taget alle tv-klip, partiet har været med i. 1200 videoer, der har 4,5 millioner visninger.

Det kører bare for os nu. Måske skyldes det også, at vi gik fallit med Ny Alliance. Jeg har hørt, at mange i USA kun vil investere i mennesker, der har prøvet at gå fallit, for de er både mere realistiske og arbejder hårdere for at nå deres mål. Ny Alliances fallit blev Liberal Alliances styrke.

Nu går det godt for os. Skræmmende godt. Jeg må virkelig passe på ikke at blive blændet af det, for så er det, man kaster sig ind i nedturen med bind for øjnene. Men det er bekymringer i luksusklassen. Jeg klarede det. Så langt, så godt i hvert fald. Hvorfor mon jeg ikke knækkede som min far, når jeg gik ned ad samme vej som ham: ægteskab, børn, universitetsuddannelse, arbejde, Folketinget og skilsmisse?

Jeg er 45 år. Det er vel midtvejs i livet. Og jeg er ikke min far. Det ser jeg nu. Måske fordi jeg er vokset op i en søskendeflok, måske fordi jeg har gjort ting anderledes belært af hans dårlige eksempel. Måske bare på grund af den mikroskopiske variation i dna'et. Jeg ved det ikke. Måske var der i virkeligheden kun én afgørende forskel, der afholdt mig fra at gå til grunde. Jeg kunne i modsætning til ham bede om hjælp. Jeg var aldrig bange for at indrømme, når jeg ikke følte, evnerne slog til, eller når livet gik mig så meget imod, at jeg ikke kunne se nogen vej frem. Uendelig er den række af mennesker, der har givet mig deres tid, råd, omsorg og hjælp. Det fylder mig med taknemmelighed og en tro på, at vi faktisk nu går fremad mod nye solbeskinnede højder.

Anders' tak

FOR FIRE ÅR SIDEN STOD jeg og stirrede ned i afgrunden. Min far lå allerede dernede. På trods af det, var det netop ham, der trak mig væk og forhindrede, at jeg fatalt mistede balancen. Ham og et utal af andre mennesker, som jeg skylder tak.

I dag ser livet noget lysere ud både politisk og privat. Mikkel blev student i en forbløffende sky af 10-taller af og kysser nu hver morgen Michelle farvel og går glad ud i livet med en Elton John-sang i ørerne. På vej mod nye solbeskinnede højder, som min far ville have sagt.

Emil er i gang på HHX, med en kæreste i den ene hånd og et skateboard i den anden – og altid med sin bedste ven og sin hund inden for rækkevidde.

På betryggende afstand af afgrunden kan jeg se, at det fantastiske er, at uanset hvor jeg vender mig, er jeg omgivet af mennesker, som har hjulpet, trukket, skubbet, trøstet, grint og grædt med mig, med Mikkel og med Emil.

Den vigtigste lære, jeg håber at kunne give mine drenge med i livet,

er ikke, at de skal fortsætte for enhver pris. En gang imellem skal man turde give op, hvis en udfordring bliver for stor. Livet er ikke kun en rejse mod solbeskinnede højder. Det er også nedture, modstand og hårdt arbejde.

Nej, den vigtigste lære er, at hvis de tør række ud og bruge deres familie, venner, netværk, ja, så er der måske færre af deres drømme og håb, de behøver at opgive. De skal turde stole på, at rigtig mange vil dem det godt – og de skal omvendt huske at være der, når andre rækker ud efter deres hjælpende hånd.

Denne bog er også en forklaring til jer, drenge. Og det er min uforbeholdne beklagelse for alt det, jeg ikke gjorde godt nok – først og fremmest som ægtemand og som far. Undskyld, drenge. Undskyld, Lajla.

Det er en umulig opgave for mig at nævne med navn alle jer, der har ydet jeres til, at jeg ikke endte med at kopiere min far i alt. Hvad enten det er den nærmeste familie, de nære venner, eller de venner, jeg får set for lidt, mine kampfæller og venner i og uden for politik: Listen er ufattelig lang – og jeg er taknemmelig og ydmyg.

En enkelt navngivet tak skal der dog lyde til Hanne Sindbæk for at have forstået mig og formidlet min historie på så fin en måde.

På Liselund i Slagelse, hvor min mor var leder, stod der i parken en stor sten med kun tre ord indgraveret. De ord vil jeg gøre til mine og sende ud i alle retninger med håbet om, at det også lykkes at få Danmark forvandlet til et sted, hvor frisind, åbenhed og tro på fremtiden danner rammen for, at mine drenge og alle andres børn får mulighed for at udleve deres drømme.

De tre ord er:

TAK, TAK, TAK

Når drengene og jeg er på vej på ferie, hører vi altid denne Elton John-sang. Med den vil jeg dedikere min historie til jer, Mikkel og Emil:

And you can tell everybody this is your song
It may be quite simple but now that it's done
I hope you don't mind
I hope you don't mind that I put down in words
How wonderful life is while you're in the world

Anders Samuelsen

Horsens, 21. september 2013

Kronologi

- 1932** Ole Samuelsen født.
- 1935** Anna Holm født.
- 1967** 1. august: Anders Samuelsen født.
- 1968** 23. januar: Folketingsvalg – Ole Samuelsen valgt for Det Radikale Venstre.
- 1971** 15. september: Folketingsvalg – Ole Samuelsen genvalgt, men Det Radikale Venstre under ledelse af Hilmar Baunsgaard mistede regeringsmagten.
- 1973** 4. december: Folketingsvalg – “jordskredsvalget”. Ole Samuelsen mistede sit folketingsmandat.
- 1974** Ole og Anna Samuelsen skilt. Anna flyttede med Anders og hans lillebror hjem til sine forældre i Hobro.
- 1974-1978** Anders i Søndre skole i Hobro.
- 1978** Anders’ mor gift med præsten Immanuel Etzerodt.
- 1978-1983** Bosat på Samsø og skolegang i Tranebjerg.
- 1983** Viborg Katedralskoles kostskole.
- 1986** Samfundsfaglig student.
- 1986** Århus – vuggestuemedhjælper, løbekarriere i Aarhus 1900, juniorlandsholdet som 5000 meter-løber.
- 1987** Marts: Ole Samuelsenens første hjerneblødning.

- September: Statskundskabsstuderende på Aarhus Universitet.
- 1991** Ældste søn, Mikkel, født.
- 1992** Gift med Lajla.
- 1993** Cand.scient.pol.
- 1994-1998** Konsulent, Castberggård Døves Højskole.
- 1994** Folketingskandidat for Det Radikale Venstre i Horsens.
21. september: Folketingsvalg – suppleant for Elsebeth Gerner Nielsen.
- 1996** 31. marts: Ole Samuelson død.
- 1996** Juni: Købt barndomshjemmet på Solbakkevej.
Kommunalvalg, opstillet for Det Radikale Venstre i Horsens. Ikke valgt
14. september: Yngste søn, Emil, født.
- 1997** December: Indkaldt som suppleant til Folketinget i en uge.
5. december: Besteg for første gang Folketingets talerstol.
- 1998** 19. februar: Folketingsvalg. Ikke valgt.
23. marts: Indkaldt til Folketinget som suppleant for Elsebeth Gerner Nielsen, der blev kulturminister.
Det Radikales Venstres ordfører for social- og arbejdsmarkedspolitik.
1. december: Folketingskandidat for Det Radikale Venstres Holbæk-kreds.
- 2000** 1. marts: Skatteordfører.
- 2001** 6. april: Fremlagt Det Radikale Venstres nye skattepolitik.
20. november: Folketingsvalg, genvalgt. Det Radikale Venstre i opposition.
- 2003** Juni: Opstillet som De Radikales spidskandidat til Europa-Parlamentsvalget.
- 2004** 13. juni: Valgt til Europa-Parlamentet med ca. 60.000 personlige stemmer.

- 2005** 23. sept.: Det Radikale Venstres landsmøde. Holdt udskældt tale "Hvad nu, hvis vi gik til valg på *ikke* at vælge Anders Fogh?"
- 2006** Januar-februar: Muhammed-krisen. Naser Khader blev en helt central person i dansk politik.
Marts: Studietur til USA. Blandt andet møde med Bill Clintons spindoktor, James Carville.
7. april: Naser Khader ind Den Radikale Venstres ledelse.
Kontakt til Gitte Seeberg og Naser Khader intensiveret.
- 2007** Januar: Møde med Asger Aamund, Lars Kolind og potentielle deltagere i dannelse af nyt parti uden resultat.
1. maj: Første møde med Kim Fournais og Lars Seier Christensen i Saxo Bank i Gentofte, sammen med Naser Khader.
2.-3.maj: Møde med Naser Khader og Gitte Seeberg i Khaders sommerhus om partistiftelse.
6. maj: Kickoff-møde hos Gitte Seeberg.
7. maj: Pressemøde om stiftelsen af Ny Alliance.
10. maj: Leif Mikkelsen meldt ud af Venstre og ind i Ny Alliance.
Møde med Kim Fournais og Lars Seier Christensen om donation på op mod 1 million kr.
11. maj: Meningsmåling på 22 mandater. Tæt på 15.700 medlemmer.
15. maj: 19.990 indmeldt i Ny Alliance.
15. juni: Marianne Jelved afløst af Margrethe Vestager.
25. juni: 21.516 underskrifter afleveret til Indenrigsministeriet.
28. juni: Ny Alliance godkendt med partibogstavet Y.
27. august: Fremlagt partiets skatteudspil.
30. august: Partiprogram fremlagt med Naser Khader og Gitte Seeberg.

2008

1. november: Se & Hør med artikel om sort arbejde hos Naser Khader.

13. november: Folketingsvalg Ny Alliances andel af stemmerne: 2,8 procent; 5 mandater.

December: Jørgen Poulsen kritiseret for grådighed på grund af aftrædelsessum fra Røde Kors 750.000 kr.

13. december: Leif Mikkelsen midlertidig landsformand.

19. januar: Strategimøde i Ny Alliance – partiet nu støt-
te til Anders Fogh Rasmussen.

20. januar: Meningsmåling 1,4 pct.

24. januar: Afstemning om asylsagen.

29. januar: Gitte Seeberg ud af Ny Alliance.

5. februar: Malou Aamund ud af Ny Alliance.

24. maj: Landsmøde – Jørgen Poulsen sammenligning
mellem Dansk Folkepartis burka-annoncekampagne og
nazistisk propaganda.

22. juni: Jørgen Poulsen-interview i Berlingske. Vil
fortsætte med at sammenligne Dansk Folkeparti med
nazisterne.

24. juni: Jørgen Poulsen ekskluderet.

15. juli: Meningsmåling giver 0,2 pct.

20. juli: Lars Seier Christensen indmeldt i Ny Alliance.

13. august: Partiprogrammet skrottet.

August: Til OL i Kina sammen med Simon Emil
Ammitzbøll.

28. august: Ny Alliances navneskift til Liberal Alliance.

1. sept.: Villum Christensen overtagelse af Gitte
Seebergs plads i Folketinget.

2009

5. januar: Naser Khader udmeldt af Liberal Alliance.

6. januar: Anders Samuelsen valgt som formand.

6. januar: Simon Emil Ammitzbøll stiftet Borgerligt
Centrum.

10. februar: *Dagbog fra Midten* – film om Ny Alliance vist på DR2.
24. april: Landsmøde – firefeltstabellen præsenteret.
- Sommer: Anders Samuelson skilt.
16. juni: Simon Emil Ammitzbøll indmeldt i Liberal Alliance.
20. august: Opstillet til kommunalvalg i Horsens.
14. november: Helsidesannonce i Horsens Folkeblad – første forsøg med teksttunge annoncer.
17. november: Kommunalvalg – Anders Samuelson indvalgt i Horsens Kommunalbestyrelse med 4,1 procent af stemmerne.
- 3.-5. december: Liberal Alliances hovedbestyrelse i Bruxelles – Søren Kenners Masterplan præsenteret.
- 2010** Januar: Politisk redaktør Henrik Qvortrup vil “æde sin gamle hat” på, at Liberal Alliance ikke bliver repræsenteret i Folketinget efter næste valg.
- Marts: Partiets første annoncer i “Giv os otte mandater”-kampagne.
12. april: Første meningsmåling over spærregrensen - 2,3 pct.
24. april: Landsmøde i DGI Byen.
- August: Meningsmåling på 5,8 pct.
23. september: Liberal Alliances spidskandidater præsenteret.
- 2011** 15. februar: Thyra Frank præsenteret som spidskandidat til afløsning af Anne Sophia Hermansen.
- Juni: Malou Aamund udtrådt af Folketinget, og Niels Høiby ind som suppleant.
15. september: Folketingsvalg – Liberal Alliance 5 pct., 9 mandater.
28. november: Joachim B. Olsen på besøg hos “Carina” med Özlem Cekic.

2012

21. marts: Fernisering af Johnny Madsens billeder i
Liberal Alliances gruppeværelse.

Fotocredits

Indstik I:

Jørgen Jessen/Scanpix s. 1ø.

Friis/Scanpix s. 1n.

Claus Bonnerup/Scanpix s. 10ø.

Mads Winther/Polfoto s. 13ø.

Søren Jensen/Polfoto s. 14ø.

Thorkild Amdi/Scanpix s. 14n.

Niels Meilvang/Scanpix s. 15ø.

Indstik II:

Jeppe Michael Jensen/Scanpix s. 1ø., 12ø., 12n.

Claus Bech Andersen/Scanpix s. 1n.

Jens Dresling/Polfoto s. 2ø., 3ø.

Andreas Szlavik/Polfoto s. 2n.

Jonas Pryner Andersen/Polfoto s. 4ø.

Peter Hove Olesen/Polfoto s. 4n.

Carsten Snebjerg/Polfoto s. 5ø.

Jakob Jørgensen/Polfoto s. 5n.

Claus Fisker/Scanpix s. 7ø.

Roald Als (tegning bragt i Politiken 5. aug. 2011) s. 9.

Rune Johansen/Scanpix s. 13ø.

Alle øvrige er privatfotos venligst stillet til rådighed af Anders Samuel-
sen o.a.

Forlaget har forsøgt at klare alle fotorettigheder. Hvis en fotograf ikke
er blevet behørigt kompenseret for brug af billede, bedes vedkommen-
de henvende sig til People'sPress for afregning efter gældende tarif.